RADU THEODORU

CUTEZĂTORII

CORSARUL

Coperta de GH. MARINESCU

RADU THEODORU

CORSARUL

ROMAN

EDITURA ALBATROS
BUCUREŞTI 1984

IL CAPITANO

CASA „BÎRLĂDEANU ŞI FIII"

1

Ziua de 9 mai 1596 este luminoasă, o lumină dulce, albăstruie şi străvezie îmbrăcînd diafan tamariştii zvelţi, yasminul şi magnolia rămuroasă cu bobocii gata să se desfacă, dincolo de vîrfurile cărora Dragoş Voinea Bîrlădeanu cel Bătrîn vede Bosforul şi dincolo de Bosfor dealurile roşietice de la Vanîkioi. Este duminica a patra după sfintele Paşti, a Slăbănogului şi a mutării moaştelor sfîntului ierarh Nicolae, a sfîntului Prooroc Isaia şi a sfîntului mucenic Hristofor, bărbaţi trecuţi în calendarul ortodox pentru tăria de a crede într-un ideal moral, singurul fapt de cuget care dă crezămînt vieţii, scoţînd-o din făgaşul mărunt al ostenelii pentru îndestulare. Dacă se gîndeşte la *Etica nicomahică* a lui Aristoteles şi la natura binelui căutat, atunci poate spune că în această duminică de 9 mai, Casa Bîrlădeanu nu numai că se găseşte în echilibru cu diversele ramuri ale activităţii ei, cu natura intimă a scopurilor ; dar că el însuşi, şeful acestei Case şi păstorul ei, se află în echilibru atît cu scopurile Casei, cît şi cu virtuţile de la care se reclamă pe sine ca bărbat al epocii frămîntate şi dramatice pe care-o trăieşte.

Voievodul Mihai al Ţării Româneşti demonstrase la Călugăreni în vara anului trecut că aspiraţia spre libertate este legea după care individul şi popoarele se desăvîrşesc, împlinindu-şi destinul. După poruncile vechi de la Alexandru cel Bun şi Ştefan cel Mare şi Sfînt, domnii Moldovei şi comanditarii Casei, Casa şi-a pus resursele la îndemîna luptei pentru libertate a voievodului Mihai, atît pe apă, prin şeicile corsarilor bîrladnici din Delta Dunării, cît şi pe uscat, prin toată reţeaua de bancheri,

case de comerț, cămătari, misiți, diplomați și uneltitori, spadasini și femei influente din saray pînă la curțile europene. Mihai este al Iglisiei, unul din asociații Casei cu părți negociabile, unul din puținii aspiranți la scaunul Țării, care i-a înțeles sensurile adînci și tainele legate de istorie. De curînd luase sfîrșit aventura trimisului voievodului, căpitanul Zîrzea pe care el l-a ajutat să anihileze intrigile fostului voievod Mihnea Turcitu, căpitan nu numai abil și viteaz, iscusit în treburi de taină, dar la fel de iscusit în dragoste, care, ucigîndu-l pe Saladin Chiorul, împăratul Cycladelor, printr-o întîmplare ajuns dușman al voievodului, salvînd-o pe Mărgărita Basarab de robie, robindu-i inima și în același timp deschizînd Egeea și Mediterana pînzarelor și galioanelor și caravelelor Casei „Bîrlădeanu și Fiii", a pus premizele uneia din cele mai fascinante vise : ieșirea din Mediterana în Atlanticul cucerit de spanioli prin Columb și stabilirea unui comptuar, sub patentă franceză, ori a majestății sale britanice, undeva în Lumea Nouă, de unde, zeci de ani, prin Flotas del Oro s-au scurs în tezaurul spaniol, avuțiile fără seamăn ale acelei lumi fabuloase. Comptuarul, aflat în afara iscoadelor turcești, în afara suzeranității otomane din Egeea și Mediterana, dincolo de un negoț pe apă mereu sub teroarea piraților algerieni și tunisieni, în directă legătură cu Casa Függer prin sucursalele acesteia din Londra și Paris, ar putea ajuta nu numai finanțele Casei Bîrlădeanu, dar mai ales visteria personală a voievodului Mihai și prin aceasta lupta lui pentru libertatea comerțului cu Nordul prin Marea Neagră, asupra căruia Casa Bîrlădeanu ar căpăta, dacă nu monopolul, atunci sigur un regim preferențial contra unor părți negociabile cedate voievodului la vremea lui neguțător pe cît de iscusit, pe atît de temerar.

Dragoș Voinea Bîrlădeanu calcă ușor pe covorul gros, sîngeriu de Buhara, cu pasul legănat caracteristic marinarilor, aplecîndu-se deasupra globului terestru reprodus după globul lui Martin Behaim din Nürenberg. Își plimbă privirea peste „Oceanus indicus occidentalis", fără să vadă decît vag monștri marini desenați în zona insulei Hispaniola. Vede de fapt țărmul verde al unei insule minunate,

plină de palmieri care înconjoară un munte albăstriu, cu vîrful împodobit de nori albi, strălucitori. Vede brizanții spărgîndu-se cu spumă diamantină de acel țărm fermecat. Aude țipetele pescărușilor, foșnetul valurilor lingînd bordurile pînzarului preaiubit *Biruința*. Aude vîntul în arboradă, scîrțîitul palancurilor și vergilor : oftează, pentru el marea și-a închis porțile, legile de fier ale Casei îl cer aici, la Bebek, aproape de Istanbul, în inima treburilor de taină care vreme de patru veacuri au făcut din Casa Bîrlădeanu, una din cele mai puternice case de negoț la răspîntia dintre Răsărit și Apus. Întemeiată la Bizanț de un Radu Voinea Bîrlădeanu înainte de descălecatul lui Dragoș Voievod la apa Moldovei cu pirați bîrladnici ieșiți pe șeicile lor iuți în căile de comerț ale genovezilor pe Marea Neagră, făcînd negoț cu Caffa, Maurocastro și Trapezunt, mai tîrziu ieșind în Egeea și stabilind comptuare la Smirna, Iskenderum și Alexandria, în Rhodos și Cipru, peste vreme la Civitavecchia și Marsilia, Bîrlădenii șefi ai Casei au navigat pînă la vîrsta de 40 de ani, după care primul născut a preluat conducerea Casei, fiindu-i oprită ieșirea pe mare. La 25 de ani toți feciorii Casei sînt legiuiți și jurați să se însoare numai cu femei din Țara de Jos, dacă se poate cu bîrladnice, fiice de corsari domnești de prin bălțile Dunării, femei care tot de patru veacuri păstrează proaspătă și neștirbită limba românească și obiceiurile de-acasă. Peste șaptezeci dintr-o sută de mateloți sînt oameni de la Dunăre, de la Chilia și Galați, de la gura Prutului și dintre ceilalți vlahi, morovlahii de la Adriatica, mateloți încercați, nu rareori piraterind cu uskocii împotriva navelor otomane sau venețiene, găsindu-și scăparea de streang și țeapă în colonia Bîrlădeanu de la Biüiük-Bebek, pe țărmul rumeliot al Bosforului, la trei leghe mai în sus de colonia genoveză Galata. Dragoș Voinea Bîrlădeanu revine la fereastră, după ce întoarce clepsidra cu nisip, una din clepsidrele de navigație din sticlă de Murano, operă a sticlarilor dogelui și a astronomilor, care măsoară cu precizie jumătățile de oră. Multele jumătăți de oră ale vieții lui, mereu pe muchie de cuțit, mereu șerpuind printre stîncile cumplite ale acestui sfîrșit de veac XVI, care este martorul prăbușirii și falimentului celei mai mari împărății a

lumii. Spania lui Filip al II-lea, regele care și-a ucis imperiul din fanatism religios și din neștiința legilor care guvernează banul. Cucerind Lumea Nouă, Spania s-a pierdut pe sine, lipsindu-i măsura și sensul realității. Bîrlădenii au ridicat un alt fel de imperiu, în inima împărăției Bizanțului, au văzut-o în toată măreția și splendoarea măririi, ca și în amurgul ei, au asistat la decăderea și prăbușirea imperiului bizantin și la înălțarea pe ruinele acestuia, a imperiului otoman, care, după epoca de slavă și grandoare a lui Soliman Magnificul, iată, sub acest sultan Mahomed al III-lea, domnind de-o jumătate de an, următor bicisniculuj Amurat III, dă semnele tuturor bolilor care în delungul vremurilor au surpat puterea imperiilor, prăbușindu-le în uitare. Deschide fereastra cu ramă de fier, sorbind lacom aerul plin de odorile Bosforului. Are ochiul ager și distinge limpede pe țărmul anatolian, la Kandilli, cum cămilarii adună asinii, cămilele și tabunul de cai pentru caravanele de negoț și cele sacre, pentru Mecca. Pe Bosfor trec spre Istanbul caicele grădinarilor și pescarilor. Caicul daurit a lui *tershane emini,* mai marele șantierelor navale imperiale plutește ușor spre Rumeli-Hisarî, vîslit de robi creștini — vede ramele mișcîndu-se ritmic, sclipind în soare cînd vîslașii întorc pana pe lat, vede kioșkul albastru, cu ciubucăria aurită sub care stă Babiali Osman. Știe că, întorcîndu-se de la cetate, Babiali va acosta la cheul Casei, pentru a-i face o vizită. Își mută privirea în curtea șantierului, vede silueta zveltă a pînzarului galion *Libertatea* pe cala de lansare, cu puntea albă, abia ieșită de sub rindelele meșterilor, lucind moale, cu castelul pupa vopsit proaspăt în albastru intens și, acolo, singur, privind nu se știe unde, nemișcat, îmbrăcat ostășește în negru, sumbru, căpitanul lui cel mai încercat, morovlahul Radu Nanu Păcurar, omul în care și-a pus toate speranțele, omul pe care, iubindu-l poate mai presus decît pe ai lui toți, l-ar vrea asociat și poate urmaș, Dragoș Voinea Bîrlădeanu cel Tînăr arătîndu-se prea mult iubitor de călătorii pe mare și prea puțin iubitor de știința afacerilor, de înțelegerea istoriei și de aplecarea spre meditație.

Tresare cînd se aude sunetul clopoțelului și cînd un glas izvorît parcă din pereți spune pe rumânie :

— Kon Mozes Trianidos, domnia ta.

Dragoș Voinea Bîrlădeanu cel Bătrîn iese în coridor și coboară sprinten scara din lemn de stejar lustruit, în prînzitorul luminat prin vitrourile închipuind nave plutind pe ape de un albastru transparent, pline de pești și monștri marini.

2

— În ce te-a păgubit falimentul Spaniei, prietene, întreabă Agamemnon Kon Mozes Zaal al Dheilan-Trianidos, omul care și-a adoptat cîte un nume pentru toate împărățiile în care împărăția lui prosperă.

— Cu nimic, al meu prieten, fiind eu prudent din fire și chibzuit.

— N-ai crezut în mărirea lui Filip ?

— N-am crezut în rațiunea lui gospodărească, Kon Mozes.

— Eu n-am crezut în ideea lui abstractă și imposibilă : unitatea de Dumnezeu voită a monarhiei universale catolice. O unitate făcută cu sabia, împotriva voinței popoarelor, în pofida țăranilor și meseriașilor, sugrumînd științele și artele, făcînd să tacă rațiunea prin arderi pe rug, nu este tocmai o unitate de Dumnezeu voită.

— Înțeleg că ți-ai scos capitalul din Spania ?

— Înainte ca Filip să se ruineze construind o flotă fără viitor : „Invincibila Armada".

— Cu pagubă ?

— Am cîștigat un milion de reali în aur.

— Ce voiai să înțelegi prin cuvintele „o idee abstractă și imposibilă" ?

— Tu ce înțeles dai acestor cuvinte, prietene ?

— Dacă le explic prin venirea ta de la Alexandria, drum ostenitor și, după cum mi-ai spus, avînd capătul la Viena și poate la Amsterdam, atunci le-aș lega de visul

voievodului Mihai, cu deosebirea că acest vis nu este o „idee abstractă și imposibilă", răspunzînd pe deplin dorinței tuturor celor care stau sub aripa lui. Gîndește-te la o Cetate Albă domnească, nodul de la care ar pleca drumuri libere la Moscova, Lwow și Praga. La o Brăila liberă de unde s-ar deschide drumurile transilvane și cele spre Viena. La Balcanii liberi, peste care s-ar lega Dubrovnik-Ragusa cu Veneția și Dubrovnik-Ragusa cu Belgradul și Dunărea.

— N-ai vorbit nimic de Istanbul și Bizanț ?

— Să rămînem la Bizanțul care trăiește în arhonți. În arhonți și cu deosebire în Andronic Cantacuzino.

— Îl vor reînviat prin sabia lui Mihai ?

— Da !

— Tu, prietene, l-ai vrea deopotrivă ?

Este întrebarea de care Dragoș Voinea Bîrlădeanu s-a temut de cînd Kon Mozes și-a vestit sosirea prin porumbei călători. Trianidos n-a îmbătrînit cu toate că bate spre 70 de ani. Stăpîn al unei bune părți din aurul Europei și al Orientului, este deopotrivă stăpîn al înțelepciunii și al tainelor Efesului printre care se numără și știința regenerării forțelor vitale. În tot Levantul se spune despre el că a descoperit elixirul vieții. Își păstrează trăsăturile frumoase, nasul coroiat îi dă un aer bărbătesc și aspru, sprîncenele îi sînt încă negre, nu crede că și le cănește, își poartă barba și mustățile tunse după moda beduină și sub arcadele osoase, ochii lui cenușii au aceiași expresie senină pe care-o dau înțelepciunea, echilibrul și avuția. Acum poartă straie orientale, arabe. Altădată, după împrejurări, straiele pe care acele împrejurări i le impun. De multe ori l-a mustrat Trianidos pentru nechibzuința de a purta strai moldovenesc aici la Istanbul, pentru negoțul preferențial cu Țările Românești, amintindu-i mereu că adevărul stă dincolo de hotarele țărilor și împărățiilor, în spiritul etern al umanului și că, pînă cînd omenirea va înțelege acest spirit etern al umanului, singura armă nesupusă hotărniciei de nici un fel, politică sau spirituală, despotică sau luminată, este banul. Banul, niciodată rob, totdeauna stăpîn. Stăpîn al stăpînilor, stăpîn al robilor,

stăpîn al viciilor şi al virtuţilor, stăpîn al artelor care nu se pot împlini în afara lui, banul atotputernic care nu ţine seamă de nici un fel de antagonism între oameni sau state, fiindu-şi lui însuşi şi tuturora măsură. Dragoş Voinea Bîrlădeanu ştie că Agamemnon Trianidos — pentru arhonţii greci din Pera şi Galata — i-a luat lui Filip al II-lea, înlăturînd toţi interpuşii, dobînzi de pînă la 30% ; că lui Rudolf al II-lea, împăratul Sfîntului imperiu roman, îi ia dobînzi între 20 şi 25%. Împăratul neputîndu-şi plăti împrumuturile şi dobînzile, îi concesionează nu strîngerea veniturilor, asupra căreia se năpustesc bancherii lacomi şi nepriceputi, ci monopolul comerţului pe care-l cere Kon Mozes. Şi că în cîţiva ani Kon Mozes îi îmbogăţeşte pe cei asupra cărora are monopol, scoţîndu-şi împrumuturile şi dobînzile îndoit, dacă nu întreit. Mai ştie că bătrînul venerabil, frumos şi măreţ, finanţează mişcarea secretă a sufiţilor, mişcare egalitară şi nu-şi poate explica de ce o face cînd, fiind împărat al aurului, nu poate în nici un fel fi deopotrivă unul dintre egalitari. Şeful Casei „Bîrlădeanu şi Fiii" ştie deasemenea că voievodul Mihai l-a poftit pe Kon Mozes la Tîrgovişte, că planurile măriei sale sînt legate de soldele pe care le poate sau nu le poate plăti soldaţilor proprietari de arme de foc şi că preţurile mercenarilor în pieţele de arme cresc nejustificat, pe măsură ce segnior George Basta, comandantul imperial în slujba lui Rudolf al II-lea, şi paşalele din Ungaria şi Banat îşi fac jocurile, turcii cedînd astăzi o cetate lui Basta, care-o stăpîneşte două luni, cedînd-o la rîndu-i turcilor, mai exact paşalelor cu care-şi face jocul, prilej pentru *Avizo*-uri să laude magnificele fapte de arme şi pentru hîrţogarii contabili să încarce conturile sultanului şi ale sacrei majestăţi romane cu mii de salve de archebuză şi muschetă, cu sute de lovituri de tun, cînd de fapt nu s-au tras nici pe sfert din salvele contabilizate, diferenţa de preţ intrînd în buzunarele comandanţilor angajaţi în la fel de sacra luptă : pentru adevărata credinţă unii, pentru creştinătate ceilalţi. În acest joc perfid, menit să abată atenţia mulţimilor de la sărăcie şi tiranie, de la incapacitatea conducătorilor de a organiza prosperi-

tatea și comerțul, de a revitaliza meșteșugurile, de a salva țărănimea de la pieire și supușii de la foamete ; în acest joc perfid mereu îmbrăcat în purpura stacojie a vorbelor mari, subliniat cu lovituri de tun, voievodul Mihai își aruncă sabia pe un talger niciodată luat în seamă de jucătorii cei mari : libertatea... Ce șanse are ? Ce șanse îi dă Kon Mozes ?

— Bizanțul este o utopie, al meu prieten. O utopie care aduce arhonților bani și le prilejuiește oficierea de mistere, de adunări secrete, care să-i justifice față de ei înșiși. Cu toate că flota musulmană a fost înfrîntă la Lepanto, împărăția stăpînește încă Egeea și Mediterana. O victorie răsunătoare a voievodului în Balcani, fie ea și împodobită cu intrarea în Constantinopol, ar fi o victorie de-o clipă, spune Dragoș Voinea Bîrlădeanu și bate în gongul de corabie aflat pe colțul mesii de lucru, masă italienească din nuc, cu picioare de leu, acoperită cu catifea roșie ornată cu franjuri din fir aurit, masă pe care se găsesc călimările, nisiparnița, penele de gîscă, două sfeșnice de argint cu cîte trei brațe (singurele obiecte simbolice, își spune Kon Mozes, trimițînd la Sfînta Treime) și modelul unui pînzar, lucrat tot în argint, evident de un meșter italian, operă remarcabilă de cizelură fină. Kon Mozes ascultă argumentele gazdei ținîndu-și ochii pe jumătate închiși, avînd aerul că acordă o importanță deosebită fiecărui cuvînt. Îi place că armatorul are o gîndire matematică, izvorîtă din știința navigației. Se spune despre el că este unul din căpitanii care și-au stabilit singuri latitudinea cu mare precizie și că ar fi în legătură cu cartografi portughezi și olandezi, cu toate că în acest birou, singurele semne care-i vorbesc despre navigație sînt globul lui Martin Behaim și pînzarul de argint. Armatorul nu dorește o renaștere a Bizanțului. O spune deschis. Bizanțul nu are nici o șansă militară, o victorie din afară n-ar face decît să tulbure țesătura fluxului comercial stabilit după căderea Constantinopolului, ar rupe legăturile cu Orientul, turcii sînt toleranți și acordă negustorilor cele mai largi libertăți, lucru îndoielnic sub arhonți ! Ar fi bine dacă Kon Mozes l-ar sfătui pe voie-

vod în acest sens. Pentru tot Orientul şi pentru toată Europa creştină, o Dunăre liberă pentru comerţ ar fi una din căile de prosperitate.

— Voievodul a lovit puternic în interesele lui „Turkish Company", prietene, spune Kon Mozes apreciind, a cîta oară, harul gazdei de a contopi într-o unitate plină de armonie şi personalitate, mobilierul şi tapiseriile de proveniențe deosebite. Apreciază gustul după care o *cassapanco*, ladă-sofa, tot din lemn de nuc, refuzîndu-se ciubucăriilor aurite şi stucului îmbibat cu praf şi aşchii din pietre preţioase la modă în mai toate casele armatorilor din Levant, imitînd luxuria florentinilor, se armonizează cu masa şi cele patru jilţuri de Voroneţ, sculptate, avînd ca ornament viţa de vie încărcată de rod — iată o nouă sugestie, îşi spune — jilţuri căptuşite cu perne moldoveneşti ca şi divanul larg, care ocupă colţul camerei, deasupra căruia, pe un macat negru ţesut cu trandafiri roşii, sînt prinse arme de abordaj, săbii scurte, securi cu cîrlig, cângi de luptă, subliniind dualitatea dintre comerţul pe mare şi lupta pe mare, dualitate căreia gazda i-a închinat o bună parte din viaţă, armatorii scăpătaţi răspîndind şi astăzi zvonuri teribile despre apucăturile piraterești ale acestui Dragoş Voinea Bîrlădeanu, amestecat în afacerile cîtorva domnii spectaculoase din Ţările Româneşti, duc̦înd prin tradiţie o luptă ascunsă pentru statut de comerţ liber în Kara Deniz-Marea Neagră şi pe Tuna-Dunărea, care... Gazda a ajuns la tema lui favorită : o flotă maritimă care să lege Istanbulul cu Brăila. O flotă a Dunării de Jos de la Brăila la Porţile de Fier. Aici, un drum săpat în munte, pe malul românesc pe care să se transbordeze mărfurile şi la Orşova o flotă a Dunării de Sus care să aibă cheuri şi comptuare la Bratislava şi Viena... Gazda n-a răspuns la afirmaţia lui că Mihai a tăiat comerţul englezesc al „Companiei Levantului" cu lemn de catarge, unul din cel mai bun lemn de catarge din Europa, venit din munţii Moldovei ; cu fuior de in şi cînepă pentru parîme şi cu seu de oaie pentru calafat, comerţ de care Inglitera are nevoie în lupta ei pentru a cuceri supremaţia pe mări, după înfrîngerea „Armadei",

spaniole. Că acest fapt de necrezut a stîrnit furia lui Barton, ambasadorul englez la Înalta Poartă, omul finanțat de „Turkish Company", intim al noului sultan, care va face imposibilul să restabilească comerțul mănos al „Companiei", indiferent de lupta voievodului Mihai pentru libertate, această utopie a utopiilor. Că prăbușindu-se Spania catolică, singura mare putere europeană angajată ferm în lupta antiotomană pentru a stăpîni Mediterana ; atît regina protestantă Elisabeta a Engliterei, cît și fostul rege hughenot, vicleanul Henric IV al Franciei, proaspăt convertit la catolicism din rațiuni politice, nu vor face război Porții, fiind prea ocupați cu propriile lor interese și că voievodul nu-și va găsi alți aliați decît la bietele popoare asuprite din Balcani, sărace, neavînd altceva de adus sub steagurile răzmeriței în afară de speranță. Rudolf al II-lea, chinuit de rivalitățile dintre rubedeniile lui, nu are nimic imperial în el, este un biet ceasornicar ratat și un astronom diletant ; iar cancelarul Zamoisky al Poloniei este mai ostil Sfîntului imperiu roman decît Înaltei Porți. Cît despre Moscovia„ este o împărăție puțin cunoscută, aflată prea departe de interesele unui drum liber cu Nordul, așa cum visează armatorul gazdă. Atunci ?

— Merg cu o treime în acțiuni negociabile, sau în aur, pe ideea comptuarului în Lumea Nouă ; dacă mă lași să cumpăr o patentă englezească. Este răspunsul meu la ce mi-a vestit fiul domniei tale cînd ne-am întîlnit la Rhodos. Pentru asta, trebuie să-mi primești în echipaj pe omul meu de taină, Abihu Said, care va rămîne sub tăcere, ca socotitor și administrator al comptuarului, cu dreptul ca după patru ani să poată deschide un alt comptuar pe numele lui, retrăgînd din afacere treimea inițială, dobînzile fiind calculate în profiturile acestor patru ani, spune foarte încet Agamemnon Kon Mozes Zaal al Dheilan-Triamidos... Pentru asta sînt aici. Și pentru dușmanul nostru de moarte, „Casa Salvaresso"... Să începem, prietene, negoțul nostru de vești.

În odaie intră neauzit un matelot cu o tabla din argint pe care fumegă aromitor filigenele de cafea.

— Pe Sfînta Fecioară din Tarbes, dragul meu Jean, nu ţin minte nici un citat din întreaga istorie a citatelor celebre, care să rivalizeze cu fraza spusă de regele nostru în acea celebră zi de 22 martie 1594 la poarta Saint-Denis. *„Recommandez-moi à votre maître, mais n'y revenez plus"*. Sau poate este cineva, pe aici, prin preajmă, care nu este de părerea mea ?

Baronul Louis de Vic-Fézensac, scund, atletic, cu pletele frizate proaspăt, cu bărbiţa şi mustăţile potrivite şi date cu ulei parfumat, îşi fixează ochii foarte albaştri, aproape străvezii, asupra insului îmbrăcat în negru, slujit de un fel de diacon pe jumătate hidalgo, sau de un hidalgo pe jumătate diacon, care îşi devoră porţia de clapon, fără să-i dea nici o atenţie. Ba dimpotrivă. Insul pare că se înveseleşte brusc şi spune într-o spaniolă atît de limpede amestecată cu dialectul francez vorbit în sud, încît baronul vede roşu :

— Pioase fra Angelico, nimic mai lamentabil pe lumea asta decît un sperjur. Atunci cînd sperjurul ajunge să cumpere un regat, sfîrşitul lumii este pe-aproape. Deci, să onorăm masa căpitanului nostru şi să bem, atîta vreme cît păcatul acesta capital nu ne-a atins sufletele.

— *Amen !* spune diaconul-hidalgo, posesor al unei spade uriaşe cu două tăişuri.

— Tipul are umor, baroane, spune vesel cavalerul Jean de Mirande...

— Asta nu-l scuteşte de o bună lovitură de spadă...

— Să fim prudenţi. Nu ne găsim la Paris. Binefăcătorul nostru ne-a recomandat moderaţie. Simt cum încep să mă mănînce palmele şi mă rog Domnului să mă ungă cu harul răbdării. Dacă mă gîndesc bine, omul în negru îşi vedea liniştit de claponul lui, cînd tu, Louis, l-ai provocat. Şi pe onoarea mea, a răspuns ca un adevărat gentilom. Asta nu mă împiedică să aprofundez tactica după care să-l trimit la Dumnezeul lui catolic, tăiat în felii subţiri, presărate din belşug cu sare.

Cavalerul Pierre de Mirande, măreţ în costumul lui pe jumătate de muschetar, pe jumătate de spahiu, domină

cu statura de uriaș grădina-locantă printre mesele căreia se mișcă mlădios, parcă răspunzînd unor ritmuri auzite numai de ele, ospătărițe tinere, gătite cu brățări și salbe după moda din vechea insulă Lesbos.

— Smerite fra Angelico, mi se pare că doña Isabela va avea de lucru cît de curînd. Sper ca slujnicii sperjurului să aibă gentileţea de a mă lăsa să-mi termin pieptul de clapon. Umple-mi cupa cu această licoare divină. Pe adevărata cruce a lui Hristos, domnilor ! Beau în cinstea celui care va simți cel dintîi, sărutul doñei Isabela... Vă avertizez că va fi cel dintîi și cel de pe urmă sărut, pe care ilustra doamnă vi-l oferă cu grație.

Cavalerul în negru se răsucește spre masa celor trei gentilomi francezi și atunci se întîmplă mai multe lucruri în același timp. Baronul Louis de Vic-Fézensac, care vîslise pe galerele lui Saladin Chiorul, împăratul Cycladelor, participant la răscoala robilor condusă de căpitanul Mîrzea al tighecenilor domnești slujind voievodului Mihai al Țării Românești, vede cum manșeta din dantelă de Andaluzia lunecă ușor pe dreapta spaniolului, atunci cînd ridică pocalul și cum, oroare, descoperă semnul lăsat la încheietura mîinii de belciugul de fier care se aplică robilor creștini, vîslași pe galerele piraților barbaresti. Cavalerul Pierre de Mirande observă că stînga spaniolului este amputată de la încheietură, mîna fiindu-i înlocuită cu un fel de pumn din argint, terminat cu un cîrlig. Se aude răpăitul mărunt al unor dairale și tamburine, în grădina locantei se curmă toate murmurele, dealtfel cuviincioase, cu toate că la mese stau bărbați ciudați, îmbrăcați într-un amestec pitoresc de piese de îmbrăcăminte, pălării franțuzești cu cioc, *cul d'assiette* cu pene de fazan, gulere valoneze, tunici muschetare, pieptare din piele, *pourpoint*-uri din catifele verzi și portocalii, cu fireturi din fir de argint, veste și laibăre morovlahe, din pănură albă, tichii și fesuri cu ciucuri negri, basmale de matelot, roșii, totul ca într-un Vavilon vestimentar, unii cu figuri crîmpoțite de fier, crunți, neguroși, părînd mai mult spadasini de profesie, decît negustători sau meseriași sau nobili. Este de fapt un amestec eterogen

și democrat de mateloți și gentilomi, de oameni de arme și negutători, care la sunetul ațîțător al dairalelor amuțesc și se întorc spre terasa locantei scăldată în lumina dulce, zmeuriu-albăstruie care cade peste Cornul-de-Aur. Cavalerul Jean de Mirande nu dă nici o atenție terasei care pare să-i fascineze pe consumatori, toți numai bărbați și care înregistrase cu ochi de cunoscător frumusețea stranie a ospătărițelor, ca și discreția lor, ca și lipsa de agresivitate a consumatorilor, mai curînd curtenitori cu oarecare umilință, decît vulgari. El inventariază lacom arsenalul purtat de bărbații prezenți, de la spada strașnică *„au Mascaron“* la sabia curbă de Damasc cu garda în filigran de argint și teaca din piele ferecată cu argint bătut în peruzele ; de la hangerele-bijuterii, operă a artizanilor orientali, la stiletele florentine și venețiene ; de la pistoalele cu cremene la cele mai moderne produse ale atelierelor englezești, pistoalele cu cocoș ; arsenal punînd în valoare acel dar pervers al omului epocii, care împrumută uneltelor dătătoare de moarte, harurile sublime ale artei, cum ar spune prietenul său și al regelui, Agrippa d'Aubigné, literatul hughenot la care l-a cunoscut pe acel fără egal Pierre de Bourdeille, seigneur de Brantôme, autor al vieților oamenilor iluștri și ale marilor căpitani, precum și indiscret cronicar al vieților femeilor ilustre și femeilor galante, nu se știe de ce altfel ilustre, decît prin galanterie. Vederea panoramei fascinante a Cornului de Aur și dincolo, a Istanbulului, cu minaretele lui albe filigranînd cerul de lapislazuli, îi reamintește brusc Parisul și pe dulcea lui amantă, micuța contesă Marie de Saint-Rémy, nepoata sîngerosului asasin al hughenoților din Guyenne, Montluc. Gîndind la farmecele amantei sale și la stratagemele delicioase folosite pentru a scăpa de supravegherea bravului conte de Saint-Rémy, la felul cum se deghiza în florăreasă, ori în soldat, cavalerul Jean de Mirande observă cum un bărbat înalt, înfășurat într-o pelerină azurie, cu o legătură petrecută peste ochiul drept, cu barba frizată, scoate de sub pelerină o lunetă și cercetează lacom Cornul de Aur. Urmărind cu privirea direcția lunetei vede un galion zvelt acostînd la unul din cheurile portului Galata printr-o foarte spectaculoasă manevră de vele. Grădina locantei

este etajată în terase pe panta abruptă care urcă din Tophane spre Galata Saray. Trepte din piatră păstrînd urmele scoicilor unesc terasele între ele. O bordură din aceeași piatră poroasă îmbibată de scoici mărginește firul unui pîrîu care cade din cascadă în cascadă, pînă în bazinul cu peștii vii, avînd pe margini harpoanele cu care clienții își prind singuri saramura sau plachia rîvnită. Pergole de lemn țesute cu glicine și caprifoi alcătuiesc o boltă vegetală în care ciripesc păsările. Pergola ultimei terase dincolo de care se ridică zidul clădit poate din piatra fortificațiilor genoveze este formată din viță de vie înflorită. De aici coboară peste grădină un parfum suav, care predispune la poezie și abandon. La o masă din lemn doi bărbați îmbrăcați în negustori levantini descojesc portocale și le storc într-un pocal cu rachiu de anason.

— N-am putut prinde porumbelul, Doamne ferește, spune bărbatul înfășurat într-o manta verzuie, tocită, căreia i se vede urzeala.

— Oricum, „Libertatea" tot va fi lăsată la apă, mormăie al doilea bărbat, care, cu toate că amiaza duminicii de mai este caldă, poartă un veston gros, din stofă lioveneasca, tivit cu blană de vulpe.

— Numai dacă între timp, Doamne ferește, nu ia foc de la vreun trăsnet, Doamne ferește, de la vreo barză care scapă tăciunele din plisc, Doamne ferește, cine-o poate ști ?

— Taci !... Iată-l pe „il capitano".

— A auzit chemarea Loredanei, blestematul și, Doamne mă ferește de Antichrist, spune pe rumînie cel cu mantaua verzuie... M-am săturat de pribegie, Doamne ferește, și de mîncat din blidul milei... Acasă or fi înflorit salcîmii, Doamne ferește ?

Pe terasa din mijloc apar doi bărbați purtînd cizme galbene fără pinten, săbii scurte de abordaj agățate la lente late din piele roșie închise cu paftale de argint, brîie albăstrii din mătase, strînse peste tunicile azurii și pe cap căciuliță ciudate, din catifea venețiană tivite cu pîntece de jder. Cînd cei doi se așază, tamburinele nevăzute își îndesesc ritmul și pe terasa locantei se ivește o

femeie înaltă, cu forme voluptoase, purtînd părul roșu-arămiu într-un conci ridicat în creștetul capului strîns într-o eșarfă tutunie de sub care bucle răsucite savant îi cad pe frunte și pe gîtul alb, arcuit grațios din gulerul tivit cu strafuri din argint. Rochia lungă, din catifea tutunie îi îmbracă umerii rotunzi, urmîndu-i cu grație savantă linia mijlocului și a șoldurilor, ca să cadă în falduri și volane peste papucii țesuți cu fir de aur. Corsajul, despicat *„en penseron"* pînă la cingătoarea din piele bătută cu pietre strălucitoare, lasă să i se vadă dantela care-i mîngîie sînii plini. Femeia se apropie de balustrada din lemn a terasei. I se văd degetele lungi, unghiile lăcuite, buzele carminate, obrazul dat cu pudră de iris, ochii adînciți cu pastă verzuie. Este o femeie de o frumusețe sălbatică, lumina zilei o împodobește straniu, ca și cînd femeia ar avea capacitatea s-o absoarbă și s-o reverbereze mai apoi tandru și misterios, ca pe-o aură. Cei doi bărbați abia așezați la masă se ridică și, scoțîndu-și căciulițele, se înclină adînc.

— Bună ziua, Loredana Brocca, spune unul dintre bărbați în levantină.

— Fii binevenit la noi, căpitane, răspunde femeia cu un glas puțintel aspru și răgușit ; dar care conține o muzică ascunsă, un fel de sonoritate melodioasă, de lăută.

— Bună ziua, Loredana, spun mesenii într-un cor de glasuri bărbătești.

— Bună ziua, vitejilor.

Femeia se înclină ușor spre bărbații ridicați în picioare. Apoi se retrage cu mers unduitor, de regină.

— Și eu care-am confundat această monastire, cu o tavernă, spune înciudat baronul Louis de Vic-Fézensac... Spaniolul este un fost galerian, asta scutindu-l de oboseala de a o mînui pe a sa doña Isabela. Patroana tavernei se arată a fi o principesă, bacantele niște nobile doamne și totul un plictis nebun. Domnule spaniol, i-ați preacucernicul scutier și, pe legea mea, nicăieri nu vei fi mai bine primit decît la masa asceților care sîntem... Baronul Louis de Vic-Fézensac la ordinul domniei tale !

Baronul face o reverență curtenitoare :

— Chiar dacă don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, comandor al Calatravei, nu apreciază fraza regelui vostru hughenoto-catolic, adresată trupelor spaniole care părăseau Parisul în care regele meu o voia regină pe infantă ?

— *Milledieux !*

— Pe Sfînta Fecioară din Tarbes !

— Omul trebuie despicat în patru.

— Cunosc această *bravoure paradeuse à la française*... Pe Madonna. O vreţi pe Isabela, goală, sau îl vreţi pe don Pedro...

— ...Perez de Hispaniola-Figuera, îmbrăcat, ce dracu, nu am dobîndit chiar pînă într-atîta obiceiuri musulmane.

— Îmbrăcat şi însetat !

— Să ne mutăm la masa gasconilor, prea cuvioase *escudero mio.*

— Să ne mutăm, stăpîne.

Totul se face cu gălăgie, zăngănit de săbii, ocheade aruncate ospătăriţelor-călugăriţe, nu fără ca Jean de Mirande să observe cum omul cu lunetă (acum şi-o strecurase din nou sub pelerină) îi spionează şi, se pare, înţelege destul de bine ce vorbesc. Baronul de Vic-Fézensac ridică pocalul cu vin generos de Chios în sănătatea tuturor galerienilor salvaţi din ghearele piraţilor musulmani şi trăitori chiar în inima împărăţiei lui „Grand Turc". La al doilea pocal ridicat în numele toleranţei al cărei port-stindard este regele Henric IV, spre deosebire de fanaticul ranchiunos Filip II, se află în mare povestea fiecărui nobil domn aici de faţă. Bătînd cu garda spadei cumpărată dintr-o dugheană de armurier din bazar, *Kapeli Çarsi* — pe o parte din avansul din solda lunei mai, plătită de casierul Companiei „Bîrlădeanu şi Fiii" —, cavalerul Pierre de Mirande cere să afle taina vieţii noului său prieten, pe care Jean de Mirande îl apreciază ca pe un hidalgo sărăcit de fanteziile ambiţioase ale regelui său ; viteaz şi încăpăţînat, mîndru şi rău de colţ. Baronul de Vic-Fézensac vrea să ştie de ce şi-a trecut în titlu numele insulei Hispaniola, dacă a fost în Lumea Nouă şi unde şi-a pierdut pumnul stîng. La rîndul său, don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera vrea să ştie ce căi ale destinului au urmat cei trei gasconi, vizibil jumuliţi, vizibil scăpaţi nu de mult din

ghearele șefilor de echipaj de pe galerele păgînilor, a căror piele miroase încă a năduşeală şi a lovitură de bici, deci a sînge închegat şi a rană dezinfectată cu urină. Apreciază faptul că noii săi prieteni au frecventat asiduu băile turceşti, adevărate binefaceri pentru bărbaţi ca ei, fără ca acest tratament să-i mîntuie de mirosurile de galerieni, intrate adînc în trupurile lor. Dacă nobilii gasconi au o taină sau un jurămînt, care le interzice să vorbească, don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera nu insistă, legîndu-se de ei prin ceea ce au avut comun în viețile lor : galera. La acest discurs al nobilului hidalgo gasconii răspund : *milledieux, pocapdedieux*, pe barba sfîntului Anton, pe sfînta Fecioară din Tarbes, jurînd că sînt liberi de orice jurămînt, că de fapt au o poftă nebună să jupoaie de vii pe toţi spaniolii din lume, în afara celor doi prezenţi şi că, ei fiind trei, pot asculta mai reculeşi povestea vieţii celor doi şi că, oricum, ei sînt gazdele, aşa că cinstea de a începe această agapă a confesiunilor revine de drept şi de fapt lui don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, comandor al Calatravei.

— M-am născut în Ţara Baştilor, în apropierea locului unde s-a născut Ignaţiu de Loyola şi în anul morţii lui, îşi începe povestirea don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, în vreme ce pe apele azurii ale Cornului de Aur se vede lunecînd ca în vis un caic aurit, cu tendă din purpură, acoperit cu flori, înconjurat de zeci de caice mai mici de pe care se ridică spre locantă valurile cînd melodioase, cînd ascuţite ale unei melodii orientale plină de nostalgie.

4

— Dragostea, familia, averea sînt lanţurile — *ut ita dicam* — ca să zic aşa, care leagă libertatea la spiritul comun, grosier, nedemn de o iniţiată, principesă. În numele lui Arheus — forţa vitală a cărei stăpînă sînteţi, purificaţi-vă ! Renunţaţi să vă duceţi la Viena. Horoscopul mi-a

lămurit misterul acestui drum. Nu de dragul libertății popoarelor îl faceți ! Îl faceți de dragul unui bărbat. Blasfemie, principesă ! Cînd soarta a făcut din voi o inițiată !... Cînd aveți aici marii magiștri ai sufiților !... Cînd aveți aici firele care leagă toate nemulțumirile Orientului, cu toate intrigile Occidentului !... Cînd puteți influența femeile lui Mohamed, vizirii și pașalele, cînd arhonții vă stau la picioare, cînd... *Imo pectore* — din inimă, principesă, rămîneți !...

Mărgărita Basarab ascultă distrată cuvîntarea plină de patos pe care doctorul Medio — *„magister in artibus, pelerinus universalis"*, — o ține alergînd de colo colo prin scriptorium, sub privirea ironică a Voicăi Bîrlădeanu. Voica nu are nici urmă de har pentru *Scientia mutationum* — acea știință a transformărilor conținînd chimia și alchimia — nu poate fi medium pentru transmiterea mesajelor mentale, nu are nici o aplecare spre artele frumoase sau spre matematici, după cum studiul operelor lui Philipus Aureolus Theophrastus alias Theophrastus von Hohenheim, alias Paracelsus, ucenicul lui Nicolo Leoniceno din Vicenţa și magistrul necontestat al doctorului Medio au lăsat-o rece pînă la limita de jos a indiferenței, adică pînă acolo de unde începe ura. Încuiată de doctor Medio în scriptorium, avînd drept interlocutori *„Volumen Paramirum,* sau *„Astronomia Magna"* sau *„De felici liberalitate"*, ale numitului Paracelsus ; ori Plutarh, ori Aristoteles, ori Euripide, ori Sofocle, Voica deschidea ochetele ferestrei, lega scara din mătase de piciorul mesei, cobora în curtea interioară și ajungea într-un suflet la șantier, acolo unde clocotea viața, unde veneau pînzarele încărcate cu trunchiuri de brad de la Dunăre, trăgînd după ele plutele cu zeci de trunchiuri de brad și molid roșu, unde caicele descărcau mărfurile aduse de caravanele sosite din Orient pe celălalt țărm al Bosforului, unde cioplitorii în lemn fasonau chilele și coastele navelor noi, unde mirosea a catran fiert, a așchii de brad, a scîndură de stejar pusă la uscat, poate de zeci de ani, stive uriașe din scîndură de stejar ; acolo răsunau cîntecele țapinarilor, strigătele meșterilor dulgheri, îndemnurile edecarilor și ale vîslașilor liberi de pe mahune, acolo pescarii veneau cu

bărcile lor pline de pești argintii, totul era acolo viață și culoare și tinerețe, pe cînd aici ?

Principesa Mărgărita privește visătoare la florile albe de liliac care se leagănă ușor în briza parfumată a înserării duminicale. De la plecarea căpitanului Mîrzea la Tîrgoviște și de acolo la Viena, în slujba voievodului — a avut vreme să-și hotărască destinul. Poate destinul ei s-a hotărît din clipa cînd s-a ambarcat pe *Albertina* spre a-l însoți pe Mîrzea în aventura egeeană, menită să dezlege o parte din ghemul intrigilor care se țese la Istanbul în jurul voievodului. Spune în gînd „voievodul", fără nici o urmă de patimă, cu toate că a iubit pătimaș visele lui de libertate, patima lui pentru aceste vise, demnitatea lui bărbată, nebunia lucidă a planurilor lui care cuprindeau sub aripile lor uriașe Balcanii, refacerea imperiului Bizantin și la Dunăre, renașterea Dachiei străvechi sub un singur schiptru și sub o singură sabie... Iubise nebunește visul bărbatului mai presus decît pe bărbatul însuși. Bărbatul își cioplise slava cu sabia, stătea în scaunul lui voievodal înconjurat de curteni și diplomați, avea soție și copii, vechea lui amantă Tudora îi rămăsese credincioasă și pe firmamentul curții apăruse o nouă stea, Velica Genga, fosta soție a lui AronVodă al Moldovei, fiica marelui vornic Ivan Norocea, și actuala soție a unui italian, favorit al principelui Sigismund Bàthory. Iscoadele ei și iscoadele lui Mihnea Turcitul, iscoadele Divanului, ale haremului, ale pașalelor, ale lui Alexandru cel Rău, ale altor rîvnitori la tron aduc vești și ea află, cumpără sau vinde vești, după necesitățile domnului de la Tîrgoviște, rămas undeva, într-o amintire de tinerețe, cînd se plimbau cu caicul pe Bosfor. Mihai era negustător, cînta cu glas de bas cîntece de alean, Nichifor Parasioș recita poeme eroice compuse de el însuși și Radu Nanu Păcurar stătea neguros la cîrmă, nevisînd altceva decît autonomia chefalohoriilor morovlahe și unirea lor cu Țara într-un nou imperiu ca al Asăneștilor, pus sub schiptrul voievodului. A fost vremea planurilor măreție, cînd între două intrigi și două negoațe, Andronic Cantacuzino, din stirpea împăraților, o voia împărătească a acelui Bizanț fantast, trăitor doar în visele lor, așternîndu-i la picioare bogățiile unui descendent imperial, strînse sub

împărați ai casei Osman, cuceritori ai fostului imperiu și stăpînii lui necontestați.

Pe urmă un bărbat în carne și oase, slujitor al bărbatului-vis, și-a pus viața pentru ea, a luptat cu arma în mînă pentru ea, făcînd-o să audă murmurul vîntului în crengile de liliac, să înțeleagă sensul amurgurilor și nesfîrșita bucurie a răsăriturilor, smulgînd femeia din asceza ei fanatică și redînd-o rosturilor ei firești. Doctor Medio își trage ușor piciorul drept : are chip satanaelic, cu nasul coroiat căzînd peste mustățile lungi, înțepenite cu sacîz, bărbiță neagră de țap, sprîncene sîrmoase, negre, frînte în unghi drept, fruntea gălbuie roasă de calviție ; poartă un fel de anteriu roșu, culoarea doctorilor în medicină, anteriu care la nevoie poate fi luat drept pelerină și ca o sfidare adusă legilor musulmane un pantalon bufant *„haut-de-chausses"* verde, culoarea Profetului, asortat cu o tunică de un verde închis, culoarea cojii de nucă, tunică încheiată la gît cu un guler *„fraise"* dintr-o mătase de un alb dubios, festonat, care-i ține capul ca pe tipsie. Este înalt, ușor adus de spate, face să-i zăngăne sabia amărîtă, poartă ciorap din tricot roșu și pantof de lac încheiat cu catarămi mari argintate. Este medicul, dascălul și chimistul Casei „Bîrlădeanu și Fiii", știindu-se despre el că a scăpat de rugul Inchiziției abjurîndu-și credințele științifice, că este un *„homo universalis"*, fără să-și revendice altă patrie decît libertatea absolută pe care se pare că a găsit-o în chiar inima imperiului autocrat al sultanului.

Doctor Medio își pledează propria lui cauză. „Singurele „mistere" pe care le poate oficia sînt cele legate de facultatea Mărgăritei de a recepționa mesajele mentale transmise de inițiatorul ei, Hidayet Riza Han, șeic și emir în vechiul sultanat de Iskenderun. O asistă cînd are stări de transă. Nu este un inițiat, ci un adept al lucrurilor și remediilor naturale, un materialist care atunci cînd nu înțelege, spune filozofic că ceea ce astăzi i se pare de neînțeles din pricina nepriceperii lui, mîine i se va dezvălui în profunzimea adevărului nevăzut, datorită progresului pe care însuși l-a făcut în cunoaștere.

— Oprește-te, prietene, spune principesa Mărgărita, din fotoliul adînc de Voroneț. Hotărîrea mea este luată. Ea

mă slujește, slujind deopotrivă libertatea și „Casa" care ne adăpostește cu atîta generozitate. Învață-o pe Voica să tămăduiască rănile de sabie și de plumb. Este singura ei pricepere. Și acum lasă-ne singure. Avem de vorbit ca între femei.

— Cînd plecați, principesă, întreabă mortificat doctor Medio.

— În zori !

— Atunci, pe niciodată, spune sumbru omul satanaelic și prosternîndu-se, iese livid, strîngîndu-și spasmodic nenorocita pălărie franțuzească cu cioc, care nu se asortează cu nici una din piesele lui vestimentare.

— Te iubește nenorocitul, spune Voica-Ilinca, sare de pe scaunul florentin și se așază pe covor, la picioarele Mărgăritei, culcîndu-și capul în poala rochiei venețiene din catifea vișinie. Ea însăși o iubește straniu pe Mărgărita, pe jumătate ca o soră, pe jumătate ca un amant, este geloasă pe afurisitul de tătar Mîrzea care i-a furat-o și în același timp se bucură pentru Mărgărita care se ofilea aici, neprimind dragostea nimănui, cu gîndul la iubitul ei de cuget, Mihai Voievod, acel bărbat uriaș, venit mereu de undeva din lume la „Casă", care-o sălta pe genunchi pînă și acum doi ani, cînd ea era o Voică adevărată și care umplea odăile cu făptura, cu glasul lui bubuitor, cu visele lui și mirosurile lui de mirodenii, de văzduh, de curelărie, de arme și de cal nădușit.

— Ai vorbit cu tata, Mărgărită ?

— Vorbit.

— Și ?

— Îmi dă răspunsul la cină... Zice că în toată istoria „Casei", numai trei femei au navigat.

— Am să fiu a patra.

Voica sare în picioare. Se strîmbă țuguindu-și buzele, ridică macatul de pe „*cassone*"-le pictat cu scene venețiene, scoate o floretă de scrimă ascunsă acolo (numai la gîndul acestui sacrilegiu bietul doctor Medio ar fi făcut o criză de colici) și într-o armonie dulce și energică salută cu floreta, ia poziția de luptă și execută o serie de asalturi, de parări și riposte, cu o iuțeală și agilitate de negîndit,

apoi își scoate cu mișcări pripite rochia de hetaia roșie, rămînînd într-un costum straniu, un tricou marinăresc și chilot-pantalon tricotat, își aruncă pantofii din picioare și reia asalturile cu o viteză și o precizie uluitoare, înțepînd cu strigăte scurte perna așezată pe *cassone*, tropăind, învîrtindu-se ca un titirez, privită solemn și mahmur de tomurile savante, rînduite auster în rafturile scriptorium-ului. Roșie, gîfîind atît, Voica-Ilinca Bîrlădeanu sărută lama floretei și se aruncă în brațele Mărgăritei.

— Cine te-a învățat, îi șoptește principesa la ureche.

— El, răspunde tot în șoaptă Ilinca.

Are 17 ani, este zveltă, înaltă, cu părul roșcat tuns scurt, sînii îi împung obraznic tricoul marinăresc, este arsă de soare, are cîțiva pistrui pe nas, ochi verzi, mari. Mărgărita o strînge în brațe și-i spune cu glas adînc :

— Înainte de orice, învață să fii femeie... Deschide lacra verde, iată cheia (Mărgărita scoate o cheiță din cingătoare) și încuie ușa.

— Este o taină „spirituală" ?... Doamne, cît mă tem !

— Este taina, arma și puterea noastră, prostuțo !... Curaj !

Voica Bîrlădeanu deschide lacra cu un gest șovăitor. Cînd ridică temător capacul, scoate un strigăt de copil încîntat.

— Dumnezeule, Mărgărito !

Într-o clipă mîinile ei agere așază pe covor peruci cu plete bogate, blonde și brune, roșii-arămii sau argintii, coliere și diademe strălucitoare, trei rochii somptuoase din catifele și mătăsuri venețiene, pudriere de cristal, mici vase din porțelan pentru sulimanuri, flacoane răspîndind arome amețitoare, brățări și cingători bătute în nestemate, evantalii spaniole și venețiene, eșarfe din mătăsuri străvezii și unduitoare de Mosul.

— Astă-seară petrecem la Loredana Brocca, spune Mărgărita. Scaldă-te în baia mea, te așteaptă Aișe, pe urmă vino să te gătesc.

— Tata știe ?

— La ce i-ar folosi, rîde Mărgărita și-i face semn să plece, în vreme ce în ușa scriptorium-ului se aude un ciocănit ușor care se repetă de trei ori.

5

Este o înserare de mai dumnezeiască, amurgul învîlvorîndu-se în culori sîngerii care se scurg din cer în apele grele ale Cornului de Aur. Caicul imperial purtîndu-l la bord pe împărat și favoritele haremului, înconjurat de flota luntrilor cu muzicanți și curteni, cu zaharicale și fructe, cu șerbeturi și rahat, cu bufoni și înțelepți, cu pașale războinice venite să intre în grațiile noului stăpîn, cu astronomi și medici gata să dea răspunsuri ticluite care fac plăcere în dauna adevărului, mai mănose decît un ziamet cu zece sate, caicul aurit se întoarce de la Palatul de vară la cheul Topkapy Saray, lunecînd maiestuos pe apele fosforescente. Văzut din grădina-locantă a Loredanei, Brocca, peisajul are ceva din *O mie și una de nopți*. La masa de sub pergola cu glicine și caprifoi s-a auzit povestea vieții lui don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, comandor al Calatravei, care în pofida figurii lui ascetice, avînd ceva de vultur mizantrop și blazat, s-a dovedit un înfocat adept al artelor, mereu refuzat de muze și aruncat în zodia lui Marte, căreia îi slujește fără nici o tragere de inimă. Don Pedro a ucenicit pe lîngă „maestrul maeștrilor și regele absolut al tuturor pictorilor trecuți, prezenți și viitori", cretanul Domenicos Theotocopoulos, cunoscut la Toledo și nu numai la Toledo sub numele de El Greco. Cavalerul Jean de Mirande, care în trinitatea gasconă are rolul să țină sub observație tot ce înconjoară această trinitate și să facă zilnic un raport-sinteză al observațiilor, care la Paris a frecventat cercurile artistice, a deslușit în povestirea spaniolului un fel de pudoare, atunci cînd a vorbit de ucenicia sa în ale picturii, vorbind mai mult despre originalitatea viziunii maestrului, decît despre propriile lui succese în arta mestecării și frecării culorilor. De la El Greco, don Pedro a trecut la al doilea idol al său, don Luis de Gongora y Argote, pe care-l compara mereu cu madrilezul Lope de Vega Carpio. Ucenicise și în arta dizenelor, a letrillelor, scrisese cîteva drame cutremurătoare, dar opacitatea stupidă a patronilor de teatru și incultura actorilor îl aduse-

seră la sapă de lemn, fiind nevoit să se ambarce pentru Lumea Nouă ca șef al artileriei de pe galionul *El Sole*. A luptat cu flibustierii. A luptat cu corsarii reginei Elisabeta. A văzut lăzile cu aur și argint aduse din Chile peste istmul Panama, la Colon. A trăit o viață fabuloasă în pofida Inchiziției : ei da, pe Sfînta Madonă din Toledo, acolo este taina lui, în Hispaniola, insulă al cărei nume și l-a luat ca să-i fie jurămînt de neuitare (Jean de Mirande observase că atunci cînd don Pedro a rostit numele insulei, și-a apăsat palma pe piept, apoi și-a înfipt-o în centura lată și groasă din piele roșie, bătută din ținte de argint). Atunci cînd echipajul lui *El Sole* se aștepta mai puțin — *El Sole* încheia convoiul de toamnă al Flotei aurului, cînd începuseră să se zărească în depărtare vîrfurile semețe ale Sierrei Morena, în ape niciodată spurcate de pirații barbarești, pe înserat, *El Sole* a fost abordat de patru feluci ieșite dintr-un banc trecător de ceață. Don Pedro a fost rănit în lupta cu sabia, un sarazin tăindu-i mîna la încheietura pumnului și tot acela vindecîndu-l prin lipirea venelor cu fierul roșu. *El Sole* căzuse în mîna piraților lui Murad Reis, ucenicul lui Ali cel Negru, spaima Mediteranei. Cum nu avea cine să-l răscumpere, don Pedro și-a încredințat sufletul Domnului prin intermediul lui fra Angelico, confesorul navei, rănit și el în lupta cu maurii și trupul planurilor de evadare încredințate aceluiași confesor și scutierului său sarazin.

Pînă la acest punct al povestirii, don Pedro dăduse dovada unui calm absolut. Din acest punct al povestirii l-a străbătut un tremur ciudat, glasul sonor și-a pierdut vioiciunea și-a făcut trei cruci catolice și a chemat blestemul asupra capului său condamnat securii călăului.

— Bravii mei gentilomi, va trebui să aduc corectura care se cuvine acestei povestiri adevărate. Eu, nefericitul, am fost scutierul de stînga al viteazului între viteji și nobilului între nobili dón Juan de Austria, i-am apărat stînga în bătălia de la Lepanto, însumi l-am înfruntat pe Ali pașa care mi-a tăiat stînga, domnul meu mi-a dăruit acest braț de argint, l-am urmat pretutindeni ca un cavaler jurat seniorului său și cînd fratele lui natural, regele Filip — văzîndu-l superior, cu faima bătăliei de la

Lepanto acoperind cerul lumii și temîndu-și tronul — l-a otrăvit, însumi am fost otrăvit, salvat de un sclav sarazin pe care-l scăpasem de rug, averea părinților mei a fost confiscată de fiscul regal, mi-am pierdut urma slujind în *Flotas del Oros* și rămînînd trei ani în Hispaniola. Este a doua taină a vieții mele... Am evadat din Alger, nu pe mare, cum se încearcă îndeobște, ci slujind unui șeic berber care mergea cu o caravană în Maroc. De la Safi am furat un dahabieh și, purtat de alizeu, împreună cu fra Angelico și sarazinul fratele meu de suflet, am ajuns în insulele Canare, în Gran Canaria, de unde ne-am întors la Cadiz, unde am găsit, acum un an, scrisoarea unui bun camarad, fost artilerist șef pe galiota genoveză *Santa Croce*, Vicenzo Bombardier Mantovano, prieten al lui Galileo Galilei, veteran de la Lepanto, care îmi oferea o slujbă de artilerist, în artileria „celui mai generos principe al vremii, viteaz între viteji", Michael din Valachia. Scrisoarea, datată „Tergoviste în 17 decembrie 1594", ajunsese la Cadiz, la comandantul portului în 2 august 1595 ; eu mă întorsesem în ziua de 10 septembrie și scrisoarea mi-a fost înmînată în ziua de 13 noiembrie, în celula unde fusesem aruncat de bunii mei compatrioți, executînd un ordin regal vechi de cinci ani.

— Se scapă greu din temnițele regelui vostru, a observat cavalerul Pierre de Mirande.

— Cînd temnicerii sînt săraci și lipsiți de fanatism, se scapă... Mai ales atunci cînd ai scutieri credincioși.

— Nu l-am văzut pe sarazin, a spus baronul de Vic-Fézensac.

— Se va arăta la timpul potrivit.

— Deci, ca să ajungi în slujba acelui principe, ai străbătut Europa călare, don Pedro.

— Numai de la Genova la Veneția și de la Ragusa pînă aici, nobili domni. De la Malaga la Genova, cu o galeră genoveză. De la Veneția la Ragusa cu o foarte rapidă corăbioară a rudelor actualului meu căpitan.

— Băgăm de seamă că povestea vieții domniei tale este plină de enigme, de reticențe, de nepotriviri, de întrebări fără răspuns și de răspunsuri care se dau unor întrebări niciodată rostite, *cabalero mio*.

— Am trecut de trei ori prin camerele de tortură ale Sfîntului Oficiu și de trei ori inchizitorii s-au interesat mai mult de oamenii pe care-i frecventam decît de mine însumi, neștiind că „omul cu pisica", așa cum eram numit din pricina lui Aristoteles cel Bătrîn, cunoștea taina de a-și avertiza prietenii care stîrneau curiozitatea Sfîntului Oficiu.

— Pe Sfînta Fecioară din Tarbes, domnule spaniol, ești ori Satana însuși, ori cel mai mare mincinos din Spania și Gasconia luate împreună.

— Mincinos sau nu, pari a fi un ins condamnat la o perpetuă ispășire, lucru care înnobilează, a spus cu glas de bas cavalerul Pierre de Mirande.

— Dacă nu mi-ați fi prieteni, v-aș obliga să vă mîncați îndoielile tăvălite în propriul vostru sînge...

— Mă rog, mă rog... Descifrează-ne taina lui Aristoteles cel Bătrîn, care după știința noastră n-a purtat niciodată decît prima parte a numelui respectabil pe care i l-ai dat.

— A fost un motan berber, care a răposat în ziua... hm... eliberării mele din temnița fortăreței de la Cadiz.

— După cea mai elementară logică, venerabilul Aristoteles trebuie să fi fericit pisicile din numitul port, nu prea scrupuloase la morală și să fi avut o groază de fii, nepoți și strănepoți... Viața sentimentală a nobilului Aristoteles, iată un titlu, domnii mei, spune cavalerul Jean de Mirande, observînd un nou val de clienți îmbrăcați în haine somptuoase, care aruncă frîiele cailor în mîinile servitorilor cu gestul acela indiferent trădînd bogăția și nepăsarea... Iată că la Galata se poartă masca, unii dintre clienții în haine somptuoase poartă măști și cavalerul recunoaște cu atîtare, că sub travestiul bărbătesc se ascund femei pe care le-ar vrea tinere și frumoase. Locanta Loredanei Brocca devine la fel de interesantă ca și povestirea spaniolului care mormăie :

— Dintre toți urmașii lui Aristoteles cel Bătrîn, singurul demn de strămoșul lui este Platon.

Pierre de Mirande rîde sonor.

— Este prea mult chiar pentru un biet tarasconez ca mine, spune și bate cu garda spadei în masă.

— De ce ? se miră cu cea mai pură și nevinovată mirare don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera în vreme ce un motan negru, uriaș pentru stirpea lui, cu blana mătăsoasă și lungă, posesor al unor ochi oblici, verzi și parșivi, miaună scîncit, parcă în scîrbă și se freacă de carîmbul cizmei spaniolului... Aici, Platon ! spune spaniolul drăgăstos. Motanul sare agil pe genunchii vajnicului și misteriosului hidalgo. Poartă la gît o zgardă lată, neobișnuită la pisici, își freacă capul de mîna stăpînului și, împăcat cu lumea, după ce își scoate ghearele și rîcîie pantalonul stăpînului său, i se ghemuie pe genunchi și începe să toarcă. Cavalerul Jean de Mirande înregistrează agilitatea cu care spaniolul, făcîndu-se că mîngîie motanul, scoate din zgarda acestuia un bilețel, îl vîră sub dantela manșetei care îi acoperă în parte pumnul-gheară din argint și oftînd ușurat spune :

— Domnilor, stați în așa fel încît să pot citi în tihnă preceptele lui Platon.

* * *

Voica Bîrlădeanu urmărește încîntată felul în care Mărgărita călărește în fruntea convoiului alcătuit din cei patru slujnici morovlahi înarmați, avînd la mijloc calul care duce cufărul cu rochiile și gătelile alese de principesă. Amîndouă sînt îmbrăcate în costume de spadasini, Mărgărita și-a strîns minunatul ei păr negru sub boneta de catifea și alege fără să pregete potecile care le-au scos deasupra cazărmilor de la Ortakioi, a mahalalei Beșiktaz, urmînd buza rîpelor și marginea livezilor pînă la Tophane, sub umărul coastei tivită de un drumeag larg de doi călăreți. Aceasta se oprește într-o poartă grea din stejar căptușită cu plăci de fier, poartă construită în zidul de cetate dincolo de care se aude murmurul surd al zecilor de glasuri, melodia aspră a unor sistre și lătratul gros, întărîtat al unui cîine. Stînd călare, Mărgărita trage de un lanț ascuns în iedera care îmbracă zidul. Voica este pe cît de fericită, pe atît de nerăbdătoare să se revadă în oglindă așa cum a ieșit din mîinile dibace ale Mărgăritei. Nerăbdătoare s-o vadă pe rivala și dușmanca ei de

moarte, Loredana Brocca, probabil scorpia îi ignoră existența, să descopere tainele locantei despre care nimeni nu îndrăznește să vorbească cu glas tare în Istanbul și să-l revadă pe el, aici, fără s-o recunoască, să-l vadă în toată splendoarea dezmățului pe care cu atîta abilitate și-l ascunde sub masca de fiecare zi, aproape cucernică. Gelozie și ură, un val fierbinte urcîndu-i în obraji, neliniște și nerăbdare și glasul jos, tăios, aproape necunoscut al Mărgăritei :

— Asculți, privești, înțelegi și taci.

Puterea Mărgăritei de a stăpîni o lume la care ea, Voica, n-a ajuns niciodată, nefiind subțiată de munci spirituale, cum îi spusese nu de mult Mărgărita, cînd a încercat să-i transmită un gînd, sau un mesaj, cum îl numea principesa. Se aud zăvoarele lunecînd în baierele lor de fier „unse cu grăsime de bursuc, amestecată cu seu", își spune Voica. Cavalcada pătrunde sub o boltă de viță și Mărgărita descalecă pe treptele unui peron din piatră calcaroasă, acoperit și el de corzile dese, înfrunzite ale viței care îmbracă zidul alb al casei zvelte cu un singur cat, avînd ferăstruici zăbrelite și mărginind ferăstruicile, locașuri de tragere desenînd pete de umbră pe zidul înpurpurat de cele din urmă sclipiri ale amurgului. Voica a reținut acoperișul de olane roșii, parmalîcul din lemn lustruit al unui balcon, zidul înalt, creneluit, care desparte curtea interioară de altă curte, aceea de unde vin sunetele de sistră și lăută, zgomotele făcute de clienții locantei, fumul și mirosul grătarelor, luminile multicolore ale lampioanelor chenăruind zidul. Urcă sprintenă pe urma Mărgăritei și se miră că n-a văzut pe cel care a tras zăvoarele. Morovlahii duc caii în altă curte interioară, unde se văd alți cai și alți slujnici, cîteva fînare albe și o masă așternută sub un aplecător. Principesa i-a poruncit să vadă și să înțeleagă totul : nu va pleca spre Viena în noaptea asta pînă cînd ea, Voica, nu-i va spune ce-a văzut și ce-a înțeles din ce-a văzut. Ajunse sus, pe o terasă acoperită, se deschide singură ușa în două foi de stejar, vegheată și ea de două ferăstruici de tragere, astfel încît asaltatorii să fie detunați din interior.

Voica o urmează pe Mărgărita într-un coridor scund, văruit alb, luminat de un lampion cu geamuri albastre.

De undeva se aud glasuri de femei, rîsete, susurul unei fîntîni arteziene, un val de arome grele şi aţîţătoare o învăluie şi, dintr-o uşă scundă, mascată de o draperie, apare o negresă tînără, făcîndu-le semn să intre. Se află într-o odaie pătrată, scundă, cu tavan din grinzi, cu toţi pereţii îmbrăcaţi în dulapuri înalte pînă în tavan. Deasupra fiecărei uşi de dulap este prins un semn din bronz. Mărgărita deschide dulapul deasupra căruia veghează o salamandră cu ochi sticloşi de peruzea. Un covor gros, verde, cu flori de mac roşii, acoperă duşumeaua. Pe covor sînt risipite perne egiptene din piele de cămilă, pline de arabescuri aurite. Dulapul deschis de Mărgărita are cuiere pe toate trei feţele şi cîrlige de bronz pe dosul uşii. Apare neauzit încă o sclavă nubiană, aproape goală, care-i rîde cu dinţii albi strălucitori. În dulap se află două chimonouri chinezeşti din mătase neagră, cu flori mari de lotus. Cele două negrese le trag cizmele din piele moale de capră, ajutîndu-le să se dezbrace. Ilinca se miră în sine de libertatea şi lipsa de pudoare a Mărgăritei, care în cei aproape opt ani de cînd stă la ei, nu i s-a arătat altfel decît gătită, severă şi principesă. Nu-şi poate stăpîni un simţămînt ciudat, acru şi plin de încîntare, atunci cînd, goală, Mărgărita se lasă învăluită în chimono de către roaba care-o slujeşte. Crezuse pînă în clipa aceea că numai tinereţea şi neprihănirea pot înflori trupul unei fete. Vrednic de zei, trupul Mărgăritei a strălucit o clipă în lumina albă a lampionului ca apoi să se ascundă în mătasea foşnitoare. Negresele le conduc într-o cameră de baie, placată cu faianţă azurie de Isnik. Un bazin rotund, placat cu aceeaşi faianţă azurie, desenată cu arabescuri, în care, prin două guri de grifon din bronz, curg pîrîiaşe de apă cristalină, oglinzi şi în apa străvezie crenguţe de ienupăr. Mărgărita se scaldă afundîndu-se pînă sub bărbie, iese cu apa şiroindu-i pe umeri şi coapse, o priveşte crîncen, pentru că şi-a făcut vînt de pe marginea de marmoră a bazinului, zvîrlindu-se în apă cu capul în jos şi desigur înproşcînd roabele şi pereţii placaţi cu faianţă. Înţelege că intrarea în bazin este doar o purificare, poate un gest simbolic. Negresa surîzătoare îi freacă trupul cu un prosop aspru de in, îi cercetează carnea împungînd-o cu degetul, rîde şi iată-le în a treia odaie, numai oglinzi de

jur împrejur, lampioane smigurînd o dulce lumină verzuie, măsuțe cu sulimanuri, în borcănașe de cristal, taburete îmbrăcate în catifea și alte două slujnice, poate siriene după chipurile arămii și trupurile pline, voluptoase, care scot din cufăr rochiile și gătelile lor. Băieșițele se retrag. Prin perdelele din brocat venețian răzbat în buduar glasuri vesele de femei, cîteva acorduri de la o mandolă și susurul artezienei. Una din siriene o așează pe un taburet, cu spatele la Mărgărita și ușor, cu degete agile date cu o alifie aromitoare, îi masează fața și fruntea. Voica Bîrlădeanu își spune că de o mie de ori mai mult îi place să fie matelot, decît crăiță în această împărăție a femeilor.

*

* *

La aprinderea lampioanelor, cei trei gasconi l-au proclamat pe don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, marele filozof al tuturor cavalerilor, pentru harul lui de a boteza motanii cu nume vrednice de a sta pe frontispiciul orcărei universități, adăugîndu-i titlul de vraci absolut rezultat din știința dresării aceleiași specii motănești, titluri sporite cu acela de „maestro", rezultat din ambiția domnieisale de a rivaliza cu El Greco în pictură și cu don Luis de Gongora y Argote în scrierea versurilor, afurisind în cor pe toți infamii patroni de teatru pentru neagra lor incultură de la care se trage sărăcia iremediabilă a nobilului cavaler. S-a aflat pînă la acel ceas al serii că gasconii au trimis la bunul Dumnezeu catolic pe destui dintre compatrioții lui „El maestro" în 1589, cînd au șarjat la Argues în Normandia pichierii ducelui de Mayenne și în 1590 cînd, fără falsă modestie, s-au acoperit de glorie în strălucita bătălie de la Ivry, cavalerul Pierre de Mirande cucerind singur două tunuri printr-o stratagemă care i-a adus o îmbrățișare regală și nici un scud în pungă. Fratele său cavalerul Jean de Mirande făcu prizonier pe contele Alfonso de Villaviciosa-Torrecampo, comandantul archebuzierilor, iar baronul Louis de Vic-Fézensac, strecurat noaptea în tabăra spaniolă, a dat un superb spectacol de artificii regelui său, aruncînd în aer furgoanele cu pulbere

și obținînd de la rege o patentă pentru a controla navigația la gurile Rhonului. Visele lor de a se îmbogăți creștinește, jefuind corăbiile barbaresti și de a ajunge mult mai repede amirali ai Franței navigînd, decît mareșali șarjînd, au luat sfîrșit chiar înainte de a începe. Baronul Louis de Vic-Fézensac a povestit căderea în robia piraților algerieni ai lui Murad Reis, cumpărarea lor de către Saladin, viața pe care au dus-o în împărăția lui utopică din Cyclade, salvarea de către un căpitan al aceluiași voievod Michael al Valahiei și angajarea cu semnătură, ca oameni de arme pe o navă în construcție, care-i va debarca la Narbonne, după ce-și va face comerțul în estul Mediteranei. Angajamentul este bine plătit, condițiile de ambarcare onorabile și sigure, nava ridicînd la catarg pavilionul otoman.

— Pe toți sfinții părinți și pe credința compatriotului meu Ignațiu de Loyola, sîntem în solda aceluiași armator, spune „el maestro" căruia gasconii i-au cerut permisiunea de a-l chema familiar „don Pedro".

Tocmai ajunseseră la concluzia că ambii regi, Filip și Henric, unul a vîndut un regat uriaș bancherilor, zicala „cînd Spania strănută se cutremură pămîntul" fiind caducă, în vreme ce al doilea a cumpărat un regat, isprăvind prin corupție, ceea ce nu putuse face cu sabia. Numai cumpărarea intrării în Paris îl costase, după cîte mărturisește „el maestro", două sute de mii de scuzi și titlul de mareșal acordat căpățînosului guvernator al orașului în care ei, hughenoții, au suferit martiriul nopții de Sfîntul Bartholomeu. Deci ajunseseră tocmai la concluzia că regii le-au folosit loialitatea și credința atunci cînd au avut nevoie de sabia lor, la Lepanto unul, în toate bătăliile începînd din 1586 celălalt, cînd ei nu împliniseră bine 16 ani, ca atunci cînd în loc de sabie să aibă nevoie de bani, să fie proscris unul și uitați la galerele piratерești ceilalți, dovedindu-se în concluzie nerecunoștința regilor, legați numai de interesele lor, mereu sanctificate prin confundarea lor arbitrară cu interesele regatului.

— Ca și cînd interesul Spaniei ar fi fost să dea faliment ! constată don Pedro.

— Cea mai scurtă memorie, se pare a fi memoria regilor, tocmai spune baronul Louis de Vic-Fézensac, cînd

de pe terasa locantei izbucnesc spre cer patru flăcări prelungi de culoare portocalie, și apare o femeie-herald în șalvari, cu sutien de paiete argintii, purtînd o tocă garnisită cu un voal diafan accentuîndu-i golciunea umerilor și a bustului. Femeia-herald ridică la buze o mică trîmbiță de argint ornată cu ciucuri grei din mătase roșie, sună un fel de semnal prelung și, în aplauzele consumatorilor, pe terasă intră două șiraguri unduitoare de dansatoare aproape goale, învăluite în văluri străvezii țesute cu fluturi din aur, dansatoare în rîndul cărora gasconii recunosc spre încîntarea lor pe cele două ospătărițe timide care i-au slujit.

— Să fim atenți, începe spectacolul, spune don Pedro, care rememorează conținutul răvașului adus de Platon : „La numărul înghițitorilor de săbii vor începe... Vom purta la umărul stîng batiste roșii."

* * *

— Ce este *girid*, întreabă masca roșie, care poartă o rochie de brocat venețian țesut cu fir de aur și în părul de abanos aproape albăstriu, o diademă bătută în diamante, cercei lungi de aur filigranat în fir de păianjen țesînd în vraja lor alte diamante. Cînd masca roșie își întoarce capul spre Loredana Brocca, întinsă leneș pe divanul din mijlocul haremului ciudat, diamantele se aprind în fulgere scurte.

— Săgeata scurtă a bunilor arcași, răspunde tînăra așezată pe covor într-o atitudine plină de farmec studiat, cu cotul rezemat de o pernă înfășată în mătase stacojie și tivită cu ciucuri din fir de aur.

Tînăra are lîngă ea o mandolă, un astrolab, o clepsidră, o cutie de fildeș în care lucesc bisturie, o carte groasă, cu coperți din piele galbenă. „— Asculți, privești, înțelegi" îi poruncise Mărgărita, principesă a Casei Basarab, într-un fel stăpînă a neamului ei, a corăbiilor pe care atît le îndrăgise, a șantierului, a vieților Bîrlădenilor, încă de la începutul istoriei, așa cum învățase din hronicul de taină al „Casei", cînd împlinise 16 ani, adică în luna lui

apríl, anul trecut. Voica Bîrlădeanu ascultă susurul fîntînii arteziene, un bazin mic din alabastru translucid cu vine albăstrii, în mijlocul căruia se ridică o floare de lotus avînd frunzele din aramă aurită, un pistil lung din care se prelinge apa care este absorbită de frunzele cu formă fără echivoc, ca mai apoi apa să curgă în bazinul plin cu nuferi înflorți, fîntîna simbolizînd eternul cuplu al fecundației și veșnicirea rodului sămînței. „Haremul" este de fapt o împărăție a femeilor, fiecare colonadă de marmoră din cele șapte care susțin bolțile, perdelele pictate care închid ferestrele și intrările, tapiseriile și măsuțele scunde din abanos aurit, totul vorbind în simbol și prin simbol de atotputernicia femeii-amantă, mamă și stăpînă din umbră. Unele simboluri o rușinează, sînt prea lesne de descifrat, prințesa i le explicase ; și Voica se felicită că poartă mască, mască de catifea verde și o perucă argintie, numai bucle, care-i lasă gîtul gol pentru salba din trei rînduri de perle de Marea Roșie, sidefii. Se simte străină în rochia măreață de Horasan, despicată între sîni, tivită cu rîuri de perle mici, de un verde în ape moi și ametitoare, încinsă cu brîu bătut în peruzele, închis cu o pafta de argint avînd desenat în filigran și aschii de rubine, semnul Mărgăritei, Salamandra. Este singura femeie care poartă la cingătoare un jungher persienesc cu teacă de argint avînd înscris în arabă numele lui Allah și încrustații filigranate încheiate prin olmazuri... Orice băieți știe că cei mai pricepuți arcași osmani poartă trei săgeți *girid* așezate într-o tolbă din piele agățată în dreapta șeii. Și ce-i cu asta ? Și de ce stă ca o regină tînăra cu părul stacojiu căzîndu-i pînă la mijloc, învăluind-o ca o purpură, prins pe frunte cu o panglică din fir gros de aur, cu ochi albaștri mari și mirați, cu genele rimelate, cu sprîncenele date cu tuș de China și pleoapele unse cu hénè, avînd unghii sîngerii, sînii liberi sub corsajul rochiei diafane și purtînd pe piciorul gol, sandale din cureluțe argintii lăsînt să i se vadă degetele cu unghiile lăcuite și glezna ? !

— Cîte ode de ieniceri sînt, întreabă masca roșie, mai curînd arătîndu-se căpitan decît femeie frumoasă, venită de unde ?

— O sută unsprezece, răspunde tînăra.

— Ce este un *cassim sigili* ?

— Un certificat care atestă că ostaşul şi-a împlinit slujba cu credinţă. Avîndu-l, fostul războinic nu poate fi supărat nici de sultan. Este bine de ştiut pentru noi.

— Care sînt slujbaşii bine de ştiut pentru noi, întreabă masca cu ciucuri negri, lăsînd să se vadă buzele fardate ale unei femei îmbrăcată în rochie grecească din taft negru, încinsă cu cingătoare din zale de argint. Femeia stă pe covor, rezemată de divanul unde tronează între perne masca roşie.

— *Defterdarul*, şeful veniturilor şi tributurilor, *defter emini*, inspectorul veniturilor, *terbihane emini*, şeful şantierelor navale şi al arsenalelor, *ghiumruki emini*, inspectorul vămilor...

— Şi marele vizir ?

— Acela prin sultană.

— Cît costă kila de orz ?

— Şase aspri.

— Ianuarie.

— *Muharem.*

— *Salah-nemezi* ?

— Rugăciunea de vineri, spre orele 9 ale dimineţii.

— *Mantîk* ?

— Arta de a raţiona.

— *Hikmet* ?

— Arta lucrurilor secrete.

— *Nedgiam* ?

— Astronomia !

— O poţi găsi pe Aldebaran, întreabă Mărgărita.

La această întrebare, masca roşie trage uşor de un cordon din mătase. Una din draperii alunecă descoperind o fereastră în care se vede cerul înstelat. Fata se ridică graţios, ia astrolabul şi se duce la fereastră, cercetează cerul, desigur Aldebaran nu poate fi acolo, ea nu se vede decît de pe mare, sau de pe colina de la Bebek, fereastra este orientată spre Suleimanyie, fata răspunde că nu vede decît steaua lui miazănoapte şi, după o clipă de introspecţie, recită în turcă o poezie dedicată stelei înţelepciunii, Aldebaran. Reia poemul acompaniindu-se cu mandola. Apoi se aude o muzică orientală din spatele perdelelor, mai curînd numai nişte bătăi de tamburină şi, ca în vis, fata îşi

leapădă vălurile, rămînînd goală în fața colegiului de femei care-o privesc cu ochii lucînd prin fantele măștilor, se răsucește ușor pe călcîie unduind ca într-o boare de vînt, apoi dansează un dans al dragostei cu atîta patimă stăpînită, cînd tremurînd la apropierea iubitului nevăzut, cînd dăruindu-i-se într-o unduitoare și nebună pierdere de sine, încît Voica Bîrlădeanu se înspăimîntă de tot ce dansul fetei cu păr stacojiu trezește în ea, o altă Voică necunoscută, sălbatică și dominatoare, care privește în jurul ei cu o luciditate rece, tăioasă. A înțeles. Loredana Brocca pregătește fata pentru haremul sultanului. O aude pe Mărgărita spunînd că astrologia, știința lucrurilor secrete și cea militară, toate stăpînite de arta voluptății, sînt cheile care-l vor smulge pe sultan de sub influența favoritei Azizè, principesă din casa lui Osman, care stă sub influența lui mufti-zeman, patriarhul lumii, sălbaticul șeic al islamului care dorește pieirea creștinătății, predică revenirea la vechile moravuri austere și atîță la războiul sfînt împotriva creștinilor răsculați. Că „fericita Rafaela" este mai frumoasă decît Azizè, dar îi lipsește încă moliciunea voluptoasă a formelor, dansul ei este încă lipsit de atîțare carnală, sultanul fiind de mulți ani victima hetairelor celor mai dezmățate, aduse de prin bordelurile cairote și damaschinote, ținute de acoliții lui Benvenistti Mozes în asceză, atîțate pînă la nebunie de eunuci, date pe mîna băieșițelor și a cosmeticienelor, prezentate drept nobile doamne de pe coastele Calabriei și Italiei capturate de corsarii lui Murad Reis, care l-au viciat pe sultan, neputînd petrece fără ele ; dar scîrbit de neștiința, de grosolănia gîndirii lor. „Preafericita Rafaela" (deci Mărgărita o numește ca pe o sfîntă) va trebui să dobîndească arta voluptății rămînînd fecioară, să-l atragă pe împărat în lumea astronomiei, a poeziei și încet, lucrînd cu sultana validè, mama sultanului, să-l izoleze de influența lui Azizè, și să-l inspire pentru opere arhitecturale, sugerîndu-i ideea că poate reînvia epoca lui Soliman Magnificul, rivalizînd cu acela prin măreția medreselor și a moscheilor, abătîndu-i gîndul de la război.

„Preafericita Rafaela" ascultă culcată lîngă divanul Loredanei Brocca. Loredana îi trece degetele lungi prin

păr și brusc, Voicăi i se face frig. „Preafericita Rafaela“ pare ori sora mai mică, ori fata femeii pe care-o urăște neștiind de ce. De afară se aud ropote de aplauze și glasuri atîțate de bărbați care strigă numele Loredanei. Femeia cu ochi migdalați, prelungi, se ridică leneș de pe divan.

— Rafaela, spune ea cu glas cîntat și profund, plin de o muzică aţîţătoare şi stăpînitoare, în noaptea asta Loredana dansează pentru tine.

Femeile se ridică. Mărgărita o ia de mînă pe Voica, ducînd-o într-un mahfel, un balcon deschis spre terasă, zăbrelit cu zăbrele lucioase din lemn aromat, ale cărui draperii sînt trase de roabe nubiene, mahfel în care se află divane pline de perne.

*

* *

— Începusem să gîndesc la trecerea mea într-un ordin monahal, spune baronul Louis de Vic-Fézensac, cînd echipa de acrobați și jongleri umple terasa... Dacă la sfîrșitul programului dansatoarele înțeleg să bea un pocal și să danseze cu noi, atunci, pe legea mea, gîndul de a deveni cucernic este un sacrilegiu.

— Vom găsi toate deliciile astea la taverna „Galionul de argint“, la numai cîteva sute de pași de aici, spune don Pedro, întrebîndu-se dacă înghițitorii de săbii vor apare înainte sau după dansul Loredanei.

— Cei cu bonete din lînă albă ocupă spațiile dintre mesele de pe terasele de jos și cele de sus, de lîngă zid, șoptește Jean de Mirande. Este o organizare după toate legile încercuirii. Nu văd încă nici un fel de batistă roșie.

— Vor apare la timpul potrivit. Stăpîniți-vă, dragii mei prieteni, fără să vă mîngîiați cu atîta nerăbdare gărzile spadelor. Să ne desfătăm privind jonglerii.

— Scumpe „maestro“, măcar să știm în numele cărui principiu sacru îl scot pe bravul meu Roland din teacă, întreabă cavalerul Pierre de Mirande, vădindu-se pe cît de voinic, pe atît de scrupulos.

— La dracu, Pierre ! O lovitură de spadă este o lovitură de spadă. După ce ne vom recîștiga agilitatea, vom avea timp să cercetăm dacă loviturile noastre au fost sau nu

pline de morală... Pe toți zeii !... Acrobata aceea în roșu este diavolul însuși. Spre rușinea mea, mărturisesc că n-am văzut niciodată un asemenea spectacol.

Pe terasă evoluează o echipă de patru acrobați și o maimuță. De fapt sînt trei acrobate, un zdrahon care le folosește drept scară și o maimuță *hulim* care stă agățată în coadă pe un trapez, se leagănă și, cînd acrobata în roșu își execută triplul salt mortal, maimuța își dă drumul de pe trapez sărind pe cea mai apropiată pergolă. Acrobatele par a se multiplica într-o mie de ipostaze cu o iuțeală amețitoare. Cercuri care sînt aruncate de la unele la altele într-un lanț armonios de arabescuri, bile colorate și strălucitoare descriind curbe fantastice, farfurii culese din zbor de maimuța *hulim* revenită pe trapez și aruncate zdrahonului care le prinde cu îndemînare. O lovitură de gong. Aplauze. Grupul de acrobați coboară de pe terasă. Zdrahonul îmbrăcat în mătase albastră duce maimuța pe umăr. Acrobatele fac reverențe spectatorilor și le întind dairalele pe pielea cărora monedele aruncate scot un sunet clinchetitor și vesel. Cei trei gasconi își răsucesc mustățile și iau poziții pe jumătate marțiale, pe jumătate galante. Don Pedro îl vede pe „Il capitano" singur la masa lui așezată pe terasa din mijloc și recunoaște la mesele din jurul lui acei bărbați negurosi și taciturni care-i alcătuiesc o parte din echipaj și pe care i-a instruit în tainele tragerilor de artilerie navală.

* * *

— Doamne ferește, don Lucio, șoptește speriat omul înfășurat în mantaua verzuie căreia i se vede urzeala și care seamănă cu un cal de saca înfometat, sătul de muncă și chinuit de colici.

— Taci, mișelule... Plecați de lîngă zid și faceți totul după poruncă, dacă vreți să mai vedeți soarele vostru valah... Acum.

Cei doi se ridică în timp ce alți doi bărbați le iau locul la masă. Unul din noii veniți are o eșarfă roșie petrecută peste ochi, este înfășurat într-o pelerină ușoară și pe cap poartă o beretă venețiană din catifea, cu o pană de

fazan prinsă într-o montură din argint. După ce amîndoi valahii coboară scările spre ieşire, acrobata îmbrăcată în roşu vine la masa omului cu eşarfă roşie, zuruindu-şi dairaua. Face o reverenţă şi cînd bărbatul îi aruncă în daira un ţechin de aur, şopteşte :

— Dumnezeu este la locul lui în ceruri şi te va răsplăti !

Se pare că un neguţător burduhănos, care scoate dintr-o pungă cătei de usturoi şi-i mănîncă după ce-i tăvăleşte prin solniţă, rîgîind după fiecare cătel înghiţit, a ascultat cu multă evlavie nu mai puţin evlavioasa mulţumită a acrobatei în roşu.

*

* *

Un ropot des de aplauze întîmpină dansatoarea-herald care şi-a învelit umerii goi într-o pelerină din voal străveziu, prinsă de gît cu un lănţug strălucitor. Apar solemn patru făclieri nubieni, purtînd torţe. În spatele lor vine legănat şirul de dansatoare. Făclierii se aşază în cele patru colţuri ale terasei. Dansatoarele alcătuiesc un arc de cerc. Diademe, voaluri, trupuri mlădioase unduind ca într-o boare. Sunetele repezi ale trîmbiţei. O melopee tînguioasă. Făclierii ridică torţele. Trece o boare dulce de la Bosfor, mirosind a alge şi a liliac înflorit. Din pata de întunerec a uşii, vine parcă plutind, înconjurată de voaluri diafane, Loredana Brocca. Paşii ei sînt mărunţi, îşi ţine mîinile ca pentru rugăciune, fruntea înconjurată de buclele roşii-arămii plecată sfios-feciorelnic. În grădina locantei se face linişte adîncă. Tamburinele şi dairalele abia se aud. Femeia îmbrăcată într-o fustă andaluză, purtînd un bolero negru care-i scoate în evidenţă albul trupului plin, dansează un dans al milei şi compasiunii. Împarte tuturor un dar simbolic, scos din corsaj, ca şi cînd acolo, inima ei s-ar dărui nu celor de faţă, ci altora, plecaţi departe sau mai degrabă uitaţi.

Voica Bîrlădeanu stă nemişcată lîngă principesa Mărgărita, încercînd să-şi stăpînească furtuna care-o ameţeşte, izbind-o sălbatic de toate stîncile ţărmului necunoscut din casa Loredanei. De aici, din *mahfel,* îl vede

foarte bine pe „el“ (nu-i poate spune pe nume, poate că nici nu are nume), stînd la masă cu aerul acela indiferent, puțintel leneș și nepăsător, ținîndu-și sabia de abordaj pe genunchi (de ce naiba și-a luat sabia de abordaj și n-a luat-o pe Florentina, spada ușoară pe care i-a adus-o Dragoș de la Veneția), cu privirea ridicată spre Loredana ; dar parcă nevăzînd-o pe Loredana, cu toate că aceasta dansează pentru el și nu pentru „preafericita Rafaela“. O gelozie rea o îndeamnă să fluiere, ori să croncăne, ori să cutcurigească, ori să imite nechezatul unui cal cînd simte grajdul. Cui împarte Loredana Brocca mila inimii ei ? De ce intră în dans patru harapi mînuind într-un vîrtej de fulgere șuierate iataganele scurte și dansatoarele se spulberă înspăimîntate, căzînd la pămînt, ori apărîndu-se cu vălurile diafane ? De ce dintr-o dată răsună un fel de marș războinic și Loredana Brocca țîșnește măreață în fața harapilor, apoi se dezlănțuie o nebunie de bătăi în dairale și tamburine și, după o clipă de împietrire, Loredana se face flacără și nebunie, țăcăne din castagnete și se eliberează într-un vîrtej ametitor și cineva din grădină strigă mereu „Olè“ ? Voica Bîrlădeanu simte cum de la Mărgărita vine spre ea o boare aspră ca un vînt rece și nevăzut care-o pătrunde, limpezind-o. Se așterne în ea o liniște deplină, care-o înspăimîntă. În liniștea aceea înțelege dansul Loredanei. Darul inimii ei pentru cei robiți de oștile semilunei. Chemarea ei la luptă împotriva piraților sarazini care trec ca moartea prin sufletele celor răpite. Cinstirea pe care-o aduce Spaniei, pentru lupta ei împotriva semilunei. Acum, Dumnezeule, Loredana ridică vălurile care flutură ca niște steaguri de război în vreme ce se aude un dulce cîntec de la Dunăre, legănat pe o lăută, ca brusc acel cîntec să moară și să se prelingă de peste tot o melodie tărăgănată și disperată pe care Loredana o ascultă o clipă nemișcată, ca mai apoi să renască prin ea, dansînd-o cu ochii întredeschiși, o prelungă și înnebunitoare chemare la dragoste. Femeia este o frumusețe neîntîlnită, fluxul mental venit de la Mărgărita se frînge și atunci Voica Ilinca Bîrlădeanu vede privirea lui, tăioasă, neguroasă, fixată undeva deasupra Loredanei al cărei trup zeiesc trece prin lumina făcliilor în ovațiile nebune

ale zecilor de bărbați, în vreme ce „el" bea liniștit din pocal.

În clipa aceea, Voica îl urăște de moarte. Nepăsarea lui este o jignire adusă femeii. Tuturor femeilor frumoase de pe acest pămînt. Nepăsarea lui este o jignire adusă luptei acestor femei, jurate să salveze ceea ce se mai poate salva dintr-o lume gata să cadă sub sabia islamului. Se gîndește la Mihail voievod, la Mărgărita, la „preafericita Rafaela", la femeile mascate, la cele din haremuri, la urzeala țesută de Loredana Brocca, la dansul ei simbolic, la acest loc din chiar inima imperiului unde Loredana îl dansează în văzul iscoadelor marelui vizir și al celor aparținînd divanului de taină, în văzul tuturor vînduților Puterii, cum sînt cei ai Casei Salvaresso, rubedeniile lui Mihnea Turcitul... Pe „el" Voica Bîrlădeanu îl urăște mai ales pentru jignirea adusă Loredanei-femeia.

— Ne întoarcem — îi șoptește Mărgărita... Pentru astăzi ai văzut, ai auzit și ai înțeles destul.

* * *

— Pe sfîntul Anton, începe. Omul cu cizmele galbene este căpitanul, spune don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera... Preacucernice don Angelico, te dezleg dacă ai să spinteci vreo căciuliță albă. Domnilor, după domniile voastre !

Înghițitorii de săbii tocmai își terminară numărul cînd doi purtători de căciulițe albe de matelot se îndreaptă spre cel numit „il capitano", legănîndu-se, ducînd în mîini nesigure pocalele cu vin.

— Iată-l pe prietenul nostru și al „casei" noastre, spune unul din mateloți, scund, crăcănat, cu o ceafă roșie de taur, cu spatele lat, avînd agățată la centură o măciucă de luptă, ghintuită. Omul vorbește levantina de port, se pare, bine înțeleasă de toată lumea din grădina-locantă, pentru că se face liniște și un glas de bărbat spune în greacă :

— *Psihi mu*, nu mă interesează rivalitatea dintre Casa Salvaresso și Casa Bîrlădeanu.

— Panaioti, dacă eşti un bărbat, rămîi şi apără dreptatea ! răspunde în levantină o femeie aşezată la o masă de lîngă havuz.

Omul interpelat îşi mănîncă liniştit frigăruile, în vreme ce una din dansatoarele ospătăriţe îi umple pocalul. Este un bărbat negricios, pe care cei patru cavaleri îl văd din profil, poartă mustăţi mici, obrazul îi este bărbierit şi lumina albăstruie a lampionului îi dă un aer sălbatic şi ciudat.

— Hei, morun mort, spune al doilea purtător de căciuliţă albă, ţie ţi-a vorbit cel mai vrednic de cinste corăbier de larg, Gheorghe Pattakos, căpitan în slubja stăpînului nostru preaiubit don Lucio... Scoală-te pe coadă şi...

Omul nu-şi isprăveşte cuvîntarea, cînd în spatele celor doi se iveşte un fel de luptător ca de circ, cu braţele goale, purtînd platoşe şi un morion de oţel şlefuit, jungher la brîu şi cizme înalte, care fără o vorbă îi înhaţă pe cei doi de ceafă şi, dîndu-le picioare în dos, îi bate cap în cap, stîrnind hohotele de rîs ale asistenţei.

— Bravissimo, Ioanidis !

— Aşa le trebuieşte scandalagiilor.

— Să-şi rezolve concurenţa pe mare.

— „Il capitano" n-a scos o vorbă.

— Să vedem îmblînzitorii de şerpi !

— Porcii ăştia n-au înţeles nimic, strigă un bărbat învăluit într-o pelerină roşie.

— Voi care v-aţi vîndut lui Mihai şi tulburaţi negoaţele, răspunde un purtător de căciuliţă albă. Am să vă mănînc ficaţii !

— Amuzant, rîde baronul de Vic-Fézensac... O adevărată bătălie oratorică. Văd că nimeni nu-l ameninţă pe bravul şi imperturbabilul nostru „capitano".

În clipa cînd spune „capitano", ceva strălucitor trece vîjîind prin întuneric, „il capitano" se pleacă fulgerător pe stînga şi un hanger pentru aruncat se înfige zbîrnîind în masă.

— Ola, la ! Asta este cu totul altceva, continuă baronul... Domnilor, spadele la mînă !

Hărmălaia îi acoperă glasul. Ţipă femeile în travesti şi consumatorii neavizaţi. Căciulile albe năvălesc concentric spre masa lui „il capitano", în vreme ce zece băr-

baţi purtînd batiste roşii la umăr se aşază în jurul mesei la care „îl capitano" îşi bea tihnit cupa cu vin, după care scoate hangerul din masă cu o smucitură puternică, îl ridică şi strigă cu glas puternic, baritonal.

— N-am să uit, Lucio Salvaresso !

*

* *

Cînd Voica Ilinca Bîrlădeanu îmbrăcată în costum de cavaler, păstrînd la brîu masca purtată în „haremul" Loredanei Brocca, urmînd-o pe Mărgărita, iese prin uşa masivă prevăzută cu ocheţi de tragere, aude hărmălaia luptei, zgomotul fierului ciocnit pe fier, ţipete de femei şi aici, jos, la piciorul scărilor din piatră, glasul baritonal, binecunoscut, care spune :

— N-am să uit pînă la moarte, Loredana Brocca !

Îi vine ameţeală, se repede la pălimar, îl vede plecîndu-se din şa, descoperindu-se şi sărutînd aproape cu evlavie mîna minunată a Loredanei. Bărbatul pleacă la galop de pe loc, urmat de cinci însoţitori învăluiţi în dolmane.

Deci şoaptele siriencelor care-au ajutat-o să se dezbrace de rochie au fost mincinoase. Sau „el" a dat bir cu fugiţii, lăsîndu-şi echipajul să se descurce singur cu oamenii lui Salvaresso.

— Cum stăm, Ioanidis ? întreabă Loredana.

— Să aduc gheparzii, stăpînă... Se sparg prea multe farfurii.

— Adu-i, spune Loredana, o aude rîzînd, un rîs aspru, duşmănos şi atunci fără nici o raţiune îşi face vînt, se agaţă de iedera bătrînă care încalecă zidul crenelat şi într-o clipă este pe creasta acestuia.

— Să gonim acasă, nesăbuito ! spune Mărgărita.

Voica Bîrlădeanu ştie că se întîmplă ceva definitiv, că Mărgărita îşi exercită asupra ei forţa de vrăciţă, simte fluxul puternic al voinţei acesteia, se revoltă, vede fulgerele scurte ale spadelor şi săbiilor de abordaj, vede vălmăşagul de căciuliţe albe şi batiste roşii, vede scaune care zboară şi trupuri care cad şi... cînd descalecă zidul să sară

pe peron, vede într-un grup de trei, statura lui, chipul lui, îi vede sabia de abordaj părînd o lovitură de bardă și-i aude glasul dominînd hărmălaia :

— N-am să uit, Lucio Salvaresso !

I se pare că trăiește un coșmar. Cînd sare în șa, Margărita pleacă în goana goanelor. Deasupra cerul de mai este plin de stele de aur.

— Pe viul Dumnezeu hughenot, „maestro", să degajăm stînga căpitanului nostru, strigă baronul de Vic-Fézensac, parînd lovitura cumplită dată de un găligan cu albeață pe ochi care vrea neapărat să-i sfărîme țeasta cu piciorul unui scaun... Și acum, atenție !... Pac ! Execută ca la sala de scrimă un *„touche sur fente longue"*, străpungînd brațul agresorului chiar la încheietura acestuia cu antebrațul, lovitură de pedeapsă aplicată întotdeauna celor nevrednici de a încrucișa spada cu el, în general mînuitori de arme improvizate și mizere ca acest grosolan picior de scaun ridicat împotriva unui baron de Vic-Fézensac, a cărui stirpe se pierde spre finele secolului al X-lea... Chiorul nici măcar nu-și poate stăpîni mugetul animalic.

— O la, la ! *„En garde de face"* *„esquive par retrait du corps"*, de fapt un salt zdravăn înapoi, dublă bătaie, o fentă joasă și fulgerător împunge umărul celui care a intrat în joc cu sabia, un tip ager, mînuind arma „à la florentino"... Deocamdată fără lovituri mortale. Cavalerul Jean de Mirande eschivează o lovitură de măciucă, își răsucește mîna în octavă și-l împunge pe măciucaș în bicepsul drept, străpungîndu-i-l. Ansamblul luptei este fascinant. Oamenii lui „il capitano" domină terenul. Cei cu căciulițe albe bat în retragere spre poarta larg deschisă, păzită de alte căciulițe albe. A observat dispariția subită a echipei de acrobați, cu maimuță cu tot, auzind ropote de copite, ceea ce înseamnă că acrobații se grăbesc la un alt spectacol. A mai observat retragerea dansatoarelor ospătărițe, ca și pe aceea a părții neutre a consumatorilor care s-au urcat pe terasă de unde privesc spectacolul și, se pare, îl comentează, aplaudînd frenetic o paradă rapidă sau o ripostă finalizată cu sînge. Au aplaudat mai ales figura fratelui său Pierre. Prins într-un *„corps à corps"*, cu un spadasin în negru, Pierre l-a aruncat pe sus cîțiva pași printr-o lovitură în piept cu garda spadei după care,

zburîndu-i sabia de abordaj din mînă, i-a aplicat o corecție zdravănă cu latul lamei peste fese, făcîndu-l ridicol. Înnebunit de hohotele de rîs ale spectatorilor, tipul căruia o femeie mascată de pe terasă i-a strigat : — Plătește, Domenico, toate fărădelegile tale de asasin în slujba lui Salvaresso !, scoate un hanger și încearcă să i-l vîre în pîntec lui Pierre de Mirande. Cavalerul îi prinde antebrațul cu stînga și-l izbește scurt cu garda între sprîncene. Omul cade în genunchi, are nasul zdrobit și ochiul stîng crăpat. Tot atunci motanul Platon, cocoțat pe o grindă a pergolei părînd că moțăie, scoate un mieunat ațîțat și, fulgerător, face un salt în obrazul unui matelot bărbos care-l atacă pe la spate pe don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera. Pe terasă este rumoare, se aude numele Loredanei, în capătul scărilor apare Loredana înarmată cu un bici cu coada scurtă, urmată de paznicul șef al locantei, Ioanidis. Omul duce în lesă trei gheparzi cu ochi fosforescenți, cu botnițele puse, care par ațîțați și își bat trupurile cu cozile.

6

Căpitanul Radu Nanu Păcurar privește șantierul prin ochetele de sticlă alb-verzuie de Murano, apărată prin exterior cu zăbrele din bronz. Vede zidurile înalte spălate de lumina argintie a lunii abia o seceră ridicată la zenit, vede apele Bosforului purtînd zale oțelii, sclipitoare, vede țărmul anatolian căzut în umbra roșietică, profundă de după înserare, văzduhul mai poartă încă amintirea amurgului zodiacal în cei cîțiva nori înalți, sidefii, plutind în pacea serenă a acestui cer de mai care învăluie cu mantia lui înstelată locul pe care-l urăște și-l iubește cu patimă : Istanbulul. A stăruit pe lîngă părintele lui adoptiv să întîrzie lansarea la apă pînă la întoarcerea lui Giulio Salvaresso din Rhodos, unde se află unul din comptuarele cele mai mănoase ale Casei Salvaresso. Galiota *Mehmed* pur-

tînd pavilionul Salvaressilor s-a întors din Rhodos vineri 7 mai la cea dintîi lovitură de tun care a vestit deschiderea portului. I-a urmărit drumul, i-a măsurat viteza și calitățile nautice prin oamenii lui El Mar, corsarul algerian eliberat din robia lui Saladin Chiorul, împăratul Cycladelor, de către fratele lui de arme, căpitanul Mîrzea. *Mehmed* — ce josnică lingăveală, ce scîrbavnică vînzare de cuget în schimbul arginților ! *Mehmed* — poate ca o aluzie la Mihnea Turcitul, trecut la islamism sub acest nume — nu poate strînge vîntul neavînd focuri, drumul ei în volte este încet în bordul din care vîntul refuză, dovedindu-se iute în Egeea, atunci cînd navigă în cuadrantul Notos, adică cu vîntul Meltemi din pupa, adică de la Nord spre Sud în cele opt carturi ale alurei cu vînt de mare larg și în cele două carturi cu vînt din pupa. Avînd lopătari răscumpărați de pe galerele sultanului, sau cumpărați de prin tîrgurile de robi, galiota lui don Lucio poate urca Dardanelele și Bosforul atunci cînd nu are vînt din sud, fără să facă apel la *hairactare*, galere care remorcă de la Çanakkale la Gelibolu, luînd drept plată aproape o zecime din marfă. Un an de zile cît a lucrat la proiectarea navei *Libertatea* și-a pus întrebarea cheie : va mai folosi forța omului la lopeți, acest cumplit flagel al vremii ; sau, renunțînd la ea, va căuta s-o înlocuiască prin calitățile nautice ale corpului și ale velaturii ?... A ales calea din urmă, socotind că suferințele lui pe banca vîslașilor au fost atît de crîncene, încît ar putea plăti toate păcatele omenești săvîrșite de cei înlănțuiți la lopețile cumplite ale galerelor. Acestui gînd creștinesc în sens profund (slavă Domnului, toate galerele papale, ale cavalerilor de Malta, ordin călugăresc, ale regilor creștini, ale dogelui, sînt vîslite de lopătari musulmani sau de lopătari nu atît de credincioși încît să nu fi călcat vreuna din cele zece porunci !) i s-au adăugat, însă cu rol hotărîtor, veștile, informațiile și planurile aduse de iscoadele Casei Bîrlădeanu de pe șantierele spaniole, englezești și ale Țărilor de Jos. Studiind raportul lungimii cu lățimea a constatat că spaniolii, navigatori oceanici în vînturi regulate cum sînt alizeele, și-au stabilit lungimea navelor oceanice la de patru ori lățimea, ridicîndu-le bordurile

pentru a feri punțile de valurile înalte. Știe că în Țările de Jos se construiesc catargele lui *Krein Wouters*; formate din trei bucăți înădite prin cercuri metalice și că aceste catarge, cu care a înzestrat nava *Libertatea*, sînt mai rezistente, mai elastice, că înălțimea lor nu mai atîrnă de înălțimea trunchiurilor de molid sau de brad și că, putînd desface unul din ele, nava își poate schimba înfățișarea cu ușurință, atunci cînd nevoile o cer. Cînd a trasat liniile de formă, a închis în ele desenul unei caravele, iuțeala unei ceaika a uskocilor, navă pe care a luptat aproape patru ani și calitățile de a strînge vîntul ale unui dahabieh arab de Marea Roșie. Dragoș Voinea Bîrlădeanu cel Bătrîn, armatorul, el însuși navigator încercat, a înțeles nava de la cea dintîi citire a planurilor. *Libertatea* seamănă cu un pînzar moldovenesc, fiind de fapt o navă oceanică. Are două secrete de construcție: forma și dimensiunea kioșkului sau cabinei pupa, a comandantului, se poate modifica într-o noapte, pentru că partea superioară, înaltă, nu este decît un adaos, prins în dopuri de lemn și scoabe, construit deasupra tavanului-punte între coastele supraînălțate și arborele trinchet poate fi dezarmat și scos de la post în cîteva ceasuri, *Libertatea* transformîndu-se dintr-un fel de galion cu trei catarge, într-o foarte frumoasă caravelă cu două catarge. Numele navei scris cu litere tăiate în lemn de pin și prins sub copastie prin cepuri, se poate schimba în *Imbît*, numele vîntului din Egeea, tăiat în litere arabe, aurite sau în *Mistral*, numele vîntului din Golful Lion, scris cu litere latine, colorate în albastru-azur.

Secretul mortal, secretul cel mai cumplit al navei *Libertatea* stă închis însă în cabina de taină de la pupa, mascată în spatele patului comandantului, cabină care reproduce fidel biroul de taină al „Casei Bîrlădeanu", acolo unde se păstrează de trei sute de ani, reproduceri fidele după *Periplurile* lui Arrian — ale Mediteranei și Pontului Euxin — hărțile costiere și portulanele adunate de căpitanii din neamul Bîrlădenilor; dar mai ales copiile după întregul tezaur de hărți și documente al lui Piri Reis, moștenire fără de care arta și știința navigației ar bîjbîi și acum, cu toate că Gerhard Kremer alias Gerardus Mercator, mort abia de doi ani, și-a construit încă din 1569

harta lumii în proiecție cilindrică, ușurînd trasarea drumurilor și urmarea lor la busolă. Dacă ar fi numai faptul că tatăl lui adoptiv i-a înțeles pasiunea pentru știința matematicilor și a navigației, dezvăluindu-i tezaurul secret al hărților, documentelor și instrumentelor a căror istorie este de cele mai multe ori misterioasă și însîngerată și ar fi destul să-l slujească cu credință mai mult decît filială, cu atît mai mult cu cît credințele lor politice s-au întîlnit în Mihai, astăzi voievod al Țării Românești, ieri propovăduitor înflăcărat al unor Vlahii libere în Balcani, unite cu celelalte popoare din pașalîcuri.

Radu Nanu Păcurar privește Bosforul, pește cu solzii de aur, geamul de Murano îndulcește strălucirea apelor și de fapt pe retina lui revine, a cîta oară, imaginea care l-a însemnat pe toată viața, legîndu-se crîncen de destinul lui. Zorii aceia de 15 august, ziua adormirii Maicii Domnului, cînd păcurarii conduși de tatăl lor împliniseră anul de cînd erau plecați cu oile la Sălișteși Tilișca în Țara Făgărașului, iar cărvănarii satului vestiseră că au ajuns la Viena cu lîna, zorii aceia blestemați cînd mama aținase focul în vatră și munții își înălțau de jur împrejur piscurile lor aspre din piatră sură, atunci, spălată în ape de sînge, ca o prevestire (la Sfîntul Vasile ei trei fuseseră primiți în ceața de araguciari a căpitanului Karastan, *bubair* fiind Papacostea, băiatul preotului), sora lor Elena, floarea kefalohoriilor aromânești din Vlahia Mare și Vlahia Mică ieșise în cămășoi înaintea zorilor, să vadă cum va fi vremea, dăduse cu ochii de Ursan, dulăul care dormea adunat colac, cu capul spre miazănoapte și prezisese iarnă grea.

Mama era și ea cea mai frumoasă nevastă din toate satele cătunarilor cîte se pomeneau pe lîngă Drenova, scosese apă din burdufuț de capră, se spălase, ei trei dăduseră niște iarbă la măgari, se apucaseră de muls caprele. Elena cînta, se apropia sorocul întoarcerii cărvănarilor și al lui Grigore Mînătaru, feciorul cu care era în vorbă, cînd din vale au năvălit urlînd akingiii lui Ibrahim Turgay, spaima kefalahoriilor, cel care pîndea plecarea bărbaților pentru a robi femeile și fetele pe care le vindea în tot Orientul.

Radu Nanu Păcurar își trece mîna peste ochi, încercînd să și-i limpezească. O vede pe mama, Teodora Păcurar, apărîndu-se cu tucrul. O vede fărîmînd țeasta unui

akingiu, apoi, cu o mișcare iute smulgînd hangerul altuia, acela tocmai aruncase laţul s-o prindă pe Elena, înfingîndu-l în gîtul hoţului, apoi, strigînd numele tatălui lor, împlîntîndu-şi-l în gît. O vede cu o limpezime crudă pe Elena fugind pînă în buza prăpastiei din marginea tăpşanului, o vede făcîndu-le un semn speriat cu mîna şi de acolo, aruncîndu-se jos : ţipătul ei îl sfîşie, îi înfige mii de piroane înroşite în trup, se cutremură, o pîclă roşie îl învăluie, simte pe buze gustul morţii şi, cînd se limpezeşte, vede, fără mirare, cum o maimuţă, trăgînd după ea o frînghie, sare din magnolia care-şi răsfiră crengile în apropierea zidului-crenel, pe zid, ţopăind şi aruncînd cu îndemînare în curtea şantierului o gheară de pisică. Maimuţa trage gheara de pisică pînă cînd aceasta se agaţă sub trunchiurile de molid de Ceahlău, puse la uscat pe o platformă din salcîm. De undeva de la schela şantierului se aude ţipătul speriat al unui pescăruş căruia îi răspunde cucurigitul voinicesc al unui cocoş din curtea conacului Bîrlădeanu. Maimuţa a fost văzută. Leonardo Sacchetti, veneţianul şi Abihu Said, omul lui Agamemnon Kon Mozes-Zaal al Dheilan-Trianidos, i-au întărit raţionamentul cu informaţiile lor. Lucio Salvaresso nu numai că vrea să se răzbune pentru ruşinea suferită din partea căpitanilor lui Mihai Voievod (ce curios că-l poate gîndi pe prietenul său sub acest titlu şi că-l recunoaşte în cugetul lui drept domn, nu domnul unei Ţări Româneşti mitice, care s-a ridicat împotriva Imperiului Otoman în numele libertăţii, ci domnul tuturor Vlahiilor şi al libertăţii popoarelor din Balcani unite într-o confederaţie, ca în vremea Asăneştilor, ori alta, mai apropiată de ziua de astăzi) care l-au făcut prizonier pe propria lui corabie, legată la cheul propriului comptuar din Istanbul, dăruind corabia *Fortuna* cucerită de ei lui Dragoş Voinea Bîrlădeanu cel Tînăr, comandantul flotilei de Marea Neagră a „Casei", asaltînd comptuarul în plină zi, făcîndu-i prizonieri pe Mihnea Turcitul şi pe Giulio Salvaresso, patronul şi armatorul „Casei Salvaresso", descoperindu-i registrele secrete şi într-un fel scoţîndu-l pe Mihnea Turcitul din istorie ; dar dincolo de răzbunare, Lucio Salvaresso vrea distrugerea „Casei Bîrlădeanu" rivala cea mai de temut, Bîrlădenii slujind mereu interesele domnilor din

confreria secretă a bisericii valaho-egiptene — Iglisia — ostili Templului, Zidarilor și, prin ei, catolicismului și tuturor influențelor lui începînd cu casele de comerț și băncile finanțate de aceștia și sfîrșind cu emisarii lui laici sau în sutană. Cel dintîi pas al lui Lucio Salvaresso este arderea șantierului și arderea navei *Libertatea*. Al doilea pas, este abordarea în mare, prădarea și trecerea la „Casa Salvaresso" a tuturor navelor „Casei Bîrlădeanu". Lucio Salvaresso nu știe nimic din întîmplările galionului *Albertina* în Cyclade, uciderea lui Saladin Chiorul plutește încă în mister, El Mar rămînînd o taină închisă pentru navigatori, pentru iscoadele divanului secret și amiralității otomane. Se aude un ciocănit ușor în podeaua cabinei. Radu Nanu Păcurar ridică colțul covorului gros prins de dușumea printr-un zbir de cînepă. Se ivește capul secundului, credincios său Grigore Poalelungi din Narentva, vlah de lîngă Dubrovnik-Ragusa, care-a piraterit cu uskocii destui ani ca să fie vrednic de țeapă.

— Am auzit pescărușul, șoptește Poalelungi.

— După poruncă, îi răspunde...

Secundul își trage capul sub chepeng. Radu Nanu Păcurar, vîră colțul covorului sub zbir și își reia postul de observație de la ferăstruica prinsă în rama ei cu plumb.

* * *

— Să nu fi ajuns prea tîrziu, Mărgărită, șoptește Voica Ilinca Bîrlădeanu privind din bungetul de tamariști conacul „Casei", căruia niciodată nu i-a dat mai multă atenție decît s-ar fi cuvenit casei părintești. Voica cercetează lacom acoperișul de olane roșii poleit de lumina subțire a lunii, zidurile spălate parcă în lapte, cerdacul înalt din stejar înnegrit de vreme, umbra platanului uriaș care acoperă jumătate din parcul cățărat pe valea priporoasă a pîrîului Bebek-Deresi, tot acest univers fericit în care a copilărit și care evocă un univers cunoscut doar din povestirile mamei, universul copilăriei acesteia în conacul din Țara de Jos, pe apa Prutului. Conac întărit cu parcane și șanțuri cu apă, aflător în calea ceambururilor tătărești din Bugeac, plecate în pradă. Ani de zile universul copi-

lăriei mamei, necunoscut aievea s-a contopit straniu cu universul real al copilăriei ei, creîndu-i în cuget un alt univers decît cel real, un univers fabulos plin de nostalgie, plin de chemări misterioase și iată că acum, cînd Mărgărita i-a șoptit : — „Salvaresso vrea pieirea noastră“ — se întoarce aici, în universul copilăriei sale, cu o spaimă cumplită că l-ar putea pierde și cu o ură nedomolită împotriva acelui Salvaresso necunoscut, care vrea pieirea a tot ce are mai drag pe lume, părinții, casa, șantierul, navele grațioase mereu plecînd în depărtări miraculoase și...

Simte cum îi ard obrajii. Slujitorii, de fapt oamenii de arme ai Mărgăritei, au legat caii, le-au mîngîiat nările, avertizîndu-i să nu necheze și Căliman, iscoada, s-a topit în întunericul argintiu de pe vale, să cerceteze poarta tainică. Nu-și poate lămuri cum „el“ a putut să plece în goană pe poarta conacului Loredanei Brocca și, în același timp, să se lupte în grădina locantei. Îi pare rău că n-a sărit dincolo de zid, pe terasă, să intre în luptă alături de el. Și-ar fi pus masca și iat-o, spadă de foc lîngă el, tocmai cînd unul cu figură de țap îl atacă mișelește pe la spate. Parează, ripostă, străpunge. Se cutremură. Vîrful spadei intră în carne vie, îl simte intrînd, vede sîngele și aude glasul rece al Mărgăritei.

— Ține-te după mine !... Aici nu încape mila !

Zveltă, înaltă, cu pelerina de cavaler pe umăr, iată, Mărgărita și-a pus masca, pare un spadasin tînăr care se prelinge mlădiindu-se spre portița tainică ascunsă în iederă și-n tufani, apoi se aude scheunatul jalnic al dulăului Lupu, prietenul ei de joacă, se împietrește și numai cînd se strecoară în parcul casei părintești ca un tîlhar, își dă seama de primejdie și are, foarte amar, sentimentul nestatorniciei.

*
* *

— Este făcută după planul unei pinase olandeze, spune omul cu masca roșie pe care-l văzuse măsurînd cu pasul lungimea navei.

— Este un galion cu trei arbori, arborele mare la cuplul maistru, spune masca neagră. Măsoară înălțimea din chilă pînă-n punte. De ce să-i fi făcut prova atît de alungită ? Nu cred că încarcă mai mult decît 500 de baloți a o sută de kile balotul. Numai dacă ar face cărăușie cu aur, ar renta.

— Sau cu mirodenii, stăpîne.

— Taci, neghiobule !

Căpitanul Radu Nanu Păcurar ascultă convorbirea celor doi mascați, stînd după perdeaua baldachinului trasă spre bordul tribord. A văzut cum pe frînghia ancorată de maimuță a urcat un matelot foarte sprinten care a desfășurat o scară de pisică, după care a coborît pe parîma ancorei în curtea șantierului și fără să zăbovească a ridicat cele două scări culcate lîngă cala de lansare, sprijinindu-le de bordaj. A văzut cum au escaladat zidul și au coborît pe parîmă ținîndu-se numai în mîini, ca mateloții antrenați, doisprezece bărbați purtînd la brîu numai securi de abordaj. Dintre aceștia. numai doi au urcat la bordul navei. A văzut cum ceilalți zece au scos cîlți din sacii prinși la spate și cum unul din ei, găsind poarta șantierului neferecată, a urcat scara la bord. A auzit cum aceia au vorbit în șoaptă.

— Au lăsat și poarta fără lacăt, stăpîne. Să-i chem pe toți ?

— Pe San Marco, cum să lase poarta deschisă ?... Sînt nebuni ?

— Nu sînt nebuni ! Sînt puternici !

— Tot una !

— Grăbiți-vă cu rugul... „Il capitano" este acolo, între săbiile voastre. Talismanul lui fermecat și-a pierdut puterea blestemată... Îl vom purifica prin foc.

— Păcat de navă, a șoptit cel cu masca roșie, intrînd în cabină și scoțînd un felinar orb de sub pelerină.

— Dacă era la apă, o duceam în insule... Este o navă frumoasă. Blestemații știu mai multe decît știm noi... Ai găsit hărțile ?

— Cabina este goală.

— Se zice că își calculează latitudinea cu mai mare precizie decît o faci tu.

— Pe San Marco, este o minciună... Cu ce ? Cu asta ?

Omul aduce lumina felinarului pe astrolabul arab fixat în lăcașul lui pe masa din mijlocul cabinei. Atunci se aude un strigăt înăbușit în interiorul navei, ca și cînd cineva ar fi fost sugrumat și cel cu masca neagră este din doi pași la geamul prin care căpitanul Radu Nanu Păcurar i-a urmărit toate mișcările pînă la urcarea pe punte. Lumina verzuie a lunii strecurată prin ferăstruică cade pe mască. Radu Nanu Păcurar vede legătura înnodată la ceafă și știe că cel pe care-l poate atinge cu mîna este Lucio Salvaresso.

— Bine-ai venit la *Libertatea* don Lucio, spune, ieșind de după perdea. Ține în fiecare mînă cîte-un pistol... Mă bucur că ți-ai adus și pilotul, pe vrednicul don Cesare... Cu ce pot fi de folos domniilor voastre ?

— *Sapristi !...* Diavolul !

Căpitanul simte cum cineva se ridică în spatele lui din umbra dușumelei. Sare spre mijlocul cabinei, primind lovitura de măciucă peste mîna stîngă. În aceeași clipă Lucio Salvaresso își trage stiletul și cu o fandare lungă vrea să i-l înfigă în gît. Căpitanul Păcurar face un al doilea salt lateral, mîna stîngă îi atîrnă moale, a scăpat pistolul, deci cînd cei doi au intrat în cabină, un al treilea a intrat tîrîndu-se, don Lucio își merită cu adevărat faima de vulpoi al mărilor, se aude un geamăt pe punte, se aud tropote, în ușa cabinei apare un cavaler mascat, cu spada la mînă, Lucio Salvaresso rîde și spune :

— Diavolul însuși sau „il Capitano" cu o mie de înfățișări, vei arde aici, cu nava ta ! Îți las această șansă. Ca și onoarea de a te purifica prin foc în numele libertății.

Cavalerul din ușa cabinei înaintează amenințător spre don Cesare, pilotul.

— Aici, Iuliana ! rîde Lucio Salvaresso.

Căpitanul Păcurar îl vede pe măciucaș rînjindu-i. Omul se apropie din stînga, și-a scos securea de abordaj de la brîu, Lucio Salvaresso îi vine din dreapta, ceilalți doi îl atacă din față. Cu o mișcare scurtă țintește și descarcă pistolul în capul celui cu securea. Aruncă pistolul fumegînd în pieptul pilotului și în același timp sare spre cavalerul-femeie, spre a-i smulge spada. Iuliana eschivează ; spada descrie fulgerător un arc de cerc și trecîndu-i pe

lîngă obraz, se înfige în umărul lui Lucio Salvaresso care geme, scăpînd stiletul. Din mișcare, căpitanul Păcurar îl izbește pe don Cesare cu pumnul în bărbie. Tropotele, gemetele, strigătele înăbușite au luat sfîrșit. Cînd Radu Nanu Păcurar sare asupra pilotului de pe *Mehmed* și-l dezarmează, cavalerul mascat fuge pe punte.

— Ah, ticăloasă între ticăloase, scrîșnește Lucio Salvaresso repezindu-se spre ușa cabinet. Se aude un fîșîit ușor. Un laț de mătase i se înfășoară pe gît. Cu un geamăt frînt, Lucio Salvaresso cade în genunchi.

*

* *

Judecata se face între stivele de scînduri puse la uscat. Între două din stive s-a așezat o grindă de stejar cioplită pentru a folosi drept chilă la un caic ușor de Bosfor. De grindă atîrnă cinci parîme cu laț. Cei cinci prizonieri nu-și fac nici o iluzie. Au văzut mateloții de pe *Libertatea* lestînd cadavrele celor căzuți în lupta scurtă și prin surprindere, cînd se credeau stăpîni pe șantierul pustiu. Le-au lestat cu tot felul de ferotenii legate de picioare, au încărcat cadavrele în barca de la cheu și barca a coborît în umbra malului spre capul Arnavutkioi, acolo unde Bosforul curge năvalnic și are adîncime mare.

Căpitanul Radu Nanu Păcurar stă pe o grindă, îi privește pe cei cinci aduși în pata de lumină a lunii, au figurile obișnuite ale mateloților din Galata, strînsură de „desperados", cu urmele viciilor întrezărite pe fețele aspre și se întreabă cine este Iuliana aceea travestită în cavaler pe care Lucio Salvaresso a chemat-o cu atîta patos și dacă în adevăr spada ei doar și-a greșit ținta sau dacă a căutat cu tot dinadinsul pieptul lui Salvaresso ? ! Dacă da, atunci de ce ? Salvaresso și don Cesare au fost trimiși armatorului. S-ar putea ca Salvaresso să-și fi luat toate măsurile și pentru ipoteza unui atac nereușit, lăsînd prin apropiere grosul trupei, lucru puțin probabil. „El Sarasino" numărase trupa adusă de Salvaresso la locanta Loredanei Brocca, totalul oamenilor depășind binișor efectivele echipajului de pe *Mehmed*.

— Sînteți niște bastarzi ieșiți dintr-o scroafă împerecheată cu un cîine rîios, îi moralizează Grigore Poalelungi pe cei aflați sub spînzurători... Voi sînteți mateloți, măi, viermi de salcie, buni să vă înfig undița în fund și să vă dau momeală la guvizi ? ! Cum te-a lăsat inima de cîine, Gheorghios, să dai foc la așa frumusețe de corabie ?

— Mă pregătisem numai să-i dau foc, *captan* Poalelungi.

— Nu este creștinește să ne batjocorești înainte de moarte, *captan* Poalelungi.

— Dă-ne o cruce s-o sărutăm și spînzură-ne să nu mai vedem minunea de pe cală. Am s-o visez și pe lumea ailaltă, *captan !*

— Tu ești Stylianos Lados, cîrmaciul ?

— Eu, *captan !*

— Cum de-ai decăzut într-atîta, Stylianos ?

— Am șase copii, *captan*, nevasta bolnavă și stăpînul care ne hrănește este don Lucio, binecuvîntat să-i fie numele.

— Porunca *captanului* e sfîntă, Poalelungi, spune numitul Gheorghios, semănînd aidoma cu cel care-l cercetează cu întrebări batjocoritoare. Au amîndoi capetele lunguiețe de pelicari, nasuri coroiate peste mustăți stufoase, sînt bărbieriți, au amîndoi ochiul stîng scurs, obrazul crîmpoțit de crestături, sînt înalți, ușor aduși de spate și poartă aceleași pieptare din aba cusute cu suitașuri negre. Radu Nanu Păcurar ghicește gîndul secundului său și pentru că i-l ghicește îi vine în ajutor, spunînd :

— Oamenii au dreptate, Poalelungi... Aduceți sfînta cruce din cabina mea, s-o sărute și gata. Ne apucă zorii. Vă iert pentru nelegiuirea voastră. Amin !

— Dumnezeu să vă ierte ! murmură în cor mateloții de pe *Libertatea,* care închid stivele, stînd cu săbiile de abordaj la mînă.

— Amin, răspund cei cinci și îngenunche.

Se aud pași, alții decît ai matelotului plecat să aducă crucea și se înfățișează omul de arme al principesei Margărita, Căliman, care-l cheamă pe căpitan la „jupînul cel bătrîn". Căpitanul Păcurar coboară cu regret de pe grindă. Pînă acum oamenii lui Salvaresso s-au ținut bine. Pe trei din ei îi cunoaște din piața de matrozi de pe cheul Galata.

Cum s-ar fi putut împotrivi poruncilor date de stăpînul lor ? Cine i-ar mai fi angajat, dacă ar fi făcut-o ? Cît despre Gheorghios, se vede de la o milă că este aromân, că a fost la uskoci și că și-a scăpat pielea fugind la Istanbul, unde, murind de foame, s-a angajat la cel dintîi armator care și-a făcut strigările în piața de mateloți.

Îl mai aude pe Poalelungi, spunînd :

— Crăp de nerăbdare să văd cu ce-ți răsplătește Casa Salvaresso nevasta și copiii pentru credința ta, Stylianos.

— Domnul să aibă grijă de amărîți ! răspunde cîrmaciul.

*

* *

În camera de lucru a armatorului Dragoș Voinea Bîrlădeanu cel Bătrîn arde un sfeșnic cu trei brațe. Don Lucio Salvaresso stă în jilțul de Hurezi în care, de dimineață, a stat Agamemnon Kon Mozes-Zaal al Dheilan-Trianidos. Are privirea stranie, lucioasă, halucinată. Se pare că nu vede nimic din ceea ce-l înconjoară și murmură cuvinte care, aparent, n-au nici o legătură între ele. La masa de lucru a armatorului, principesa Mărgărita Basarab în costum bărbătesc de călătorie, cu pletele negre strînse într-o plasă, ea însăși avînd privirea fosforescentă, pare să culeagă de pe buzele lui don Lucio Salvaresso silabă cu silabă, cuvintele pe care acesta le murmură. Alături, la scrinul florentin, jupînița Voica, zgîtia care-l toacă în fiecare zi ba cu lecții de scrimă și de luptă cu sabia de abordaj, ba cu lecții de matelotaj și navigație ; de parcă mîine și-ar arma pe contul ei o corabie corsară, scrie cu atîta înverșunare cele ce-i dictează principesa, încît pana de gîscă scîrțîie aproape amenințător !

Trezită după cum se vede din somn, și-a tras caftanul de casă peste cămașa de noapte, are părul tuns scurt umezit pe frunte și nu l-a învrednicit nici măcar cu o privire. Lucio Salvaresso este oblojit la umăr, sîngele i-a răzbătut prin scamă, este foarte palid și părintele lui adoptiv pare că moțăie în celălalt jilț de Hurezi. Îi face semn să se așeze lîngă el și să tacă. Căpitanul Radu Nanu Păcurar a mai întîlnit de cîteva ori atmosfera stranie

creată de principesă, femeia de care era îndrăgostit nebunește acum patru ani cînd a adus-o din Cipru, o dragoste seacă, uscată, zăcută în el, purtată cu el pe mare, murind la fiecare întîlnire întîmplătoare și reînviind la fiecare plecare în larg. Principesa era a unei alte lumi, aventura ei cu Mihai a fost una spirituală, sau poate dinastică, ținînd de Casa Basarab — a înțeles-o, după cum, cu o bucurie virilă și eliberatoare a înțeles dragostea ei cu Mîrzea, fratele de arme care a scos-o din lumea nevăzutelor, redînd-o lumii vii și colorate de fiecare zi.

Știe de la tatăl adoptiv, dacă-l poate numi așa pe binefăcătorul lui, că principesa este stăpînă pe forțe spirituale mai presus de știința oamenilor de rînd și a învățaților, că este o inițiată, acest lucru înspăimîntîndu-l dureros în anul cînd a cunoscut-o, neștiind cum să-i vorbească. Frații lui gemeni, care-au însoțit-o ba unul, ba altul prin Balcani, în slujbele lui Mihai sau ale Casei, i-au mărturisit că, îndrăgostindu-se ei înșiși de principesă, aceasta i-a tratat cu asprime și că fiecăruia, pe rînd, la un loc de popas (fiecare ținuse minte că luna era în cel dintîi pătrar și principesa le vorbise de semnul Berbecului) le descifrase trecutul, vorbindu-le de mama lor Teodora și de sora lor Elena, de parcă acestea ar fi fost vii și cu cîteva clipe înainte ar fi tăifăsuit cu principesa. Mai mult. Mărgărita le descrisese casa părintească, ca și moartea cumplită a tatălui lor, cătunarul Petrea Nanu Păcurar, în lupta dată împotriva bandelor de akingii ale lui Ibrahim Turgay. Atunci a înțeles că niciodată mîna lui nu va putea dezmierda ochii femeii care aveau puterea să vadă trecutul și că buzele lui ar îngheța numai la gîndul că vor atinge buzele stăpîne pe suferințele acestuia. Tatăl lor se întorsese cu turmele sporite (ei trei fuseseră vînduți lui Semiz effendi, învățatul astronom de la medresa Süleymaniye), găsise doar ruinele casei, femeile care scăpaseră de sabie îi îngropaseră sub pietre soția și fiica, bărbații rămași pustii juraseră răzbunare și pîndiseră trei ani drumurile ortalelor de akingii. În al treilea an închiseseră între munții Velgjas ortaua pe care-o credeau ca fiind a lui Ibrahim Turgay, nimicind-o. Ibrahim Turgay căzuse asupra învingătorilor, noaptea. Tatălui său îi desfăcuse pîntecul, legîndu-l de stînca numită „a Vulturului Negru". Vulturii

îi sfîșiaseră tatălui său măruntaiele, îi ciuguliseră ochii și buzele.

— Destinul Păcurarilor este răzbunarea ! le spusese principesa Mărgărita fraților lui...

— Rhodos, șoptește foarte limpede Lucio Salvaresso...

În clipa cînd șoptește Rhodos, se aude un strigăt. Se aud pași repezi, ceva greu se răstoarnă pe coridor, principesa Mărgărita tresare, o schimă dureroasă îi schimbă obrazul împietrit și Lucio Salvaresso scoate un geamăt adînc, mișcîndu-și capul de pe un umăr pe altul. Ca și cînd s-ar fi smuls dintr-o altă lume îndepărtată și necunoscută, principesa se ridică de la masă, are încă mișcări lente, care se leagă și se înlănțuie greu, ia o cupă din cristal cu un lichid auriu și, împleticindu-se ușor, îi dă să bea lui Salvaresso, rostind cîntat, ca un descîntec :

— Bea, Lucio ! De trei ori bea, pentru uitare !

Apoi :

— Părinte al meu, dacă mă asculți, așază-l într-o barcă pe care oamenii tăi s-o lege la pupa lui *Mehmet*... Don Cesare este mort, încercînd să fugă.

„Este principesa Mărgărita Basarab dintotdeauna, vrednică de dragostea zeilor", își spune căpitanul Radu Nanu Păcurar, neputînd scăpa de senzația că de fapt se continuă întîlnirea lui cu Lucio Salvaresso în cabina de pe *Libertatea*. Și nu numai întîlnirea cu Lucio Salvaresso. Prezența principesei i se pare tăioasă și rece. Dragoș Voinea Bîrlădeanu cel Bătrîn bate în gong. Intră Căliman, omul de arme al principesei.

— Cîrmaciul a murit, stăpînă...

— Duceți-l la Bosfor, spune armatorul... Poruncește să nu fie sînge pe coridor.

Mărgărita ia foile scrise de Voica. Își aruncă privirea pe ele. I le întinde căpitanului Păcurar.

— Taina insulei Rhodos. Cheia ei este numărul șapte. Dacă don Cesare n-ar fi fost bîntuit de chemarea morții și i s-ar fi împotrivit, aflam și cheia numărului șapte. Găsește-o singur. Părinte al meu, am să mă odihnesc, drumeții. Dă-mi binecuvîntarea și în numele dragostei ce i-o porți, dezleag-o pe Voica întru destinul pe care și-l dorește. În numele crezămintelor tale, căpitane Păcurar, veghează asupra acestei Case. Voico ! Du-mă pînă la scară.

Căpitanul Radu Nanu Păcurar îngenunche mai presus decît voința lui. Sărută cu un fel de spaimă interioară rece și tăioasă degetele trandafirii și lungi pe care i le întinde principesa. Spre surprinderea lui, Mărgărita îi pune mîna stîngă pe creștet, șoptindu-i :

— Taina stă în azimutul lui Alcor la miezul nopții de 15 spre 16 iulie. Turnul Cavalerilor în cetatea Rhodosului. Veghează și înțelege !...

Clinchetul pintenilor care se îndepărtează. Lumina fîlfîită a lumînărilor. Don Lucio căzut într-un somn ca de moarte. Părintele său adoptiv, armatorul, șoptind :

— Îngerul nostru păzitor ne-a părăsit. Rămînem singuri, fiule, înconjurați de dușmani, năzuind bărbățește să împlinim visul Domnului nostru. Veghea ta ne-a cruțat astăzi. Dar mîine ?

HANUL „LA PISICA DE MARE"

1

— Războinicii apuseni sînt adunați, domnia ta, spune Grigore Poalelungi, se scarpină sub boneta de lînă, și-o tufletește și își ciupește lobul urechii stîngi, semn că se află în furtună, sau că intră în furtună... Căpitanul Radu Nanu Păcurar se lasă desfătat de înserarea zeiască izvorîtă tainic și fastuos din mare, din cer, din coasta înaltă și sălbatecă a Anatoliei bîntuită de vîntul Imbît cum îl numesc turcii și Meltemi cum îi spun grecii, vînt aspru purtînd cu el fantomele unei lumi căzută sub stăpînirea iataganului otoman, încă zvîrcolindu-se în temeri, în năzuința spre libertate, căutîndu-și devenirea așa cum se întîmplă pe tot teritoriul fostului imperiu bizantin. Ascultă cîntecul vîntului în arboradă, ascultă foșnetul valurilor despicate de etravă, șoapta alinătoare a apei scurgîndu-se în lungul bordurilor, scîrțîitul raiurilor și al catargelor, miile de zgomote pe care le face *Libertatea* în marea liberă, primind vîntul din babord și dinapoia traversului. Miile de zgomote intrate adînc în ființa lui, făcînd parte din ființa lui, identificîndu-se cu viața lui adevărată, cu libertatea și demnitatea lui bărbătească. De cînd *Libertatea* a ridicat velele în dimineața zilei de 17 mai, trăiește o stare de euforie ciudată. Experiența lui de navigator a găsit prin calcul și desen tot ceea ce-și putea dori un *captan* : nava visată de-o viață. După lansarea la apă (botezul l-a făcut diavolița de la bord, din pricina căreia Poalelungi se scarpină sub bonetă, oftează cu obidă și privește mustrător cu singurul lui ochi), *Libertatea* n-a cerut decît un spor de lest, armatorul și tatăl lui adoptiv nezgîrcindu-se și adu-

cînd de la șantierele imperiale cei 400 de funți de plumb turnat în bare, care, o dată fixat în cală, a făcut din *Libertatea* o navă stabilă, echilibrată, ascultătoare la cîrmă, putînd vira strîns ; dar mai presus de toate sprintenă pe val și rapidă. Banii cheltuiți de armator să afle secretele de construcție ale șantierelor din Spania, Inglitera și Țările de Jos, n-au fost aruncați în mare. *Libertatea* pare a fi o navă a viitorului mai mult decît una a prezentului. O navă a viitorului care ascunde în cabina tainică de la pupa, secretele marilor navigători din toate timpurile, afară de unul singur : secretul longitudinii... Încărcată cu ceară de albine de Țara Românească și Moldova, cu blănuri de rîs, de urs și jderi, unul din negoațele bogate ale țării, cu miere și postavuri de Lwow precum și cu treizeci de viguri de brocat venețian țesut cu fir de aur, *Libertatea* lasă în pupa un siaj înspumat și cu fiecare milă în plus așternută între ea și Istanbul îi întărește sentimentul că ieșirea la Ocean este singura măsură care se potrivește navei lui.

Știe că pentru toți ceilalți *Libertatea* nu este decît un mijloc. Un mijloc de a face comerț și politică pentru Dragoș Voinea Bîrlădeanu cel Bătrîn. Un mijloc de a rămîne liberi în imperiu și a cîștiga pîinea lor și a familiilor pentru mateloți. Un mijloc de a se întoarce acasă pentru nobilii apuseni. Numai pentru el *Libertatea* este un alter-ego, un dublu superb al ființei lui epice, întruchiparea plină de grație a unui vis, singurul lui mod de a exista în plenitudine. El și *Libertatea* pot foarte bine explica substantivul *Autarkes* dacă se admite că o navă și căpitanul ei formează o singură ființă, care se desăvîrșește etic în însăși sfera noțiunii exprimată de numele navei : *Libertatea*. Dacă Aristoteles are cît de cît dreptate definind omul fericit printr-un act sufletesc conform cu virtutea perfectă, atunci el s-ar putea numi un „Autarkes fericit", cu toate că Poalelungi a ajuns să-și chinuie mustața pleoștită de umezeală, sacîzul cu care o îmbățoșează dimineața arătîndu-se higroscopic, prin urmare intrînd în reacție cu umezeala salină și dînd mustății în loc de un aer demn și războinic, vrednic de un secund, un fel de aer milog, mai potrivit pentru un mus îmbătrînit în condiția lui jalnică.

— Lasă-ți mustața, Grigore... Parcă ți-au ciupelit-o peștii...

— Fă-ți cruce peste gură, căpitane... Pînă la pești mai este, dar pînă la diavol, nimic. M-a otrăvit. Mi-a mîncat sufletul. Mi-a încurcat limba-n gură. Mă cațără de zece ori pe zi în gabie. De alte zece ori mă coboară în cală. De o mie de ori mă pune să-i arăt tunurile. Pe urmă poftește să ne batem în săbii. Zice că i-a șoptit un duh alb că aș fi scăpat de sub sabie, în noaptea călcării lui Salvaresso, un haidamac care te-ar fi ucis dacă n-ar fi fost...

Poalelungi își mușcă colțul mustății. Oftează cu obidă. Căpitanul aude pași ușori în spatele lui. Pe șapte delfini puturoși, pe unde naiba s-a cățărat drăcoaica, pe scara dunetei oricum nu, că o ține sub ochi și Poalelungi face chip de schimnic chinuit de colici.

— Cine să fie haidamacul, jupîniță ? întreabă căpitanul fără să se întoarcă.

— Credeam, effendi Grigore, că ești bărbat și poți ține o taină, răspunde Voica Ilinca Bîrlădeanu cu glasul cîntat, cu toate că zilnic încearcă să și-l ruginească, să-l răgușească. Poartă haine scălîmbe de matelot, din pînză groasă fiartă în ulei de in, are mîini îngrozitoare, căpitanul bănuiește că și le freacă cu smoală și seu de oaie, merge șui și acum se ploconește adînc, ca și cînd ar fi cel mai umil matelot chemat la ordine pe comandă.

— Mi-ai ros bojocii, jupîniță, spune pe rumânie secundul. Și nu-mi mai zi effendi, că pocnesc.

— Meriți... Am găsit un tun cu o spiță slabă, lipsește o cavilă la caviliera trinchetului și dacă pe mine mă înveți o mie de noduri, de ce nu-i înveți și pe mateloții de la cabestanul ancorei ? !

Grigore Poalelungi își privește vîrful nasului coroiat cu singurul lui ochi. Se face vînăt. Șoptește :

— La Smirna găsește-ți alt secund *captan*... Și pe mine ia-mă de pe acum și aruncă-mă la pești... M-am dus. Spiță slabă... Lipsește o cavilă ?... Ah, stați, voi, mateloți de apă dulce, fii de...

Coboară ca suflat de furtună :

— De fapt eu i-am furat cavila, să văd dacă vede. N-a văzut și a trecut de trei ori pe lîngă caviliera.

— N-a văzut că atunci cînd trecea, o așezai la loc, diavoliță... Am să pun salamastra pe fundul tău. De ce-l fierbi ?

— Iuliana ha, ha, ha... și Alcor... Și Rhodos... Cînd îmi arăți lovitura lui Saladin ?

— Jupîniță.

— Oho !

— Jupîniță, aici...

— Pe corabie, între Dumnezeu și *il capitano*, nu mai stă decît pavilionul.

— Atunci ?

— Preasupusă la poruncă... Și-acum du-te la fanfaroni, că mi s-a poruncit să spăl puntea. Și bagă de seamă dacă la noapte n-o să fie un fînar alb sus în gabie... Preasupusă la poruncă, *captan !*

Mînjită pe obraz cu funingine (desigur a spălat ceaunul), desculță, cu nădragii prea lungi sumeși, cu bluza ascunzîndu-i sînii, arămită de soare, soare buclucaș care i-a scos pe fața obraznică o mie de pistrui, Voica Ilinca Bîrlădeanu îi trage cu ochiul și, ploconindu-se încă o dată, coboară de pe dunetă. „De unde naiba știe de Iuliana", se-ntreabă căpitanul. Alcor și Rhodos este taina amîndorura. Ce-a vrut să spună cu fînarul din gabie, cînd a dat poruncă strașnică să nu se aprindă nici un fînar, încă din cea dintîi noapte de navigație ? Credea că rugămintea armatorului de a o lua la bord (de aceea stăruise acesta să se construiască o cabină mică în pupa tribord, fără ușă vizibilă, cabină care avea o trapă răspunzînd în cală și o altă trapă în dușumeaua cabinei lui, mascată de covor) este un capriciu al fetei, capriciu căruia tatăl n-a putut să-i reziste. Pe urmă și-a spus că poate fi un fel discret de a-l supraveghea. *Libertatea* duce cu ea nu numai mesajul secret către Hidayet Riza Han, șeic și emir în vechiul sultanat de Iskenderun — știe de la Mîrzea că Voica l-a văzut arzînd, bătut în piroane de catarg pe fiul acestuia, Hidayet Riza Ali — dar mai ales o parte din tainele Casei Salvaresso de care se leagă atît avuțiile care ar putea fi puse în slujba politicii lui Mihail, domnul Țării Românești, cît și ruinarea acestei Case. O dată cu ruinarea Casei Salvaresso și înlăturarea celui mai perfid concurent, sărăcirea lui Mihnea Turcitul și a fiului natural al acestuia,

Radu, trăitor la Veneţia sub protecţia mamei lui, Vişa, ibovnica Mihnei, rămas creştin, pionul mişcat de Mihnea şi Casa Salvaresso pe tabla de şah a pretendenţilor la domnie şi a înlocuitorilor lui Mihai. S-a frămîntat destule nopţi, rușinîndu-se că poate face loc unui asemenea gînd scîrbavnic, departe de modul loial în care au jucat totul pe-o carte atît tatăl lui adoptiv, cît şi el. Atunci ?

Aruncă o privire amurgului fastuos. Vede cerul gălbui şi soarele de un roşu sîngeriu. Ştie că se va întări vîntul. În prova babord se desenează cu sineală, plutind într-o ceaţă albăstrie, insula Tenedos. În prova tribord, poleite de vîlvorile soarelui căzut pe linia orizontului, se văd vîrfurile înălţimilor de pe insula Lemnos. Prezenţa Voicăi Bîrlădeanu la bord a fost şi rămîne o enigmă. Cînd coboară scara pe punte, o vede pe Voica mergînd cîş, ducînd o găleată de pînză plină cu apă, peria de frecat puntea şi un braţ de zdrenţe. Fata îngînă un cîntec cu glas tîmp, îşi tîrşîie picioarele şi în totul pare un mus cam slab de minte şi neajutorat.

2

— Putem sau nu să-i dăm dreptate lui Aristoteles, dar a fi liber de vraja aurului — *ut ita dicam...*

— Blasfemie, iubite doctor Medio ! De o mie de ori blasfemie. Aurul este stăpînul proştilor şi sluga prea plecată a bărbatului de geniu, strigă don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, ridicînd braţul terminat cu cangea de argint. Te întreb dacă ai văzut în Inglitera vreun spectacol al domnului Shakespeare ? Pentru că acolo, aurul... Aproposito. Ca trezorier al acestei prea frumoase nave, te-ntreb — *ut ita dicam* — dat find că dispreţuieşti aurul ca un filozof, dacă-mi cedezi mie solda ce ţi se cuvine pentru întreg voiajul ?

— Şah la rege, rîde baronul Louis de Vic-Fézensac. Domnilor, iată-l pe *il capitano !*

Gentilomii se ridică de pe scaunele fixate în podea, cu bunăvoința mîndră, ușor ironică a oamenilor de spadă de pretutindeni. Căpitanul Păcurar le face o reverență scurtă. Spune cu glasul lui autoritar, în acel limbaj european numit *à la soldato*, amestec de italiană și spaniolă, în răsărit pe fondul unei levantine vorbită în toate porturile Mediteranei și Egeei, le spune să-și ocupe locurile și, dacă se găsesc într-o stare de spirit favorabilă, să-l asculte, simțindu-li-se dator cu cîteva explicații.

— Era și timpul, căpitane... Oricît i-am fi de recunoscători căpitanului Mîrzea și indirect Domnului său, începusem să mă neliniștesc văzînd că în loc de Apus, ai binevoit să pui prova pe Răsărit, spune baronul.

— Dacă nobilii domni mai au și alte neliniști ?

— Probabil că se vor naște din explicațiile domniei-voastre, căpitane, spune cavalerul Pierre de Mirande.

Căpitanul Păcurar se așază în capul mesei lucioase de acajù, în jilțul cu spetează înaltă avînd sculptate nu armeriile Casei Bîrlădeanu, cum era de așteptat, armerii cunoscute de gentilomii prezenți, ci cu totul alte armerii, care stîrniseră o dispută vehementă între cei doi frați de Mirande, ambii specialiști în heraldică franceză începînd de la Charlemagne, trecînd prin epoca atît de controversată a blazoanelor din vremea cruciadelor și terminînd cu noile blazoane acordate de propriul lor rege. Un scut de format francez vechi despicat, pe fond azur, avînd la *senestra* o „aquila valachica" și la *dextra* un cap de bour purtînd între coarne o stea cu șase raze, drept armament exterior un coif plasat din față, cu cimier foarte straniu, două ancore încrucișate, totul sub stăpînirea unei coroane cu patru raze.

Rafinați în heraldică, cei doi frați încercaseră să tălmăcească sensurile simbolice ale armeriei, fiind întrerupți de glasul gîjîit al satanaelicului doctor Medio, revenit la predica lui favorită : libertatea absolută. Faptul că *il capitano* se așează în acel jilț cu armerii cel puțin princiare, înseamnă că este împuternicitul principelui care, într-un fel sau altul, stăpînește corabia, după toate legile aparținînd lui *Grand Turc*, al cărui pavilion este arborat la pupa. A doua mirare a nobililor gentilomi prezenți a fost pricinuită de cabina în care se află pentru întîia oară de la

ambarcare, prilej pentru don Pedro să-şi dezvăluie cunoştinţele de construcţie legate de navele oceanice.

Lăsînd la o parte uşa scundă, din mahon, împodobită cu sculpturi, aceleaşi două ancore încrucişate înconjurate de un nesfîrşit lanţ alcătuind arabescuri bogate în interiorul cărora se află un delfin surprins în salt arcuit, cabina este o capodoperă a artei decorative. Există aici un fel de subtilă contopire a motivelor de marchetărie folosite de artizanii florentini, cu motivele folosite de artizanii persani şi georgieni, totul însă încorporîndu-se unui alt stil, nu derivat dintr-o contopire prin imitaţie, ci dintr-o sinteză creatoare şi selectivă, avînd ca fond propriu splendide motive florale şi zoomorfe, între care predomină viţa de vie şi un cal înaripat. Lambriseria cabinei a stîrnit o dispută vie, cavalerii asemuind-o fie cu cea a castelului de la Blois, fie cu a unui cabinet oriental, decorat de meşteri mauri pentru Ducele de Alba. Masa de acajù cu picioare de leu este înconjurată de opt scaune somptuoase şi două jilţuri, dintre care numai cel dinspre prova este decorat cu armeriile cunoscute. De grinda centrală, din stejar lustruit, atîrnă un fînar lucrat în aramă bătută, avînd geamuri de Murano, străvezii. Peretele din tribord are chesoane pînă-n tavan. Chesonul din mijloc este fals. Se roteşte spre interior atunci cînd este dezăvorît, folosind drept uşă pentru cabina fiicei armatorului acum, oricînd cabina tainică putînd adăposti doi robi eliberaţi sau doi pasageri care nu trebuiesc să fie văzuţi. În babord există chesoane adevărate, ticsite cu mostrele mărfurilor „Casei Bîrlădeanu", iar cel din mijloc, cu sticle groase, învelite în piele sau rafie, sticle aşezate în lăcaşurile lor, pentru a nu aluneca unele peste altele, conţinînd licorile oprite de coran şi rîvnite de beyii porturilor musulmane. Înălţimea cabinei este aceea a unui om obişnuit. Lumina vine prin două perechi de hublouri, una în stînga şi dreapta uşii, alta în pupa, lăsînd să se vadă marea şi orizontul. Toate patru hublourile sînt zăbrelite. Piciorul arborelui artimon este înaintea dunetei, intrarea în cabină fiind mai aproape de bordul tribord.

Aceste amănunte constituiseră o parte din argumentele lui don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera în dizer-

taţia sa asupra principiilor constructive, raţiunii şi scopurilor care se întruniseră spre a da fiinţă navei *Libertatea*.

De cînd s-a ambarcat, baronul Louis de Vic-Fézensac caută să descopere sub lobul urechii stîngi a lui *il capitano*, aluniţa care-i atrăsese privirea atunci cînd un matelot inamic îl atacase din flanc şi el îl contra-atacase pe acela, dezarmîndu-l şi aplicîndu-i lovituri cu latul spadei peste fund, în hazul şi aplauzele furtunoase ale spectatorilor de pe terasa locantei Loredanei Brocca. Se pare că *il capitano*, dintr-un motiv sau altul, a renunţat atît la aluniţă, cît şi la glasul de-atunci, răguşit şi aţîţat, ca şi la formula rostită cu acel glas : „drum bun în iad, diavole", formulă cu care-i gratifica pe cei aleşi de spada lui să devină cadavre. *Il capitano* este în dreptul lui să-şi poarte sau nu aluniţele, să-şi folosească glasul după cum o doreşte şi să-şi schimbe formulele de politeţe după împrejurări. Ceea ce începe să-l intereseze în cel mai înalt grad pe un baron de Vic-Fézensac, fie şi unul scăpat de curînd din lanţurile lui Saladin, este misterul care învăluie cîteva personaje de la bord. Iată o întrebare asupra căreia va medita dacă este sau nu cazul să fie pusă, cu toate că Jean, care de fapt a descoperit personajele, a avut o aventură stupidă şi nu prea onorabilă. Urmărind personajul „barbă roşie", ieşit din cabina minusculă aflată sub teugă, a coborît în cală, unde a fost victima unei agresiuni neruşinate, musul tîmpit şi murdar vărsîndu-i în cap o găleată cu zoaie, ceea ce i-a atras un picior dat la spate de Jean şi lui Jean de Mirande, două lovituri cu coada măturoiului mînuit abil de acel mus care la scrimă cu măturoiul s-a dovedit deosebit de abil. Bineînţeles că personajul „barbă roşie" s-a făcut nevăzut printre baloţii şi butoaiele stivuite în cală. A avut loc o consfătuire, în cea mai pură gasconă, hotărîndu-se discreţie absolută, atît în ceea ce priveşte incidentul, cît şi în ceea ce priveşte al doilea personaj misterios — „astronomul". Acesta iese pe punte cu un ceas înainte de miezul nopţii, secondat de doi adolescenţi (pasiunea Orientului) care-i duc instrumentele mereu aceleaşi, două astrolabe, două clepsidre cu nisip, apoi un fel de registru şi o hartă a cerului. „Astronomul" face măsurători la stele, înscrie datele în registru, mateloţii de cart par obişnuiţi cu el, mîncarea i se

aduce la cabină de către cei doi ucenici, ca și „bărbii roșii" servită de musul tîmpit care își onorează rolul de ospătar, spălîndu-se cu pufnituri și chiraieli într-un ghiordel cu apă de mare, sub supravegherea nemiloasă a secundului. Acum două nopți „astronomul", care este sarazin, a stat de vorbă cu don Pedro, care ieșise pe punte foarte sumar îmbrăcat, pîsîindu-l îngrijorat pe motanul Platon. Motanul era în gabie, cu musul. A mieunat plictisit și spre totala mirare a lui don Pedro, n-a coborît din gabie cu toate că don Pedro îi vorbea convingător în bască, pomenindu-i cu nostalgie de disciplina răposatului tată, motanul Aristoteles. Cert este că a doua zi don Pedro l-a supus pe Platon la o lecție de dresaj între patru ochi, lecție soldată cu bufnituri înfundate, mieunături și cu o zgîrietură foarte vizibilă pe obrazul bravului hidalgo. Lecție după care Platon a fost de negăsit toată ziua, împingînd pînă la jale disperarea lui don Pedro care a cercetat îndelung marea cu luneta, n-a povestit nici unul din abordajele celebre la care a participat și, stînd retras pe un colac de parîme, a citit melancolic cîteva capitole din *Noul Testament*, pe care le-a comentat în șoaptă cu fra Angelico, scutierul.

— Domnilor, purtarea domniilor voastre la locanta Loredanei Brocca a fost vrednică de rangul și virtuțile războinice pe care le onorați... M-ați apărat vitejește, neștiind mai nimic despre mine. Săbiile domniilor-voastre au știut să scoată din luptă, fără să ucidă decît atunci cînd cei care ne-au atacat au depășit măsura. Ați confirmat întru totul recomandările fratelui meu de arme, căpitanul de cavalerie voievodală, Mîrzea.

— Ne onorați, spune baronul de Vic-Fézensac, schițînd o aplecare a capului.

— Deopotrivă onorați nava *Libertatea*.

O pauză. Apoi :

— Domnilor, v-ați încredințat viețile acestei nave. Iată misiunea ei.

Cei patru gentilomi afișează un aer degajat. Se aud valurile spălînd bordurile corăbiei.

— Casa Salvaresso, ați auzit, a dorit pieirea echipajului, țin să vă aduc la cunoștință că în clipa cînd am fost

atacați la Loredana, alți oameni ai Casei Salvaresso au vrut să incendieze nava aflată pe cala de lansare.

— Crimă ! spune don Pedro.

— Nava duce la Smirna o parte din încărcătură. Pînă la Smirna va face o escală în insula Lesbos, unde voi primi vești despre starea contoarelor Casei Bîrlădeanu din Smirna, Iskenderun și Rhodos. La Smirna vom încărca mărfuri pentru Rhodos. Aici este contoarul principal al Casei Salvaresso.

— Probabil că *Libertatea* nu va fi primită cu brațele deschise, spune cavalerul Pierre de Mirande, cu glasul lui de bas.

— Probabil că la escale, sau în larg se vor afla, ca din întîmplare, nave ale Casei Salvaresso, spune cavalerul Jean de Mirande.

— Probabil că *Libertatea* va fi atacată atît în porturi, cît și pe mare, spune baronul Louis de Vic-Fézensac.

— Toate acestea împreună și încă ceva pe deasupra, domnilor.

— *Milledieux !*

— *Pocap de dieux !*

— *Parbleu !*

— *Madonna !*

— Pe adevăratul Paracelsus.

— *Libertatea* are și o altă misiune nobilă, în afara nobilei misiuni a cărăușiei.

— Care poate fi doar un pretext, căpitane.

— Aproape, baroane.

— Legată de armeriile care decorează jilțul, căpitane ?

— Și de ele, cavalere !

— Se pare că sînt armeriile principelui de care ne-a vorbit salvatorul nostru.

— Într-un fel, da.

— Și că acest principe, stăpîn pe un principat minuscul, s-a răsculat împotriva suzeranului său, *Le Grand Turc*. Iată o faptă care mă încălzește, domnilor, spune cavalerul Jean de Mirande.

— Cu atît mai mult cu cît regele meu se află în război necruțător cu Semiluna, spune sentențios don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera.

— Se pare că intrăm în conflict cu politica externă a regelui nostru, constată baronul de Vic-Fézensac. Dacă da, să ştim de ce o facem. Şi care vor fi următoarele escale ale navei *Libertatea* ?

— Creta, Malta, Alger, Narbonne, pentru a vă readuce în patrie, domnilor.

— Alger ? !

Numele portului de bază al piraţilor barbareşti face explozie în cabina luxoasă.

— Pe viul Dumnezeu !

— Ce să căutăm în Alger ?

— Libertatea unor adevăraţi bărbaţi, spune căpitanul Păcurar cu glasul dintr-o dată grav.

În clipa aceea se aude un fel de rîcîit în uşă. Căpitanul Păcurar este sigur că Voica Bîrlădeanu ascultă convorbirea din cabina tainică. A văzut cu coada ochiului cum una din tăbliile chesonului central a lunecat uşor pe şanţurile ei, lăsînd o crăpătură cît firul de aţă. Să fie rostul ei la bord ? A cîta oară se-ntreabă ?

— Pas, spune pe rumânie.

Uşa se deschide. Intră Voica în chip de mus jegos, rămîne în prag, rîde tîmp şi-l arată pe motanul Platon care i se freacă de picioare. Don Pedro face ochii mari. Se stăpîneşte cu măreţie. Şi tot cu măreţie îl cheamă pe Platon care, vădit, ori nu aude, ori dă semne de neascultare.

— *Madonna !* şopteşte nobilul hidalgo... Răscoală la bord, *capitano !*

Musul culege motanul, îl mîngîie şi, ducîndu-l cu mîinile lui murdare, îl aşază triumfător pe masă. Motanul bate din coada stufoasă, arătîndu-i stăpînului său ceea ce are sub ea. Se învîrteşte în jurul lui însuşi şi numai cînd don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera îi cere iertare, catadixeşte să i se coboare pe genunchi. Tot atunci se iveşte secundul „don Gregorio", cum îi spun gentilomii, care-l urechează pe mus după o regie bine pusă la punct — constată căpitanul —, îi face vînt şi anunţă că şeicul Abu Raihan Osman ibn-Ahmed şi effendi Abihu Said doresc să-i vorbească lui *il capitano* şi să-i cunoască pe nobilii războinici apuseni.

„Don Gregorio"-Poalelungi face lor ceremonios și în cabină intră cele două personaje care au stîrnit curiozitatea gașconilor. Șeicul este un bărbat impunător, cu trăsături semitice, ars de soare, cu ținută demnă și războinică, mai curînd sugerînd lancea și galopul decît astrolabul și matematecile, îmbrăcat într-un burnuz somptuos din mătase albă, cu legătoare de cap neagră, costumație puțin comodă în cazul unui naufragiu, își spune baronul care s-a ridicat curtenitor în picioare, imitîndu-l pe căpitan, iar celălalt, un bărbat scund, voinic, purtînd un soi de caftan și pe cap tichia rituală a evreilor.

Cavalerul Jean de Mirande vede că din cele opt scaune și două jilțuri cîte are cabina, au rămas neocupate un scaun și jilțul opus celui în care stă *il capitano*, jilț pe spătarul căruia sînt sculptate armeriile Casei Bîrlădeanu : pe un scut oval, o corabie cu pînzele umflate de vînt și un delfin care sare din apă în prova corăbiei. Își spune că, după logica de pînă acum, la timpul potrivit și acestea vor fi ocupate de misterioșii călători ai acestei nave misterioase.

3

— Vitejii nobili apuseni au prilejul să navige în apele străbătute de toate cruciadele la care, nu mă îndoiesc, strămoșii lor au luat parte, cu supușii...

— Și averile lor... Mai ales cu averile.

Voica Ilinca aude un fel de cor mormăit, care seamănă a încuviințare. Nu este nevoie să privească prin despicătura lăsată de peretele lunecător al chesonului spre a vedea cine vorbește. Cu șeicul Abu Osman a făcut astronomie o jumătate de an, cît acesta a stat la Bebek, sub chip de derviș rătăcitor, ținînd adunări tainice cu dulgheri și harabagii, cu armurieri și cîrcași din portul de cereale, cu salepgii și covrigari, oameni umili după îmbrăcăminte, dar care nu se sfiau să comenteze „Canonul Masuda", catalogul celor 1029 de stele alcătuit de Al-Buruni, măsurătorile lui asupra înclinării eclipticii și deopotrivă le-

giuirile imperiului care vătămau libertăţile breslelor şi pe ale plugarilor. A fost la patru asemenea întruniri, travestită în ucenic, alături de principesa Mărgărita îmbrăcată după moda musulmană, purtînd văl de obraz şi feregea bogată, principesa vorbind acolo în arabă şi fiind ascultată cu respect, despre dreptul divin al omului de a fi el însuşi, în afara oricărei silnicii. Cu Abihu Said face în fiecare zi ştiinţa contabilităţii. Nu contabilitatea pe care o ţin defterdarii şi conţopiştii Casei Bîrlădeanu. Contabilitatea comptuarelor legată de preţul pieţelor europene, asiatice şi africane, ştiinţa mînuirii mărfurilor după nevoile pieţii, ştiinţa de a mînui piaţa şi nevoile ei, tactica şi strategia de folosit împotriva rivalilor ; principiile sacre care conduc asociaţiile, ştiinţa secretului despre bănci şi părţile negociabile. Abihu Said are cap de strateg şi, dacă şeicul Abu Osman este stăpînul algebrei şi trigonometriei, Abihu Saïd este stăpînul comerţului. Îi place ştiinţa lui Abihu Said fiind foarte aproape de lumea în care-a crescut.

Voica Ilinca stă culcată în patul îngust şi legănător. Pînă şi Mărgărita a crezut că dorinţa ei de a se ambarca este o toană de fată zburdată, care ar vrea să retrăiască prin sine şi pentru sine, aventura trăită pe galionul *Albertina* împreună cu principesa. Sau poate Mărgărita a înţeles ? A înţeles că ele sînt victimile propriei lor educaţii. Mereu cu spaima de a fi văzute de eunucii şi neguţătorii de robi furnizori ai haremurilor sultanilor, marilor viziri şi înalţilor dragomani ai Porţii, mereu cu perspectiva de a ajunge într-un harem sau cu bună ştiinţă pregătindu-se pentru a intra în haremul hotărît de arhonţi sau confrerii, sau părinţi ; fetele coloniilor creştine din Istanbul sînt pregătite pentru acest rol. Arta machiajului şi a îmbrăcăminţii, a dansului şi a muzicii, a poeziei ; tălmăcirea viselor, apoi matematicile, şi filozofia, apoi astronomia şi istoria sînt învăţate cu dascăli plătiţi bine, toate acestea slujind fie politicii, fie ajungerii la rang de favorită. Se întîmplă ca ele, fetele, să găsească un limbaj comun cu totul depărtat de limbajul vorbit de tinerii pe care-i întîlnesc la puţinele sindrofii şi în casele pe care părinţii lor le vizitează. Băieţii aceia făcînd pe vitejii, neavînd voie să poarte arme în afara caselor sau dacă

nu sînt mateloți pe corăbii care au *hatișerif* de dezlegare ; mereu sub ochii iscoadelor agiei, complotînd în vorbe și niciodată în fapte, urmași ai caselor princiare bizantine, ocupîndu-se numai de negoț sau de teologie, îmbîcsiți în intrigi, ce-ar putea spune uneia ca ea ? !

Voica Ilinca ascultă miile de glasuri ale corăbiei, vîntului și mării, glasuri pe care le cunoaște parcă dintr-o altă viață, glasuri care fac fondul viu și plin de farmec al vieții ei de fiecare zi. Să fi fost și gîndul de a-l ocroti pe „el" la temeiul acestei aventuri ? Să fi simțit dorința tatălui de a avea pe cineva din sîngele lui în lupta pe viață și pe moarte cu Casa Salvaresso ? Să fi fost ceremonia jurămîntului către Țară, făcut de fratele ei Dragoș, în paraclis, cînd ea abia avea zece ani, ceremonie care a halucinat-o : preotul acela adus de la patriarhie, slujind înveșmîntat în aur, luminile filfîite ale lumînărilor și candelelor, fratele ei îngenuncheat primind securea de abordaj de la tatăl lor, măreț în costumul de boier-ostaș moldovean din Țara de Jos ? !... Și ce altceva să fie neliniștea care-a bîntuit-o, simțămîntul că este închisă într-o colivie de aur în care nimic din eul ei adînc și adevărat nu se poate întruchipa, nesațiul de a cunoaște lumea, totul sub neputința condiției de fată, pînă cînd a înțeles-o pe Mărgărita. Pînă cînd a înțeles că o femeie ca Mărgărita poate supune nu numai un bărbat, dar, dacă ar voi-o, un imperiu. Atunci a gelozit-o și s-a vrut asemenea ei. Adică a vrut să se împlinească dincolo de canoane, în tot ceea ce, cu voie sau fără voie, agonisise în spirit.

Își stăpînește rîsul. Cei de dincolo, ca niște adevărați bărbați ce se află, încearcă să se cunoască vorbind în pilde și pe ocolite. Auzindu-l pe Jean (în sinea ei le spune tuturor pe numele mic) vorbind despre Saint Louis, bravul rege care a străbătut Mediterana făcînd escală în Cipru, la Limassol, ca apoi să debarce la Damietta în Egipt și să cadă prizonier (Jean nu spune asta, vorbește despre reforma justiției, despre comisia judiciară). Voica Ilinca își amintește figura pe care a făcut-o cavalerul cînd l-a luat la bătaie cu coada măturii, aplicîndu-i tehnica luptei cu ghioaga învățată de la Poalelungi, care, înainte de a fi marinar, a fost păcurar. Aude zgomotul pe care-l face Poalelungi cățărîndu-se pe cei trei baloți, puși în formă

de scară sub chepengul cabinei. Secundul își vîră capul legat cu o basma albastră pe chepeng. Își duce degetul umflat de reumatism la buze. Voica Ilinca poartă tricoul cu mîneci și șalvarii ușori de mătase în care se simte bine atunci cînd se refugiază în cabină. Coboară agil din pat, îmbracă bluza de matelot și nădragii, urmîndu-l pe secund în cală.

— I-am ademenit după poruncă, îi șoptește secundul privind-o cu dragoste acră.

— Sărut-mîna, Barba Gore, îi răspunde tot în șoaptă, Voica Ilinca... Unde sînt ?

— În gabie !

— Drace !

— Pe sufletul meu, inimioară, nu mai drăcui, fir-ar dracul al dracului, nu te mai mînji cu catran, nu mai căuta gîlceavă cavalerilor, leagă-te cînd te urci pe vergi, că mă bagi în mormînt de viu și cum mă înfățișez eu jupînesei Dragomira dacă...

— E fată ?

— Nu e fată !

— E fată, ți-o zic... Nu-l scăpa din ochi pe Ioanidis...

Voica Ilinca scoate de sub balotul care închipuie treapta a doua a scării un șomoiog de stupă îmbibată cu seu frămîntat cu funingine de pe fundul cazanului de la bucătărie. Și-l trece peste mîinile abia spălate. Grigore Poalelungi sau Barba Gore, care de multe ori îi tăinuise fuga de la învățătură pe scara de mătase, dacă nu cumva nu i-o adusese chiar el, înspăimîntat de știința hirurgului don Medio și de figura lui satanaelică ; omul de încredere al jupînesei Dragomira, mama, femeie care la zilele ei fusese cîrmaci pe dubasul de pradă al hotnogului Văsălie Decuseară, tatăl jupînesei, vameș fără hatișerif al caicelor turcești pe la Cotul Pisicii ; deci Barba Gore începe să strige la musul blestemat, care nu-și strînge nici hamacul, așteptînd să vină secundul să i-l strîngă, bate cu palma în baloți, face larmă și în același timp aranjează locul unde cei de la bord știu că doarme musul.

Voica Ilinca urcă pe punte și de acolo, prin babordul aflat în vînt, se cațără în gabie unde se văd siluetele celor doi adolescenți care-l slujesc pe dascălul ei de astronomie. Încă din cea dintîi zi de navigație i-a spionat pe cei doi

tineri veniți la bucătărie să ia pilaful pentru Abu Ahmed. Știe că tatăl ei i-a dăruit șeicului liniștea, ocrotindu-l pe tot timpul ședерii la Bebek și faptul că acesta îi ascunde identitatea celor doi, îl socotește drept o ofensă adusă Casei, pe care o reprezintă alături de *il capitano*. I-a văzut pe cei doi privind cu jind la felul cum se cațără ea în gabie, dar mai ales la felul cum coboară de-acolo, ori de pe verga zburătorului, alunecînd pe fungă și l-a convins pe Barba Gore să-i urce în arboradă atunci cînd șeicul se va robi taclalelor cu ceilalți bărbați de la bord. Unul din cei doi tineri are mersul legănat și un burnuz prea larg pentru un purtător atît de mlădiu, sprîncenele prea încondeiate, genele mari și răsfrînte, glezna subțire și o sfială care nu-l aseamănă nicicum unui războinic. Dacă bănuiala ei se adevărește, atunci nu se va mai simți atît de singură la bord. Urcă spre gabie, vîntul de la uscat trece prin pînza bluzei de matelot răcorindu-i trupul, vede coamele albe ale valurilor, vede siajul, cerul larg boltindu-se peste mare, fluieră și o încearcă dorința arzătoare de a sări în gol, de a întinde mîinile ca pe niște aripi care s-o poarte în zbor lin pe deasupra corabiei și a mării. Întotdeauna ascultînd povestirile despre Daedalus și Icarus trăia răscolitor sentimentul straniu al plutirii. Ajunge la gabie și se strecoară în coșul împletit din parîmă subțire. *Libertatea* are un ruliu ușor, care aici pare amplu, vîrful catargului oscilează amețitor, în prova babord se văd pîclele viorii care îmbracă insula Tenedos, foarte vag înălțimile de la coastă, știe că *Libertatea* plutește în lumea fabuloasă a *Iliadei*, că ea însăși plutește în acea lume fabuloasă, plină de culorile pale ale amurgului ; o clipă ar vrea să fie frumoasa Elena din pricina căreia s-au învrăjbit vitejii antichității, apoi vrea să fie Ahile. Rîde cînd un răbufnet de vînt face catargul să oscileze puternic și cînd cei doi adolescenți, albi de spaimă, se agață de cercul din lemn care formează copastia gabiei. Iată clipa binevenită ! Se clatină și, căzînd, se agață de tînărul din dreapta ei. Cu o mișcare scurtă îi trece mîna peste piept. Tînărul scoate un strigăt ușor. Voica Ilinca știe. Bănuielile ei s-au adeverit. Burnuzul învăluie trupul mlădiu al unei fecioare. O cuprinde cu o mînă pe după mijloc.

— Nu-ți fie frică, îi spune în turcă... Haide ! Se întărește vîntul și iată, secundul strigă să coborîm !

Cei doi tac, agățați de marginea gabiei. Privesc halucinați valurile, cerul, vergile care se înclină din ce în ce mai mult în tribord.

— Cred că nu ești o muiere fricoasă, îi spune tînărului căruia i-a mijit o umbră de mustață.

Băiatul o privește crîncen. Cu mișcări rupte, coboară din gabie. Este clipa cînd de jos urcă Barba Gore, sprijinindu-l pe băiat și cînd Voica Ilinca îi trece fetei peste mijloc centura din parîmă pe care ea n-o folosește niciodată. Întîrziind s-o lege, se lipește de ea și fata scoate un nou strigăt de surpriză, agățîndu-se de gîtul Voicăi.

— Acum că știi, îi spune, încrede-te în mine. Am să-ți fiu soră...

Coborîrea din gabie se face greu. Voica Ilinca călăuzește piciorul fetei. Îi călăuzește mîinile. Coboară lîngă ea, ocrotind-o la răstimpuri. Îi șoptește mereu : „nu te uita în jos". Fata se arată dîrză. Înainte de a ajunge la copastie își spune numele :

— Azizé.

În afară de secund și de arabul tînăr nu este nimeni pe punte. Barba Gore le face semn celor doi să se ducă la cabină. Îl amenință pe mus, apoi bate clopotul, chemînd cartul la posturi.

4

Căpitanul Radu Păcurar stă pe dunetă lîngă timonă. Noaptea egeeană fosforescentă are ca întotdeauna harul de a-l predispune la meditație. Este ceasul care urmează lăsării întunericului, cînd mii de lampioane se aprind și se sting în siajul navei, cînd văzduhul devine sonor și cînd întrebările prind viață ieșind din pîcla neliniștilor. Îl pizmuiește pe Barba Gore care stă la timonă și supraveghează busola luminată de fînarul așezat sub roza desenată cu tuș de China pe hîrtie cerată. Îl pizmuiește

pentru liniștea lui. Pentru faptul că nu-și pune nici problema longitudinii, nici pe cea a libertății umane. Îl pizmuiește pentru că este mereu el însuși crezînd cu ardoare că singurul lucru pentru care merită să trăiești este răzbunarea împotriva celor care ți-au hăcuit satul și neamul și pe cei dragi, aruncîndu-te într-o lume străină și îndepărtată care te ține undeva la margine, într-o obscuritate fără nici o speranță. El a trecut acest prag regăsindu-se în lupta lui Mihai Voievod pentru libertatea Balcanilor. Dincolo de acest „credo", întrebările rămîn. Multe, grele, apăsătoare. Năzuiește spre o lume a totalității și nu întîlnește decît lumile strîmte ale parțialității. A crezut într-o vreme că Abu Raihan Osman ibn-Ahmed este cel mai apropiat de înțelepciune și prin ea de totalitate, fiind astronom și matematician, adică om cufundat în abstracțiune. S-a înșelat. Abu Ahmed s-a dovedit mai mult șeic decît astronom și mai mult sufit decît matematician. Se cufunda în abstracțiune numai cînd voia să-și limpezească privirile cu care scruta istoria la zi, adică spasmele și zbaterile care dădeau nume contradicțiilor de moarte numite Imperiul Otoman. Abihu Said vede totalitatea ca pe o împărăție a negoțului și a cămătăriei, stăpînită de aurul care cumpără. Aurul care cumpără de toate : mărfuri, oameni, conștiințe. Și care vinde de toate : mărfuri, oameni, conștiințe. Un imperiu fără hotare, guvernat de nevoile celor puternici, de prăbușirile sau înălțările lor, de stăpînirea izvoarelor de la care se scurge avuția. Cît despre cavalerii apuseni, ei sînt robii sărăciei la care i-a dus viața nechibzuită, fanatismul și credința că singura măsură a unui nobil este spada. *Libertatea* taie valurile Egeei pe țărmurile căreia stăpînește Imperiul Marelui Turc, cu miile lui de lanțuri ferecînd popoarele subjugate și totuși, nimic din silnicia Imperiului nu vatămă frumusețea nopții și propria lui libertate. Ar putea din clipa asta să ridice la catarg flamura nesupunerii. Echipajul l-ar urma orbește. Să treacă *Libertatea* în propria lui stăpînire. Să bîntuie marea dînd pe față bătălia împotriva Semilunii. Ori să se îndrepte spre Indiile Occidentale, să pună stăpînire pe o insulă și să clădească acolo o țară a libertății... Rîde. Își aduce aminte insula pe care Saladin Chiorul, împăratul Cycladelor, și-a

clădit, înaintea lui, o țară a făgăduinței. Ce s-a ales din ea ? Unde există libertate în afara libertății propriei noastre conștiințe ?

— Căpitane, Ioanidis ! șoptește secundul.

— Ce este cu Ioanidis ?

— Jupînița zice că slujește lui don Lucio !

Căpitanul Păcurar se gîndește la Registrul cu numărul XXXII și seria M.O., registru răpit de cei trei căpitani domnești din arhivele Casei Salvaresso, atunci cînd au atacat-o în plin Istanbul, sub nasul agiei împărătești. Iată un răspuns care-i împacă de mulți ani conștiința tulburată de prea multe întrebări : fapta. S-a molipsit de viciul incertitudinii. Cînd ? Unde ? De la cine ?

— Se poate ! Altădată ar fi spus „Nu se poate". Perioada în care a stat la uscat să-l fi înțelepțit cu harul dubiului ?

— Atunci ?

— Atunci nu-l scăpa din ochi. Nici tu, nici jupînița, nici cei doi Papamarkos. Are cumva porumbei călători ?

— Am căutat pe toată corabia. Nu are !

— Sîntem prea aproape de coastă să mintă busola cu magneți. Am vedea. Sîntem prea departe de Lesbos să poată face semne cu lumini. Pe urmă, intrăm la Mitilini în așa fel încît *Libertatea* să fie văzută și de la „Steaua de mare" și de „La Pisica de mare". Abia întorși de la Smirna la Mitilini ne pierdem urma. Acum unde este ?

— De veghe la prova.

— Singur ?

— Theodorakis îl pîndește dintre baloții de pe punte.

— Ce semn îți dă ?

— Asta, căpitane !

Căpitanul Păcurar vede contrașcota velei mari fluturînd desprinsă de pe cavalieră. În aceeași clipă o umbră se prelinge pe lîngă copastia din babord și dintr-un salt intră în umbra dunetei. Secundul Poalelungi dondăne un cîntec aromânesc de plecarea oilor spre Țară. Căpitanul Păcurar se retrage de la balustrada dunetei. De pe punte se aude miorlăitul supărat al motanului Platon și glasul dezmierdător al cavalerului Pedro Perez de Hispaniola-Figuera chemînd motanul, se face liniște și după puțină

vreme se arată pe punte șeicul Abu Ahmad însoțit de ucenicii săi întru astronomie... Tot atunci Ioanidis iese din umbra dunetei și-l strigă cu glas chinuit pe secund.

*
* *

— De ce ți-ai părăsit postul, guvid nenorocit, îl întreabă Poalelungi.

— Mă cam doare capul, Barba Gore, spune omul... Bine-ar fi să mă schimbe Aron, mă rog ție !

— Rachiul de ananas are să te omoare, bețivanule... Piei din fața mea, pînă nu pun mîn pe salamastră. Scoală-l pe Aron. Dacă puți a rachiu, te arunc la pești, crab puturos... Mola !

Omul se duce spre prova abia tîrșiindu-și picioarele.

— Era mai sprinten adineauri, mîrîie Barba Gore... Pot jura că a încercat încuietoarea de la cabina armatorului.

— Sau i-a luat tiparul cu ceară... Cine te schimbă ?

— Theodorakis.

— Cînd gabierul zărește capul Baba, ori Lesbos, Theodorakis să mă trezească.

— Și Ioanidis ?

— Dacă boala este o minciună, minciuna lui ne va duce la adevăr. Bun cart înainte, Barba Gore !

— Bun cart peste tot, căpitane !

Căpitanul Radu Nanu Păcurar coboară scările dunetei. Trece prin fața ușii cabinei armatorului. Este încuiată cu cheia. Cheia se află la el. Își trece degetele peste broasca din bronz turnată în formă de cal de mare. Pipăie gaura cheii. Se întîmplă ceea ce se aștepta să se întîmple. Culege pe vîrful arătătorului o fărîmă moale de ceară. Trece în bordul de sub vînt, privește o clipă marea poleită de o lună sîngerie, uriașă, agățată deasupra orizontului, apoi intră în cabina lui care ocupă întreg spațiul din babord. Fînarul este aprins luminînd interiorul cu o licărire palidă, tremurătoare. De cum trage zăvoarele ușii, căpitanul are simțămîntul că se cufundă într-o lume stranie, pe jumătate adevărată, pe jumătate închipuită, o lume aparținînd în același timp universului familiar al corăbiei : scîr-

țiitul mobilierului, al pontililor și traverselor de punte, zornăitul lanțului de la timonă, pașii timonierului cînd se dezmorțește, aulitul vag al catargelor, bulbucitul apei în bordul de sub vînt, clipocitul siajului, ca și universului fantast al propriei lui închipuiri, întruchipat în cîteva lucrări tehnice cum ar fi sistemul de prindere al fînarului pe două semicercuri armilare cu planurile întretăiate, fînarul aflîndu-se în centrul acestui sistem mobil, astfel încît, ori ce bandă ar lua nava, fînarul să rămînă în aceeași poziție verticală ; sau sistemul de fixare și rabatare al patului îngust, însă somptuos, cu baldachin greu din brocat, pat care, dezăvorît din zăvoarele ascunse în cele patru picioare terminate cu labă de leu, pivotează pe singurul picior fix, slujind drept ax de rotație și trece din tribord, unde stă lipit de peretele cabinei armatorului și se fixează pe peretele pupa, lăsînd liber chesonul secret al instrumentelor și documentelor de bord care asigură navei *Libertatea* una din dimensiunile ei hotărîtoare în concurența dintre marile case de navigație : viteza, scurtarea drumurilor maritime, precizia navigației. Căpitanul Păcurar presimte clipa aceea hotărîtoare a analizei izvorîtă ca o necesitate din vălmășagul zilelor de la uscat, din datele pregătirii călătoriei și navigației, din rațiunile încărcăturii, din multele și tainicile rațiuni ale politicii duse de el și de patronul lui ; din tactica și strategia aplicată împotriva Casei Bîrlădeanu de Casa Salvaresso ; din petele albe, vai, prea multele pete albe rămase în calculul longitudinii și legat de acesta, de tehnica ceasornicăriei, care, avîndu-și centrele în Apus, nu trimite în Orient decît orologii bogate în decorațiuni ; dar cu mecanisme imperfecte, care de multe ori nu egalează nici măcar precizia clepsidrelor cu nisip sau cu apă... Peste toate astea, sau în amestec cu ele și nu ca o parte neglijabilă : Loredana. Iar acum Voica Ilinca, zgîtia crescută sub ochii lui, căreia i-a pus în mînă floreta, mai apoi spada, mai apoi sabia de abordaj, ca și echea și școtele caicului *Zefirul* la bordul căruia fața patronului a învățat alfabetul conducerii unei mici nave cu vele, dovedindu-se pe cît de îndemînatecă, pe atît de temerară, împingînd curajul pînă la limita care-l separă de rațiune, transformîndu-l în nebunie. Voica Ilinca în relație stranie

cu întîmplările dinaintea lansării la apă a corabiei *Libertatea*. În relație stranie cu apariția salvatoare și dispariția celei numită Iuliana de Lucio Salvaresso. Tot în noaptea aceea, își aduce aminte cu limpezime, Ioanidis, care luptase cu oamenii lui Salvaresso, ucigîndu-l pe unul care voia să dea foc stupei vîrîtă sub chila navei (i-o spusese Barba Gore), a cerut iertare pentru cei prinși, luîndu-i sub ocrotirea lui și pe jurămîntul lui. Niciodată cabina unei corăbii n-a conținut atmosfera de pace tihnită ca această cabină îmbunătățită după desenele lui și după cîteva desene pe care i le-a dăruit Loredana. Ligheanul mare și adînc pe care-l folosește arareori, mai ales în porturi, spălîndu-se de obicei pe punte, din ghiordel, ori direct de la țuțuroiul burdufului de capră agățat de catargul artimon, este și el prins pe un cadran, avînd scurgerea într-un ghiordel cu capac. Masa mare, cu tăblia bine lustruită, are la capete două tăieturi înguste, prin care se trec marginile hărților, pergamentul stînd astfel întins fără să adauge erorilor cartografilor și erorile date de încrețiturile pergamentului. Ceea ce îl neliniștește este încăpățînarea cu care „musul" stăruie să-i demonstreze că este prezent în cabină și, deci, în viața lui. Dacă își lasă cagula pe pat, o găsește agățată în cuier. Dacă își primenește bluza și strică rînduiala cămășilor din cheson, găsește totul ticluit după lățime și culoare. Dacă a curățat pistoalele și nu le-a pus în cutiile lor, le găsește în cutii, acoperite cu o pînză îmbibată cu grăsime. Într-o dimineață, în Marmara, pe ceață deasă, a auzit larmă pe punte și glasul hîrîit al secundului, blestemînd. *Libertatea* plutea în derivă și abordase un caic plin cu trunchiuri de pin. Timonierul a tras de lănțugul ciocanului care bătea în gongul așezat deasupra ușii, tot un mecanism scornit de el pentru a fi trezit chiar de timonier, fără ca acesta să alarmeze toată nava și, sărind din pat, a lăsat așternutul vraiște. După ce s-a întors, a găsit așternutul clădit în mijlocul cabinei. I-a venit să urle, s-a stăpînit, niciodată n-a suferit o asemenea profanare a autorității lui absolute de căpitan și de atunci își face patul ca o cameristă și își pune toate lucrurile la locul lor, găsind că treaba are haz și, oricum, îl scutește de căutări plicticoase. Din construcție a prevăzut niște răsuflători mascate în lambriserie, prin

care circulă aerul din cabină și cel dintre pereții acesteia și bordaj, punînd capăt umezelii stătute care-i mucegăia lucrurile pe toate navele pe cîte navigase pînă acum. Același sistem îl practicase la construcția tuturor cabinelor și a postului de echipaj. În acest aer împrospătat și ușor jilav, plutește mereu un parfum ciudat, parcă amestec de paciulli și mosc, ca și cînd o femeie cochetă ar fi trecut nu demult prin cabină, lăsînd în urmă-i trena nevăzută a parfumului pe care-l emană corpul ei tînăr și îngrijit.

Căpitanul Păcurar își scoate tunica din stofușoară albastră de Veneția, rămînînd în tricou. Cu mișcări sigure, dezăvorăște patul, îl rotește și îl fixează la pupa și, lacom, apasă resortul ascuns în ochiul unui delfin sculptat, fixat pe peretele cabinei. Se aude declicul resortului. Căpitanul deschide și rabate aripile chesonului tainic, de fapt cîte trei rafturi fixate pe fiecare din cele două batante, pe care le fixează în lăcașurile lor, mascate în ghirlanda reprezentînd un ornament din parîmă. Apoi rabate peretele inferior, care se transformă în tăblia unui *secretaire*, dezvăluind sub el rafturile-chesoane cu instrumentele de navigație copiate după instrumentele folosite în Flotas del Oro și în marina majestății sale britanice. Pe batanta din dreapta sînt fixate sulurile de hărți, unele în proiecția Mercator, altele copiate după tezaurul secret al lui Piri Reis. Pe batanta din stînga, legate în piele de cămilă sînt documentele de navigație, „Jurnalul de bord" cu calculele de navigație, „Jurnalul" pe care-l ține pentru sine și Registrul XXXII cu seria M.O. al Casei Salvaresso, legat în safian sîngeriu. Registru care, cercetat amănunțit de patron, mare iubitor de secrete criptice, și-a desconspirat o parte din tainele legate de cifru, de șabloanele de criptare și decriptare, dovedindu-se a fi un îndreptar al comptuarelor din *Mediteranae Orientalis* (M.O.) în număr de 32 ; comptuare care beneficiază — unele — de date sigure de navigație ; aliniamente, pericole de navigație, vînturi locale, descrierea țărmurilor ; altele, cele din Rhodos și Cipru rămînînd enigme nedezlegate, patronul negăsind cheia cifrului care s-ar putea să emane de la mărturisirea lui Lucio Salvaresso făcută principesei Mărgărita în stare de hipnoză. Căpitanul scoate

registrul, îl deschide la pagina 30 și contemplă cu un fel de disperare surdă coloanele de cifre arabe care umplu pagina. La intervale neregulate unele cifre sînt scrise cu chinovar, semn că acolo rezidă o cheie, sau o schimbare de sens. Scoate din cotorul registrului bucata de hîrtie pe care scrie :

> *Azimutul lui Alcor la miezul nopții de 15 spre 16 iulie. Turnul Cavalerilor, în cetatea Rhodosului. Cheia este numărul 7. Dacă don Cesare s-ar fi împotrivit chemării morții, aflam și cheia numărului 7. Găsește-o singur. Veghează și înțelege".*

Vorbele principesei Mărgărita. A iubit-o ? Cînd ? În ce spații ale universului primordial ? În care din viețile lui anterioare ? Oricum, de ziua aceea de început de februarie 1439 și de Florența lui Cosimo de Medici își aduce aminte cu o prospețime uluitoare... Scoate din raft „Jurnalul". Îl deschide la semnul dăruit de Loredana. Un șnur împletit din mătase, tăiat din șnurul cu care se încingea cînd dansa pentru el „Dansul nupțial". Are o clipă de pierdere. „Jurnalul" este scris în valahă cu litere latine. Așa au hotărît încă de acum opt ani, el și Mihai Voievodul, să-și scrie în limba Țării Soarelui, cu literele purcese de la romani, nefiind mulțumiți de literele chirilice, nepotrivite pe cuvintele cu rezonanțe latine. Aici este și nodul contradicțiilor lui fundamentale. Nodul în care se adună contradicția dintre gîndirea lui și a Iglisiei. Iglisia, puterea ocultă care stăpînește Răsăritul și ține vie lupta împotriva tuturor încercărilor Apusului de a-l cuceri. Iglisia, căruia prin destin și împrejurare îi este închinător. El. Mihai. Nikifor Parasios. Și cîți încă din stirpea Paleologilor și Cantacuzinilor, poate tatăl său adoptiv, poate principesa Mărgărita, inițiata. Adevărul este mult mai vechi decît cel care se conturează la Florența în februarie 1439 ; mai vechi decît Asăneștii, el începe cu inițierea lui Pythagoras de către magii persani care i-au transmis învățăturile lui Zoroastru și, dincolo de ei, cu întîlnirea magilor indieni cu preoții Soarelui în munții Daciei străvechi, unde păstoreau și străbunii îndepărtați ai celor din Epir, Macedonia și Vlahiile mici de mai tîrziu. Acolo, la conciliul de la Florența, unde împăratul Ioan

al VIII-lea Paleologul a văzut salvarea Bizanțului prin unirea bisericii răsăritene cu Roma pontificală și unde Georgios Gemistos, poreclit Plethon, inițiat al Iglisiei, s-a împotrivit din porunca ei ; iar el îi era emul tainic lui Georgios Gemistos Plethon și ofițer în garda călare a împăratului, acolo s-a pus în lumină pentru clarvăzători puterea politică a Iglisiei. Și gîndirea politică a Iglisiei, mereu îmbrăcînd veacurile. Roma antică nimicise sau încercase să nimicească marile centre religioase ale Egiptului, Orientului Apropiat și Daciei, centre între care pendulau magi și filozofi, preoți ai Soarelui și arhitecți, astronomi și sculptori în stîncă. Răsăritul subjugat de forță s-a retras în abstracțiune, salvîndu-și credințele prin taină. Magii au călăuzit asupra Romei valurile umane venite din inima Răsăritului. Istoria a fost mereu bîntuită de această amplă pendulare dintre Răsărit și Apus și dintre Apus și Răsărit. *Valaska Ekli, Igipsia Iglisia* a devenit forța spirituală și politică secretă, care lucrează de veacuri, dincolo de puterea laică și religioasă, dincolo de împărțirea Răsăritului în regate și împărății, la unitatea lui în spirit, făcîndu-l să reziste asalturilor Romei fie că se numesc cruciade, fie că se numesc ordine cavalerești, fie că se numesc misionari, bancheri, artiști sau filozofi. Cînd turcii au pus piciorul în Europa și Murad a transformat Adrianopole în a doua capitală a imperiului, Paleologii, ca să salveze Bizanțul, au căutat ca prin unirea celor două biserici, răsăritene și apusene, să aducă la Bosfor oștile Apusului. Iglisia puternică în tot imperiul otoman, la Efes și Smirna, la Niceea și în insule, la Damasc și dincolo de imperiu, în Egipt la Theba, de la Theba pînă la izvoarele Nilului și mai departe, pe malurile tainice ale marilor lacuri din Abisinia, tare din Moreea prin toate țările balcanice, în Țările Românești, la Kiev și la rutenii din sudul Poloniei, Iglisia a preferat un sultan la Constantinopol, tolerînd un patriarh ortodox ; decît un nou imperiu latin de răsărit, aducînd alături de un împărat bizantin marionetă, un prelat catolic care să facă jocul papalității. Căpitanul Păcurar se simte doar pe jumătate al lumii oculte în care Iglisia se înfășoară și se apără prin o mie de taine, lume care-i hărăzește misiuni, după el strîmte, misiuni care-i tocesc gîn-

direa liberă și înaripată, reducîndu-l la rolul de executant orb al unui plan uriaș din care nu i se dezvăluie nimic. La inițierea din anul 1588, putea să rămînă la Efes și, retrăgîndu-se în sihăstria de la Peștera Maicii Domnului, să se dedice perfecționării de sine, intrînd în rangurile secrete ale Iglisiei. A preferat să-i fie ostaș, păstrîndu-și libertatea și marea... Din ce memorie sau prememorie, se nasc imaginile-fapte ale anilor 1438 și 1439, ani în care Iglisia îl sortise să fie legătura ei cu despotul Demetrios din Misithra, fratele împăratului, cu episcopul din Efes, aparent dușmanul formulei „filioque" și Georgios Gemistos Plethon ? Deschide „Jurnalul" la Capitolul V care are titlul scris cu tuș roșu :

„Despre conciliul de la Firenze, anul 1439 de la nașterea Domnului

și

Despre faptele căpitanului din garda împărătească Radu Nanu Păcurar"

Citește : Îmi aduc aminte cum însumi am coborît de pe corabia *Zephyros* a jupanului Dragoș Neculai Bîrlădeanu cel Bătrîn plătită de împărat și am trecut în gondola dogelui, îmbrăcată în purpură, spre a-l primi pe împărat coborît de pe galera *Sfînta Treime* cu coșul, era o lulă destul de păcătoasă și ne-a fost greu să prindem coșul fără să vătămăm măreția imperială".

Este vorba de sosirea împăratului Ioan al VIII-lea Paleologul la Veneția în februarie 1348 și ceea ce-l neliniștește este faptul că relatează totul ca un matelot și nu ca un căpitan de călărime ; folosind termeni marinărești din vocabularul *à la marinaio*, care nu au nici un corespondent în limba vlahă și nu atît rigoarea filologică îl sperie sau îi trezește îngrijorarea, cît faptul că nu poate apăra nici măcar teritoriul limbii de influențele timpului său, lucru condamnat de Iglisia care folosește pentru inițiați limba francă ; iar pentru preoții ei o limbă mai veche decît franca, amîndouă limbi moarte. Recitește în fugă primirea făcută de doge, comentariile la adresa venețienilor îmbogățiți de pe urma cruciadelor și a sărăcirii Bi-

zanțului, trece peste descrierea amănunțită a costumelor, a serbărilor, a slujbei măreție oficiată de înalții ierarhi bizantini în biserica San Marco, trece peste epoca dezbaterilor teologicale de la Ferrara, peste aventura cu Loredana Brocca, frumoasa vînzătoare de canari și papagali, din Rialto, centrul negoțului venet, care era departe de a face parte dintre *mamole* — fetele vesele, mai curînd fiind legată de putere care-și avea un ochi sigur acolo, în *calleta* ei plină cu colivii, trece nu fără să se gîndească la Loredana Brocca de astăzi, alt ochi al Puterii, al celeilalte puteri, oculte, trece peste toate zilele tumultoase ale acelui an care prefigurau desenul unei Europe unite, puternice, capabilă să-și impună civilizația și dreptul de a fi ea însăși, ca să ajungă la Firenze, în iarna lui 1349. La Firenze, acolo unde Georgios Gemistos, superbul mag de 83 de ani, i-a vrăjit pe florentini făcîndu-l cunoscut pe Platon în lungi și înflăcărate prelegeri, care ascundeau în fiecare frază un îndemn la a regîndi ordinea socială și politică a lumii. De fiecare dată, cînd își retrăiește aventura aceea întipărită pînă la obsesie în subconștient, încearcă să se smulgă din vraja ametitoare a amănuntelor spre a putea ajunge la ideile cheie ale evenimentului de la care s-ar fi putut scrie cu totul altfel istoria europeană. Ciuma care bîntuia coasta a gonit conciliul la Ferrara, apoi la Firenze. Bizanțul, care a pierdut Veneția încă de la Carlomagnul, Bizanțul, căruia dogele Enrico Dandolo i-a dat lovituri mortale, Bizanțul care a trimis Veneției marii lui mozaicari — *i magistri de muxe* — Bizanțul stăpîn se întoarce aici în chip de petiționar. Georgios Gemistos avea dreptate atunci cînd, trecînd de la discipolii exoterici, pe care-i iniția în doctrinele lui politice, sociale și etice la discipolii esoterici, cei mai apropiați, cărora le dezvăluia filozofia și religia lui, oricum anticreștină și virtual în acord cu a Iglisiei, afirma că decăderea Bizanțului se datorește clerului, modului cum acesta a înțeles creștinismul, ca și organizării statului care, sanctificînd Puterea, i-a dat acesteia posibilitatea să se descompună din și prin ea însăși. Fastul cortegiului bizantin care-a intrat la Firenze în duminica de 15 februarie 1439, vrăjindu-i pe locuitorii ieșiți în priveală cu paliul de aur și toga de purpură a

bazileului, cu mitrele bătute în diamanticale ale înalților ierarhi, cu toată nebunia culorilor vii ale mătăsurilor (el călărea în cortegiu lîngă apocrisarii voievodului Vlad Dracul al Țării Românești muiați în aur și purpură ; cerul albastru al Toscanei îi destrăma în suflet văluri de melancolie), era o zi măreață, densă în simboluri care-și căutau perenitatea. Senioria își proiecta turnul pe azuriul de smalț al „noii patrii a muzelor". Cortegiul bazileului întrunea, sub fastul voluptos al purpurei și aurului, gînditori ai bisericii răsăritene și filozofi, retori vestiți și deținători ai culturii grecești antice. Papa Eugen venise cu savanții Cetății Eterne. Aici erau gazde, pontifii finanțelor și ai artelor. Cosimo de Medici vorbise înflăcărat de marii maeștri pe care-i prezentase bazileului : Brunellesco, Ghiberti, Donatello și cel mai tînăr dintre ei, Luca della Robbia.

— Dincolo de minunățiile cetăților, turcii sînt la Dunăre cu toată puterea, a spus jupîn Dan Măgheran ot Grădiștea, boierul de taină al voievodului Vlad Dracul ; iar voi, acolo la Bizanț, ați rămas ca un ostrov bătut din toate părțile de talazurile păgînității...

Caii țăcăneau cu potcoavele caldarîmul pe Lungarno della Zecca Vecchia, Arno șuvoia spre Ponte Vecchio, dinspre coline adia un vînt mirosind a pămînt reavăn și, atunci, ca și acum, ochiul lui interior înregistra lacom Totul, procesiunea strălucitoare fiind doar o parte a Totului, o parte cu rol hotărîtor dacă oamenii copleșiți de orgolii, interese, micimi și îngustimi s-ar fi putut desprinde din lanțurile acestora spre a contempla esențialul.

— Orbi sînteți sau nebuni, dacă în loc să ascuțiți tăișul săbiilor, vă ascuțiți tăișul limbilor, ca și cînd cu limbile încîlcite în înfruntări teologicale l-ați putea înfrunta pe Murad cu ienicerii lui. Frate al meu, cei ai Templului și ai Dragonului, prin Iancu de Hunedoara, vor să-l supună pre domnul meu. La Moldova n-avem a căta după ajutor, fiind mare ucidere între prea mulții feciori ai răposatului Alexandru cel Bun. Acum doi ani au pogorît un Roman voievod din Polonia, cu oaste de-a Dragonului, fecior al lui Iliaș cel orbit de fratele său Ștefan Voievod din Țara de Jos, că au împărțit Moldova aceștia

doi și l-au descăpățînat Roman voievod pre unchiul său Ștefan voievod, cel care l-a orbit pre fratele său, Iliaș voievod. A fost zavistie mare cu acei fii și nepoți anul trecut a venit un Alexăndrel Vodă și am știrea venită încă la Veneția, că iar se așteaptă schimbare de domnie. Ei se zavistesc unii pre alții, împart ca la tarabă moștenirea răposatului Alexandru, Țara Moldovei și Murad îi pîndește de peste Dunăre, gata să le înfigă gheara în gît. Asemenea sînteți ! Vodă avea nădejde în voi, moro-vlahii și ceilalți vlahi de la Bizanț. După cum văz io mai mult aveți treabă pre la cășării, cu cărvănăritul și cu oieritul, decît vă este gîndul la creștinătate.

Căpitanul se întreabă din ce strat al memoriei îi vin atît de limpezi spusele spătarului Dan Măgheran ot Grădiștea, întoarce pagina ca să ajungă la „falsa unire" și spre stupefacția lui vede pe marginea foii o scriitură rotundă, cu litere frumoase, latinești, în vlahă :

> „În tine, încrezătorule, ADEVĂRUL este dincolo de puțina ta cunoaștere, nici în sine, nici pentru sine, în noi și dincolo de noi, în natura lucrurilor. Cît despre Conciliul de la Firenze, n-ai înțeles mare lucru, ceea ce nu este de mirare. Întoarce-te la Gheorghe Păcurar, spătarul lui Petru Asan și apucă firul pe fir pînă la cheia numărului 7, prin care tălmăcește azimutul lui Alcor la miezul nopții de 15 spre 16 iulie 1596."

Căpitanul Păcurar are o clipă de amețeală. Nu are nici o îndoială în legătură cu cel care a îndrăznit să-i pătrundă în cele mai tainice gînduri, fără nici o rușine. De unde știe Voica Ilinca secretul ochiului delfinului, prin care se deschide taina corabiei *Libertatea* ? Nu-l știe nici armatorul ! De unde știe Voica Ilinca de Gheorghe Păcurar, spătarul lui Petru Asan ?

— Drace ! spune și își face cruce.

Aude un rîs ușor, gîlgîit, care curge în cabină din toți pereții. Pe urmă un declic ca de resort metalic, apoi valurile spălînd bordul de sub vînt, apoi scîrțîitul arborelui artimon și pașii lui Theodorakis, timonierul, care a legat timona și se dezmorțește, umblînd.

— Stai tu, fecior de scroafă împerecheată cu un şacal ! Dacă Allah ţi-a dăruit orbul găinilor, scopeşte-te şi te iau eunuc la caprele mele !

— Am să-ţi mănînc ficatul, cîine de ghiaur !

— Cine te-a pus la cîrmă, mai bine te punea paznic la porci !

Un pocnet de pistol. Strigăte de Allah ! Blesteme. Zarvă.

— *Madonna !* Secundul are dreptate, spune don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, stînd rezemat de copastie la prova, cu motanul Platon torcîndu-i pe umăr.

— Se pare că ne vom dezmorţi, constată baronul Louis de Vic-Fézensac. Era şi timpul.

— Un abordaj amabil, domnilor. Să fim atenţi, spune cavalerul Jean de Mirande... Caicul *Iskenderun* a tăiat prova corabiei *Libertatea* cînd aceasta coborîse velele şi manevrînd paralel cu cheul pentru o acostare cu vîntul de la larg, se lăsase împinsă uşor spre schela din stejar a portului Mitilini. Cocoţată în vîrful catargului, Voica Ilinca văzuse atît manevra făcută de Barba Gore, cît şi manevra lui *Iskenderun* care venise la acostare o dată cu *Libertatea* şi fără să ţină seama de vînt, voise să acosteze înaintea lor. Cîrmaciul de pe *Iskenderun,* un arab uriaş, pe care-l vede din gabie ca pe un imens fluture alb, s-a dovedit mult mai iscusit decît felul în care-l probozeşte Barba Gore, intrînd între *Libertatea* şi cheu. Mateloţii celor două corăbii, aflate acum bord în bord, împroaşcă sudălmi, se ameninţă cu pumnii şi cîţiva arabi de pe *Iskenderun* sar pe *Libertatea* nu înainte ca Theodorakis, cîrmaciul, Ioanidis şi cei doi fraţi Papamarkos să fi trecut pe *Iskenderun.* Este un fel de păruială, comică văzută din gabie, apoi dintre cei de pe *Iskenderun* se desprinde un matelot impozant care iese în faţa căpitanului, cavalerii apuseni se amestecă printre mateloţi, căpitanul cu străinul făcîndu-se nevăzuţi în cabina armatorului. „Stai tu, pui de lele !“ îşi spune Voica Ilinca, arsă de neîndemînarea şi puţina ei pricepere. Va să zică abordajul nu este decît o comedioară jucată pentru cei

de la uscat, comedioară care să prilejuiască trecerea neobservată de pe o corabie pe alta a personajului impozant. De aseară, de cînd a descoperit scrisul ei în „Jurnal", căpitanul nu-i mai vorbește. Trece pe lîngă musul jegos, fără măcar să-i arunce o privire. Este riscul travestiului, dar și marele lui avantaj. Păruiala și busculada de pe punți s-a liniștit. Cineva strigă că-l va tîrî pe tîlharul de Barba Gore, cunoscut mai curînd ca pirat, decît ca om cumsecade, îl va tîrî în fața cadiului. Vîntul de la coasta anatoliană împinge ușor cele două corăbii spre cheu. Din nou larmă, mateloții de pe *Iskenderun* aleargă să fixeze sacii plini cu cîlți în bordul dinspre cheu, cei de pe *Libertatea* împing caicul cu cîngile, ziua este plină de frumusețea miraculoasă a luminii poleind marea de un albastru translucid, căzînd darnică pe insula Lesbos pe care Voica Ilinca o vede pentru întîia oară. „Musul" uită de intriga căpitanului și se lasă vrăjit de lumea plină de culoare care-l înconjoară. Trasă cu cîngile, dînd parîme celor de la cheu, *Libertatea* se așază în prova caicului *Iskenderun*. Abia se dă schela la uscat și ca prin farmec aceasta se umple de mișcare. Pe toate cărările povîrnite care coboară pieptul coastei vin la pas iute măgărușii pe crupa cărora stau solemn turci cu turbane albe ; ori greci mustăcioși, ori femei îmbrăcate în văluri negre. Cîrcașii, cu spilca pe cap, ori cu samarele din lemn lîngă ei, îl strigă pe Barba Gore, firitisindu-l pentru norocul de a fi ajuns cu bine la Mitilini. Din gabie, Voica Ilinca îl vede pe baș-cîrcașul, un uriaș gol pînă la mijloc, care trece schela și cu glas dogit îi cere lui Barba Gore să-i spună ce mărfuri descarcă și de cîți oameni are nevoie. Sînt acolo trei sacagii care se-mping și-l cheamă martor pe Allah, fiecare jurînd pe barba profetului că a văzut cel dintîi *Libertatea*, și că apa este cea mai proaspătă, cea mai rece și cea mai bună de pe insulă. Se văd minaretele albe, filigranate, zidurile văruite ale caselor, pete de alb în verdele palid al pinilor maritimi, se aud țipetele pescărușilor care zboară în jurul gabiei, foșnetele valurilor molcome ; răgetul unui măgar, scîrțîitul roților de la cotigi, strigătele unui bragagiu, se văd casele semănate pe coastă, dinspre oraș vine o ceată gălăgioasă de copii, totul este plin de viață, insula abia zărită în zori, un munte

ridicat maiestuos din faianța albastră a mării, a devenit ea însăși. Voica Ilinca își pune pălmarele și, ca un adevărat marinar, își dă drumul să alunece pe una din școtele velei zburător. Așa desculță, îmbrăcată în bluza din pînză de in care-i ascunde identitatea, trece schela și se amestecă în mulțimea de pe cheu, trăgînd cu ochiul la felul cum trec la uscat cavalerii apuseni. Toți patru sînt gătiți și înzorzonați, își poartă pe-o sprînceană pălăriile muschetare la care fîlfîie pene de struț și își țin mîna stîngă înfiptă bine în garda spadelor. Și-au pus pintenii, lucru care atrage ceata lărmuitoare de copii. Pintenii și motanul Platon, urmîndu-și stăpînul țanțoș, mai mult ca un cățel, decît ca un motan. Voica Ilinca trece pe lîngă una din sacale, un butoi de treizeci de vedre fixat pe o cotigă nou-nouță, cu roțile vopsite în verde, la care este înhămat un catîr voinic. Sacagiul, trunchios, neguros, cu albeață pe ochiul stîng, ascultă ce-i spune un fel de neguțător-matelot, îmbrăcat nici turcește nici altfel, legat la cap cu o bazma albastră, purtînd nădragi largi din stofă neagră, brîu și ilic. Omul nu are un dinte din față, prin strungăreața aceea parcă scuipă cuvintele, își trage basmaua pe ochi și ușurel se întoarce cu spatele spre cei patru cavaleri, acum înconjurați de simigii și mărgelari, de pescuitori de mărgean și bureți care le întind covrigi cu susan, șiraguri strălucitoare de mărgele, ori ramuri roșii de coral, ori scoici și bureți de mare uscați, strigînd, lăudîndu-și mărfurile, cerînd prețuri înzecite. Din noaptea cînd a fost martoră la examenul pentru harem al fetei de la Loredana Brocca și întoarsă acasă a înțeles ce se întîmplă cu *Libertatea*, apoi, auzind zgomotul luptei din interiorul navei, a urcat la bord, găsindu-l pe „el", între lamele ucigașe, fără nici un ajutor, tocmai pe „el" care avea o paradă și o ripostă pentru toate blestemățiile cerului, pămîntului și apelor, din noaptea cînd Lucio Salvaresso a strigat-o în ajutor, numind-o „Iuliana", ei, ucigașii fiind patru și „el", apărătorul navei, fiind singur ; din noaptea aceea, știe, a trecut într-o altă vîrstă sau într-o altă lume a lumii ei interioare. De atunci, din clipa cînd el a atacat-o crezînd-o „Iuliana" și ea l-a ferit de vîrful ucigător al spadei, înfigîndu-l în umărul lui Lucio

Salvaresso, din clipa cînd, cu o spaimă nebună a simţit oţelul vibrînd uşor la atingerea ţesăturii vegetale, ca apoi, străpungînd-o, să pătrundă în carnea vie şi fremătătoare a duşmanului de moarte al Casei lor, din clipa aceea este alta, ca şi cînd atunci, ar fi sărit peste o mie de ani, o mie de ani dintr-o milionime de ani ai unei vieţi imemoriale. Să fi fost clipa trecerii la clar-vederea despre care-i vorbise Mărgărita ?... De atunci a îmbrăcat haina blestemului ei. Acela de a vedea „prin oameni", de a le desluşi, celor mai mulţi, ceea ce ascund dincolo de gest şi vorbă. La început a trăit noua ei existenţă interioară cu o încîntare plină de veselie. Mai apoi, gîndurile acelea ascunse, unele josnice, altele numai meschine, au început să se lipească de sufletul ei, de trupul ei curat, pîngărind-o. Să fie clar-vederea o binefacere ? Omul cu basmaua albastră este un spirit negru. Îi simte ura răspîndindu-se în jurul lui ca o zoaie. Îl aude spunîndu-i sacagiului în greaca din insule :

— El este ! Pe satana, ţi-o jur !... Maltezul îl cîntăreşte în aur, Simo !... Nu-l pierde din ochi. Vinde-le apa. Ah, effendi Louis, effendi Louis ! Zbor, Simo !

Voica Ilinca trece pe după a doua saca, cu butoiul dogit, cu roatele scorojite şi hîrbuite, la care moţăie între hulube un măgar costeliv, ca şi stăpînul lui, un turc bătrîn şi gîngav. Omul cu basmaua trece prin forfotă, îndreptîndu-se spre marginea tîrgului.

*

* *

— În Răsărit nu s-a născut un nou Timur-Lenk, căpitane Păcurar, şi pînă la marele zid al Kitailor nu se află oştire în stare să atragă aici oştirile sultanului. Dacă are pîine, poporul îl va răbda pe sultan, se va desfăta privindu-i cortegiile şi se va înveseli văzîndu-l călcînd preceptele austere ale coranului. Va găsi în desfrîul suveranului scuze pentru propriul lui desfrîu. Corupţia Casei imperiale motivează şi scuză corupţia dregătorilor. Purificarea islamului, pe Allah, nu poate veni decît din interior ! De la noi, cei de credinţă veche.

— Voievodul meu lipsește poporul Istanbulului de carnea, laptele și mierea cu care s-a îndestulat pe nedrept. Dervișii voștri să răscoale poporul.

— La ce bun ? Oare n-ați temeinicit voi creștinii Bizanțul, nu voi l-ați ridicat în slava slavelor, făcîndu-l cel mai rîvnit dintre locurile acestui pămînt și nu tot voi l-ați pierdut prin corupție, desfrîu, lux și nesfîrșite dezbateri asupra naturii răului și a binelui, fără să vă dați seama că binele aparține trecutului și că răul era natura primă a imperiului pe care l-ați pierdut ?

— Atunci ?

— Voia lui Allah ! Lucrăm în vreme și cu vremea !

— Fără să-i grăbim pașii ?

— Am vrut-o ! Allah mi-e martor. El care a pedepsit graba mea și cutezanța mea și voia mea, gîndul meu nebunesc de a schimba ceea ce nu se poate schimba dincolo de voia internă a istoriei. M-a pedepsit dăruindu-i fiului meu preaiubit moarte crîncenă, înnegrindu-mi zilele bătrîneții, umplîndu-mă de căință și de durere. Fiul meu preaiubit, lumina ochilor mei, șoimul ager al neamului meu a pierit bătut în piroane de catarg, precum profetul vostru Isa Mesih țintuit pe cruce. Moartea lui m-a făcut să meditez la singurătatea bătrîneții. Cu el se stinge neamul vitejilor șeici și emiri Hidayet de Iskenderun. La ce bun aș mai face umbră pămîntului, fiul meu ?

Căpitanul Radu Păcurar cunoaște resemnarea închinătorilor lui Allah, care nu are nimic din umilința creștină, păstrînd în durere o demnitate înțeleaptă. Hotărîrea șeicului Hidayet Riza Han de a se retrage într-o medresă îl lovește în plin. De la uciderea lui Hidayet Riza Ali, fiul bătrînului și aventura navei *Albertina* în Cyclade, au venit la Istanbul trei emisari ai emirului pentru Mihai Voievod, povățuindu-l pe acesta să nu înceteze nici o clipă lupta, fiind foarte aproape ceasul cînd frățiile celor truditori vor răsturna puterea dregătorilor care văd în război și cuceriri singurul mijloc de a se îmbogăți și a-și păstra privilegiile. Se va clădi o împărăție a prosperității prin negoț și meșteșuguri, prin mari lucrări de iri-

gații, prin stîrpirea pirateriei pe mare și a tîlhăriilor pe drumurile caravanelor, astfel încît sîngele viu al comerțului să lege inima Răsăritului cu inima Apusului, iar țările de la Dunăre să se bucure de tihna și libertățile consfințite prin capitulații. A fost anul acesta de după Călugăreni, bătălia pe care au vestit-o clopotele tuturor bisericilor din imperiu, pe care dervișii sufiți au povestit-o în toate tîrgurile pînă în Egipt, pe care cămilarii frățiilor au preamărit-o la caravansaray-uri, un an al speranțelor nu numai pentru popoarele Balcanilor, nu numai pentru chefalohoriile aromânești, nu numai pentru cei din Thessalia și Peloponez ; dar a fost deopotrivă un an al speranțelor pentru toți cei care trăiesc pe întinsul imperiului din sudoarea frunții lor. Pentru toți cei îngenuncheați de povara impozitelor. De strîmbătățile dregătorilor, de abuzurile fără număr ale Puterii. A celei mari, a sultanului, cu vistieria mereu lacomă ; a celei mici, a cadiilor și pașalelor și beilor și spahiilor și defterdarilor și liotei de bostangii și de ciorbagii și de încă o mie de slujbași mărunți, veșnic nesătui, veșnic cu mîna vîrîtă pînă la coate în pungile urgisite ale truditorilor. În această lume Hidayet Riza Han însemna o Stea Polară. Să se fi prăbușit într-atîta bătrînul încît durerea lui să-i fi surzit urechea cu care asculta durerea mulțimilor ? Atunci de ce-a riscat drumul de la Iskenderun la Lesbos, unde s-a stabilit această întîlnire spre a i se aduce la cunoștință de el, căpitanul Radu Nanu Păcurar, prin viu grai, planul voievodului pentru cei doi ani care vor urma, starea de lucruri din Balcani într-o sinteză a mitropolitului Dionisie Rally Paleolog, coborîtor direct din împăratul Constantin Dragases, mort pe zidurile Constantinopolului și starea de lucruri din însăși inima imperiului, Istanbulul, știricită de prințesa Mărgărita, cea în legătură cu Andronic Cantacuzino și partida arhonților dornică să ridice crucea pe Sfînta Sofia cu ajutorul sabiei voievodului de la Dunăre ? ! Față de acest rol pe care-l joacă nu dintr-o deșartă sete de glorie ori de avuție, ci ca pe însăși rațiunea lui de a fi, ce rost ar mai avea celelalte misiuni legate de zdrobirea Casei Salvaresso, sau chiar

pasiunea lui intimă legată de stabilirea prin calcul a longitudinii ?

— Nu pentru a te îndoi de tine însuți ești aici, spune încet Hidayet Riza Han... Să medităm, așteptînd... Ai poruncit să se descarce baloții pentru Abdullah Yeru ?

— Așteptam să mi-o spui !

Bătrînul venerabil ridică mîna stîngă cu un gest ușor. În clipa aceea căpitanul Păcurar simte cum cabina armatorului își pierde parcă consistența materială fiind învăluită într-o luminiscență albăstruie, ușor fosforescentă, ca un fel de pulbere celestă, sau mai curînd ca o emanație spirituală capabilă să transfigureze materia. Fără nici o sforțare reeditează una din puținele lui întîlniri cu principesa Mărgărita, cînd a fost învăluit de aceeași pulbere celestă și cînd s-a întors la Firenze și l-a văzut foarte de aproape de Georgios Gemistos Plethon, stătea chiar lîngă el și cardinalul Cezarini l-a întrebat ce sens are la Bizanț cuvîntul *polyfradmosyne*, care într-un fel se apropie de sensul pe care florentinii îl dau vieții, adică de a te ocupa de mai multe probleme deodată, ca și sensul acelui *to fylarhon* — dragostea de putere, și ea cu totul florentină. Este o clipă de abis, lungă de cîteva veacuri, aidoma clipelor cînd se scufundă sub chila corabiei, ori pe fundul golfului Erdek să caute bureți uriași, cînd timpul se anulează pe sine, are senzația că s-a părăsit în scaun și caută cu spaimă să reintre în el însuși, Hidayet Riza Han îi spune că este prea legat de trupul său, ușa se deschide și în cabina armatorului intră un alt bărbat înalt și voinic, cu trăsături vulturești, îmbrăcat într-un burnuz peticit, desculț, cu obrazul cîrpit de cicatrici, care își duce dreapta la inimă, buze și frunte, spunînd cu glas puternic :

— O, *zahid*-părinte — iată-mă ! Luminată să fie fața ta și dreptatea să fie singura măsură a faptelor tale !

— El Mer, șoptește șeicul, ori poate nu șoptește, poate numai gîndește și-i transmite lui acest gînd și acest nume.

Căpitanul Radu Nanu Păcurar se ridică fără să i se pară neobișnuit că noul „împărat" al Cycladelor s-a ivit

atît de firesc la bordul navei lui, tot atît de firesc cum răsună afară strigătele cîrcașilor : maina-maina, vira-vira și cum se aud tălpile lor goale umblînd pe punte.

*

* *

Cărăruia pe care omul cu basma o deapănă repede sub tîrlici urcă în serpentine dulci coasta priporoasă. Voica Ilinca știe că nu poate trece neobservată într-un tîrg-port, unde toată lumea cunoaște pe toată lumea. Faptul că omul cu basma l-a recunoscut pe Louis, legîndu-i numele de al Maltezului îi reamintește cu o claritate dureroasă întreaga aventură trăită lîngă Mărgărita după ce *Albertina* a fost cucerită de pirații lui Saladin Chiorul, căpitanul Mîrzea fiind doborît pe puntea caicului *Harem*. Saladin-uriașul cu obrazul ciupit de vărsat dat din belșug cu pudră de iris în care sudoarea tăiase brazde adînci și murdare, stropit cu sînge, încă după luptă — a venit pe dunetă acolo unde marinarul trădător, falsul Alfredo Curci, Rodolfo de fapt, fratele vitreg al învingătorului, le păzea împreună cu cel numit Maltezul. Saladin a maimuțărit o politețe grotească, de un grotesc cutremurător, se auzeau gemetele și horcăiturile muribunzilor, ciocanele cu care se băteau piroanele în viteazul Hidayet Riza Ali, țintuindu-l de catarg, zgomotele făcute de pirații care prădau caicul cucerit, încă nu fusese stins focul de pe *Imbît* și-n lumina torțelor, înconjurat de garda lui, Saladin i-a închinat Mărgăritei un fel de poem, rugînd-o să-i fie împărătească... Putea să le dea piraților, le putea batjocori, era stăpînul absolut. Tocmai sentimentul că este stăpîn absolut l-a pierdut. Sentimentul că timpul îi este sclav, după cum oamenii îi erau sclavi, că forța lui este veșnică și mai presus de împrejurare.

Mărgărita l-a vrăjit pe Rodolfo, plănuind să-l arunce împotriva lui Saladin. Ei i l-a încredințat pe Ulus-maltezul. Jocul lor s-a putut face la adăpostul strășniciei cu care erau păzite și al curtoaziei cu care erau tratate. Ulus-maltezul cu părul aproape roșu, sfios, se purtase ca un cavaler, fără să rostească un cuvînt în cele două zile și două nopți de navigație. Ar fi fost un bărbat plăcut,

dacă și-ar fi putut ascunde privirea verde, piezișă, fals umilă și fals admirativă. Ca pe orice corabie, echipajul de pirați care ajuta echipajul de pe *Albertina* la manevră a flecărit. Piraților și-au povestit isprăvile. Fra Franco, comandantul *Albertinei* le-a auzit, repovestindu-le principesei. Hidayet Riza Ali își doborîse adversarii care-l atacaseră căzîndu-i în jur de pe catarg, Saladin lupta cu Mîrzea, cînd Ulus-maltezul l-a asasinat laș, înfigîndu-i hangerul între umeri, ascuns în spatele catargului. „Să nu uiți !" i-a spus Mărgărita, în seara cînd femeile din insula lui Saladin au venit la bord s-o pregătească pentru nuntă... Au fost cîteva zile halucinante, cînd amîndouă au trăit între disperare și speranțe nebune, cînd pricipesa pregătise otrăvurile cu care să-l ucidă pe Saladin și apoi să se sinucidă, apoi a fost reapariția căpitanului Mîrzea, sortitul Mărgăritei și prăbușirea lui Saladin. A crezut atunci că Ulus-maltezul a fost ucis împreună cu Saladin. Ce s-a întîmplat atît de crîncen între Louis și Ulus-maltezul, încît acesta să ofere aur pentru a-l prinde ? Și de unde-l poate cunoaște omul cu basma pe Louis, decît de pe corăbiile lui Saladin ? Și cum se va putea ea strecura pe urmele lui, fără să fie văzută și bănuită, pentru că, își spune, pentru a putea apăra *Libertatea,* iată, este nevoie să se știe nu numai ce uneltește Casa Salvaresso, dar ce se întîmplă și cu acest Ulus-maltezul și cu cei care au spionat acostarea navei la cheul din Mitilini.

Poteca iese într-un drumeag pietros, care-i rănește picioarele goale. Pietrele sînt fierbinți. Dinspre Mitilini coboară spre port o turmă de măgari încărcați cu coșuri, condusă de un cărvănar abia puiandru, care strigă bărbătește, dar cu glas subțirel : „Ciuș, ciuș". Omul cu basma intră într-o livadă cu măslini și cînd turma de măgari trece pe lîngă ea, ridicînd o boare de praf roșiatic, Voica Ilinca are întocmit un plan după toate regulile pe care „el" i le reamintea înaintea fiecărei lecții de luptă cu sabia. Scoate un țipăt sfîșietor și leșiuit, schioapătă și se tînguie în levantină :

— Bunule călător, ai milă de un biet mus nenorocit !...

Sub măslini plutește o lumină străvezie albastră-verzuie în care zboară gîze cu elitre de mătase. Voica Ilinca

trăiește intens revenirea pe pămînt. Au fost numai patru zile de navigație, care i s-au părut ca o rupere de ea însăși. I-ar place să se culce în brazda afînată de sub măslini, să simtă căldura bună a pămîntului, să asculte păsările și să privească în cerul egeean de un albastru stins, plin de mistere. Ce negru diavol a făcut-o să plece de acasă ? Dragostea ? Cum este dragostea, se întreabă, continuînd să se jelească, omul din față ori făcîndu-se că n-o aude, ori fiind surd de-a binelea. Ea grăbește pasul, ba trăgîndu-și piciorul, ba țopăind, își îndesește jelania și cînd livada sfîrșește într-un gard scund din bolovani spoiți cu var, în care se deschide o intrare, omul cu basma se răsucește spre ea atît de brusc încît Voica Ilinca se sperie. Bărbatul are un zîmbet acru.

— Te-ai speriat, diavole ! Ce vrei ? De ce te ții pe urmele mele ? Ești cîine ?

— Sînt mus pe *Libertatea*, vai de capul meu ! Mai rău decît un cîine, stăpîne.

— Și de la mine ce vrei ?

— Nimic, stăpîne, în afară de un sfat. Poate știi pe cineva care are nevoie de o slugă... Păzea ! Vine !

Voica Ilinca își poate stăpîni cu greu hohotul de rîs. Din curtea largă, plină cu sacale, cotigi, măgari și găini, țîșnește un țap negru, cu coarnele lungi, răsucite pe spate. Înainte ca omul cu basma albastră să se poată feri, țapul îl izbește furios în dos, după care îl ia la fugărit. Omul sare pe gardul scund de bolovani. Țapul se ridică pe gard cu picioarele din față, încercînd să-l smulgă pe omul care înjură urît, spunîndu-i cu glas jos, parcă să nu fie auzit decît de țap :

— Fir-ai de trei ori afurisit, Osman, vedea-te-aș în frigare, vedea-te-aș pastramă, diavol șchiop și blestemat !

Țapul Osman behăie ironic.

— Osman, băiatule, aici, îl cheamă Voica.

Țapul întoarce capul. Are o stea albă în frunte, ochi verzi, scutură din coarne ca și cînd s-ar feri de glasul ademenitor, șovăie și, cum Voica Ilinca își îndulcește glasul, țapul Osman renunță cu vădită părere de rău la prada lui, își coboară picioarele din față de pe gard și, behăind, vine la Voica Ilinca. Fata îl scarpină între coarne. Îngenunche lîngă el și-i șoptește descîntecul aro-

mânesc de țap rău, învățat de la Barba Gore. Țapul Osman o privește mirat. Omul cu basma albastră sare de pe gard, își scuipă de trei ori în sîn, își face cruce și tot atunci se aude un glas poruncitor de femeie care spune :

— Ce-ai văzut în port, Mihailos ? A venit sau nu corabia blestematului Bîrlădeanu ?

— Este cineva aici care-o poate spune mai bine decît mine, stăpînă... Cineva care l-a descîntat pe Osman...

— Pe Osman ? Rîzi de mine, Mihailos ? !...

Voica Ilinca se ridică. Țapul i se ține în urme, behăie și caută mereu degetele care-l scarpină între coarne. Cînd intră în curte, Voica Ilinca vede un fel de han, mai curînd curtea din spate a unui han, cu o prispă largă la care urcă cîteva trepte din bolovani și în capul acelor trepte, o femeie foarte tînără, cu părul negru strălucitor căzîndu-i pe bluza orbitor de albă, la picioarele căreia stă parcă de veghe un dulău ciobănesc gălbui. Văzîndu-l pe Osman, dulăul latră răgușit și se ascunde în spatele femeii.

— Maica Domnului din Agiassos, spune femeia cu glas cîntat... Osman, cine ți-a făcut vrăji ?

6

— Ea este, spune cavalerul Jean de Mirande... Și-a jucat rolul excelent !

— Imposibil. Pe viul Dumnezeu, imposibil. N-am încă orbul găinilor. Jean, fii rezonabil. Un rege al armătorilor nu și-ar lăsa niciodată fiica să se ambarce ca mus pe propria lui navă și să facă treburile urîcioase pe care le face băiețandrul ăsta.

— Poate ! Scrima lui cu coada măturoiului dovedește o școală mult mai bună, decît una pentru mateloții de rînd, dragă Louis.

— Oricum, tînărul exercită o putere diabolică asupra lui Platon, I-a stricat caracterul ! mormăie don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera.

— Mă neliniștește modul cum a șters-o de la bord, conchide cavalerul Jean de Mirande. Mus sau principesă în travesti, tînărul sau tînăra mă interesează. Spune-ți-i-o căpitanului. Am plecat.

— Nu singur, spune baronul Louis de Vic-Fézensac... Domnilor, tragem o raită pe urmele bravului nostru mus...

Cei doi gentilomi coboară schela pe cheul din piatră în spatele a doi cîrcași, care duc pe samarele din lemn, mergînd gîrboviți, doi baloți de-a dreptul uriași. Cei doi cîrcași descarcă baloții lîngă o cotigă și cavalerul Jean de Mirande este surprins de faptul că oamenii, în loc să se întoarcă la bord, încearcă să se piardă în mulțimea colorată care a umplut cheul. În același timp un fel de caic de pescuit, vopsit cîndva în albastru, se desprinde dintre celelalte caice pescărești și, ridicînd o velă peticită multicolor, dublează corăbiile de la debarcader și de la ancoră, coborînd în lungul coastei, în timp ce pescarii de la bord (numără trei în afară de cel aflat la cîrmă) își aranjează plasele. Cavalerul strînge puternic brațul baronului.

— *Pocap de dieux*, Louis. Iată-l pe bunul nostru prieten El Mer !

— Unde ?

— În nenorocitul acela de caic pescăresc.

Baronul rîde sănătos, soldățește.

— Scumpe amice, soarele sudului nu-ți prieste. Apropo, Jean... Ai cumva febră ? Să fi revenit blestemata aceea de malarie ?

— N-am nici o febră, caraghiosule... Și grăbește pasul, altfel îl pierdem din vedere pe bravul nostru căpitan, atît de bine travestit în hamal încît ne-a trecut pe sub nas, fără să-l remarcăm.

Baronul se abține de la orice comentariu, făgăduindu-și să nu-și mai contrazică prietenul pînă la reîntoarcerea la bord, cînd îl va încredința grijii doctorului Medio, cu toate că Jean nu dă nici unul din semnele care prevestesc insolația. Ziua este strălucitoare, plină de harul luminii și peisajul are ceva din peisajul familiar de pe coasta de la Perpignan, un fel de optimism vesel care te deschide spre lume, spre poezie și de ce nu ?, spre dragoste. În-

cearcă să asocieze figura copilărească a însoțitoarei principesei valahe, evident, iubita căpitanului de cavalerie care a contribuit atît de masiv la eliberarea lor, cu mutra mereu mînjită a musului, cu strigătele secundului adresate băiețandrului, cu palmele sonore trase de secund aceluiași personaj și nu vede de ce ar fi necesar un travesti atît de obscur. De frica piraților ? Ar fi o rațiune. O tînără domnișoară dintr-o familie atît de avută și probabil atît de dușmănită ar constitui un zălog pentru o răscumpărare cîntărită în aur. Tocmai prezența musului pe punte, corvezile lui, i-ar certifica oricînd o identitate care, în ipoteza unui atac pirateresc în forță, l-ar salva într-un fel. Baronul revede cu oroare scenele cumplite din Bedesten, piața de robi din Alger, unde pruncii erau smulși de lîngă mamele lor și vînduți separat, piața aceea tragică plină de țipetele terifiante ale femeilor vîndute, ori de tăcerea animalică, indiferentă a celor care-și pierduseră orice speranță și orice interes pentru viață, acel imens teatru în aer liber în care pe zeci de scene erau urcate copile, adolescenți, femei și bărbați, cărora li se încerca pielea, li se cercetau pleoapele, gingiile, dinții, mîinile, fiind triați, cîntăriți, înscriși în registre, strigîndu-li-se prețurile, scene în jurul cărora începea tocmeala cea mai nerușinată, tocmeală la care participau bătrîni ramoliți, dornici să-și biciuie neputințele cumpărînd nubile pentru harem, ori furnizori ai bordelurilor din Cairo, ori fermieri din interior care aveau nevoie de sclavi pe plantațiile lor de curmali și smochini, o lume de neimaginat și de necrezut, dacă el însuși n-ar fi făcut obiectul unei asemenea tranzacții. Ce să caute tînăra vioaie, plină de farmec, pe *Libertatea* ? Și cum să fie căpitanul în travestiul de hamal, cînd el însuși l-a văzut cu cîteva minute înainte sus pe dunetă, supraveghind încărcarea zecilor de butoiașe cu măsline apărute nu se știe cînd pe cheu, butoiașe cercetate cu atenție de *monsieur* Abihu Said, reprezentantul agenției „Sultanat", care, după întîlnirea din cabina armatorului, a avut îndrăzneala să-i propună deschiderea unui comptuar la Narbonne, al cărui înputernicit să fie ales de ei, cei trei francezi, ceilalți doi ocupîndu-se, sub ordinele împuternicitului, unul cu navigația, celălalt cu desfacerea mărfu-

rilor în tot sudul. Un baron de Vic-Fézensac, negustor la Narbonne. Blasfemie. Şi oricum, Jean halucinează...

— Se ţin după noi, afurisiţii, mîrîie căpitanul Păcurar, cu adevărat travestit în cîrcaş, călărind şui, cu o basma neagră trecută peste ochiul stîng, în hainele zdrenţuite, rezemîndu-se din cînd în cînd de umărul lui Carastan Ochi Ager din Drenova, fost cîrmaci şi iscoadă la uskoci, rătăcitor la Istanbul, cînd flota dogală a luat în serios greşelile făcute de piraţii care confundau prea adesea pavilionul semilunii cu pavilionul Sfîntului Marcu, oricum inconfundabile... Întîlnirea cu Hidayet Riza Han ameninţase să ia o întorsătură neplăcută pînă la sosirea lui El Mer, căpitanul Mîrzea îi vorbise de El Mer, ca despre un fel de corsar înţelepţit de robia în care-l tîrîse propriul lui ginere, Saladin. Pentru a avea cugetul împăcat şi a afla încă o parte de adevăr în legătură cu moartea fiului său, Hidayet Riza Han i-a trimis lui El Mer, o dată cu transportul de pînză de vele, oi şi berbeci merinos pentru prăsilă, grîu şi mei, un mesaj prin care-i spunea că va fi în baia Lebedos, la vărsarea rîului Ceamburnu, în primele zile ale lunii mai. De la Ceşme, pe coasta apuseană a peninsulei Karaburun la sud de Smirna-Izmir şi pînă la Kuşadasi, coasta aceasta sălbatică, dominată de înălţimi rîpoase, este aproape pustie. Va aştepta încă trei zile peste cele trei şi după alte cincisprezece zile va fi cu caicul *Iskenderun,* la Mitilini, pentru a întîlni *Libertatea.* El Mer a trebuit să facă faţă revoltei celor trei căpitani ai frăţiei „Sarazinii roşii", născută în chiar sînul comunităţii pe care o conducea în Cyclade, „frăţie" secretă pusă la cale de Ulus-maltezul, mîna lui dreaptă şi reisul flotei, care voia să-i uzurpe puterea şi să reînceapă pirateria. „Sarazinii roşii" era de fapt frăţia piraţilor din Rhodos, Carpathos şi Creta, compusă din acei urmaşi ai normanzilor din Sicilia, Malta, Baleare şi Italia, care, din o mie de motive, renegîndu-şi patriile şi credinţa, au îmbrăţişat pirateria ca profesie şi prin ea islamismul care s-o certifice. Mai toţi erau blonzi sau cu părul roşcat. Ulus-maltezul i-a aţiţat pe cei nemulţumiţi de viaţa paşnică, a încercat să-l surprindă noaptea pe El Mer, bucurîndu-se de încrederea generală, dar cineva, o femeie, l-a trădat. O parte din complotişti au

fost prinşi şi, cusuţi în piei de capră, aruncaţi în mare, cu cîte-un bolovan de picioare. Ulus, Giulio şi Felippi, au pus mîna pe nava amiral, galera *Imbît*, şi împreună cu acoliţii scăpaţi teferi au luat largul. La numai trei zile, au atacat noaptea insula Amorgós, prădînd magaziile comunităţii şi răpind femeile foştilor prieteni. El Mer a urmărit galera *Imbît*, neputînd veni la întîlnirea din golful Lebedos. În schimb, la bordul caicului *Ayşe* încărcat cu plase de pescuit, a intrat în baia Geras, un pinten de apă care sfredeleşte insula de la cap Valvi pînă mai sus de Mitilini, de care-l desparte nici trei ceasuri de mers pe jos. Prudent, El Mer a dublat toată partea de sud-est a insulei, pe la cap Valvi, cap Agrelios la bordul unei bărci pescăreşti pe care *Ayşe* a adus-o legată la pupa şi astfel, amestecat în mulţimea de pe cheu, avînd în coşuri bureţi şi peşte proaspăt, a urcat la bord. El Mer a povestit lupta lui Hidayet Riza Ali cu piraţii lui Saladin şi asasinarea de către Ulus-maltezul, cu toate amănuntele mărturisite de Ulus însuşi.

— Cum l-ai putut ţine în stînga ta pe ucigaşul netrebnic al fiului meu, o, El Mer ? l-a întrebat Hidayet Riza Han. Cum poţi astăzi să-l priveşti în ochi pe bătrînul nemîngîiat al celui ucis mişeleşte ?

— Pe Allah, ţi-o jur, l-am înconjurat cu onoruri, spre a-l ţine pe lîngă mine fără a se teme. Voiam să-l judeci tu însuţi o, *zahid* !

Bătrînul a căzut într-o uitare de sine ciudată. Părea că s-a desprins din sine, lunecînd în lumi nevăzute. El Mer avea privirea luminoasă şi cinstită. Într-un tîrziu, cînd bătrînul s-a întors să se locuiască pe sine, a murmurat :

— Allah să te răsplătească ! Buzele tale au rostit adevărul ! Să ne retragem, să medităm şi să vedem care sînt căile adevărului. Voi fi la noapte în baia Geras, să te întîlnesc, El Mer. Tu, prieten al fiului meu ?

— Şi eu, o, *zahid*, i-a răspuns... Voi veni pe jos, cunosc locurile şi acolo unde poteca de capre părăseşte drumul spre Kalloni, voi coborî la apă cu năvodul, înainte ca soarele să asfinţească. Mă va însoţi un om al meu de credinţă, care va cînta din fluier. Aşa veţi şti că sîntem noi.

Căpitanul Păcurar vrea să iscodească taverna și hanul „La Pisica de mare", loc de întîlnire al tuturor călătorilor în trecere prin Mitilini, al cărui stăpîn a fost găsit spînzurat într-un măslin, hanul fiind acum în mîna fiicei acestuia, Volia. Spre surprinderea lui, căpitanul Păcurar se simte vrăjit de lumina care se filtrează prin coroanele verzi-argintii ale măslinilor, de ciripitul păsărilor și țipetele guturale ale pescărușilor, ca și cînd ar fi debarcat pentru întîia oară la Mitilini și insula l-ar fi subjugat deopotrivă cu poveștile ei licențioase al căror gust de voluptate rătăcită se prelinge învăluitor din viile înflorite răspîndind valuri de arome tulburătoare, dar și cu realitatea plină de culoare, dincolo de care, știe, se distilează ura celor înfrînți și cuceriți cu sabia, împotriva cuceritorilor prin sabie. Este aici o scenă pe care se joacă aceeași piesă tragică jucată de ei în Vlahiile Mici și mereu trebuie să facă sforțări dureroase spre a se desprinde din ființa lui istorică, spre a-și juca, îndemînatec, rolul trecător pe care fiecare întîmplare i-l cere, nu de puține ori jucîndu-și viața împreună cu rolul. Se strunește și adîncindu-se o clipă în sine, pentru a se elibera, vede aievea tot ce ține în clipa de față de *Libertatea*, caicele *Iskenderun* și *Ayșe*, de El Mer și Hidayet Riza Han, de frăția „Sarazinilor roșii", de Casa Salvaresso și Casa Bîrlădeanu ; de mișcarea politicească și diplomatică făcută de Mihai Voievodul, acolo, în îndepărtata și vai !, atît de apropiata Țară Românească. Un ghem de dorințe, nevoi și interese, o urzeală de planuri ascunse, uri stătute, bătălii tainice în saray, cu atît mai ucigătoare cu cît sînt mai tainice, Mihnea Turcitul uneltind, Alexandru cel Rău uneltind dacă nu va fi fost descăpățînat, pierzînd lupta tainică ; Mihail încercînd o alianță cu Apusul, împotriva gîndirii străvechi a Iglisiei, al cărei închinător este și aici Salvaresso, chezașul Mihnei, care, o poate jura, are mîna vîrîtă pînă la cot în afacerea „Sarazinii roșii", răscoala lui Ulus-maltezul și moartea ciudată a stăpînului hanului „La Pisica de mare". Pe Volia a cunoscut-o acum patru ani. Gîndește că nu-l va recunoaște. Carastan fluieră ca mierla. Om de mare, a regăsit pămîntul, umbra pomilor și mirosurile ușoare ale vieții de fiecare zi. Căpitanul Păcurar cunoaște cele două drumea-

guri care duc spre hanul „La Pisica de mare". Cel din livezi și cel care vine din tîrg. Îl alege pe cel din urmă. Cei doi gentilomi francezi îi urmăresc de la o sută de pași, sporovăind. Le-ar fi putut porunci să se întoarcă la navă. N-a făcut-o. Vor fi bineveniți în jocul lui, atrăgînd luarea aminte a tuturor celor de la hanul-tavernă, prea arareori acostînd la Mitilini vreo corabie de pe care să debarce doi cavaleri atît de țanțoși. Dacă l-au recunoscut, atunci va trebui să-și măiestrească meșteșugul schimbării la față. Dacă nu, cu atît mai bine pentru toată lumea.

— Scumpul de căpitan ! spune cavalerul Jean de Mirande, cînd cei doi hamali cotesc pe un drumeag mărginit în dreapta cu livezi de măslin, iar în stînga cu o vie din care se ridică miros de pămînt încins la soare și arome suave. Uite că a început să șchioapete, chestia asta n-a avut-o înscrisă în jocul de scenă pînă acum.

Baronul Louis de Vic-Fézensac mormăie un fel de încuviințare, gîndind la soarta crudă a cavalerului. Să reziste patru ani la umilințele și chinurile sclaviei și acum să-și piardă mințile.

*

* *

Voica Ilinca stă cocoțată pe pălimar, așa încît să poată priveghea atît intrarea mare în curtea hanului, umbrarul care acoperă aproape jumătate din curte, cît și intrarea mică, din spate, pe unde a venit Mihailos, omul cu basmaua albastră...

— De cine ți-e frică, a întrebat-o Volia, femeia cu bluza albă și pletele nebune și negre, cu ochii negri, adînci și iscoditori, grecoaică din insule după chip și după grai, bătînd din palme, la care bătaie s-a și înfățișat o fetișcană nurlie, ochioasă, legănîndu-se ademenitor, aducînd o tablă cu șerbet, o carafă din pămînt ars, cu apă și cîteva smochine uscate.

— De căpitan, mai întîi. Apoi de ceilalți.

— Faci vrăji ?

— Ai văzut-o !

— Ce-mi ascunzi ?

— Pînă acum, totul.
— De cînd îl cunoşti pe Mihailos ?
— De niciodată... Mm ! Ce bun şerbet.
— Ştii să faci şerbet ?
— Ştiu să frec puntea.
— Altceva ?
— Să cos velele.
— Altceva.
— Să mint.
— Altceva.
— Încă o mie de mii de lucruri.
— Vrei să rămîi la mine ?
— Eşti frumoasă.
— Sînt o stăpînă.
— Nu mi-e frică. L-am avut stăpîn pe Barba Gore.
— Ce-a adus *Libertatea* ?
— Ţi-o spune Mihailos.
— Tu nu ?
— Nu-i vînd pe cei care mi-au dat pîine.
— Atunci de ce-i părăseşti ?
— Ca să mă întorc.
— De ce să te întorci ?
— Ca să mă răzbun.
— Judeci ca o femeie.
— Poate că şi sînt.
— Satana ! Tu ?
— Cine-o poate şti ? Fac vrăji, ai văzut-o !... Aha !... Îţi vin muşterii... Volia se uită peste pălimar.
— Doi cîrcaşi ! Sărăcie.
— O hangiţă trebuie să aibă ochi buni... Îţi vin muşterii. Sst ! Să nu mă vadă.
— Îi cunoşti ?
— Da... Taina mea costă un sfert de taler împărătesc.
— Satana !...
— Îţi plac ?
— Cine sînt ?
— Taina mea costă un sfert de taler împărătesc.
— Zece bice, nătărăule !... Deschide gura...

Voica Ilinca rîde. Jean şi Louis intră falnici zornăind din pinteni. I-a fost destul o ocheadă să-l recunoască pe

„el" și pe Carastan. De ce sînt oare bărbații atît de copilăroși ? Scoate un țipăt. Mîna femeii i s-a înfipt în sîni.

— Am știut-o, rîde Volia și îi arată dinții albi, strălucitori și umezi.

— Nu ți-am ascuns-o. Acum ascunde-mă. Sau dă-mi straiele care mi se cuvin. Pe care le-am lepădat cînd părintele meu a fost mazilit.

— Maica Domnului din Agiassos.

— Du-te și-ți întîmpină mușteriii. Au pungile grele... Volia. Scumpa mea. Dă-mi straie potrivite și Maica Domnului din Agiassos să te binecuvînte. Țin dreapta credință și am să-ți fiu prietenă. Tata a fost prietenul lui Sinan.

— Taci, nefericito !... Nu te cred, dar te ocrotesc.

— Fă-o ! Am să te scap de descîntec, de făcătură, de legătură... Ai un iubit și Mihailos vrea să-l ucidă. Teme-te !

— Satana ! M-am dus ! Gătește-te ! Și învață. Aici femeile care nu învață repede, ori ajung roabe, ori pier.

De sub umbrar se aude tocăitul repede făcut de cei doi gentilomi care bat cu garda spadelor în tăblia mesei. Volia se răsucește pe călcîie, se mlădiază și își aruncă pe spate coama de păr negru.

— Așteaptă-mă aici, îi șoptește... Cu o mișcare iute o strînge la piept.

Femeia intră în han, călcînd ușor și legănat urmată de dulău. Țapul Osman scoate un behăit scurt și de unde stătuse tolănit la soare sub pălimar, o zbughește în țopăieli scurte, se face nevăzut după o saca hîrbuită, se aude o bufnitură, behăitul triumfător al țapului și icnetul cuiva, care, ascuns acolo, iscodise ce se întîmplase pe pălimar. Mihailos fuge spre grajduri bușit în dos de țapul Osman. Tot atunci fata nurlie care adusese tablaua cu șerbet se arată în capul scărilor, făcîndu-i ochi dulci și chemîndu-l ademenitor :

— Hai, băiatule, să te speli, așa cum a poruncit stăpîna !

Se aud clopoțeii de la gîtare. Pe poarta hanului intră trei spahii călări pe cai scunzi, de Anatolia, după spahii doi călugărași călări pe crupa măgarilor, apoi vin trei cotigi trase de cîte un catîr, altă cotigă trasă de un măgar, aproape alb, și în urma cotigii cîțiva tîrgoveți în fusta-

nele albe, încălțați cu saboți cu tălpi groase din lemn. Fetișcana îi dă tîrcoale. Se răsfață arătîndu-i cu dărnicie ce abia ascunde în bluza de muselină și Voica Ilinca știe că a căzut singură în plasă întinsă pentru cei din hanul „La Pisica de mare", singurul ei punct de sprijin, aici, rămînînd Volia. Dacă fetișcana asta vrea neapărat s-o cucerească, îi strică planurile. Pentru că, oricum, are o mie de planuri. Nu este nici o taină că o femeie ca Volia trebuie să aibă un iubit. Privirea plină de adorație supusă și umilă pe care i-a aruncat-o Mihailos a fost mai grăitoare decît un poem. Voica Ilinca o urmează pe fetișcana care-o atinge cu șoldul și rîde gîlgîit, simțind dintr-o dată o gheară care-i zgîrie inima. De unde știe atît de bine „el" drumul hanului „La Pisica de mare" ? Și prin cîte asemenea hanuri și prin cîte asemenea taverne și prin cîte locante ca și a Loredanei Brocca și prin cîte bordeluri și-a făcut veacul bărbatul pe care ea l-a divinizat, urcîndu-l alături de zei ? Bărbatul care nu este în stare să ducă pînă la capăt aventura lui în timp, aceea de la Veneția, Ferrara și Firenze, care la bord s-a făcut că n-o vede și n-o cunoaște, tratînd-o ca pe o ființă supărătoare, fără nici un pic de recunoștință pentru că i-a scăpat viața și fără nici un respect pentru faptul că este totuși, fiica stăpînului. Și-o închipuie pe Volia zîmbindu-i ademenitor, și-o închipuie pe Loredana Brocca dansîndu-i goală în gineceul cu fîntînă arteziană și o gelozie sălbatică o face să geamă în așa fel încît fetișcana se apropie de ea palpitînd, cu pleoapele lăsate și buzele fremătînd. Drace ! Pentru asta sînt destui mateloți chipeși pe *Libertatea*. Îi spusese ei mama cam ce poame sînt mateloții și cît de ieftină dragostea femeilor de port.

— La noapte, îi spune cînd fata deschide o ușă din scînduri și într-o odaie scundă, pardosită cu cărămidă arsă, vede un ciubăr cu apă, ștergar și o coajă de săpun.

*
* *

Aplecătorul-umbrar este sprijinit pe stîlpi din trunchiuri de pin roșu, acoperit cu olane. Bolți din viță de vie îi închid părțile laterale. Prispa din față a hanului și

intrarea în sala mare îl închid în partea opusă intrării care este liberă, lăsînd să se vadă drumeagul mărginit de oleandrii înalți și cîțiva tamariști de un verde bătînd spre negru, scăldați în lumina pură a amiezii. Căpitanul Păcurar s-a așezat la o masă scundă, aproape de intrare, în așa fel încît lumina să-l bată din spate și să-i umbrească fața. A urmărit cu un fel de ironie acră felul cum Jean de Mirande s-a așezat cu trei mese mai departe, dar cu fața spre el, și cum, încă înainte de a bate cu garda spadei în masă, i-a ținut baronului un curs despre neîncrederea unor anumiți căpitani în oamenii de arme care și-au dovedit loialitatea, obicei tipic răsăritean, dublat de o anume știință și viclenie a disimulării, rămășiță bizantină revigorată de viclenia orientală. În final i-a spus baronului să nu-l mai dea pe mîna doctorului Medio, că se va adeveri și adevărul asupra presupusului mus care a urmărit un om cu basmaua albastră și acum a dispărut în acest han, totul amestecînd limbajul „à la marinaio" cu cel „à la soldato", pe amîndouă cu limbajul secret al lopătarilor creștini de pe galerele sarazine, dublat de rîsetele fără noimă ale baronului de Vic-Fézensac, care părea că se distrează copios, ascultîndu-și prietenul. Căpitanul Păcurar și-a scărmănat zdravăn urechea, dîndu-i semn baronului că a auzit totul, apoi un alt gest din alfabetul galerienilor, ștergîndu-și ochii cu dosul palmei stîngi, le-a atras atenția să fie cu privirea limpede și cercetătoare. Din clipa cînd i-a răspuns, cavalerul nu i-a mai dat nici o atenție, dovedindu-și înalta școală a prudenții dobîndită pe banca vîslașilor, așa că, asigurat fără voia lui cu două spade agere, căpitanul travestit pe jumătate în cîrcaș, pe jumătate în pescar, și-a luat cea mai umilă înfățișare, așteptînd ca să se ocupe cineva de el și de tovarășul lui. Urmărește felul cum se apropie Volia — de nerecunoscut după patru ani. Era o copilă sălbatică, mereu cățărată prin măslini de unde-i împroșca cu sîmburi pe mușterii, murdară și zgîriată. Iat-o acum o femeie împlinită, mlădie, arsă de soare, cu plete negre, strălucitoare, cu sînii slobozi sub bluza albă, venind zîmbitoare spre masa celor doi gentilomi. Iată-i pe aceștia ridicîndu-se galant, făcînd reverențe grațioase ca în fața unei principese, măturînd nisipul așternut pe jos cu penele

de struț de la pălării. Gentilomii nu se sfiesc să-i facă complimente „celei mai strălucitoare hangițe de pe mapamond, steaua insulei Lesbos, coborîtă la Mitilini spre desfătarea ochilor călătorilor". Volia rîde, își scoate clopoțelul agățat la cingătoare și-l agită vesel. Clopoțelul clinchetește argintiu. La al treilea semn se înfățișează trei ospătărițe care vin repede lîngă stăpînă. Volia o trimite pe una din ele la cei doi cîrcași. Căpitanul vede dezamăgirea ospătăriței, parcă ar fi o siriancă, ori o armeancă, cînd se apropie de ei, niște sărăntoci, cu toate că Ochi Ager este bărbat chipeș și încă foarte tînăr.

Atunci cînd el cere bragă rece și costițe de berbec, în fața umbrarului pentru animale descalecă cei trei spahii și cotigile trag tot acolo, vizitiii făcînd larmă în jurul jghiabului de adăpat, certîndu-se cu glasuri răgușite. Sub aplecător intră bărbații în fustanelă. Ochi Ager îl calcă pe opincă. Îi face semn cu fruntea spre dreapta, adică spre una din bolțile înverzite și acolo îl vede pe Ioanidis stînd de vorbă cu un bărbat cu basma albastră, bărbat la care strigă Volia :

— Mihailos, du-te și adaptă caii vitejilor.

Este de mirare cum trei spahii intră într-un han pentru ghiauri și este cu totul de mirare cum a scăpat Ioanidis de sub privegherea lui Barba Gore. Căpitanul Păcurar se gîndește că Voica Ilinca este singura ființă care-l încurcă acum și aici, o nesăbuită vrednică de lanțuri făcînd parte din lumea avuției în numele căreia își îngăduie totul. Nu știe nesăbuita că singurul loc cît de cît apărat, este cabina ei tainică de la bordul navei ? Ce caută aici ? Și de ce a luat urmele omului numit Mihailos ? Să aibă și ea puterile oculte ale principesei Mărgărita ? Altfel cum s-ar explicat adnotarea din „Jurnal" ? Cei care-au instituit legea de fier potrivit căreia matelotul vinovat de ambarcarea clandestină a unei femei este pedepsit cu streangul, au știut ce fac. Cei doi gentilomi sînt aici, putînd-o apăra la nevoie. Cum au recunoscut-o ? Și de cînd ? Și cum o poate el lăsa în vizuina asta unde se vîntură și aur și pleavă, pe fata patronului și părintelui său, pe propria lui ucenică într-ale spadei și marinăritului, față de care a avut întotdeauna o sfioasă dragoste

acră de frate mai mare, mereu revoltat de nesupușenia supusă și obraznică a acestei fete ciudate, cu apucături de băieței ? ! Își făgăduiește cu strășnicie că însuși o va pedepsi cu cîteva centuri trase la fund, explicîndu-i cu de-amănuntul cum s-a vîrît prosteşte în plină politică a Răsăritului. Se aude cleștele grataragiului bătînd grătarul, sub aplecător trece un abur aţîţător de chebab și călugărașii se așază la o masă alăturată, făcîndu-și cruci largi și oftînd smeriți. De undeva din lumina albă și tremurătoare, din văzduhul albăstriu sfîșiat de țipetele pescărușilor se aud dangătele grave, sonore, ale clopotelor.

— Smeriți-vă și vă pocăiți, spune unul din călugări, cu figură ascetică, pliscos, scăpărîndu-și ochii negri... Astăzi este sfînta zi a împăraților noștri sfinți Constantin și Elena. Ridicați-vă cugetul la înțelegere. Amin !

Cînd ridică cele trei degete și face semnul crucii peste cei de la mese, spahiii năvălesc asupra lui. Înainte ca cineva să înțeleagă ce se întîmplă, cei doi călugări le aruncă masa în piept, călugărul cel mai voinic îl otînjește pe spahiul rămas în picioare cu scăunelul, apoi cuvioasele fețe o rup la fugă, desprind caii spahiilor de la belciuge, ori poate că frîiele erau deznodate, încalecă haiducește și pier în ropot de copite și chiuituri năprasnice. Spahiii se adună de pe jos. Năvălesc afară. Cotrobăie în dăsagii agățați la oblîncul șeilor de lemn. Se aud gemete, spahiii se întorc și venind în fața căpitanului Păcurar, îi trîntesc pe masă o desagă albă țesută din păr de capră.

— Vezi ce este înăuntru, cîine, spune spahiul chior, care primise lovitura de scaun.

Căpitanul Păcurar se supune. Desface desaga. Înăuntru este o căpățînă rasă în creștet, stropită cu sînge închegat, așezată pe un fel de chilim însîngerat. Spahiii îl obligă să scoată căpățîna și s-o arate celor de sub aplecător. Totul se petrece într-o liniște de moarte. O muscă mare, verde, vine bîzîind și se așează pe un ochi al mortului. Turcul chior învelește căpățîna în chilim. Spune :

— Dacă pînă mîine seară la strigarea muezinului Panaiotis și frații lui nu sînt aici, morți sau vii, Allah să aibă milă de voi !

Cei trei spahii pleacă, luînd desaga, măgarii falşilor călugări şi calul care aleargă prin curte zvîrlind din copite şi nechezînd.

— Asta ne trebuia de ziua praznicului împărătesc ! spune un bărbat în fustanea, mustăcios, cu buza de jos a pleoapei stîngi căzută, Panaiotis o să aducă focul şi pîrjolul asupra vetrelor noastre.

— Taci, Makarios ! Prăznuim fără să uităm lanţul. Panaiotis este un...

Căpitanul nu aude ce este Panaiotis pentru că de pe drumeag se aude un fel de cor bărbătesc şi în curtea hanului intră ţinîndu-se de brîie o ceată de mateloţi, căreia îi urmează sacalele, pescuitorii de bureţi, olarii şi tîrgoveţii veniţi în port să vadă sosirea corăbiilor anunţate încă din zori, prin oglinzi, de străjile de la cap Asfali.

— A mai sosit o corabie, mormăie Ochi Ager.

*
* *

— Ţi-am dat semnul, „Basma albastră". Grăbeşte-te ! Pot fi recunoscut.

— Musul vostru este aici... Du-te la grajduri. Stai. Acolo este Osman. Strecoară-te la sacale şi de acolo la catîri... Cine este musul vostru ?

— Batjocura lui Barba Gore.

— Am să-i scot maţele.

— Să nu ţi le scoată el. Este dibaci.

— L-am văzut. Mai ales la femei. Du-te.

Voica Ilinca se urcă pe marginea ciubărului, este goală, spălată, faţa pe care-o cheamă Elena ar fi vrut să rămînă, a împins-o uşor afară, spunîndu-i că este „murdar, prea murdar pentru o fată frumoasă ca tine", tocmai atunci a răsunat clopoţelul şi Elena a fugit spunîndu-i că la noapte dacă stăpîna... A închis uşa cu clenţuşul, s-a săpunit pe tot trupul, s-a frecat cu buretele, spunîndu-şi că travestiul ei poate prosti privirile nătînge ale bărbaţilor, necum pe cele istete ale femeilor. Nu ea a descoperit-o pe Azizè ? Are să se întoarcă la bord sub chipul pe care i l-a descoperit Mărgărita. Se uscase cu şervetul

de cînepă cînd a auzit un glas cunoscut spunînd în șoaptă sub gemuleţul închis cu ţiplă :

— Am semnul, Basma albastră. Spune-i stăpînului. Sînt aici. Acum. Peste un ceas este prea tîrziu. Trebuie să mă întorc la corabie.

S-a urcat pe ciubăr, cumpănindu-se. A deschis ușurel ferăstruica. La adăpostul zidului, sub prispa din spate a hanului, era Ioanidis și Mihailos. Deci, Ioanidis. Ce știe și ce nu știe Voica ? Ce carte joacă Volia ?... Pași. Ciocănit repede în ușă. Cei doi aud. Se retrag spre capătul zidului.

— Stăpîna, băiete !

Voica Ilinca deschide, stînd după ușă. Cum intră Volia, închide și-i face semn să tacă. Volia este speriată, sau pare speriată, ţine pe braţ fuste și bluze, un șal din mătase neagră de Mosul, scoate un ţipăt ușor, văzînd-o goală, ochii i se aprind, își mușcă buzele, o răsucește scurt, apucînd-o de braţ și-i șoptește :

— Faci pe puţin o mie de taleri, băiete... Apoi, gîfîind, îi povestește cum au venit la han chiar astăzi, de ziua sfinţilor împăraţi Constantin și Elena, doi fraţi Panaiotis, haiducii, care-au adus căpăţîna lui Ayaz, başdefterdarul pescuitului, un nenorocit de pescar grec renegat, care l-a slujit și pe Saladin, cel mai crîncen jecmănitor al creștinilor, el însuși din insulă, de la Mandamados. O trece printr-o privire scurtă, pe sub pleoape. Șuieră :

— Închină-te.

— În clipa cînd spune „închină-te", își trage din fustă un hanger subţire pe care i-l apasă ușor pe sînul stîng. Voica se închină. Rîde. Tot atît de repede cît de repede își trăsese Volia hangerul, se lasă pe spate și în aceeași clipă îi apucă braţul deasupra încheieturii. Volia gîfîie.

— Te-am încercat, spune.

— Fac un sac de taleri împărătești... Te-au speriat cei doi Panaiotis ?

— M-a speriat Yusuf bey... Îmbracă-te. Am un plan.

— Ascunde-mă la tine. Am un plan.

Volia rîde. O ajută să se îmbrace. Au aproape aceeași statură. Grecoaica este puţintel mai scundă și mai legată.

— Îți plac cavalerii, Volia ?
— Ție, nu ?
— Cît pot să-i placă unui mus.

O strînge pe hangiță lîngă ea. Pe coridor se aude lipăitul ușor al unor tălpi goale. Voica Ilinca o sărută pe Volia țocăindu-și buzele.

— Lasă-mă, diavole, chicotește Volia...

E deșteaptă hangița. Deschide ușa, a strîns hainele musului sul și, cu Voica de mînă, iese în coridor. Rîzînd, o trage după ea spre ușa deschisă a unei odăi. Închide ușa. Își lipește urechea de tăblie. Se aud aceeași pași ușor, de femeie, depărtîndu-se.

Dintr-odată Volia se aruncă pe divanul larg, deasupra căruia este o icoană a Maicii Domnului cu Pruncul. Se tăvălește și își smulge părul din cap, izbucnind într-un plîns mut, neomenesc.

— Au să pună foc, iar pe mine au să mă vîndă arabilor... Vai mie... Apoi lucidă, cu glas uscat : — Va trebui să mă spînzur în măslin, ca tata.

— Ești sigură că s-a spînzurat singur ? o întreabă Voica Ilinca, se așează pe divan lîngă hangiță și îi trece degetele prin rădăcina părului sălbatic, aromind ușor a soare și ierburi sălbatece.

7

Este o înserare zeiască. În valea care coboară spre port plutește o lumină de aur verde și rubin topit. Viile înflorite răspîndesc valuri de miresme îmbătătoare. Voica Ilinca este gătită într-o fustă neagră din mătase de India, lungă și creață, cu două flori albe de lotus brodate în față și la spate, poartă o bluză roșie de Bursa, tivită cu arabescuri din fir de argint (Volia zice că sînt țoalele ei de zile mari), avînd mînecile scurte, răscroite și terminate cu volănașe din dantelă, lăsîndu-i libere brațele rotunde, arse de soare. Volia a gătit-o, giugiulind-o cu vorbe dulci,

astfel ca noul travesti al musului să fie crezut de Elena cea ochioasă, care, ca și de dimineață, trage cu urechea la ușă. Volia a trimis-o în tîrg să împrumute o tamburină nouă. Fata a plecat cu vădită rea voință. A lipsit destulă vreme ca Volia să-i arate hanul. Jos, bucătăriile, sala mare, cu ferestre-ocheți, legate în drugi de fier ; un coridor în cruce, avînd în aripa de „sub vînt", deci spre poala dealurilor, cele trei cămăruțe ale Voliei. Odăile pentru călători, șase la număr, la catul de sus, unde se ajunge numai pe o scară exterioară, din lemn, scară răspunzînd pe un balcon lung, acoperit, fiecare odaie avînd ușa spre acest balcon. Bolta groasă din viță, închizînd balconul cu un geamlîc vegetal. Greu de ajuns sus altfel decît pe scară. Alte trei vițe groase îmbracă peretele opus balconului, perete în care sînt practicate ferestrele mici, cu geamuri de Isnik, albăstrui.

— Ce plan ai tu, a întrebat-o Volia, gătind-o cu mărgele din perle false și cu brățări grele din argint.

— Planul meu este să mă răzbun, apărîndu-te.

— Planul meu este să mă apăr, răzbunîndu-mă.

— Pe cine.

— Pe Achile.

— Cine este Achile ?

— Achile Panaiotis... Haiducul.

— Pentru uciderea lui Ayaz, renegatul ?

— Prostie ! Pentru dragostea lui cu Maria-pescărița. Pentru minciuna lui. Pentru că mă spionează prin Elena.

Volia rîde.

— Băiete, cerul te-a adus. Elena îi va trimite vorbă că mi-am găsit un matelot, pe care-l țin în odăile mele îmbrăcat în femeie. Va veni după miezul nopții, turbat de mînie, să-și spele hangerul în sîngele meu. Mihailos îl va chema pe Yusuf bey. Am să-i dau capul lui Achile, în schimbul vieții mele și a celor din Mitilini.

Volia spusese totul firesc, aproape în șoaptă. Dacă nu i-ar fi înfipt unghiile date cu roșu sîngeriu în braț, dacă glasul ei n-ar fi tremurat de ură, ura grea a femeii otrăvite de gelozie și poate nu numai de gelozie, Voica Ilinca ar fi putut crede că Volia glumește. A simțit atunci din plin

fluxul despre care îi vorbise Mărgărita. O emanație grea, vîscoasă, desprinzîndu-se de pe trupul femeii, lipindu-se de ea, resorbindu-se în ea, otrăvindu-i sîngele, făcînd-o să-l vadă pe „el" în brațele Loredanei Brocca, ori în brațele Voliei, ah, buzele Voliei, cărnoase și roșii, sînii ei obraznici și plini și rotunzi ! I-a venit s-o sugrume, pe urmă s-a gîndit la farmecele acelei necunoscute Maria-pescărița și brusc a înțeles esența. Frații Panaiotis, haiduci, poate și pirați, pedepsind nelegiuirile săvîrșite împotriva neamului lor. Aici, Volia, gata să-i neguțeze din gelozie și frică...

Lumina smeurie de afară trece spre portocaliu. Voica Ilinca termină de cusut șireturile măștii pe care și-a croit-o dintr-o bucată de catifea stacojie, rămășiță găsită în sacul cu zdrențe al hangiței. Este un ochete foarte îngust în colțul odăii, prin care hangiul putea supraveghea ce se întîmplă în sala mare. În celălalt colț este un ochete asemănător prin care se vede în aplecător și la umbrarele pentru animale. Voica Ilinca se uită în sala mare, acolo unde s-au așezat mateloții, tîrgoveții avuți și cîțiva țărani vînjoși. Se vorbește tare. Cineva zdrăngănea o cobză. Ospătărițele duc căni mari de lut ars cu Demestica. Se mută să vadă ce se întîmplă sub aplecător. „El" și cu Ochi Ager au dispărut. Asta-i lasă în gură un gust amar. Astă-seară voia să i se dezvăluie, așa cum însăși s-a cunoscut abia în gineceul Loredanei Brocca. Louis, hoțomanul, ține de mijloc o fetișcană arsă de soare și-i spune ceva la ureche, fetișcana rîde și-l împinge în joacă în vreme ce Jean ghicește în palma altei ospătărițe al cărei chip nu-l vede. Unde s-a dus „el" ? Și de ce-a venit aici, dacă nu să găsească măcar o urmă care să ducă la descifrarea tainei numărului 7 ? ! Și de ce aici ? Și ce presentiment a mînat-o pe urmele lui Mihailos și cum se leagă ura lui Ulus-maltezul față de cei doi gentilomi, de taina numărului 7 și de istoria Casei Salvaresso ? Ar fi fost mai bine să stea acasă, să țeasă la gherghef, să cînte la harfă și să iasă în litieră ? Cine-o poate ști ? ! Fluieră o melodie ageră, de lopătari slobozi și își vopsește unghiile tăiate în carne. Volia a spus că muzicanții ei sînt cei mai buni muzicanți din insulă și cîntă ca nimeni alții „Calypso",

cîntecul care consfințește sau prăbușește o dansatoare. Fredonează primele măsuri din „Calypso" încercîndu-și picioarele. Cine stă și numai patru zile pe puntea unei nave, se cațără de nu știu cîte ori în arboradă și se coboară pe fungi ; oricum, este și mlădiu și ager. Rîde. Cînd se uită încă o dată pe ochete vede în lumina verzuie a amurgului, cum un bărbat învăluit într-o pelerină neagră, purtînd pe cap o legătoare largă care-i ascunde obrazul, trăgîndu-și greu piciorul stîng, un piciòr de lemn, trece umil printre mese. Stă o clipă nedumerit. Se mișcă greoi spre ușa sălii mari. Cînd ajunge aproape de masa unde cei doi gentilomi amețesc ospătărițele, bărbatul cu picior de lemn se răsucește ager cu spatele. Voica Ilinca încetează să fluiere. Dumnezeule. Ce neîndemînatec. De ce și de cine se ferește bărbatul cu piciorul de lemn ?

*

* *

Căpitanul Păcurar coboară singur poteca de capre care duce la luciul apei în baia Geras. A lăsat în urmă drumul de la Mitilini la Kalloni, ca și răscrucea aceluiași drum de unde pleacă drumeagurile spre Plomarion, pe coasta sudică a insulei și spre Polihnitos, dincolo de vîrful Olimbos pe care soarele căzut în amurg îl colorează într-un roșu-violet, ireal. Iat-o pe *Ayșe*, corăbioara zveltă și albă care a scăpat viața căpitanului Mîrzea și indirect viața Mărgăritei și a diavolului care i-a stricat ziua. Se vede echipajul lui El Mer pregătind năvoadele pentru pescuitul de noapte. Apa din golful lung de cîteva mile, strîns între coaste înalte, lucie, oglindește purpura cerului și albastrul siniliu al adîncului. Este o stîncă argintie pe după care se răsucește poteca, un tufiș țepos, sînt doi pini, pierde din vedere caicul și își spune că El Mer s-ar putea să nu-i trimeată barca, lipsind din semnele de recunoaștere însoțitorul care cîntă la fluier. De cum l-a recunoscut pe Ioanidis, i-a poruncit lui Carastan Ochi Ager să se ascundă, să-și schimbe înfățișarea și deopotrivă să vegheze ce face Ioanidis, cu cine se întîlnește și, mai ales să vegheze musul cu porunca de viață și moarte să-l atragă

undeva afară, să-l lege și să-l ducă la corabie, unde să-l închidă el cu mîna lui în magazia de la pupa, orice-ar fi și orice-ar zice Barba Gore, cadiul sau Dumnezeu însuși coborît pe puntea corăbiei. Căpitanul se autobatjocorește pentru felul de rîs în care s-a travestit, putînd fi atît de lesne dibăcit de cei doi gentilomi. Cînd ocolește stînca, piciorul îi alunecă pe o piatră care se rostogolește în apă, spărgînd luciul mirific cu un plescăit sec. Căpitanul Păcurar cade într-un genunchi. Mormăie o înjurătură și cînd vrea să se ridice simte în ceafă vîrful ascuțit al unei lame. Două brațe puternice îi înlănțuie brațele în vreme ce alte două îl leagă repede cu un nod de plasă, omul este matelot și își cunoaște meseria. În aceeași clipă i se pune pe cap o cagulă, căreia i se strînge șiretul.

— O singură vorbă și ești mort, spune cineva în levantină.

* * *

— Ioanidis nu este la bord, Barba Gore.

— Porcul. Am să-l spînzur la vergă.

— Pînă să-l spînzuri, mai bine-l ținei sub ochi.

— Theodorakis, băiatule, pe șapte stavrizi nenorociți, unde să-mi mai țin ochii pe o zi ca asta ? Descarcă, încarcă, fă plinul cu apă, ceartă-te cu sacagiii care cer prețuri înzecite, ceartă-te cu precupețele, înjură-te cu măcelării, vine cadiul, dă-i ploconul, vine beyul, dă-i ploconul, firitisește-l, veghează să se umple felinarele cu ulei de rapiță, veghează-l și pe Theodorakis să nu alerge după fuste — ah, guvid nenorocit ! — nici acum n-ai schimbat uleiul de la felinarul busolei, toată ziua mi-ai stat pe cheu bot în bot cu văduva Koronios, parcă eu n-o știu pe văduvioară, piei, ție ți l-am dat în grijă pe Ioanidis. De ce l-ai scăpat din ochi, diavole ?

— Iertare. Nu mai striga că te aude lumea.

— Unde-i Ioanidis ?

— Asta te-am întrebat eu. Nici pe stă...ăăă. Nici pe mus nu l-am văzut, Barba Gore.

— Am să-i spînzur la vergă, alături de Ioanidis.

Barba Gore, secundul Grigore Poalelungi, a ciulit urechea de cum Theodorakis a vrut să spună „stăpîna", Theodorakis n-avea de unde și n-avea cum s-o cunoască pe jupîniță. Secund de cîțiva ani, hîrșit cu oamenii și epavele tavernelor, Barba Gore blestemă în surdină, se-ntreabă cu glas tare ce va spune căpitanul cînd se va întoarce de la Ishakoglu effendi, omul Casei, în Mitilini, surprinde privirea mijită a cîrmaciului și, înfuriindu-se pe loc, îi poruncește nu să-l găsească pe Ioanidis, asta n-ar fi prea greu, sînt doar cîteva taverne nenorocite în Mitilini ; dar să-l spionze și să-i spună tot ce-a făcut, pe unde-a umblat, să-l îmbete, că e bețiv cunoscut și să scoată de la el și laptele pe care l-a supt de la țîța maică-si. Theodorakis spune că-l va găsi și-n vizuină de șarpe. Se duce să se îmbrace cu straiele potrivite. Barba Gore stă pe dunetă, bucuros să guste liniștea înserării. Toată ziua a fost o tevatură nebună. Întîi, abordajul mincinos cu *Iskenderun*, făcut la mustață de delfin, fără să zgîrie măcar bordajul. Pe urmă descărcatul, tocmeala cu cîrcașii, pe urmă încărcatul și ciondăneala cu Abihu Said, care voia să controleze fiecare butoiaș în parte, pe urmă dispariția musului, a căutat-o pe jupînița Ilinca peste tot, cu moartea în suflet, pe urmă intrarea galiotei *Rechinul albastru*, intrare care î-a stîrnit lui Theodorakis un fel de neliniște, mai ales de cînd mateloții au început să coboare la uscat. Galiota n-a descărcat, n-a încărcat, n-a făcut nici un plin, însemnînd că are totul la bord. *Rechinul albastru* face contrabandă cu haşiş, o știe toată lumea, patronul și căpitanul ei este un sicilian renegat, Zarfa reis și Mitilini nu este un port al haşişului.

Îl vede pe Papamarkos cel mic rezemat de copastie la prova, vorbind cu un matelot de pe *Iskenderun*. Face un apel al echipajului și pasagerilor, silabisindu-le numele și închizînd cîte un deget pentru fiecare nume rostit. Lipsesc cei doi cavaleri francezi. Lipsește jupînița. Lipsește căpitanul și cu el, Carastan. Îl fluieră pe Papamarkos. Șeful de echipaj vine la poruncă.

— Piei unde-o-i ști. Ține-i urma lui Theodorakis !... Piei, ți-o spun !

— Amin ! răspunde omul, coboară de pe dunetă, se duce agale la prova și dintr-un salt trece pe *Iskenderun*, unde se așază turcește alături de matelotul cu care sporovăise.

*
* *

— Allah este mare și înțelept, sau înțelepciunea în esența ei poartă numele lui Allah, spune Abu Raihan Osman ibn-Ahmad, sorbind din filigeaua în care aromește cea mai bună cafea de Mocca.

— Asta o știu, dar nu știu ce caută aici *Rechinul albastru*, care mi-a scăpat de zece ori din mînă, spune Hidayet Riza Han, privind galiota prin ferestruica kioșkului... Allah-înțelepciune ți-a limpezit privirea, o, cititorule în stele ?

— Ochii mei văd limpede drumul spre Halab-Alep și pustiul strălucitor, cu munții Jabal Sinjar care mă despart de oaza lucrărilor mele Al Manșil-Mosul, o, părinte al răzbunării !

— Cînd poți aduna triburile ?

— Peste două luni, în a treia săptămînă, a treia noapte cînd luna începe să scadă.

— Șeicii vor veni ?

— Urăsc puterea sultanului.

— Unde vei face tabăra cea mare ?

— Pe malul lui Al Furăt-Eufrat ; în cătunul As Sabekhah.

— Am să te aștept la Gaziantep pînă la sfîrșitul celei dea treia luni, în săptămîna întîia și ziua-ntîi.

— Dacă mă vor ucide ?

— Va veni fiul tău cu șeicii !

— Dacă îl vor ucide ?

— Voi încerca singur !

— Dacă te va ucide ?

— Tirania va triumfa încă o mie de ani.

— Ce va face Mihai beyul, prietenul nostru ?

— Allah să-l ocrotească... Pe barba profetului. *Rechinul albastru* lasă barca la apă. Jur că omul în pelerină de spahiu este ticălosul Zarfa.

Hidayet Riza Han bate în gongul de aramă prins deasupra culcușului alcătuit din blăni de pardos peste care sînt puse perne. În ușa kioșkului se arată un anatolian scund, cu trăsături mongoloide. Bătrînul șeic îi face semn să se apropie. În arată barca. Omul își încrucișează mîinile la piept.

— Caii așteaptă, stăpîne, abia șoptește.

— Și El Mer, Omar.

*

* *

— Ești gata, surioară ?

— Gata, surioară.

Odaia scundă, mirosind a pămînt, în care pîlpîie doar lumina candelei răspîndind umbre tremurătoare pe pereții spoiți poate de sărbători, ar fi ospitalieră și tihnită dacă Voica Ilinca n-ar simți spaima Voliei. Au trecut doar cîteva ceasuri și s-au legat strîns, mințindu-se una pe alta, s-au legat în virtutea unei destin comun, nu de puține ori tragic. Voica Ilinca o iubește pe Volia pentru că nu s-a temut să-și urmeze tatăl, necăutînd protecția unui bărbat, rămînînd singură să înfrunte toate primejdiile care înconjoară o femeie frumoasă, oricum bogată față de majoritatea insularilor, gata să-și răzbune dragostea înșelată prin moarte. Volia își pune masca. A fost un ceas în care au foșnit fustele creț ale ospătărițelor și ciobănițelor Voliei, în care odaia din față s-a umplut de șoaptele lor aţîțate, de chicote și rîsete ucise în poala fustelor, pentru că Volia, așa cum a sfătuit-o, le-a pus să-și facă măști, poruncindu-le să o urmeze pretutindeni cînd va porni dansul și cînd se va arăta prietena ei Calypso. Cînd Volia a spus „prietena mea Calypso venită de peste mare", fetișcanele au bufnit în rîs, Voica Ilinca a auzit palmele hangiței lucrînd harnice spinările fetelor, chicotele n-au încetat ba mai tare s-au auzit și una dintre nerușinate (Elena le-a spus, din gelozie) a întredeschis ușa să-l vadă pe voi-

nicul care i-a vrăjit dintr-o privire pe spaima hanului, ţapul Osman şi pe spaima lor, Volia, stăpîna. Voica Ilinca şi-a însăilat planul destul de vag. Oricum, Achile Panaiotis nu trebuie să cadă în mîna lui Yusuf bey. Dimpotrivă, acest Yusuf bey va trebui să cadă în mîna ei, împreună cu Mihailos, împreună cu Ioanidis... Au venit lăutarii. De afară se aude zbîrnîitul unei cobze.

— Să mergem, Calypso !

— Să mergem, Volia !

Voica Ilinca simte un fel de sfîrşeală care-i moleşeşte tot trupul. Cerul gurii i se usucă. Cum să danseze în faţa atîtor necunoscuţi ? Şi de ce teapă ! Şi cine ?... Dacă era „el", ar fi dansat numai pentru a i se dezvălui femeie. Toată ţesătura intrigii ei i se pare prostească şi fără nici un folos. Prostească şi fără nici un folos urmărirea lui Mihailos.

— Surioară ! Te temi ?

Voica Ilinca îşi scutură părul roşcat tuns scurt, pe care şi l-a zbîrlit cu pieptenul, să pară mai lung şi mai femeiesc... „Măcar să nu mă fac de rîs", îşi spune şi intră val-vîrtej în sala mare a hanului, urmată de Volia şi de cîrdul fetelor care-i bat în tamburine şi dairale. Rămîne o clipă nemişcată în mijlocul sălii luminată de patru lampioane nenorocite cu ţiplă verzuie. Revede într-o fulgerare grădina-locantă a Loredanei Brocca, gineceul cu havuz, terasa pe care femeia a dansat, măştile spectatorilor şi spectatoarelor, lampioanelor, pergola şi-o mînie surdă o îmbujorează sub mască. Este desculţă, se stăpîneşte şi deodată vede şi aude totul cu o limpezime stranie. Vede feţele ciufute ale mateloţilor întoarse spre ea, cu un fel de mirare tîmpă. Îl vede într-un colţ umbrit pe omul cu picior de lemn trăgîndu-şi legătura de cap pe frunte. Vede tîrgoveţii la masa lungă care ocupă tot peretele din stînga, vede ţăranii, pescarii, pescuitorii de bureţi, vede neguţătorii, aude zvonul de glasuri, murmurele, şoaptele, vede o mască făcînd plecăciuni caraghioase şi poftind în sală pe cei de sub aplecător, aerul este greu, zăcut, miroase urît a bărbaţi năduşiţi, a vin şi a carne de capră, bate o dată în daira, îi scutură mahmudelele şi ştie pe loc ce are de făcut în clipele care vor urma.

* * *

Carastan Ochi Ager a fost în tîrg și-a găsit un loc bătut de soare pe treptele bisericuței, a tras un pui de somn cu traista pusă căpătîi și, cum a asfințit soarele, s-a întors la han, luîndu-se pe urma unei cete de pescari îmbrăcați în straie de sărbătoare, unii purtînd ilice negre peste cămășile albe. Pescarii spuseseră că de multă vreme n-au mai acostat în port trei corăbii mari în aceiași zi, că bașcîrcașul Constantinos s-a lăudat că în astă-seară dă de băut la toată lumea cîtă va fi în hanul „La Pisica de mare", că frații Panaiotis ar fi rostogolit pe masa Voliei căpățînile beyului, serdarului și cadiului, vîrfuindu-le cu căpățîna blestematului de Ayaz, care ani de zile i-a sărăcit, luîndu-le nu zeciuială după lege, luîndu-le două părți din trei, iar în zilele slabe, scuturîndu-le năvoadele fără milă. Că hangița se mărită cu un căpitan de corabie, pe care-l ascunde la ea de trei săptămîni. — Poate ăla de stă tupilat în baia Geras, a spus careva... — Poate !... Că Achile Panaiotis este un adevărat bărbat, care nu rabdă jugul... vorbeau fără fereală, era între ei și-l prețuiseră din ochi ca pe unul de-al lor. Ajuns la han pe înserat, s-a tras la umbrarul pentru dobitoace, făcîndu-și de lucru pînă cînd a auzit zbîrnîitul cobzelor, răgușeala înaltă a cimpoiului și zornăitul dairalelor.

Carastan Ochi Ager iese din umbrar ducînd în cîrcă propriul lui sac. Taie curtea pieziș, ajunge în spatele hanului, intră în umbra grajdurilor și se strecoară aproape pe brînci, în cel dintîi staul care miroase iute a capră. Vede ochii lucitori ai animalelor. Caprele stau culcate. Se opresc o clipă din rumegat. O umbră țîșnește spre el. Un țap mare, negru, care se împoncișează cu capul lăsat în jos, tropăie, Carastan știe din pruncie obiceiul lăudăros al țapilor negri, îl țîțîie printre dinți și-l scarpină între coarne. Stă o clipă nemișcat. Undeva, în alt staul, se aud șoapte. Ciulește urechea.

— Numai blestematul de mus îl vrăjește. Ț'-am mai spus-o.

— Ce veste îmi aduci ?

— Stăpînul vrea să te vadă cu ochii lui.

— Și semnul ?

— Nu mă întreba pe mine. Du-te la umbrar. Este acolo un catîr fără șa și fără frîu. Ia-l de-o ureche și scoate-l în drum. Încalecă-l și lasă-l să te ducă. Asta e porunca.

— Minți.

— Vezi că-ți scot mațele. Te du și lasă-mă să petrec... He, he... Astă-seară e petrecere mare la noi.

Se aude o bufnitură. Gîfîitul ațîțat al unor bărbați care se luptă mutește.

— Minți, cîine ! Dacă miști, îți tai beregata și-ți beau sîngele.

Carastan recunoaște glasul lui Ioanidis. Îl țîțîie pe țap, iese, se prelinge pe sub umbra streașinei spre staulul vecin. Poate staulul unde se țin caprele cu iezi. Staulul are portița întredeschisă. Țapul i se ține de urmă. Este un întunerec lăptos în care îl vede pe Ioanidis călare pe un bărbat răsturnat cu fața în așternutul puturos de pe jos. Ioanidis îi ține aceluia lama jungherului în ceafă.

— Vorbește, ori mori.

— Mor și dacă vorbesc și dacă nu vorbesc.

— Vorbește ori îți scot ochii.

Ioanidis îl apucă pe cel de jos de chică. Îi trage capul pe spate.

— Pe Maica Domnului, șoptește omul cu o spaimă de moarte.

— Cine trebuia să vină ?

— Cel cu piciorul de lemn.

— De ce te-ai prefăcut că mă crezi ?

— Să-l vestesc pe stăpîn.

— Unde trebuia să mă prindeți ?

— În umbrar.

— Cîți sînteți ?

— Trei !

— Minți !

— Pe sufletul Maicii Domnului, nu.

— Dacă m-ai înșelat, cerșetor vei fi pînă ai să crăpi... Unde este musul ?

— În odăile Voliei. Îmbrăcat în femeie. I-a răsucit mințile. A vrăjit-o. Cum l-a vrăjit pe Osman.

Auzindu-și numele, țapul behăie ușor.

— A scăpat, spune cu spaimă cel trîntit jos...

Ioanidis ascultă, întorcîndu-se pe jumătate spre ușă. Țapul scărpinat între coarne începe să rumege. Carastan se culcă lîngă țap.

— Dă-mi viața și-ți dau taina !

Carastan are o clipă de șovăială. Musul este aici. Jupînița. Inima lor. Ioanidis este aici. Pe cine vinde și pe cine cumpără Ioanidis ? Și ce trebuie el însuși să facă ?

— Jur-o pe inima maicii tale.

Omul tace.

— Jur-o, sau jur că...

Poate că i-a vîrît vîrful jungherului în coada ochiului. Bețivanul Ioanidis. Flecarul Ioanidis. Pehlivanul Ioanidis. Aproape că nu-i mai recunoaște glasul tăios și poruncitor.

— Pe inima răposatei, icnește omul.

— Ascult.

— Este o galeră ascunsă după insula Mardalic care vă așteaptă. Alta în baia Makris Gialos.

— Reisul ?

— Dumnezeule, se tînguie omul.

Se vede că Ioanidis îl scurmă cu vîrful lamei.

— Ulus-maltezul.

— Cum o va ști ?

— Prin porumbei.

— Cum o chamă pe fata cu care-ai plecat ?

— Elena.

— Dumnezeu să aibă milă de tine, dacă un singur cuvînt ți-a fost în vînt.

Carastan se tîrăște pînă-n portița staulului. Ioanidis îl cetluiește pe om, legîndu-i mîinile la spate. Îi leagă gura cu basmaua albastră.

— Dacă miști, te aude țapul, mormăie Ioanidis și iese, aplecîndu-se.

În clipa aceea Carastan îi pune jungherul în beregată și-i face semn să tacă. De la han vin strigăte sălbatice de „bravos".

* * *

Căpitanul Radu Nanu Păcurar se acreşte, spunîndu-şi că astăzi se află într-o zi nefastă. Oamenii lui El Mer nu s-au jucat nici cînd l-au prins, nici cînd l-au legat.. Dar dacă în locul străjilor lui El Mer, care au avut porunca să stea pitiţi şi să lase drum slobod celor doi pescari, unul cu năvodul pe umăr, celălalt cîntînd din fluier, ar fi fost alte străji, potrivnice lui ? Toate i se trag de la tartoriţa căreia îi duce o grijă vecină cu spaima. Care este puterea lui de a pătrunde în conştiinţa oamenilor, ce fel de intuiţie are, dacă o zgîtie crescută sub ochii lui şi un matelot care-l slujeşte de cinci ani ca Ioanidis, au rămas pentru el taine închise, poate mai închise decît oamenii şi întîmplările de acum două veacuri ? !

— Planul tău ar fi fost bun, fiule, dacă după plecarea ta n-ar fi aruncat ancora *Rechinul albastru,* spune domol Hidayet Riza Han, venit călare, cu straja trupului său, pe caii închiriaţi de la *menzinhaneul* împărătesc, casa de poştă pentru olăcarii şi funcţionarii imperiali... Înţelepciunea şi raţiunea să te stăpînească înaintea mîniei şi a urii...

— Deci, *Rechinul albastru* este în port, spune alb căpitanul Păcurar, stăpînindu-se din răsputeri să nu sară în apă, să ajungă la ţărm şi ?...

— Dacă socoteala reisului Păcurar cu *Rechinul albastru* este tot atît de încărcată precum este socoteala mea, spune El Mer, atunci...

— Atunci nu ne vom abate de la lucrarea noastră cea de obşte, pentru răzbunările, urile şi socotelile fiecăruia dintre noi, fie că acestea s-au născut din moartea cumplită dată celor dragi inimii noastre, fie că s-au născut din umilire, trădare sau înşelătorie. Priviţi măreţia cerului şi întoarceţi-vă la esenţă !

Căpitanul Păcurar vede pe uşa larg deschisă o kioşkului cerul îndepărtat, solemn, plutind în albăstriul translucid al crepusculului, cerul în care străluceşte verzui Venus, în care cele dintîi stele îşi fac apariţia punînd între el şi ele spaţiul sălăşluit de veşnicie şi înţelepciune.

Are o clipă de rătăcire în atemporal, în altă liniște serenă și meditativă, apoi, dureros, revine la el însuși.

— Lucrarea noastră cea de obște începe cu stîrpirea răului oriunde-l întîlnim, o, *zahid*. Zarfa reis mi-a robit trei din cei mai buni mateloți. El a pus foc contuarului nostru din Ikaria. El a prădat corabia casei noastre *Libelula* pe cînd făcea cabotaj între Karabiga și Erdek.

— Știu, căpitane. După cum știu tot ce face pentru ca dregătorii să-și piardă mințile prin afion. După cum știu cum lucrează la surparea celor mai vajnici șeici, corupîndu-i prin femei, prin afion, ori atițîndu-le patimile mîrșave, ori lăcomia, ori setea de putere. Să ne întrebăm dacă acostarea *Rechinului albastru* este întîmplătoare sau dacă ea este una din mișcările de șah ale dușmanilor noștri.

— Hidayet Riza Han are dreptate, căpitane, spune El Mer.

— Să ne întrebăm toate astea, făptuind. Nodul se leagă la hanul „La Pisica de mare", Nu știu în ce chip. Dar se leagă acolo. Unul sau mai mulți din oamenii mei, mă vînd. Mi-am lăsat un privighetor la han. Mă tem pentru fata părintelui meu de suflet, care, în nesăbuința tinereții, s-a dus acolo într-un scop străin și necunoscut mie. Locul meu este acolo.

— Al nostru ?

— Acolo unde vă cheamă credințele și juruințele.

— Te vom veghea, fiule, spune încet Hidayet Riza Han. Ia calul cu care-am venit. Omul meu de arme te va însoți, aducîndu-mi calul. Arată-i acest semn și ți se va supune. Simt că ești aici numai cu trupul.

Bătrînul își scoate punga de piele pe care o poartă la brîu. Îi dă o mărgică din chihlimbar.

— Trimite-ne veşti. Îți vom trimite veşti. Du-te !

Căpitanul Păcurar se smulge greu din atmosfera de liniște a kioșkului, atmosferă înstăpînită o dată cu sosirea venerabilului Hidayet. Poate din pricina prea îndelungatelor meditații, poate din ruperea echilibrului firesc dintre meditație și faptă, dintre oratoria despre faptă și fapta propriu-zisă, se întîmplă de pe acum, vizibil, ruina imperiului clădit pe faptă. Resorturile interioare care au

azvîrlit în istorie triburile seldjucizilor și osmanilor s-au destins într-o lucrare uriașă : cucerirea Constantinopolului. Cel din urmă val al efortului a ajuns sub zidurile Vienei, în Egipt, la Damasc. De atunci a început declinul. Și acum, la nici două veacuri de la efortul gigantic, începutul ruinii. Barca de la *Ayşe* îl depune la țărm. Știe semnalul de recunoaștere pentru străjile lui El Mer. Un șuierat ușor ca de viperă aținată. Doi oameni răsar din întunericul străveziu. Le poruncește să-l ducă la cai. Oamenii îl iau la mijloc. Poteca este rîpoasă, mărginită de pini și stînci. Caii sînt culcați într-o surpătură. Arată mărgica. Omul învăluit în pelerină o pipăie cu buricul degetelor, apoi o vîră în propria lui pungă.

— Poruncește, stăpîne ! șoptește.

Căpitanul Păcurar scoală caii plescăind din limbă, după obiceiul călăreților nomazi. Urcă poteca trăgînd calul de frîu. Ajuns în drumeag sare în șa și pornește în galop spre Mitilini.

* * *

Cînd îi vede pe cei doi cavaleri Jean și Louis intrînd în sală unde două măști le aduc o măsuță și o bancă scundă, Voica Ilinca bate tamburina de podul palmei stîngi. Se rotește scurt pe vîrful picioarelor. Lasă o clipă să treacă prin ea ritmul unduios și iute al cîntecului atît de iubit în insule și în Fanar. Încearcă să se rupă din vraja care-o topește în propriul ei trup. Să-și lase trupul în seama ritmului și să-și păstreze limpezimea rațiunii. Într-o volbură a fustei largi, bătînd tamburina și rotindu-se în ritmul din ce în ce mai nebun, ajunge la măsuța celor doi cavaleri. Volia dansează frenetic în fața mesei mateloților, în vreme ce localnicii bat ritmul cu palmele, măștile zuruindu-și tamburinele și dairalele, dansînd pe loc într-un cerc larg. Ajunsă la măsuță, își aruncă fusta peste genunchi cu o voluptate necunoscută și impudică. Își pune piciorul gol pe masă. Bate din tamburină. Vede prin fantele măștii privirile mirate ale cavalerilor. Le vede broboanele de sudoare șiroindu-le pe frunte. Intuiește gestul lui Louis, care se apleacă brusc peste masă și-i sărută genunchiul,

dezlănțuind ovațiile grosolane ale celor din sală. În aceeași clipă îl lovește ușor cu tamburina în creștet și spune :

— Veghează-mă, Jean !

Rîde, pentru că Jean face ochii mari și mormăie în levantină :

— Pe o mie de săbii ruginite ! Ea rîde, ca și cînd Jean i-ar fi spus o glumă. Se aruncă în vîrtejul piruetelor, cimpoiul a înnebunit, o aţîţare pe care nu și-o poate stăpîni îi furnică tot trupul, se îndreaptă spre masa mateloților apoi într-un vîrtej ameţitor cade aproape în brațele omului cu picior de lemn. Cu o mișcare la fel de nestăpînită, îi ridică legătura de cap.

— Șchiopul a cîștigat cadîna, se aude un glas gîjîit.

— Iuda, șuieră Voica Ilinca, se ridică dintr-un salt și se întoarce în mijlocul sălii unde Volia îi prinde mijlocul și amîndouă, cu pași mărunți defilează prin fața mușteriilor scăldați în sudori, aiuriți de băutură și de noutatea spectacolului neașteptat.

În clipa cînd cele două se întorc în mijlocul sălii, primind ovațiile, strigătele guturale și aplauzele mușteriilor se întîmplă mai multe lucruri într-o foarte scurtă scurgere de timp. Cavalerul Jean de Mirande îl recunoaște pe cîrmaciul Theodorakis, un glas în spatele lui, un glas foarte cunoscut, aspru și tăios, spune :

— Ticălosul !

Jean de Mirande întoarce capul în același timp cu baronul Louis de Vic-Fézensac. Căpitanul navei, fără basmaua neagră cu care se legase peste ochiul stîng purtînd un fel de bonetă de lînă cu ciucure, privește cu ochii lucii, un luciu aproape metalic, nu spre cîrmaciul travestit, ci spre mijlocul sălii unde se află cele două dansatoare. În spatele căpitanului se află Ioanidis, Carastan Ochi Ager și șeful de echipaj Papamarkos. Sînt undeva în semiumbra aplecătorului.

— Este ea, spune cavalerul Jean de Mirande în levantină.

— Vi-o încredinţez, domnilor...

Înainte de a termina, căpitanul Păcurar și oamenii lui se fac nevăzuți.

8

O luminiscență diafană răreşte întunericul nopții, umbrind colțul grajdului în fața căruia țapul Osman se foieşte neliniştit. Țapul adulmecă spre poala viilor, behăie uşor, bate cu copita în pămîntul uscat şi sonor.

— Aşteaptă ceva, şopteşte Carastan.

— Du-te şi cheam-o pe cea numită Elena, porunceşte căpitanul Păcurar.

Venise în goana goanelor. La Mitilini se sărbătorea praznicul împărătesc Constantin şi Elena. Erau focuri la răspîntii, treceau cîrduri de băieți şi fete purtînd torțe, uşile caselor erau deschise. A trebuit să descalece, pierzînd vreme. A descălecat la o sută de pași în spatele umbrarului, spunîndu-i omului de arme să se întoarcă la stăpînul său. Toate lucrurile i se limpeziseră pe timpul goanei. Ioanidis a vîndut tot ce se putea vinde. Printr-un mijloc sau altul a vestit Casa Salvaresso. Întîlnirea cu Hidayet şi El Mer ar fi putut să-l întoarcă de la scopul principal al misiei sale. Ajutorarea vistieriei lui Mihai Voievod. Lupta se dă acolo. Pe față. Cu armele. Hidayet şi El Mer îşi dau propriile lor bătălii. Că acestea se conjugă cu destinul lui Mihai Voievod este foarte bine. Vrea libertate pentru *Libertatea*. Trecuse din măslin în măslin cînd, ajungînd în dosul frunzarului, auzise un glas care spusese în şoaptă :

— Bagă de seamă, Hristo, ai mîna grea, să nu-l ucizi. Stăpînul îl vrea viu.

Cineva a vîndut.

Apoi văzuse două umbre venind cu fereală dinspre curtea hanului. Oamenii au intrat sub frunzar, el i-a recunoscut cu o clipă înainte de a intra în întuneric, se auzeau animalele rontăind, mirosea a catîr, a baligă uscată, a năvălit acolo cînd s-a auzit un horcăit de moarte şi puțin i-a lipsit să nu ia în piept jungherul lui Ochi Ager. Ioanidis îl cetluia pe cel scăpat cu viață, din cei doi slujnici cu poruncă să-l prindă viu. L-au urcat în iesle şi l-au mai legat o dată cu merlin de cînepă.

— Ce se-ntîmplă ? a întrebat.

— Multe, căpitane, a spus Ioanidis.

Atunci s-a arătat Papamarkos, ascuns în preajmă.

— Vorbiţi prea tare, a spus. Să mergem. Theodorakis vinde.

Au mers toţi patru sprijinindu-se unii pe alţii, lălăind a beţie, îmbrăţişîndu-se şi vorbind aromâneşte, pînă sub aplecător, unde-au ajuns, după ce Voica Ilinca pusese piciorul pe masa celor doi cavaleri. Căpitanul a recunoscut-o dintr-o privire. A recunoscut-o cu un fior straniu şi sălbatic. A recunoscut femeia în travesti numită Iuliana de Lucio Salvaresso care, sortindu-l morţii, se vedea stăpînul corabiei. Străina mascată, involtă, mlădie, cu pieptul plin tresărind sub bluza albă, fremătînd în ritm, rotindu-se ameţitor pe vîrful degetelor, era Iuliana tainică, Iuliana salvatoare, era Voica Ilinca, spadasinul, era musul şi deopotrivă fiinţa mereu necunoscută care-i alungase liniştea la bord, care-i stricase echilibrul, care pătrunsese silnic în tainele lui cele mai tainice, izgonindu-l din sine însuşi. Străina era toate acestea la un loc şi infinit mai mult decît toate acestea la un loc, o fiinţă nouă, de o frumuseţe sălbatecă, o necunoscută în nici un fel asemănătoare musului poznaş şi obraznic de la bord. În următoarea clipă dansatoarea căreia nu-i găsise încă identitatea din mulţimea înfăţişărilor în care o cunoscuse s-a prăbuşit asupra necunoscutului nebăgat în seamă, ridicîndu-i legătura de cap. Era să strige „Theodorakis, vînzătorule." N-a strigat simţind o gelozie neagră atunci cînd a văzut-o aproape căzîndu-i în braţe, cînd şi-a rotit fusta dezgolindu-şi picioarele pînă la genunchi, cînd a auzit aplauzele şi laudele deocheate ale spectatorilor, cînd un matelot uriaş s-a ridicat de la masa lui strigînd :

— Porumbelule, acum dansează cu Filipidis zis Morunul şi-ţi jur că ai de la el un taler împărătesc pentru fiecare îmbrăţişare.

Şi-ar fi împlîntat jungherul în pieptul lui Filipidis Morunul, ştia cine este Filipidis Morunul, ştia că *Rechinul albastru* este în port şi atunci i-a şoptit Carastan :

— Căpitane, s-o scoatem ! Mă tem !

L-a lăsat în supraveghere pe Papamarkos. Theodorakis părea crucificat pe scaunul lui. Aici ţapul Osman pare neliniştit. Carastan a plecat la bucătărie s-o cheme pe cea numită Elena.

— Pentru cine vinzi, îl întreabă pe Ioanidis, privind străin întunericul străveziu care învăluie viile.

— Cumpăr pentru stăpînă și pentru tine, căpitane, șoptește Ioanidis... Auzi ? Coboară frații Panaiotis ! Mă tem pentru jupîniță.

Din dealul priporos răsună un cîntec legănat pe fluier... Căpitanul Păcurar vede ca într-o străfulgerare trupul mlădiu al necunoscutei întrupată din o mie de fețe, acolo sub lumina verzuie murdară, din sala mare a hanului „La Pisica de mare".

— Cine sînt frații Panaiotis, întreabă, cu toate că de ani, îi cunoaște foarte bine din auzite pe frații Panaiotis.

*

* *

— Iată de ce este atît de greu să-i înțelegem pe răsăriteni, Louis, spune cavalerul Jean de Mirande... Cred că mai degrabă au o gîndire magică, decît una rațională. O gîndire fantastică, în care logica se exclude.

— Nu uita că, de la geometrie pînă la logică, toate științele s-au născut totuși aici, Jean.

— Asta nu exclude teoria mea. Cred că va fi nevoie de noi, mai curînd decît mă așteptam.

— Unde, pe mii de draci, a dispărut iarăși căpitanul ăsta afurisit, cu și mai afurisitele lui secrete ? !... Ce lume ?... *Milledieux*... Atenție. Morunul se întrece cu gluma... Cele două dansatoare, una fiind hangița după coama sălbatică de păr negru, cealaltă fiind vechea lor cunoștință de pe nava *Albertina*, însoțitoarea principesei valahe — au recunoscut-o amîndoi după glasul limpede și melodios, după libertatea și grația mișcărilor eliberate de servitudinile travestiului — cele două dansatoare tocmai începuseră dansul oriental „Izvorul", cînd Filipidis Morunul, păros, cu buza de jos spintecată, cu antebrațele tatuate, păroase, purtînd cercei, turban, ilic și șalvari, avînd două hangere în brîul lat din piele, intră în dans aplaudat puternic de mateloți.

— Dansează ca un zeu, gorila ! șoptește baronul.

Filipidis Morunul dansează uşor. Paşii lui sînt ritmaţi, întregul trup mătăhălos vibrează în ritm, aproape atinge tavanul cu creştetul turbanului. „Izvorul" este povestea unui păstor care, adormit la izvor, visează că fata beyului, preafrumoasa Fatima, vine să bea apă şi să culeagă flori. Fata este spionată de o ceată de arabi călări, care vor s-o răpească. Ciobănaşul intră în luptă şi, firesc, este ucis de răpitori. Pe locul unde i se scurge sîngele, răsare un pin în cetina căruia vîntul îi spune povestea. La un semn al Morunului, muzicanţii schimbă melodia, reluînd „Calypso". Cu o mişcare felină, uriaşul o apucă pe dansatoarea mascată de mijloc, ca în aceeaşi clipă să facă un salt înapoi, urmat de un strigăt cumplit. Din amîndouă antebraţele goale şi păroase îi curge sînge. Cele două dansatoare îşi ţin în mînă jungherele subţiri, sticlind oţeliu în lumina murdară.

— Nu ne strica praznicul ! şuieră Volia, hangiţa.

— Ne rugăm ţie, nu ne strica praznicul ! strigă pescarii şi tîrgoveţii şi neguţătorii.

— Ah, tîrfe... Cine mai scoate o vorbă, îşi mănîncă maţele cu scîrnă cu tot !

Omul vorbeşte încet, aproape şopteşte şi totuşi glasul bubuie în încăperea tixită, mirosind a sudoare şi a spaimă. Morunul îşi scoate salamastra de la brîu. Gîrbaciul împletit din saulă.

— În genunchi, tîrfe ! Descălţaţi-l pe Filipidis şi sărutaţi-i tălpile. Pe loc !

Nimeni nu mai răsuflă. Uriaşul se îndreaptă încet spre cele două dansatoare. Doi mateloţi se postează în uşa hanului. Alţi doi vin agale spre intrarea în aplecător. Cavalerii schimbă o privire.

— Te acopăr, spune baronul, ulcerat de faptul că fata i se adresase lui Jean, cu toate că, la timpul potrivit, nu ezitase să-i aplice acele lovituri dibace cu coada măturoiului, lovituri pe care Jean le îngropase în cea mai adîncă uitare.

— Hei, Filipidis, băiatule, strigă Jean de Mirande. Ce grohăi ca un porc bălţat şi de ce ne strici petrecerea ?

Filipidis Morunul rămîne o clipă nemişcat, necrezîndu-şi urechilor. Se răsuceşte greoi, ca şi cînd, dintr-o dată,

i-ar fi căzut pe umeri o povară prea grea pentru puterile lui. Îl privește mirat pe cavalerul ieșit în mijlocul sălii.

— Ți-a pierit glasul, viteazule, strigă Volia, hangița.

— Apropie-te, fecior de iapă, strigă Voica Ilinca, aducîndu-și aminte de felul cum îi firitisea Barba Gore pe mateloți atunci cînd urcarea în arboradă nu se făcea cu iuțeala cuvenită.

— Oho ! rîd vesel tîrgoveții.

— Mascata l-a făcut fecior de iapă pe Filipidis Morunul.

— Bravos, fetelor !

— Să-l învețe minte !

— Să nu mai strice praznicul împărătesc.

— Huo ! Renegatule !

Fulgerător, cu agilitatea pe care Jean de Mirande i-o descoperise în dans, Morunul face un salt, Jean de Mirande vede fulgerul scurt al hangerului, eschivează printr-un dublu salt lateral, atingînd cu piciorul, din zbor, ambele picioare ale Morunului. Omul își pierde pentru o clipă echilibrul. Cade într-un genunchi, chiar în fața baronului Louis de Vic-Fézensac, care-i pune talpa cizmei pe jungher, trăgînd în același timp spada și vînturîndu-i vîrful sub nasurile celor doi mateloți :

— La locurile voastre, plevușcă nenorocită... Trage sub vînt, altfel ajungeți în proțap.

Descrie o curbă elegantă cu vîrful spadei, ațintindu-l în fruntea Morunului.

— Scoală-te, beizadea !... Salamastra s-o ții pentru mutra ta pocită...

În sală se rîde în hohote.

— Ne-am săturat să tot vină de pe mare, să ne strice petrecerile.

— Să ne păgubească !

Morunul se ridică gîfîind. Privește de jur împrejur cu ochii injectați și înainte ca baronul să-l poată opri, se repede la una din mesele tîrgoveților, răstoarnă tot ce întîlnește în cale, apucă un scaun și-l repede cu toată puterea în cavalerul Jean de Mirande. Cavalerul se tupilează. Scaunul trece vîjîind pe deasupra lui izbind peretele și făcîndu-se țăndări. În aceeași clipă se aude un șuierat aspru, pătrunzător. Fulgerător, mateloții ridică masa. Ți-

nînd-o drept scut, se reped spre centrul sălii. Unii din ei sar asupra măștilor : ospătărițele și ciobănițele Voliei.

— Lovește, strigă Voica Ilinca, răsucindu-se și primind în vîrful jungherului beregata matelotului care vrea să-i arunce lațul din mătase. Omul o împroașcă cu sînge. Voica Ilinca se cutremură de groază, fără să mai poată face o mișcare. Atunci năvălește asupra ei Theodorakis, cîrmaciul, care își dezlegase piciorul din lemn pe furiș și care se strecurase în lungul peretelui, prin spatele mateloților porniți la asalt. Theodorakis o atacă din spate. Îi zvîrle pelerina în cap. Primește între umeri două junghere înfipte pînă în prăsele. Al Voliei și al șefului de echipaj Papamarkos, care smulge pelerina și, apucînd-o de mînă pe Voica Ilinca, vrea s-o scoată pe ușa dinspre han.

— Și fetele ? țipă jupîniță. Și cavalerii ? Înapoi ! Hei, căpitane ! Sînt aici ! În ușa aplecătorului se ivește „el". Are chipul cumplit, nu i l-a văzut niciodată așa, ține în dreapta o măciucă scurtă și strigă cu glasul bubuitor, învățat să stăpînească mugetul furtunii :

— Prindeți-l viu pe Achile Panaiotis !

1

— Pe toţi sfinţii tuturor religiilor din lume, căpitane, spune baronul Louis de Vic-Fézensac, sînt atîtea secrete pe această corabie, încît am început să mă îndoiesc dacă eu însumi sînt baronul de Vic-Fézensac, fiul baronului Alfred Guy de Vic-Fézensac, sau doar o închipuire ieşită din imaginaţia voastră luxuriantă, domnişoară. Dacă eu însumi am văzut acel dans fantastic (baronul se înclină adînc spre Voica Ilinca şi Voica Ilinca roşeşte amintindu-şi neruşinarea lui Louis care i-a sărutat genunchiul) sau totul n-a fost decît un vis. O fantasmagorie.

— Un vis, baroane, un vis, spune Voica Ilinca. Să-l ascultăm pe căpitan.

— Nu înainte de a mărturisi regretul meu profund că n-am putut să vă apăr cu viaţa, señorita. Din pricina acestor doi egoişti, *Madonna*, ce minunat prilej de a-mi dovedi devotamentul am pierdut... Spada mea vă aparţine, *señorita!*

— Pînă la spadă, señorita îl mai are de studiat pe Platon, scumpe hidalgo, spune acru doctorul Medio.

— Astronomia, spune solemn Abu Raihan Osman ibn-Ahmad.

— Contabilitatea, spune Abihu Said.

— Navigaţia, spune căpitanul.

— Ce complot al plictiselii împotriva reginei noastre, declară baronul. Eu unul vă jur pe brava mea spadă Eleonora că vă voi desăvîrşi în arta scrimei, domnişoară.

— Nu mai este nevoie, rîde cavalerul Jean de Mirande.

— *Señorita*, dona Isabela, la ordinele voastre.

— De asemeni Charlemagne, spune cavalerul Pierre de Mirande, fără să înțeleagă nimic.

— Iată cum o apariție inedită schimbă pe neașteptate destinația pe care bravele voastre spade a avut-o inițial, spune morocănos, nevoind să fie morocănos, căpitanul Păcurar. Domnilor, la bordul *Libertății* nu există nici un secret. Jupînița Voica Bîrlădeanu s-a travestit pentru ca prezența ei la bord să nu fie semnalată piraților de iscoadele lor, primejduind astfel misiunea navei și așa destul de periculoasă. L-a urmărit pe Ioanidis din curiozitate și prudență. Eu am plecat deghizat spre a-l întîlni pe El Mer.

Numele face explozie în salonul elegant al navei. Cavalerii vor să-l revadă pe fostul lor tovarăș de suferință. Pe cinstitul și bravul El Mer. Căpitanul Păcurar le domolește entuziasmul. Se lămurește misterul Ioanidis-Theodorakis. Ioanidis este tainicul mamei, cu poruncă să vegheze asupra fiicei zvînturatice (cuvîntul nu s-a spus, dar a fost subînțeles). Același Ioanidis îl bănuia pe cîrmaci de infidelitate, fără s-o poată dovedi. O întîrziere a navei *Delfinul*, datorită unei deviații exagerate a busolei, o încercare de a eșua nava în Dardanele, pe ceață, faptul că navele Casei Salvaresso plecau cu cel puțin o zi înaintea navelor Casei Bîrlădeanu, cu toate că pregătirile se țineau în cea mai mare taină ca și data plecării, apoi noaptea de pomină, cînd Salvaresso a făcut diversiunea de la grădina-locantă a Loredanei Brocca, atacînd în același timp șantierul și cînd Theodorakis a cerut iertarea vinovaților, garantîndu-i cu capul. Atunci, cei condamnați și salvați de Theodorakis au îngenuncheat după tradiție, sărutîndu-i mîna și numindu-l părinte. Și tot atunci Ioanidis l-a văzut pe unul din cei salvați, strecurîndu-i ceva în palmă. I-a scotocit sacul și a găsit ascuns într-o batistă o rondelă de fildeș pe care era scrijelită o pisică de mare. Ioanidis a furat semnul și, fără să avertizeze pe nimeni, jucînd rolul aceluiași bețivan dubios, a dat de hanul „La Pisica de mare" după o logică simplă, logică care l-a condus la aflarea cursei care s-a pregătit navei *Libertatea* de către pirații lui Ulus-maltezul. Căpitanul Păcurar pronunță foarte rar numele piratului. Urmează a doua explozie a celor trei gasconi, care, vorbind toți o dată, vor amănunte.

Voica Ilinca stă în jilțul armatorului, ușor nemulțumită că cei trei au uitat-o pentru Ulus-maltezul. Poartă o rochie verde, de mătase, cercei grei, mărgele din chihlimbar, și-a fardat buzele și își ia aerul fatal visător care i s-a părut cel mai tulburător din toate rolurile pe care și le-a jucat în oglinda mare a Mărgăritei, după noaptea de la Loredana Brocca. Azi noapte, „El" s-a arătat pe cît de iscusit, pe atît de viclean. A aflat de la Ioanidis că țapul Osman l-a vestit de sosirea fraților Panaiotis și de cursa în care-i atrăsese Volia, ca și de gelozia turbată a lui Achile Panaiotis, venit să se răzbune. „El" le-a ieșit în cale, amețindu-l pe acel Achile mustăcios numai cu adevărul. Achile și frații lui au jurat să nu miște de la tulpina viților înflorite pînă cînd „El", căpitanul Păcurar, nu le va da semn, trimițîndu-le vestitor. Panaioții au văzut cum akingiii beyului de Lesbos se strecoară prin vii și prin livezile cu măslini. Au auzit strigătul : „Prindeți-l viu pe Achile Panaiotis", cîteva detunături de pistol și mai apoi oștenii beyului ducînd la mijloc mateloții de pe *Rechinul albastru.* Întîlnirea cu acel Achile pletos, mirosind a zer și a capră a avut loc sub măslini. Volia a sărit la el, l-a zgîriat, l-a bușit zdravăn, arătîndu-i „iubitul" travestit în femeie, l-a blestemat și s-a jurat că ea îl otrăvește, dacă, măcar în treacăt, își aruncă privirea în grădina Mariei-pescărița. Bravul Achile a fornăit pe nări, avea brîul plin de hangere, puțea a țap nu mai puțin decît Osman, Volia i-a sărit ei de gît, a sărutat-o cu nerușinare pe buze, au venit cavalerii, puțintel cam jumuliți și tîrgoveții au cerut cu glas mare să îngroape ei înșiși hoiturile celor doi mișei. Soldații beyului parcă nici nu-i văzuseră pe morți. Totul i s-a părut un joc naiv jucat pentru proști. Își ține bărbia în palmă și caută să prindă privirile căpitanului. Se simte odihnită, după întoarcerea la bord dormind neîntoarsă. Totul a fost o joacă. În joaca asta unii și-au pierdut viața. Ciudat. Gîndul nu are în ea nici un ecou. „El" îi ocolește privirea. Voica Ilinca își spune că abia acum, în rochia despicată la piept, simțindu-se femeie pînă-n vîrful unghiilor, este ea însăși, stăpînă pe tot ce trebuie să fie stăpînă o femeie. Razele soarelui tre-

cut de prînzișor se reflectă pe luciul mării și acel luciu se vede licărind ca-n vis pe tavanul salonului.

— Iată care este scopul acestei întîlniri, spune căpitanul Păcurar, prinzînd privirea și zîmbetul galeș pe care împielițata le adresează fără rușine cavalerului Jean de Mirande.

* * *

Soarele este la meridian. Vîntul bate din pupa și Barba Gore face larmă cît zece, conducînd manevra de întoarcerea navei cu prova în vînt. Căpitanul Radu Nanu Păcurar supraveghează manevra de pe dunetă. La puțină vreme după ce a comunicat pasagerilor și cavalerilor situația în care se află *Libertatea,* încolțită între navele lui Ulus-maltezul în strîmtoarea Mitilini, Papamarkos l-a vestit de întoarcerea la bord a echipajului galionului *Rechinul albastru.* Echipajul a coborît la cheu venind dinspre fortăreață, avînd în față doi cimpoieri și în urmă cete de copii gălăgioși. În vreme ce oamenii se ambarcă într-un fel de mahună, pe duneta înaltă lucrată în ciubucărie vopsită albastru, s-a arătat Zarfa reis îmbrăcat într-un beniș albastru. Zarfa l-a privit prin lunetă. Nu l-a băgat în seamă, urmărind jocul vîntului venit din Anatolia a cărei coastă înaltă tivește zarea ca o brumă albăstrie. Încă înaintea zorilor a fost la *Iskenderun,* hotărînd manevra cu Hidayet Riza Han, pentru că, iată, întîmplarea îl silește să nu-și poată lua zborul singur. Hidayet i-a repezit olăcar lui El Mer în golful Geras, spunînd că tainicii lui l-au vestit de umbletele lui Zarfa. Că beyul este robit afionului, ieșind rar și atunci numai în fața ceaușilor împărătești, că a început să-i tremure mîinile și capul, că își petrece vremea în harem și că, de fapt, toate treburile insulei sînt duse de omul lui de încredere, un grec renegat, Ibrahim, cel căruia Zarfa îi trimite lunar un butoiaș cu vin, butoiașul are fundul dublu și în acel fund se află hașișul. Ascultîndu-l pe Hidayet, căpitanul s-a întrebat dacă nu cumva toți acești renegați luptă în felul lor împotriva împărăției pe care, neputînd-o învinge altfel, încearcă s-o

doboare prin corupție, vînzare și nesfîrșită scribăleală, ucigătoarea oricărei idei vii și eficiente ? !

Planul este simplu. Va ridica velele dacă vîntul va da și, punînd prova spre sud, pe capul Foça de pe continent, va lua drumul Izmirului. Dacă vîntul va bate din sud, ceea ce este de necrezut în acest anotimp, va lua drumul spre nord, va dubla Lesbos, ca să iasă la mare liberă și, ajungînd în sudul insulei, să facă drum la Izmir în apropierea capului Karaburun, astfel încît galiota lui Ulus, ascunsă în apele mici ale insulei Mardalîc, să fie nevoită să iasă la larg, atunci cînd nava din baia Makris Gialos o va vesti prin porumbei, ori poate prin oglinzi de la cap Maleas. *Iskenderun* va urma la vedere *Rechinul albastru*, dacă *Rechinul albastru* va urma *Libertatea*. În amîndouă ipotezele *Ayșe* va sta la ancoră sau va pescui în vederea capului Valvi, din sudul insulei. Reperînd *Libertatea* venind din nord, va lăsa să se scurgă navele care o vor urmări, ținîndu-se pe linia orizontului. Dacă *Libertatea* va fi silită să se îndrepte spre coasta anatoliană navigînd prin strîmtoarea Mitilini, atunci o va urma pe *Iskenderun*. Barca de la *Ayșe* va pescui în mijlocul strîmtorii, între cap Maleas și coasta anatoliană, în așa fel încît să nu-i scape din vedere nici o navă care ar încrucișa în strîmtoare. Au hotărît, vîntul fiind favorabil încă de atunci, ca *Libertatea* să ridice velele la amiază, astfel încît cele 16 mile care despart Mitilini de insula Mardalîc să fie acoperite în patru ore, cînd soarele văzut în tribord, aproape la travers, va lumina coasta anatoliană descoperind observatorilor din gabie orice navă s-ar ține la adăpostul ei. Toată dimineața, sub lenea înșelătoare care a domnit la bord, s-au pregătit muschetoanele, încărcăturile cu pulbere au fost scoase din cutiile smolite unde se păstrează împotriva umezelii, cele douăsprezece tunuri de sub punte au fost cercetate cu amănuntul de don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, care s-a declarat mulțumit de starea lor și total nemulțumit de sistemul rudimentar de înălțare a țevilor, protestînd pe lîngă el pentru faptul că abia acum i se arată artileria bordului. Au venit sacalele cu apă tocmite de *Iskenderun*, secundul acestuia n-a vrut să le primească împărțind sacagiilor picioare în dos,

strigînd că apa este sălcie, că pute a sulf, sacagiii au venit să vîndă apa la *Libertatea*. Barba Gore a luat-o la jumătate prețul cerut și cu 10 piaștri mai mult decît se cuvenea, apoi au venit la bord negustătorii (care aveau mărfuri pentru Izmir), au venit cîrcașii urcînd acele mărfuri pe punte unde au fost amarate în jurul arborelui mare, totul făcîndu-se după tipicul care domnește pe orice corabie de comerț.

Mateloții aflați pe cheu molează parîmele de la pupa, în vreme ce lopătarii din barca de care este legată parîma prova trag cu nădejde la rame, aducînd nava cu bompresul în vînt. Se bate bandula, saula se descolăcește în aer, cei de la cheu o trag împreună cu parîma, totul se face în tăcere, cu iuțeală și în boscorodelile mereu nemulțumitului Barba Gore care din guvizi leșinați nu-i scoate pe mateloți.

— Ești îngîndurat și temător, căpitane...

Căpitanul Păcurar, aplecat peste balustrada sprijinită pe picioare lucrate la strung, tresare. Ce diavol cu o mie de fețe sălășluiește ființa necunoscută care se sprijină de balustradă alături de el ? Voica Ilinca poartă aceeași rochie verde, strînsă pe sîni și pe talia subțire, largă și creață de sub talie în jos ; iar pe cap un voal diafan din mătase de Mosul trecut pe sub bărbie, ale cărui aripi flutură gingaș în vînt. Aceleași mărgele din chihlimbar în legătură din argint. Buzele carminate, el care n-o văzuse niciodată fardată, ochii dați cu henè, o femeie necunoscută acum, cum și mai necunoscută i-a părut aseară în hanul „La Pisica de mare", cînd a dansat nerușinat și totuși pudic, așa cum puține dansatoare de tavernă o știu face. Căpitanul Păcurar schițează o reverență adîncă, prinzînd în coada ochiului sclipirea lunetei lui Zarfa.

— Temător pentru tine, jupîniță. Îngîndurat ? Ți s-a părut.

— Altădată îmi ziceai Ilinca. Ori Voica. Ori jupînița Spiriduș.

— Aceea a fost altădată, jupîniță. Ai vreo dorință ? Vreo poruncă ?

— Singurul care poruncește aici, ești tu.

— Mă bucur că o știi. M-ar bucura și mai mult dacă ai și asculta.

Voica Ilinca își joacă ochii verzi. Nu s-a pudrat și i se văd pistruii de pe vîrful nasului.

— Am să fiu preasupusă... Zarfa se uită la noi cu luneta.

— De aceea te-ai gătit ?

— Și de aceea.

— Crezi că ne va urma ?

— Ar pierde prea mult ca să n-o facă.

— Ce-ar cîștiga, făcînd-o ?

— Măcar răscumpărarea de la tata, dacă nu totul : *Libertatea*, moartea ta, răscumpărarea.

— Vorbești ca și cînd viața ta n-ar fi în joc !

— Sînt sub protecția ta... Dumnezeule !... Volia !... Volia ! Volia ! strigă Voica Ilinca, își deznoadă vălul și îl flutură vesel.

— Drace, mîrîie căpitanul. Asta ne mai lipsea. Au să știe că tu ești aceea.

— Este vreo rușine ?

— Le-ai ucis un om. L-ai rănit pe Morun.

— Prea puțin pentru cît rău a făcut Zarfa, Casei noastre.

Fata spune totul cu atîta patimă și mîndrie, încît căpitanul se află, pentru a cîta oară în ultimile ceasuri, în fața unei necunoscute. Se vede că paraponul beyului pentru potera de azi noapte, rămasă fără frații Panaiotis, s-a stins în haşiș, sau cine știe dacă mustățile fioroase ale lui Achile Panaiotis nu sînt de pe acum arvunite spahiilor care i-au jurat moartea. Se aude tropotul catîrului gătit cu panglici multicolore, după care vine un fel de procesiune formată din tîrgoveți și pescari. Volia, hangița, tronează în șa, călărind femeiește. Mateloții ridicaseră barca de la apă. Barba Gore poruncește ridicarea schelei la bord.

— Mai las-o, Barba Gore, poruncește căpitanul. Jupînița primește oaspeți.

Pe punte se află cei patru cavaleri. Baronul și cavalerul Jean de Mirande trec schela la cheu. O ajută pe hangiță să descalece și-i fac reverențe, ca unei principese. Volia are îmbrăcămintea purtată aseară. Se oprește la debarcader, vede corabia *Rechinul albastru* și strigă cu palmele făcute pîlnie :

— O, he, voi de-acolo ! Fac diseară praznic împărătesc, și pomenirea morților. Se cuvine să aduceți coliva pentru răposat !

Urcă la bord, ținîndu-și cu grație poala fustei. Cînd Voica Ilinca o întîmpină la piciorul dunetei, Volia se repede la ea, o îmbrățișează și izbucnește în plîns. Abia șoptește printre suspine :

— Nu mă lăsa, inimioară, hainii mi-au jurat moarte !

*

* *

Căpitanul Păcurar ridică privirea la zenit, numără în gînd pînă la douăzeci și unu, își face cruce cu limba în gură și se roagă Domnului să-i dea răbdare îngerească și blîndețe duhovnicească. La cheu este un ramăt de strigăte, de bocete, de cîntări și îmbărbătări, catîrca Voliei, pentru că patrupedul este o catîrcă (rea și afurisită și încăpățînată), bate din copite și muște pe oricine încearcă să-i ia din cîrcă cele două cufărașe, apărată cu vitejie de țapul Osman ivit ca un diavol la galop, behăind cînd întărîtat, cînd trist, luînd în coarne tîrgoveți și copii, așa că plecarea de la schelă întîrzie, vîntul s-a întărit, marea este plină de berbeci înspumați, vreme de aur spre a pune la încercare calitățile navei și iscusința echipajului pentru o plecare spectaculoasă de la cheu. Voica l-a rugat copilărește s-o ia pe Volia la Izmir, unde are un unchi, tot hangiu. De azi-noapte pînă astăzi la amiază Volia a vîndut hanul, și-a strîns hainele și acum se azvîrle în necunoscut de frica morții. Este o taină care ține de han ; la dracu taina. Barba Gore stă lîngă schelă și-i strigă pe rumânie :

— Ce facem, domnia ta ? Afurisita asta de muieruște vrea să-i luăm la bord și catîrca și diavolul de țap. Auzi-o cum plînge că acum o arunc peste bord...

— Nu fi tiran, se roagă Voica Ilinca...

Numai la gîndul că cele două animale au să murdărească puntea corabiei, căpitanul simte că i se face lehamite.

De la uscat se ridică corul tîrgoveților care cer milă pentru animalele credincioase. Căpitanul vede pregătirile de plecare la *Rechinul albastru*. Nava are punțile libere, mateloții sînt care la cabestanul ancorei, care pe lîngă sarturi, valurile mici îi ling flancurile, pe cînd aici, totul este ca pe o navă de cabotaj : centrul punții plin de baloturi, două femei care strică orînduiala bordului cu umbletele lor, la uscat bîlciul.

— În două clipite urcați animalele la bord și legați-le la catarg. Gata ! ?...

În clipă, Voica Ilinca îi cuprinde gîtul și-l sărută pe colțul buzelor. Căpitanul rămîne încremenit. A fost un foc tainic și necunoscut care rămîne în el, mistuindu-l. Diavolița coboară la puntea centru. Volia trece schela în fugă. Văzînd-o, catîrca scoate un nechezat răgușit, fornăie fericită, vîrîndu-și botul la subțioara femeii, în vreme ce țapul Osman se învîrte în jurul lor, cu bărbița trasă în piept, în aplauzele mulțimii. Ambarcarea se face fără nici o greutate. Volia trece puntea. Catîrca îi adulmecă urmele, trece puntea nechezînd ușor, coboară cu grijă cele patru trepte și se lasă legată la catarg între baloți, urmată de țapul Osman care, văzînd-o pe Voica Ilinca, dă semne vădite de prietenie. Catîrca este despovărată de Carastan, care-i dă să îmbuce dintr-o turtă. Cînd Carastan Ochi Ager îi scoate șaua, Volia vine lîngă el și-i spune :

— Mira te cunoapte de stăpîn.

— Ai să mă cunoști și tu, răspunde Ochi Ager și, fără s-o privească, trece la babord, se cațără pe copastie și de acolo urcă agil în gabie. Se aude fluierul secundului. Într-o clipă scările de pisică sînt pline de mateloții care urcă în arboradă. Căpitanul Păcurar este la timonă. Își spune că este slab, că o fetișcană pistruiată face din el ce vrea și ce n-a reușit să facă una din cele mai puternice femei ale vremii : Loredana Brocca. Papamarkos și oamenii de la prova scot bompresul mult în afara lui *Iskenderun*.

— Mola pupa ! strigă.

Aude parîmele dezlegate de la baba căzînd plescăit în apă. Plesnetul vîntului în vele. Este clipa cînd căpitanul Păcurar uită totul, începînd cu calculul separat al longitudinii și sfîrșind cu sărutul neașteptat al Voicăi Ilinca. Este clipa cînd redevine el însuși, una cu nava, cu vîntul, cu marea și echipajul. Gabierii de luptă au ajuns la vîrfurile vergilor. Șefii de gabie sînt la posturi. Fără nici un ordin, Barba Gore a brațat velele în evantai, cu trinchetul brațat în tribord, arborele mare și artimonul brațate în babord. *Libertatea* descrie o curbă grațioasă spre largul strîmtorii Mitilini. Manevra este perfectă. De la uscat răsună strigăte de „bravos", urări de drum bun și vînt la pupa. Barba Gore fluieră semnalul pentru coborîrea oamenilor din arboradă. Se schimbă brațarea artimonului și arborelui centru. *Libertatea* se canarisește ușor în tribord. Barba Gore controlează întinderea școtelor și fungilor, după care urcă pe dunetă.

— *Rechinul albastru* n-a ridicat încă ancora, domnia ta !... Văd în pupa tribord o galeasă care abia acum ridică toate velele. Și, pe Dumnezeul meu, ce ai de gînd să faci din *Libertatea*, domnia ta, că numai catîrca, țapul și hangița îi mai lipseau... Mă omori cu zile, acum cînd m-am văzut secund pe cea mai frumoasă navă din toate mările Europei.

— Dumnezeu și mila lui, Barba Gore... Unde este jupînița ?

— Îi arată nava, hangiței... A luat-o și pe Azizè.

— Care Azizè, întreabă căpitanul cu glasul mortificat.

— Fata astronomului.

— De cînd ai știut-o ?

— De alaltăieri seara, de cînd a dibăcit-o jupînița, acolo sus, în gabie.

— Era deajuns una să ne trimită în fundul iadului, mormăie căpitanul fericit de a sta la timonă și a simți în tot trupul mișcările unduioase ale navei.

De undeva din interior se aude rîsul vesel și fără griji al jupîniței. Cu o strîngere de inimă grea, căpitanul trece timona secundului.

— Ține-o pe mijlocul strîmtorii, Barba Gore... Să vedem despre ce galeasă este vorba și ce face *Rechinul albastru* ?

* * *

La ceasurile 3 și 30 de minute după culminația soarelui, *Libertatea* se află în largul capului Agrelios din sudul insulei Lesbos. Pe coasta asiatică învăluită într-o pîclă albăstruie se vede vîrful Karadag, bumb uriaș de chihlimbar vîrstat de verdele roșietic al pinilor maritimi. La piciorul muntelui, marcînd intrarea în golful Kandarlî, abia se conturează insula Mandarlîc. Căpitanul Păcurar stă lîngă timonă și ca deobicei vorbește cu sine însuși nu atît de încet încît să nu-l audă secundul.

— Dacă este adevărată povestea cu galiota lui Ulus, atunci „ei" nu ne pot strîmtora decît hăituindu-ne spre stîncile din partea de nord, să ne vîre între stînci și coastă, să ne închidă în canalul dintre insulă și uscat, ca să ne încercuiască, să ne abordeze și, scăpînd de noi, să le rămînă nava. Cu atît mai mult le-ar conveni, cu cît muntele maschează vîntul, noi rămînem în derivă și galiota, cu vîslași buni, ne poate manevra după plac.

Barba Gore scoate din fundul gîtlejului un șir de mormăituri al căror înțeles scapă oricărui muritor, în afara căpitanului Păcurar.

— Dacă om avea vînt, m-aș încumeta să-i trag după noi, chiar sub coastă. Apa e adîncă, *Libertatea* manevrează la poruncă...

Îl privește pe secund cu coada ochiului. I s-au zbîrlit mustățile și tace. Nu-i place planul. Are și de ce să nu-i placă.

— Atunci să rămînem la larg, stăpîni pe manevră... Se pare că n-am greșit prea mult. Galeasa ne taie pupa. Pe ochiul lui Saladin ! Diavolii ăia își cunosc meseria. Au armat verfaforii și ridică cel din urmă petec de cîrpă care-l mai au la bord.

— Văd o navă în tribordul galeasei, domnia ta.

— *Ayșe*, bătrîne.

— Slavă Domnului ! Și în pupa ?

— Drace ! În pupa sînt trei...

Căpitanul privește prin lunetă. Vede berbecii înspumați, vede capul Agrelios, umbrit, vede faleza înaltă a insulei Lesbos, un caic cu două catarge, cu toate velele ridicate, rămînînd la cîteva leghe în pupa ; dublat în viteză de o navă suplă, care pare a fi *Rechinul albastru* și mult în pupa acestuia, vede velele portocalii ale lui *Iskenderum*. Bătrînul Hidayet n-a luat largul decît atunci cînd n-a mai avut nici o navă în pupa. Se întreabă, de data asta în gînd, de ce este nevoie ca Ulus, ori Salvaresso și Ulus să desfășoare o asemenea flotilă pentru a captura *Libertatea* ? Care este miza ? Și ce, dincolo de ce știe el, știe Salvaresso ?... Cum s-a ajuns aici, îi este limpede. Theodorakis a vîndut pînă și clipa plecării. Ce taină atît de cumplită pentru Casa Salvaresso ascunde steaua Alcor, încît *Libertatea* trebuie să sfîrșească înainte de a ajunge la Izmir ?

— Este vremea să ne pregătim, Barba Gore... Ține tot așa, pînă mă întorc.

— Dacă ridicăm verfaforii, scăpăm de neghiobul ăsta, fără să tragem un foc.

— Scăpăm de toți și fără să ridicăm nici un petec de velă mai mult.

Barba Gore scoate un fel de nechezat plin de voie bună.

— Cavalerii, domnia ta ! Mai rău decît Arca lui Noe !

La piciorul scării sînt aliniați cei patru cavaleri și hirurgul navei, doctorul Medio.

— Ne-ar onora dacă ne-ați acorda cîteva clipe, căpitane, spune baronul de Vic-Fézensac, schițînd o reverență.

— Tocmai vă căutam, domnilor. Urcați pe dunetă... Hei ! Papamarkos. Poftește doamnele !... Se pare că sînt în salon. Cheamă tot echipajul pe punte... Poftește sus pe Abu Ahmad și pe Abihu Said. Poftiți, nobili cavaleri !

— Se pare că urmărirea te încîntă, căpitane ?

— Ați băgat de seamă că este vorba de o urmărire, baroane ?

— Nu uitați, am avut onoarea să lucrăm pe navele împăratului Cycladelor.

— Ce ziceți de galiota care iese acum de după insule, domnilor ? !

— Încearcă să ne taie prova, spune Jean de Mirande
— Va reuși ?
— Numai dacă va cădea vîntul.
— Asta nu se întîmplă decît după miezul nopții, cînd vom vedea lumina de la Izmir.
— Destul de departe de autoritatea pașei, căpitane.
— Și foarte aproape de autoritatea tunurilor lui don Pedro, baroane.
— Îmi îngăduiți să folosesc artileria, căpitane ?
— Cînd va fi nevoie, am să vă rog s-o faceți... O clipă, să primesc doamnele !

Pe dunetă urcă Voica Ilinca, Volia și Azizè. Adică o ființă în văluri, căreia nu i se văd decît ochii și sprîncenele. Ochi mari, negri, cu o melancolie profundă și sprîncene aproape drepte, trase cu tuș. Voica Ilinca a îmbrăcat o scurtă din piele moale, de vițel, tăbăcită de Kafer, tăbăcarul împăratului.

— Vreau să fim văzuți, îi șoptește pe rumânie, cînd se înclină în fața ei. Papamarkos. Brațați în sart...

Mateloții aleargă desculți la cavaliere. Niciodată n-au avut spectatori. Manevra se face cu o repeziciune demnă de o navă de război. *Libertatea* se canarisește ușor în tribord. Se aude etrava spintecînd hula ușoară de vînt. Pe dunetă urcă astronomul arab și Abihu Said, omul cu părul roșu.

— N-ați luat parte la o întrecere între corăbii, prea cinstiți oaspeți ? ! Vă ofer această plăcere. Priviți !

Cu un gest larg, căpitanul Păcurar îmbrățișează întregul orizont.

— La o întrecere cu vele și la cîntări marinărești... Papamarkos. Liber de la manevră. Cine cîntă în cinstea oaspeților noștri ?

— Un infern de viclenie, șoptește baronul Louis de Vic-Fézensac la urechea cavalerului Jean de Mirande. Vrea să-i înnebunească pe cei de pe galeasă. Iată, galeasa a și început să rămînă în urmă.

De la puntea centru se ridică glasul unui cor bărbătesc acompaniat de sunetul chitarelor.

— Inimioară... Cere-i voie căpitanului să dansez pentru oamenii care mi-au scăpat viața, se roagă Volia.

— Du-te, Volia ! Căpitanul o vrea.
— De unde știi ? Este iubitul tău ?
— Prostuțo ! rîde Voica Ilinca... Du-te !

*

* *

Ulus-maltezul privește *Libertatea* prin lunetă. Este un bărbat scund, uscățiv, cu barba blond-roșcată rotunjită proaspăt, cu unghiile tăiate scurt și lăcuite. Poartă peste cămașa din mătase albastră ilicul negru, fără mîneci, la modă cîndva pe navele lui Saladin Chiorul. Doi bărbați desculți, îmbrăcați în șalvari și ilice, purtînd legători de cap roșii, stau lîngă timonier într-o liniște deplină. Ulus își dă seama că *Pisica de mare*, galeasa făcută pentru flota lui la Rhodos, nu are nici o șansă să dubleze *Libertatea*. Nici măcar s-o ajungă. Nici măcar să rămînă aproape de ea. A văzut cum la o manevră simplă de orientarea velelor, corabia a prins aripi, fără să fi ridicat nici unul din focurile mari. Șansa lui nu este aici. Căpitanul Păcurar este demn de el. Iată-l, încolțit, sigur pe nava lui, dă o sindrofie oaspeților, ori echipajului, ori tuturora, ca și cînd s-ar afla legat la cheul Casei sale, într-o zi de sărbătoare. La puntea centru o femeie dansează. Poate hangița. Volia. Mută luneta spre dunetă. Descifrează chipul fetei lui Dragoș Voinea Bîrlădeanu. Un spasm dureros al inimii. A iubit-o încă din noaptea cînd au abordat *Albertina*, după ce l-a ucis pe Hidayet Riza Ali. A iubit-o nebunește în cele două zile de navigație pe *Albertina*. Apoi s-au prăbușit peste ei cei ai „împărăției Cycladelor", uciderea lui Saladin și destrămarea împărăției, pentru că El Mer este un pirat pocăit și bîntuit de remușcări, incapabil să guverneze un stat imaginar, așa cum a fost statul lui Saladin, insulele nefiind altceva decît un refugiu temporar, definit în spațiu, perfect localizat, deci putînd fi oricînd înconjurat de pe mare și trecut prin sabie ; pe cînd un imperiu compus dintr-o flotă nu poate fi niciodată definit și localizat, atunci cînd amiralul are inteligența să nu-și țină flota la un loc, spre a putea fi încercuită de o flotă mai numeroasă, sau de mai multe flote coalizate.

Cercul lunetei prinde chipul baronului Louis de Vic-Fézensac. Mîna Maltezului tremură ușor. Își stăpînește mușchii obrazului. Iată-l deci. Spionii lui din Lesbos și rețeaua lui din Istanbul n-au greșit. Ah, Louis ! În parte, ești printre capii răscoalei. Tu ai pierdut-o pe Francisca. Tu m-ai umilit pînă la sînge, pînă la mortificare, în fața căpitanilor. Ah, Louis !

Ulus-maltezul rămîne multă vreme cu luneta fixată pe chipul baronului care rîde și iată-l, diavolul se apropie de femeia de pe *Albertina*. Ușor *Libertatea* se depărtează și el vede în lunetă din ce în ce mai neclar chipurile celor de pe dunetă. Fără nici o legătură își aduce aminte de noaptea cînd a ucis-o pe Francisca, apoi, nu se știe de ce, de bătaia cu vergile suferită pe cînd era teolog la Salerno.

— Santo !

— Poruncă, stăpîne !

— Semnalizează cu oglinda. Toate navele să vină la cap Kanlîcaia... Acum și aici am pierdut partida.

2

Altîn Yunus pașa îi arată mereu poala caftanului din brocat auriu, aga de ieniceri de cetate îl împunge în coaste cu garda iataganului, este o rumoare ciudată care se ridică din *Konak meydani* — Piața conacului — plină de o mulțime pestriță care intonează un fel de cîntec de slavă, cîntec în care revine mereu, ca un refren, numele lui Altîn Yunus pașa. Căpitanul Păcurar se face că nu înțelege nici gestul pașei, nici împunsăturile în coastă ; adică „sărută poala caftanului în genunchi și să trecem la punctul următor". În spatele lui stau aliniați cei patru cavaleri apuseni. Povestea a început încă astăzi în 24 mai, la orele zece, cînd în portul Izmir s-au făcut strigările navelor intrate, de fapt numai *Libertatea* acostată după miezul nopții și cînd au venit la bord reprezentanții Casei Bîrlădeanu și ai marilor negustători greci și turci care

trebuiau să primească mărfurile. Voica Ilinca și-a reluat înfățișarea de mus murdar și trențăros, pentru a putea sta pe punte. Volia a dispărut în cabina echipajului spre a nu i se dezvălui tainele navei. Azizè în travestiul obișnuit. Izmirul otoman, vechea Smirnă legată de civilizația greacă și începuturile bisericii răsăritene, piață de robi cu tot Orientul, furnizor de carne vie al bordelurilor cairote, din Alep, Damasc și Bagdad, nu este tocmai locul cel mai fericit pentru ca tinerețele să se arate pe punteă unei corăbii aflate la voia stăpînirii. Cel dintîi care a urcat schela la bord a fost dumnealui jupanul Năstase Oalesparte, trimisul Casei Bîrlădeanu, văr primar cu jupîneasa Olga Dragomira Bîrlădeanu, calicit de mîna stîngă într-o noapte cu ceață cînd a abordat pe Dunăre un caic pe care-l credea încărcat cu mirodenii, de fapt caicul fiind al Flotei, înțesat cu mateloți înarmați. Jupanul Năstase Oalesparte i-a spus că nu poate intra în port cu harabalele, pașa sărbătorindu-și visul de azi-noapte, se zice fericit și prealuminata digestie, care tot azi-noapte a fost bună, fără ca hirurgii să-l supună la clisme și masaje dureroase. Vorbind dulce și „răpide" într-o moldovenească levantinizată, plină de cuvinte turcești, înalt, osos, vînos, purtînd mustăți de hînsar și un fel de costum moldo-venețian, jupanul i-a povestit cu sufletul la gură că la Smirna se petrec lucrurile cele mai năstrușnice, pornite din mintea lui Altîn Yunus pașa, care se pare, își bate joc de tîrgoveți ; ori mai rău, s-a smintit crezîndu-se una cu Allah, dacă nu cumva mai presus de Allah. Oricum, portul este închis, prăvăliile închise. Bazarul închis, negoațele oprite. Singurul loc unde viața își urmează cursul firesc este mahalaua de pe drumul Seidikoy ; dar mahalaua este opusă portului, așa că nu are cum să descarce „lîna, ceara și ce-o mai fi acolo și să încarce ce m-am făcut vrednic să agonisesc aici..." A venit grecul Tulios, aproape smulgîndu-și părul din cap. Sărbătorile pașei îl sărăcesc. Plătește cîrcașii pe degeaba, ăia se duc să-l ovaționeze pe pașă, să piardă vremea la bîlci, să mănînce baclavale, mărfurile zac în soare, nu are cine le cără în magazii, harabagiii își împodobesc harabalele cu chilimuri, cu frunze de palmieri și se tocmesc să intre în procesiunea care-i duce pe ienicerii de cetate îmbrăcați

mai întîi în ieniceri, apoi în chizilbaşi, apoi în robi armeni, păziţi de altă orta îmbrăcată ienicereşte, apoi în pescari, apoi în păstori, apoi în teologi creştini, ies din Konak meydani cu o înfăţişare, îşi schimbă straiele şi se reîntorc sub o altă înfăţişare în vreme ce ortaua dinainte intră în piaţă în noul ei travesti. Tot bîlciul se face pe spinarea meşteşugarilor şi a neguţătorilor. Fiecare poartă este silită să dea două rînduri de straie diferite. La început au dat straie cumpărate din Bazar. Defterdarii ienicerilor au prins de veste că este mai cu folos să ia pînzeturi, stofuşoare şi mătăsării, strigînd că afurisiţii de tîrgoveţi îşi bat joc de acele straie, cumpărîndu-le pe nimica din talcioc, că sînt pline de păduchi, nespălate şi poftind numai viguri neatinse de foarfecă. Este o spoliere nemaiîntîlnită. Finaragiii ţipă că au nevoie de fînare pentru iluminaţiile colorate, sacagiii de apă să stropească piaţa şi uliţele, ce să mai vorbim de oamenii agiei care umblă acum după panglici şi steaguri şi chilimuri, acum după covoare, să le aştearnă sub picioarele sfinte. Oraşul s-a umplut de spionii agiei. Cafenelele, tavernele, bordelurile, portul sînt pline. Stau, ascultă, pîrăsc. Dacă trei din ei dau pîră asupra unui neguţător, pîrîtul este tîrît la fortăreaţă unde i se pierde urma şi averea lui se scoate la mezat. Cumpărătorii, este lesne de înţeles, sînt tot una cu pîrii. Tulios, rotofei şi înfloritor cînd l-a văzut acum un an, slăbise, sub ochi îi atîrnau pungi vineţii, era îmbrăcat ca vai de lume şi i-a spus că asociatul lui, turcul Sade, şi-a vîndul părţile negociabile şi s-a dus cu toate ale lui la Iskenderun, să scape de acest iad. Că el însuşi îşi va vinde părţile negociabile şi va căuta scăpare tot la Iskenderun, ori poate la Alexandria. Altfel ori se ruinează, ori ajunge sub satîrul gealaţilor, cu atît mai mult cu cît Suleyman bey, comandantul fortăreţei, a pus ochii pe Theodora, fiica lui, pe care a văzut-o în trei duminici mergînd la biserică. Abia ieşise Tulios din cală unde se încîntase la vederea mărfurilor, rupînd cu unghiile învelişul din pînză de sac, cînd la cheu s-au auzit tropote, trîmbiţe şi s-a arătat un fel de solie încălărată pe cai albi.

— Dumnezeule, a şoptit Tulios, tremurînd. Fă-mă nevăzut. Iată-l pe tiranul meu.

Din șeaua înaltă cu ferecături din aur, avînd valtrap din blană de pardos, a descălecat măreț un ofițer purtînd cuca ienicerilor, lucru neobișnuit la Istanbul. Omul încălțat cu cizmulițe verzi din safian a trecut schela la bord, aducîndu-și greu piciorul drept. Era însuși Suleyman bey, însoțit de un soi de dieci, doi la număr, purtînd călimările de alamă la brîu și penele de gîscă după ureche, alte pene tot la brîu, într-un corn de vacă lustruit și legat în cercuri de alamă. Îl văzuse o dată, în trecere. S-a mirat că n-a venit capudan-bey, comandantul portului, să vămuiască. Pentru acela Barba Gore pregătise „darul beyului", trei pielcele de jder, un burduf cu ceară parfumată, trei roate de caşcaval, un butoiaș mic cu sardele, unul cu icre de chefal.

— Stai aici, i-a spus lui Tulios.

Ca la fiecare acostare, echipajul stătea adunat la prova, spre a fi cercetat de agie. Darul bușbulucbașului era acolo, la Papamarkos. Cei patru cavaleri și doctorul Medio stăteau în babord, avînd la mijloc pe Abu Raihan Osman ibn-Ahmad și fiul său. Lîngă el erau Barba Gore și Abihu Said. Musul între oamenii din echipaj. Catîrca simțind pămîntul, necheza. Țapul Osman îi ținea hangul, behăind. L-a poftit pe Suleyman bey în salon. Pe urma celor doi dieci, a urcat un fel de cocoșat spîn, purtînd strai roșu de hakim — greco-armeanul Toruntzias, cunoscut pentru miile de chițibușuri prin care storcea căpitanilor daruri bogate, ca să declare că nava nu este purtătoare de ciumă sau holeră. Suleyman — trăsături turcomane — voinic, cu obrazul ciupit de vărsat, n-a vrut să intre în salon cerînd să i se aștearnă ceva pe dunetă. I s-au așternut pernele ținute pentru asemenea ceremonii. Scribii au desfășurat sulurile pentru a scrie mărfurile. Suleyman l-a privit în ochi. A făcut un gest moale, ca și cînd ar fi alungat o muscă supărătoare. Scribii și-au adunat sulurile, ploconindu-se. Au coborît la puntea centru.

— Să rămînem singuri, a șoptit.

Au rămas singuri.

— *Egilan basch kiezil mes! ... Capul plecat nu-l taie sabia*, a spus Suleyman, comandantul fortăreței.

— *Acargiak can damarde durmaz!... Sîngele care trebuie să curgă, nu poate rămîne în vine*, a răspuns.

— *Tecdir tedbiri bozar...* Soarta este mai tare decît toate scopurile omeneşti. Unde este femeia-flacără ?

Comandantul fortăreţei a ridicat mîna, nelăsîndu-l să vorbească.

— Pot porunci să se scoată fiecare scîndură a caicului tău.

— Sînt sub protecţia hatişerifului împărătesc. Plăteşti cu viaţa. Ce vrei ?

— Nici măcar femeia-flacără. Este a ta ?

— Poate !

— Nici măcar pe effendi Louis !

— Ţi-a spus-o Ulus ?

— Mi-a spus-o un *djin.*

— Spiriduşii se pot înşela.

— Nu cînd vorbesc printr-o catîrcă şi un ţap.

— Nici catîrca, nici ţapul nu au călcat legea.

— O calci tu.

— În ce fel ?

— Ascunzînd ucigaşul unui matelot.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— O vei şti.

— Mă ameninţi ?

— Îţi aduc aminte.

— Eşti deci prietenul lui Ulus şi al lui Zarfa ? !

— Poţi tu jura că sînt ?

— Ai venit să vămuieşti sau să dezlegi ghicitori ?

— Să vămuiesc ? Allah ţi-a luat minţile. Am venit să-ţi spun că eşti solul regelui Franciei, către luminăţia sa Altîn Yunus, paşa-astronomul astronomilor, preafericitul imam neîntrecutul stihuitor, ale cărui daruri strălucite l-au făcut cunoscut în toate părţile acestei lumi luminate de soare şi mîngîiate de vînt.

Tirada este spusă destul de tare să fie auzită măcar pe jumătate din corabie.

— Allah te-a adus, i-a şoptit, aproape fără să mişte buzele... Joacă şi vei cîştiga. Cercetează această lume şi vei înţelege.

A auzit plescăitul uşor al unor vîsle. O galiotă vopsită în verde cu un singur rînd de vîsle a venit dinspre fortăreaţă, acostînd nu departe de *Libertatea,* bord în

bord cu cel mai apropiat caic de pescuit, din șirul lung al caicelor legate la cheul din piatră al portului.

A privit în ochii verzi ai beyului. N-a văzut decît taina. Galiota l-a ajuns din urmă. Cînd ? Poate spre dimineață. Ce legătură are galiota cu Ulus și acesta cu Suleyman bey, comandantul fortăreței Izmir ? Și despre ce joc este vorba, dacă nu despre acest joc idiot de-a solul regelui Franciei, pe care i-l reamintește cu atîta osîrdie garda iataganului care-i ciocăne coastele. Singura lui spaimă este Voica Ilinca. Cum a fost vestită galiota ? Poate prin *Rechinul albastru*. De ce n-au sosit *Iskenderun* și *Ayșe* ? Ce se întîmplă acolo, în pîcla ușoară, străvezie, care plutește diafan peste golful Izmir și în ce nebunie a nebuniilor a căzut, nebunie care răstoarnă sensul acestei escale și-l scoate din el însuși, fără voia lui, înnebunindu-l, pentru că schițează o reverență, sărută poala caftanului de mătase și surprinde privirea ironică, tăioasă, a lui Altîn Yunus pașa, care-i spune cu glas cîntat :

— Allah cu tine, înalte sol !...

Suleyman bey repetă salutul preastrălucirii sale și Louis îi tălmăcește în franceză acest salut, el făcîndu-se că n-a înțeles ceea ce înțelesese și că înțelege ceea ce de fapt nu înțelege.

Altîn Yunus pașa stă turcește pe un vraf de perne sub baldachinul din mătase brodată cu aur, baldachin ținut de patru robi nubieni, alți robi nubieni îi fac vînt cu evantaie din cozi întregi de păun, muștele bîzîie peste cofeturi și zaharicale, în vase de cult, uriașe, bătute în aramă, ard mirodenii, vîntul de la uscat este sec și miroase a rășină de pin, cerul luminos și în piață a început defilarea carelor alegorice, adică a harabalelor gătite cu chilimuri, unde ieniceri adevărați se luptă cu un fel de ostași-preoți în straie negre, ciocnindu-și iataganele, un cor bărbătesc intonează un marș războinic și Altîn Yunus pașa spune :

— Pe Allah, Suleyman, am să-ți iau capul... Văd pentru a treia oară maimuțăreala asta prostească. Cine sînt soldații negri ? Eu n-am luptat decît cu afurisiții de chizilbași, aceia au bărbile roșii. Să le vopsești bărbile în roșu și acum sînt ostenit. Vreau să stau de vorbă cu cinstitul sol. Dacă mai văd o muscă, ți-o dau s-o înghiți.

Războinicul se prosternează pînă la pămînt. Spune cu glas smerit, atît de smerit încît căpitanul nu crede că poate ieși din pieptul unui bărbat care și-a condus odele de ieniceri cumpliți prin pustiurile și în munții rîpoși ai Răsăritului :

— Pulbere sînt la picioarele tale, o atoatevăzătorule !

Radu Nanu Păcurar surprinde privirea deznădăjduită pe care i-o aruncă beyul și-l aude pe baron spunîndu-i în limbaj „à la marinaio" : „scoate prova din val, căpitane".

*

* *

Deci, un bey temut, într-un fel ciudat prieten cu Ulus-maltezul, ori poate cu Zarfa reis, războinic care a luptat de la Izmir pînă la piramide în Egipt, în Armenia și în Asia, pe Tigru și Eufrat, neștiind cum să-și înveselească stăpînul, o pașa de Izmir, atotputernică în vilaietul încredințat spre propășire, iată, a găsit cum să-și scape capul încă o zi, închipuind acest joc prostesc de-a solul regelui Franciei, care trebuie să-și umple gura de laude nerușinate la adresa micului tiran nebun din Izmir, laude care prin gura „tălmaciului" Louis devin atît de sfruntate, încît roșesc pînă și stîlpii de abanos ai baldachinului. La semnul lui Suleyman, un grup de ieniceri cornișți sună prelung în corni. Căpitanul Radu Nanu Păcurar urmărește cu atenție tot ce se întîmplă în jur, nevenindu-i să-și creadă ochilor. La escala de acum un an portul era plin de caice de cabotaj care veneau și plecau, de bărci și caice pescărești, cîrcașii se întreceau între ei, harabalele veneau zuruind din roți, descărcau baloții și butoaiele, turmele de capre pentru insule behăiau, alte harabale încărcau mărfurile aduse de corăbii, ori lemnul scump, african, venit de la Alexandria, caravanele de cămile se formau chiar aici, în Konak meidani, cămilele răgeau jalnic, cămilarii strigau, strigau neguțătorii, treceau ursari cu urșii ținuți de lanț, era o forfotă și un du-te vino necontenit, îi plăcea să stea pe dunetă și să admire iscusința păstorilor care ambarcau caprele îndărătnice, ori măgarii, iscusința catîrgiilor în a-și convinge patrupedele încăpățînate să urce

schelele la bordul caicelor, vîntul foşnea în coamele înalte ale palmierilor, treceau femei de stradă, ori curtezane în litiere purtate de catîri gătiţi cu hamuri roşii bătute în cuie de alamă, pînă şi cerşetorii erau prosperi şi la nevoie îşi uitau calicia punînd umărul la descărcat sau la încărcat, acolo unde cîrcaşii nu mai pridideau. Ceva se întîmplase în răstimpul acestui an, ca şi cînd o molimă, o ciumă crîncenă ar fi pustiit Izmirul. Zeul Mercur, cel care aduce bogăţia, se pitise undeva, în ruinele agorei. Tot bîlciul se sparge, ca şi cînd cornii ienicerilor ar avea puteri magice. Harabalele pleacă la galop. Odele de ieniceri se pun în marş. Piaţa este invadată de simigii, de bragagii, apar din pămînt tarabele mărgelarilor, şelarilor, papugiilor, abagiilor, neguţătorii îşi desfac coşurile uriaşe de nuiele aduse la galop de cotigi trase de măgari, apar şiruri de cămile conduse de arabi în burnuzuri albe, se strigă marfa, se cheamă martor numele lui Allah şi Izmirul îşi leapădă masca de bîlci, redevenind el însuşi.

— Suleyman, ai un semn negru pe ziua de astăzi, oftează Altîn Yunus paşa... Ce mai veşti de la Istanbul, căpitane ?

— Amestecate, luminăţia ta.

Căpitanul Păcurar îşi jură să-şi ţină firea. Ce joc între luciditate şi nebunie joacă Altîn Yunus paşa ?

— Eşti cam nerușinat în lingăveli.

— Nu mai puţin nerușinat decît nerușinarea de aici, luminăţia ta !

— N-au har, oftează paşa, plesnindu-l cu biciuşca pe nubianul care moţăie şi lasă să-i atîrne evantaiul uriaş. Fără să deschidă ochii, nubianul reia mişcarea dreapta-stînga... Suleyman n-are har. Epumbener n-are har. Tu n-ai har. Dacă-l aveai, puteai juca rolul solului în aşa fel încît, crezîndu-te, să uit de clipă... Împăratul o poate face. Ce-mi poţi spune de alaiurile lui de cadîne, pe Bosfor ?

— Harul împăratului este că nu închide Bazarul şi alaiurile lui nu opresc descărcarea corăbiilor.

Altîn Yunus paşa zîmbeşte. Un zîmbet pieziş, care se strecoară şerpeşte în cugetul căpitanului.

— Eşti o slugă obraznică, omule. Pe Allah, effendi Louis. Mi-aţi lipsit vistieria de cincisprezece pungi, darul

lui Saladin. Allah vede !... Allah nu uită !... Să-mi trimeți un butoiaș cu icre de morun. Suleyman. Ia-i vamă...

— I-am luat, stăpîne.

— Atunci, duceți-vă... Allah ! Ce oameni fără har poposesc în vilaietul meu ! Și se mai laudă cu feluritele lor științe fără să-mi poată numi nici zece stele din cele o mie cinci sute, cunoscute.

În clipa aceea fără nici un înțeles se aude în piață un nechezat de catîr întărîtat. Apoi un behăit. Apoi țipete. O haraba de mărgelar zboară în aer, ca smulsă de furtună. Este vînzoleală. Un țap negru fugărește doi ieniceri, care vor să-l taie cu iataganele. Căpitanul Radu Nanu Păcurar simte cum un frig de gheață îi sleiește trupul. Suleyman bey se uită în cer. Patru ieniceri încearcă să tragă catîrca Voliei. Țapul Osman îi șarjează la galop mic.

Cu o stăpînire de sine care-l ucide, căpitanul Păcurar face o temenea adîncă. Sărută poala caftanului aurit.

— Ai înțeles ? șoptește Suleyman. Ai un ceas, ca să ridici pînzele.

Pașa moțăie. Baldachinul este așezat sub palmieri, pe o estradă înaltă, îmbrăcată în mătase albastră, vegheată de ieniceri în arme. Nu se știe cînd, nu se știe de unde, s-au ivit dieci, s-au adus măsuțe joase, saltele mici pentru dieci, Suleyman bate în gong și un crainic vestește că luminăția sa Altîn Yunus pașa, preaputernicul stăpîn al vilaietului, judecă astăzi numai princinile cu vameșii, care pentru lăcomia lor nerușinată au fost aruncați în lanțuri. Tot astăzi se semnează învoielile pentru negoțul cu insulele. Cînd coboară de pe podium, căpitanul și cavalerii intră într-o mulțime de tîrgoveți de toate neamurile, așteptînd într-o liniște cuviincioasă.

— Ce nebunie, șoptește baronul. Mă tem strașnic să nu-mi pierd bunătate de cap.

Căpitanul Păcurar vede negru. Străbate mulțimea croindu-și loc cu coatele. Aude un răget jalnic și un behăit tremurat, plin de durere. Cînd răzbate în piață vede catîrca într-un lac de sînge și cu capul culcat pe ea, îl vede pe bravul Osman dîndu-și sufletul. Iese în Karsîyaka, ulița plină de prăvălii și magazii care mărginește cheul. Gardă de ieniceri la schelă. Urcă pe corabie. Barba Gore poartă pe obraz două urme însîngerate de biciușcă. Are

cămașa făcută ferfeniță. Zdrențele sînt amestecate cu sînge. Secundul pune un genunchi pe punte.

— S-a dat pe mîna lor, ca să nu afle taina corabiei, domnia ta.

Ienicerii împing schela la bord. Taie parîmele cu iataganele. *Libertatea* n-a descărcat și n-a încărcat. Vîntul de la uscat împinge corabia spre larg. Galiota încarcă apă. Un bărbat înalt stă nemișcat la pupa, lîngă kioșkul vopsit în cărămiziu. Căpitanul Păcurar urcă pe dunetă. În aceeași clipă mateloții, fără nici o poruncă, se cațără în arboradă. Cel dintîi este sus în gabie Carastan Ochi Ager. În clipa cînd mortificat, pustiit, înțelegînd toată mîrșăvia în țesătura ei cea mai tainică, Radu Nanu Păcurar ordonă brațarea în evantai ca nava să gireze pe cîrmă, Carastan scoate un strigăt sălbatic, arătînd spre uscat, porțiunea de drum din lungul coastei care leagă Izmirul de fortăreață. Se văd doi călăreți gonind nebunește spre plajă, urmați de alți șase. Unul din cei doi călăreți poartă straie femeiești.

— Volia, strigă Carastan... Avem apă, pînă aproape, căpitane !

— Barca ! poruncește și se întoarce în el însuși.

Îi vede pe cei patru cavaleri, ajutați de doctor Medio, scoțînd barca în afara bordului. Cavalerii își aruncă spadele pe punte. Își trag cizmele unii altora. Rămîn desculți. Își aruncă surtucele. Redevin mateloți, într-o clipită. Plesnetul nebun al vîntului în vele. Căpitanul face volta sub vînt. Aude catargele pîrîind. Fluierul lui Barba Gore cheamă echipajul la manevra școtelor. *Libertatea* se pune paralel cu coasta. După ce „salută" balansîndu-se ușor în ambele borduri, se canarisește în tribord și ușor, abia simțit, prinde viteză. Căpitanul Păcurar vede acum linia înspumată care desparte apele verzui, puțin adînci de apele albastre, adînci. Un eșuaj i-ar duce pe toți în robie. Altîn Yunus, ori este nebun, ori este un actor de geniu.

— Ușor la babord, strigă Carastan din gabie.

Vine ușor la babord. Cei doi călăreți — desigur Voica Ilinca și Volia — intră în mare la galop. Se văd jerbele de stropi. Se văd urmăritorii împingîndu-și caii în apă. Ah, diavolițele ! Silesc caii să înoate. Gata. S-au aruncat în mare. Caii se întorc. Li se văd capetele. Se vede fusta

neagră a Voliei umflîndu-se pe creasta albă a berbecilor. Nici unul din călăreți nu le urmărește. Se aud pocnetele slabe ale pistoalelor. Vede gogoloaiele de fum alb de la gura țevilor.

— Galiota ! strigă Carastan.

Galiota se desprinde de la schelă. Vîslele uriașe bat apa în ritm îndrăcit. Este o jumătate de leghe pînă în port. Este mai puțin de o jumătate de leghe pînă unde se văd jucînd pe valuri capetele celor două înotătoare. De la fortăreață pornesc trei bărci mari, soldățești. Se aude bubuitul unui tun. Se văd clăbucii de salpetru ridicîndu-se deasupra donjonului central. Ghiuleaua înroșită cade prea departe de *Libertatea*, ca artileria fortăreței să fie de temut. Căpitanul Păcurar știe că viața tuturor este acum în dibăcia tuturor și în fiecare mișcare pe care el o impune navei. În arboradă a rămas numai Carastan care strigă la răstimpuri dese :

— Galiota la cinci bătăi.

— Galiota la patru bătăi și jumătate.

— Galiota la patru bătăi și un sfert.

Acum ! Căpitanul Păcurar vîne în vînt. Lasă velele să fluture. Cavalerii coboară barca la apă. Se lasă să lunece pe parîme, ca dracii. Barca țîșnește sub bătaia ramelor trase de foștii galerieni ai lui Saladin, cel care plătea în aur greu complicitatea pașalelor din vilaietele maritime. Cîte lucruri nu se explică acum, își spune căpitanul, ținînd corabia în vînt și urmărind într-un fel de apatie neagră zborul bărcii vîslite de cavalerii goi pînă la brîu.

— Galiota la patru bătăi. Bărcile la patru bătăi și jumătate. Cursa bărcii este pe viață și pe moarte. Pocnete de muschetoane. Cea dintîi greșeală a urmăritorilor din bărci. Au oprit vîslitul, ca să tragă. Pierd.

— Căpitane ! Privește la uscat ! strigă Carastan din gabie.

Privește la uscat. Din tîrg iese o cavalcadă numeroasă. Se văd strălucind straiele și armele. Cavalcada urmează linia joasă a coastei. Patru cai trag pe plajă la galop nebun, biciuiți de călăreți desculți și goi pînă la mijloc, o barcă mare de pescuit.

— Prea tîrziu, Altîn Yunus paşa, spune tare, îl vede pe Louis trăgînd-o pe Voica Ilinca în barcă, o recunoaşte după straiele de mus, vede cum se scurge apa din acele straie, apoi Louis o trage în barcă pe Volia, barca se răsuceşte pe coama unui val printr-o manevră dibace, ramele se ridică scurt şi Carastan strigă :

— Galiota la trei bătăi, domnia ta.

La trei bătăi de muscheton. Jumătate din oameni sînt la şcote şi fungi. Barca ajutată de vînt şi val se apropie de *Libertatea*. Barba Gore filează două scări de pisică în babord. Tot restul se petrece într-o tăcere încordată, oamenii mişcîndu-se la bord fără nici o poruncă. Barca acostează în babord. Jean de Mirande o leagă scurt de barbetă cu o parîmă. Ramele sînt trase înăuntru. Voica şi Volia urcă pe scările de pisică, urmate de cavaleri. În aceeaşi clipă el abate sub vînt. Velele pocnesc. *Libertatea* pare că şovăie o clipă.

— Galiota la trei bătăi şi jumătate, domnia ta !...

O vede pe Voica Ilinca îmbrăţişînd-o pe Volia. Cineva le înfăşoară în pături. Fluierul lui Barba Gore vesteşte „volta sub vînt". Cerul este nespus de albastru şi de la uscat vine sunetul aspru al cornilor poruncind corabiei să tragă la cheu. Căpitanul Radu Nanu Păcurar ştie că aceasta este cea dintîi poruncă a Puterii pe care o nesocoteşte şi că în clipa cînd Voica Ilinca a urcat la bord viaţa lui s-a schimbat poate pentru totdeauna.

3

— Ne apropiem la galop de secretul acestui om, şopteşte Jean de Mirande cînd fluierul secundului cheamă toată lumea pe punte.

— Abordajul galiotei a fost magistral, spune baronul Louis de Vic-Fézensac.

— Eşti îndrăgostit pînă peste cap, baroane, spune cavalerul Pierre de Mirande.

— Toţi sîntem îndrăgostiţi, parează inteligent don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera. De cer. De mare. De această corabie minunată... Domnilor ! Căpitanul !...

Căpitanul Păcurar simte încă în tot trupul manevra pe care-a făcut-o după ce *Libertatea* a schimbat mările. Galiota înălţase vela, încercînd să-i taie calea spre larg. A manevrat în aşa fel încît a dublat-o la două braţe prin bordul din vînt luîndu-i vîntul şi rupîndu-i toate vîslele din babord. A fost un pîrîit de lemn spart, amestecat cu ţipete şi cu cîteva pocnituri de muschetoane, galiota s-a dezechilibrat răsucindu-se de aproape 360 de grade, după care a pus prova pe fortăreaţă. Stă pe dunetă, vede vîrful Karabelen Tepe luminat la soare, Izmirul a rămas doar un punct alb pe linia coastei şi, după ce pune prova corabiei pe insula Hekim, îi predă timona lui Barba Gore.

— Eşti neguros ca talpa iadului, domnia ta, mormăie secundul. Slavă Domnului, jupîniţa merită osana să-i cîntăm şi la picioare să-i cădem şi ca pe un duh făcător de minuni s-o preamărim.

— Asta şi vreau să fac.

— Nu te umple de minciuni, că nu ţi se cade. Ai numai junghere în ochi. Echipajul o iubeşte. A luat-o sub paza lui.

— Pe mine nu ?

— Tu eşti căpitanul.

Barba Gore cu urmele însîngerate ale biciuştei pe obraz îl fură cu coada ochiului.

— Ai poruncit să chem echipajul... Uită-l... Plecăciune, domniţă. Fluierul meu nu este pentru domnia ta. Odihneşte-te, sufleţelule, că mă omori cu zile. Şi nu gîndi la tiranie...

— Venind vremea să ne ridicăm cu toată puterea împotriva tiraniei, domniţă, spune căpitanul, făcînd o reverenţă neobişnuită la el. Te rog plecat, povesteşte oamenilor răpirea, vicleşugul şi fuga. Asta le va deschide sufletul spre cele ce vor veni.

Este ceva atît de grav şi adînc în „el", încît Voica Ilinca simte în tot trupul apropierea unui deznodămînt. Încearcă să-şi regăsească echilibrul. Forţa ei de a se interioriza. Nu reuşeşte. Poartă straie albe de matelot. În

buclele scurte ale părului îi strălucește o pudră ușoară de sare.

— Să povestească Volia, spune.

Căpitanul se înclină.

— Să vorbiți tare, să nu scap o vorbuliță, se roagă Barba Gore.

— Învoiește-te să cobor din gabie, domnia ta, strigă de sus Carastan. Sînt doar cîteva bărci de pescuit pe lîngă insulă și atît.

— Coboară !

Cînd intră între oameni, bărbații hirsuți, roși de asprimea mării și a vremurilor se descoperă. După ce Voica Ilinca îi șoptește ceva Voliei, îmbrăcată în straie de matelot din lada jupîniței, hangița se așază turcește pe punte. Toată lumea se așază. Azizè lîngă Voica, strîngîndu-i mijlocul cu sfială gingașe.

— Cît am plîns, inima mea ! îi gîngure la ureche. Ești lumina noastră și veselia noastră.

Volia are glas plăcut, ușor răgușit, de hangiță învățată să strunească slugile și mușteriii. Povestește cum la bord au urcat zece ieniceri, conduși de un bărbat înalt, cu ochiul stîng scos cu jungherul, pe care ea se jură că l-a văzut de nenumărate ori sporovăind cu Mihailos, catîrgiul hanului, care spunea că-i este văr și are un caic de pescuit bureți. Acela le-a spus că la bord sînt două femei, ucișașele din Mitilini, despre care l-a vestit pe Suleyman bey. Să scoată scîndură cu scîndură, să le găsească. Știu porunca. Ori femeile, ori capul. Auzind, văzînd printr-un ochete cum este bătut cu biciușca Barba Gore și cum Voica Ilinca sare ca o tigroaică smulgînd biciușca din mîna basbulucbașului de ieniceri și cum îl croiește cu sete și acela îi smulge bluza de pe sîn, a sărit ea însăși, luîndu-l în unghii pe nelegiuit. După care chiorul a poruncit să nu se atingă de ele nici cu un zîmbet, necum cu un cuvînt. Doi ieniceri le-au luat în șei. Erau călăreți prosti, cum sînt ienicerii în cetate. Nu se știe cine a dezlegat catîrca și țapul.

— Eu, spune Carastan... Erau mai lesne de găsit decît două femei. Catîrca a venit după ieniceri, la galop. I-a ajuns dincolo de *Konak meydani*. Ea a țuțuit-o pe Mira, a strigat-o, l-a strigat și pe Osman, și-a bătut joc de ieni-

cerul care o ținea în șa cu grijă, ea îl aținta, i-a spus că-l va pîrî c-a vrut s-o siluiască, că i-a spus să fugă cu el la Manisa, că iese din orta și se face păstor de dragul ei, ienicerul l-a chemat în ajutor pe Allah, spunînd că duce în șa pe satana însuși, că se va ruga să i se dea lui porunca să-i taie capul. Cînd a aținat-o pe catîrcă și catîrca s-a pus cu copitele pe caii ienicerilor unul a căzut din șa, alții au descălecat să prindă catîrca. (Volia povestește și lăcrimează.) Atunci i-a luat în coarne țapul Osman. Călărețîi au plecat la galop să scape de animalele acelea blestemate. Cînd au văzut marea, ea Volia a simțit că trebuie s-o privească în ochi pe Voica, Voica i-a făcut un semn spre mare, adică mai bine ne înecăm ; apoi a apucat-o un tremur ca de boala copiilor, a rostit versete din coran, ienicerul care o ducea a sărit din șa, boala copiilor este sfîntă la ei, atunci Voica Ilinca a spus un cuvînt, ori poate o vrajă, calul a răsturnat ienicerul.

— L-am împuns cu jungherul, spune Voica Ilinca.

Voica Ilinca a repezit calul asupra mea, eu m-am culcat pe gîtul roibului, i-am dat un cot în bărbie voinicului, Voica l-a împuns în umăr, omul a căzut și-am dat chiot. Caii s-au speriat. Voica l-a întors cu fața spre mare. Atunci a strigat :

— *Libertatea*... Am văzut corabia. Mi-era greu să mă înec.

Se aude doar vîntul mîngîind velele.

— Mulțumim tuturor, spune Voica Ilinca. Nu este vina noastră.

— Căpitanul a dat adunarea. N-am descărcat. N-am încărcat. Dușmanii ne hăituiesc. Au vrut să ardă corabia care ne hrănește. Care ne este casă și lumină, și libertate. Să-l ascultăm pe căpitan, spune Papamarkos.

— Iată-l, șoptește Jean de Mirande...

— Cine ? întreabă baronul amintindu-și cu duioșie zîmbetul sleit pe care i l-a adresat fata în clipa cînd a săltat-o în barcă. Răspîndea un parfum ciudat de trup tînăr, alge și soare.

— Poate destinul, Louis !

— La arme, poruncește sec căpitanul Păcurar și se ridică.

Este o forfotă mută. Oamenii din echipaj se fac nevăzuți. Carastan aduce armele căpitanului. Cavalerii se întorc din cabină încingîndu-și spadele. Echipajul se strînge în careu la puntea centru. Pescăruși. Mulți pescăruși în cerul albastru alburiu, țipînd și picînd în valurile ușoare, plescăitoare.

— În numele libertății celei adevărate, neîntinate și sfinte, iau în stăpînire nava *Libertatea* pentru domnul și stăpînul meu Io Mihail Voievod al Țării Românești. Jur să port război dușmanilor lui, care dușmanii libertății noastre sînt și să-i fiu aici, soldat credincios.

Își trage sabia de abordaj. Oamenii își țin răsufletul.

— Carastan !

— Poruncă !

— Coboară flamura împărătească.

Căpitanul Păcurar o privește în ochi neînduplecat, pe stăpîna corabiei. Voica Ilinca și-a îndreptat trupul. Îi ține privirea. S-a îmbujorat. Pieptul îi tresare sub bluză. Carastan coboară flamura de la pic. O aduce în fața căpitanului. O aruncă pe punte. Căpitanul o apasă cu talpa cizmei.

— Jupînița Voica Ilinca Bîrlădeanu.

— Aici de față, răspunde foarte limpede Voica, necrezînd că este „aici de față", trăind ca într-o somnie grea cu sensuri care-i scapă.

— Te învoiești au ba să treci *Libertatea* pe sama viteazului care-i strigă numele la Dunăre, făcînd să tresară inimile tuturor asupriților ?

Diavolul ! Știe că nu poate spune nu ! Mai ales acum nu poate spune nu ! Și ce frumos și ce mîndru este stînd neînduplecat cu talpa pe flamura împărătească, privind-o dintr-o dată ca pe o femeie (aude liniștea, simte toate privirile ațintite asupra ei, știe că răzvrătiții niciodată nu cer de la stăpînii lor voie să se răzvrătească, știe cîți căpitanî au ridicat flamura nesupunerii, poveștile despre corsarii reginei Elisabeta a Angliei sînt de mult cunoscute la Istanbul, mai ales în cercurile grecești și genoveze), o privește ca pe o femeie diavolul, o privește ca pe o femeie a lui, diavolul afurisit, nu poate sta nemișcată în liniștea asta nefirească și dintr-o dată spune cu un glas foarte limpede, pe care nu și-l recunoaște :

— Mă învoiesc !

Se sperie singură, nu de consecințele acestor două cuvinte, ci de tunetul de urale, de zăngănitul armelor, de vacarmul făcut de echipaj.

— Magistral jucat, șoptește Jean de Mirande, cînd căpitanul își deschide tunica ușoară, cu guler din piele moale, scoțînd de la piept un săculeț din mătase și din săculeț un pavilion roșu, sîngeriu, pe care-l desfășoară și atunci se vede că acel pavilion este tivuit cu ciucuri de aur și are brodat un vultur corb care ține în cioc o cruce și în gheare două săbii încrucișate.

— Misterul armeriilor, spune Jean de Mirande, exaltîndu-se nu la vederea acvilei valahice, ci la ceremonia simplă a ridicării acelei flamuri de corsar domnesc la pic și de faptul că domnișoara Voica Ilinca Bîrlădeanu îngenunche și, în cel mai pur stil oriental, sărută mîna sceleratului de căpitan. Jean de Mirande interpretează schima făcută de acesta ca pe o dezaprobare a gestului fără să știe că domnișoara îngenuncheată cu smerenie feciorelnică îi mușcase acestuia mîna pînă la sînge.

4

— Jupîniță !

— Tîlharule !

— Voichițo !

— Nerușinatule ! După ce prazi avutul tatălui meu, care avutul meu este, mai îndrăznești ? După ce te-a ocrotit, ca pe feciorul lui de inimă te-a ținut, cu noi ai crescut, la masa noastră ai mîncat, lîngă noi ți-ai alinat suferințele... Tîlhar neobrăzat și fățarnic !

— Dacă nu vorbești cuviincios, diavoliță, vezi tu pe dracu ! Nu tu m-ai adus aici ? Ce-ai căutat în hanul „La Pisica de mare" ?

— Fac ce vreau ! Nu-mi poruncești tu !

— Pe corabia asta eu poruncesc... Eu și numai eu !

— Am să răscol echipajul, tiranule.

— Asta-i mulţămita ?

— Pentru ce ?

— N-ai pentru ce-mi mulţumi ?

— Nu-mi aduc aminte !

— Uite că-ţi aduc eu aminte. Să ţii minte acum şi-n vecii vecilor amin !

Dintr-un salt scurt căpitanul o prinde în braţe, o răsuceşte, o frînge pe genunchi şi-i trage la fund cîteva scatoalce marinăreşti.

— Stai tu, diavoliţo, gîfîie (fata îl muşcă de mîna stîngă, de pulpă, bate din picioare, este ca ţiparul şi trebuie s-o ţină zdravăn, ar lua-o în braţe şi ar supune-o altfel, ştie că o iubeşte nebuneşte), gîfîie şi-i dă la fund pentru neascultarea de la lecţiile de scrimă, pentru neascultările de la bordul caicului de plimbare *Zefirul*, nu-i mai dă la fund, dar îi înşiră toate neascultările, fata s-a lăsat să lunece pe podeaua salonului, lacrimile îi picură pe obrazul plin de pistrui şi el o dojeneşte că putea să-şi piardă viaţa în hanul „La Pisica de mare" ; ori şi mai rău, să ajungă în haremul lui Altîn Yunus care, după ce se va fi săturat de ea, s-o vîndă arabilor. Voica Ilinca oftează, Dumnezeule ce bine este să te dojenească „el" cu glasul tremurător, el care nu putea rămîne simbriaşul nimănui, rămînînd, n-ar mai fi fost „el" şi ce poate fi mai minunat decît să trăieşti pe corabia unui corsar care luptă pentru un prinţ al libertăţii ? Îl priveşte printre genele umede. A îngenuncheat lîngă ea. Îi mîngîie părul tîlharul, i-l mîngîie cu palma care a bătut-o la fund ca pe un copil. Ah, diavole, ce-ai să-ţi muşti tu degetele alea ! Ar vrea s-o ia în braţe şi s-o legene şi „el" prostul îi spune cum Casa nu va pierde, dimpotrivă, va cîştiga, mai ales după ce Abihu Said va vesti la Istanbul răzvrătirea şi „tatăl nostru, domnia sa Dragoş Voinea va şterge numele corabiei de pe tabla Casei de la cheul Therapia", tot ce va agonisi pentru Mihail Voievod trecînd prin Casa Bîrlădeanu, ca şi pînă acum.

— Din ce plăteşti echipajul, şi pe mine şi pe Volia, spune Voica Ilinca foarte rece... Că nu putem trăi din strigăte de „bravos". Şi după ce scap din robia ta, vreau să-mi cumpăr o corabie, să mă fac căpitan.

Căpitanul Păcurar îngheață. Îndată după ce a ridicat la pic pavilionul de corsar domnesc, echipajul a izbucnit în urale. S-a făcut jurămîntul, încrucișîndu-și lamele săbiilor. S-a juruit credință căpitanului, navei, libertății, domnului Mihai, jupînului Dragoș Voinea, încît pînă la urmă s-a știut bine numai că s-au ridicat împotriva tiraniei sultanului, că vor purta armele la vedere și că, la asfințitul soarelui, cînd vor dubla insula Uzunada insula Strugurilor), se va face cel dintîi sfat de obște. Cavalerii au spus că schimbarea de pavilion a pus puțină sare în scopul navigației, ei nefiind negustători, ci soldați. Doctor Medio a protestat, cerînd să fie debarcat, pentru a ajunge la Istanbul și a vesti părinții de răpirea celor două bunuri capitale : fata și corabia. A fost ascultat în tăcere. Voica Ilinca a spus că atît fata, cît și corabia sînt în slujba binelui, citîndu-l pe Aristoteles și anume *Politica*, cartea a VIII-a *Despre revoluții,* în așa fel încît toată lumea a înțeles că revolta la care i-a chemat căpitanul este singura modalitate de a-și impune demnitatea lor de bărbați supuși tuturor umilințelor, de la cele religioase la cele naționale. S-a strigat din nou „bravos" și s-a aplaudat ca în agora, ei știau toate aceste lucruri, dar Voica Ilinca le explicase simplu, aproape copilărește și doctor Medio a răspuns că respinge violența, iar dacă domnița rămîne la bord, el, ca preceptor plătit s-o instruiască, nu are dreptul s-o părăsească. Cu atît mai mult nu poate părăsi nava, fiindu-i hirurg și, după cîte bagă el de seamă, echipajul caută cu tot dinadinsul să-și găurească pielea. În acest caz nu are cine să le coasă pielea la loc în afară de doctor Medio *magister in artibus et pelerinus universalis.* Cum „musul" nu mai era „mus" pentru nimeni, trebuia legalizat locul unde dormea pe navă, pînă la debarcarea lui Abu Ahmad, debarcare care ar fi trebuit să aibă loc la Izmir. Singurul loc era salonul. Cu atît mai mult cu cît se putea ajunge ușor în cabina tainică. Aici au fost aduse două hamace și Ioanidis a fixat cîrligele de bronz în grinzile tavanului și Volia încă înlăcrimată, bocindu-și animalele prietene, catîrca și țapul, și-a adus boccelele și cele două pungi cu taleri împărățești, cît luase pe han de la Daniil Kirilianos, zaraful din Mitilini. El venise să-i mulțumească fetei armatorului pentru dîrzenia și felul

cum a primit vestea. Gîndul de a trece pe față cu corabia de partea lui Michail l-a bîntuit de cum a ajuns la șantier vestea biruinței de la Călugăreni. Însuși Dragoș Voinea Bîrlădeanu a spus cînd se bătea puntea că, dacă ar fi mai tînăr, corsar s-ar face, tăind calea corăbiilor de război otomane spre Gurile Dunării. (La Izmir nu s-a întîmplat nimic în afara obișnuitului.) Liberul arbitru al Puterii fără frîu în care grotescul stă alături de tragic, silnicia alături de mărinimie, știința lîngă neștiință, totul mișcîndu-se slugarnic după cheful celui atotputernic, indiferent de rangul atotputerniciei : vameș ori ceauș al agiei, defterdar, ori bey, ori pașa, ori vizir, deci liberul arbitru era în firea stăpînirii silnice. Aproape că se obișnuise. Răzbunarea pentru ai lui rămăsese să mocnească undeva, în adînc. Răpirea jupîniței prin acel vicleșug mizer a fost scînteia. Tot ce mocnea de-o viață a făcut explozie. S-a dus să-i mulțumească. A găsit-o singură, în jilțul armatorului, împietrită, privind în gol. A pus un genunchi pe covorul gros și luîndu-i mîna zdrelită, cu unghiile tăiate în carne, unghii de „mus", i-a sărutat-o și i-a spus : „— Mulțumesc, domniță !" Ea l-a privit în ochi și l-a făcut tîlhar. Acum vrea simbrie, vrea să-și cumpere o corabie și să fie căpitan. Dumnezeule ! Cum arată o căsnicie cu un asemenea diavol ?

— Poți să iei comanda *Libertății*... După lege este a ta !

— Nu spune de două ori !

— Ce vrei ?

— Să-ți fur meșteșugul.

— Pentru asta trebuia să studiezi astrele și geometria sferică, nu să stai agățată în gabie.

— Am să le învăț de la tine.

— Jupîniță.

— Ascult... cavalere !

Vrea să-i spună nici el nu știe ce. Totul este anapoda și în clipa cînd rostește :

— Inima mea s-a închinat pe vecie...

Și ea îl privește intens cu ochii verzi, dintr-o dată rotunzi și fosforescenți, în clipa aceea corabia se umple

de tropotele picioarelor goale și se aude fluierul lui Barba Gore dînd alarma.

— S-a închinat, șoptește Voica Ilinca, închide ochii, este o așteptare dureroasă, simte așteptarea dureroasă în ea toată și cînd deschide ochii îl vede ieșind în grabă și-l aude strigînd :

— La posturile de luptă !, fără să audă comentariul cavalerului Jean de Mirande care spune că pentru o corabie care a ridicat flamura corsară abia de două ceasuri, instrucția de luptă a echipajului este suspect de bine pusă la punct.

— Tîlharule ! șoptește Voica Ilinca și o zbughește pe punte.

* * *

— Stai lîngă mine, deschide ochii și învață, spune căpitanul și iarăși Voica Ilinca nu înțelege cum poate „el" trece de la aproape gingășie, la felul de a fi împietrit și poruncitor, care-l face alt om necunoscut și îndepărtat... Căpitanul își spune că este destul de sîcîitor să ai un ucenic căruia să-i dezvălui meșteșugul, sîcîiala asta are în ea ceva fermecător și că este bine să te porți ca și cînd ucenicul nici n-ar exista, dacă vrei ca lucrurile să iasă mulțumitor.

— Drept așa, îi poruncește lui Barba Gore.

— Drept așa, repetă porunca, secundul.

Deci, cursa s-a închis. Dintr-o privire îmbrățișează tot cuprinsul golfului Izmir între insulele Hekim, Uzunada și coasta joasă dintre Karșiaka și vărsarea rîului Gediz. Vîntul bate din aria a patra de vînt, deci din est-nord-est, un cart dinapoia traversului, confirmîndu-i hotărîrea de a rămîne în golful Izmir și a nu trece sub vîntul insulelor, între acestea și coasta estică a peninsulei Karaburun, în golful Gülbahce, unde nici vînt n-ar fi avut, nici loc de manevrat. De după pintenul sudic al insulei Uzunada își face apariția galeasa care i-a urmărit la plecarea din Mitilini. De după pintenul nordic al insulei iese încercînd să strîngă vîntul, caicul *Rechinul albastru*. Aude glasul de stentor al cavalerului don Pedro Perez de Hispaniola-

Figuera poruncind să se deschidă sabordurile şi să se pună tunurile în baterie. Căpitanul Păcurar înregistrează cu ochi sigur pregătirea navei pentru luptă. Ştie că este stăpîn pe manevră, la acest ceas al zilei vîntul îmbîţ întărindu-se, echipajul este format din aromâni care-au fost ambarcaţi pe navele piratereşti ale uskocilor, de multe ori în viaţa lor de mateloţi paşnici ai Casei Bîrlădeanu fiind nevoiţi să se apere de piraţii mărunţi ai insulelor. Armamentul este din cel mai nou, făurit la Veneţia şi adus prin contrabandă. Ştia că în lupta cu Casa Salvaresso va bate şi un ceas cînd *Libertatea* va trebui să primească botezul focului. Nu l-a sperat atît de apropiat. Şi nici sub flamura voievodului iubit. Printr-un singur gest a sărit din starea de supus împărătesc în starea de răzvrătit. Are în pupa Izmirul lui Altîn Yunus paşa, care-i închide uscatul. Trupe de călărime ar putea, vestite prin porumbei de galeasă, sau de *Rechinul albastru,* să gonească pînă la cotul drumului Izmir-Urla şi de aici să urmeze malul peninsulei spre insula Hekim, fără nici o putere asupra navei dacă nu cumva, abordată de galeasă şi de *Rechinul albastru, Libertatea* n-ar putea fi invadată de la uscat, cu bărcile pescarilor. Tot de la Izmir, deci din pupa, ar putea sosi galiota, dacă şi-a înlocuit ramele la fortăreaţă.

— Ce ordine ai de dat, căpitane ? întreabă curtenitor baronul de Vic-Fézensac... În afara celui de a veghea ca „mademoiselle Voica" să nu mai facă vreo imprudenţă ! ?

— Domnilor, vă încredinţez împreună cu jupînița, duneta navei.

— Onoraţi, căpitane !

Cei trei cavaleri se aşază astfel încît să poată supraveghea amîndouă bordurile şi castelul pupa, duneta avînd astfel vizibilitate pe toate cele 360 de grade ale orizontului. Cavalerii sînt desculţi, şi-au încins săbiile scurte şi late de abordaj şi fiecare din ei poartă la brîu perechea de pistoale veneţiene cu cocoş, arme redutabile numai în cazul că ţinta s-ar afla sub 25 de paşi şi ar avea fantezia să stea nemişcată. Voica Ilinca şi-a încins doar sabia de abordaj. Ieşind din salon, a întîlnit-o pe Volia. Hangiţa îşi împletise părul într-o coadă groasă, se legase cu o basma roşie şi purta o securice de luptă.

— Inimioară, i-a spus... Jură-mi că ai să fii cuminte ! Dumnezeule, cîţi diavoli te muncesc. N-o lăsa singurică pe Volia, care numai pe tine te mai are pe lumea asta.

— Şi pe Carastan, i-a şoptit la ureche.

Volia a roşit.

— Ai băgat de seamă ?

— Şi căpitanul. Unde ţi s-a poruncit să stai ?

— Lîngă hirurg. Să-i fac scamă.

— Atunci lasă securea şi stai lîngă hirurg.

— Ai să-mi fii naşă ?

— Am să-ţi fiu cînd va bate ceasul.

— Sfîntă Fecioară din Agiassos, ajută-ne...

S-au îmbrăţişat. Volia aromea ciudat a mirodenii şi a vînt. Cînd a urcat pe dunetă, i-a văzut pe cavaleri fără pălării, cu părul legat în basmale, desculţi, baronul a ameninţat-o cu degetul şi căpitanul i-a poruncit scurt :

— Jupîniţă, îmi aperi spatele.

— Vor să ne prindă, fără să vatăme nava, spune Barba Gore.

— Este cea mai mare laudă care i se poate aduce corabiei... Tot aşa !

— Tot aşa !

Nu se întîmplă nimic deosebit pe mare, îşi spune Voica Ilinca, pentru că galeasa este încă în pupa babord şi *Rechinul albastru* în prova babord, părîndu-i-se că *Libertatea,* urcînd uşor în vînt, va scăpa de urmărire fără să tragă nici măcar un foc de pistol. Acelaşi lucru îl constată cu o oarecare mîhnire cavalerul Jean de Mirande care încearcă să înţeleagă gestul căpitanului, deloc spontan, pregătit de multă vreme din moment ce purta la gît săculeţul cu pavilionul lui „Il Valacho" — echipajul şi nava fiind oricînd gata de luptă, cum se dovedeşte. Aude cunoscutul „o, la, la" al baronului şi simte cum nava abate brusc un cart sub vînt. Nu se ştie cînd diavolul de căpitan a ordonat slăbirea cîrmei astfel încît bompresul girînd uşor, trece în pupa caicului *Rechinul albastru,* schiţînd viguros intenţia căpitanului de a trece între caic şi insulă.

— Magistral, strigă baronul Louis de Vic-Fézensac, care din noaptea petrecută în hanul „La Pisica de mare", cînd a sărutat genunchiul dansatoarei mascate, greu de

identificat cu „musul", sau cu băieţoiul de pe dunetă, trăieşte un fel de reverie romanţioasă condimentată cu o gelozie acră, dîndu-şi seama că între el şi obiectul reveriei „mademoiselle Voica", se interpune căpitanul, după toate aparenţele un fel de logodnic misterios şi uşor confuz ; oricum, mai apropiat de musul-dansatoare prin felul de a gîndi, decît el.

Distanţa dintre cele două nave scade cu iuţeală.

— De două ori magistral, strigă şi cavalerul Jean de Mirande, răsuflînd uşurat. S-au ambarcat neavînd altă alternativă, n-au cunoscut nici nava, nici căpitanul, drumul pînă la Izmir descoperindu-le o navă rapidă şi manevrieră şi un căpitan plin de mistere, manevrier abil şi cam atît. Iată că surprizele se ţin lanţ. Căpitanul îşi impune voinţa navei adverse, cu o graţie de maestru de scrimă.

— Bordul tribord, gata de foc şi de abordaj, aude glasul sec al căpitanului.

— Bordul tribord gata de foc şi de abordaj, se repetă porunca.

Deci, căpitanul nu vrea să scape prin manevră. Dimpotrivă.

Căpitanul Radu Nanu Păcurar priveşte ţintă puntea caicului *Rechinul albastru*. O secundă. Două. Trei. Patru... Numără în gînd. Ajunge la zece. Atît a putut fi stăpîn pe sine Zarfa reis. Manevra îl conduce la o contramanevră pe care i-a impus-o. Zarfa reis a ales din toate manevrele posibile, pe cea care oferă *Libertăţii* toate şansele. Face volta sub vînt, spre a-i tăia prova. Cînd *Rechinul albastru* începe să-i arate babordul, îi porunceşte lui Barba Gore să strîngă vîntul. Mateloţii de la manevra şcotelor tropăie pe punte. Echilajul caicului *Rechinul albastru* este la manevră. Atunci cînd vede vergile caicului braţîndu-se, strigă :

— Fooc !

Aproape în aceeaşi clipă puntea dunetei saltă, se aude detunetul tunurilor din tribord, nava derivează uşor şi ghiulelele, spre surprinderea lui, în loc să-şi păstreze fiecare distanţa imprimată de distanţa dintre tunuri, zboară grupat, aproape atingîndu-se, ca după cîteva clipe să cadă toate la puntea centru a caicului. Una izbeşte catargul mare. Arborele se frînge ca retezat. Se aud

strigăte. Vele, vergi și parîme cad pe punte. Arde ceva. Barba Gore strînge vîntul. Căpitanul Păcurar vede galeasa virînd brusc spre larg. În clipa cînd strigă :

— Jos velele !... Pregătiți ghearele de pisică !, de după insula Uzunada iese cu toate valele sus caicul *Iskenderun*, urmat în siaj de caicul *Ayșe*. De pe *Iskenderun* se semnalizează cu brațele : „Rămîi în derivă". Cineva tălmăcește semnalizarea cu glas tare. Mateloții scot strigăte de protest. Căpitanul Păcurar știe că, strîngînd vîntul, ar putea urmări galeasa care vădit nu încearcă să se ducă la Izmir. Dimpotrivă. Cu toate velele desfășurate, cu vînt de mare larg, caută scăparea spre larg.

5

24 mai 1596. Înserare dulce, scăldată într-o lumină aurie, plină de nostalgie. Corăbiile *Iskenderun* și *Libertatea* bord în bord, sub vîntul insulei Uzunada, după pintenul stîncos din partea de nord. Străji ascunse printre stînci. La cîteva cabluri de *Iskenderun* este ancorat caicul *Rechinul albastru*. De toate vergile rămase întregi atîrnă mateloți spînzurați din porunca pașii de Iskenderun. La arborele artimon este spînzurat Zarfa reis. Caicul *Ayșe* este undeva în larg, urmărind galeasa. Căpitanul Păcurar stă nemișcat pe covorul gros de Buhara din kioșkul lui Hidayet Riza Han, respectîndu-i tăcerea... După ce i s-a semnalizat de la *Iskenderun* să rămînă în derivă, a pus nava în pană și întregul echipaj a asistat la ceea ce s-a întîmplat sub ochii lui. *Ayșe* a dublat *Rechinul albastru* trăgînd o salvă de muschetoane, salvă care a rărit echipajul bulucit să stingă focul și să strîngă velele și parîmele căzute pe punte. *Iskenderun* a ridicat la catarg flamura pașei de Iskenderun și la pic pavilionul imperial. Abordajul s-a făcut după toate regulele, echipajul purtînd uniforma flotei otomane. S-au apărat doar Zarfa și Morunul. Au fost uciși cu focuri de pistol de către Hidayet Riza

Han, rămas pe duneta lui *Iskenderun*. După ce echipajul *Rechinului albastru* a fost strîns între săbiile mateloților lui Hidayet, bătrînul a trecut la bordul învinsului. A întrebat a cui este galeasa. Cineva s-a prosternat la picioarele lui, cerșindu-i îndurare. Galeasa și galiota sînt ale lui Ulus-maltezul. Pe galiotă se află Felippi, pe galeasă însuși Ulus. Hidayet Riza Han nu s-a jucat cu prerogativele puterii lui absolute. Mateloții au fost munciți cu fierul înroșit pe cărbuni. Un scrib a consemnat toate mărturisirile făcute sub tortură. Apoi s-a judecat echipajul pentru crime săvîrșite în vilaietul de Iskenderun, uciderea a trei vameși și contrabandă cu hașiș. Sentința a proclamat-o Hidayet Riza Han. Moartea !... Îndeplinirea sentinței s-a făcut pe loc. Unde este limita care desparte puterea absolută de tiranie, se-ntreabă căpitanul Păcurar văzînd cadavrele celor de pe *Rechinul albastru* legănîndu-se ușor sub vergi. Abu Raihan Osman ibn-Ahmad își prefiră mătăniile printre degetele lungi, cu unghiile lăcuite. Este omul despre care căpitanul nu știe mai nimic.

— Prietene, spune arabul... Se cuvine să-i plătești lui Ulus, moartea fiului tău prea iubit. Gîndesc să ajung în pustie prin oamenii mei din Izmir.

Căpitanul Păcurar își spune că atît astronomul, cît și Abihu Said, care tot la Izmir trebuie să debarce, vor libera corabia de o prezență cel puțin stînjenitoare și incertă. De cînd a proclamat revolta, Abihu Said nu s-a arătat pe punte, exprimîndu-și astfel dezaprobarea.

— Și tu, fiule ? întreabă Hidayet.

— Eu trebuie să debarc la Izmir mărfurile Casei. Să încarc puțină marfă pentru Rhodos.

— Nu te va stînjeni ! ?

— Dimpotrivă.

— Asta este tot ce ai de făcut la Izmir ?

— Ai ghicit, o, *zahid*. Nu este tot. Am să întîlnesc tainicii Domnului meu.

— Numai atît ?

Același flux puternic emanat de bătrînul stăpîn al forțelor spirituale care trece prin el, limpezindu-l.

— Să-i pedepsesc pe cei doi ticăloși, o, *zahid* !

— O vom face împreună.

— Bunătatea ta este nemărginită. Lîngă *Iskenderun* va acosta după un ceas, caravela cu două catarge *Imbît*.

— După ce ne vom împlini datoria, drumurile noastre se despart. Sluji-vom fiecare gîndului nostru, pe măsura puterilor noastre.

— Dacă eu îl voi găsi pe Ulus, înaintea ta ?

— Pedeapsa dată de tine va fi uşurarea bătrîneţilor mele.

— Cînd ridici ancora ?

— După miezul nopţii, cînd se schimbă vîntul.

— Să-ţi trimit copiii, Abu Ahmad.

— Allah cu tine... Eşti un înţelept !

— Domnul cu noi...

*

* *

Un ceas înaintea miezului nopţii. *Libertatea*, care nu mai este *Libertatea*, se află la ancoră pe un fund de 10 picioare la mijlocul strîmtorii pe care-o face golful Gülbahce între insula Uzunada şi peninsula sălbatică Karaburun. Noapte cu luna în scădere. Sub supravegherea aspră a secundului, îndată după ce s-a schimbat locul, îndepărtîndu-se de *Iskenderun* pînă acesta a rămas mascat de conturul insulei, s-a trecut la scoaterea catargului trinchet, la dezarmarea vergilor şi arboretului, la aşezarea lor pe punte şi în cală, la scoaterea kioşkului-decor din cepuri şi la schimbarea numelui navei, bătîndu-se în cepuri numele *Imbît* scris cu litere arabe mari şi aurite. Echipajul a lucrat în draci. Ciocanele de lemn cu care s-au bătut dopurile şi cepurile au fost învelite în cîrpe. Fiind şi constructorii navei, mateloţii au lucrat repede şi în tăcere. Peste catargul legat pe punte s-au clădit mărfuri din cală care trebuiau descărcate. Nava şi-a pierdut ceva din echilibru, ruliul este mai amplu, centrul de greutate ridicîndu-se, dar nava, văzută din barcă, de la 10 braţe, este de nerecunoscut. Căpitanul Păcurar urcă scara de pisică după ce a ocolit nava cu barca. Găseşte echipajul adunat în cerc la puntea centru.

— Ai poftit sfatul de obște al echipajului, domnia ta, spune Barba Gore care poartă șalvari, ilic și o basma albastră lăsată pe ceafă.

Abia distinge fețele oamenilor. Le vede pe Voica și Volia singure, vegheate de doctor Medio. Abihu Said a trecut pe *Iskenderun* împreună cu astronomul și copiii lui. Înainte de a coborî în barcă, Abihu Said i-a dat semnul companiei Trianidos, săpat într-un medalion de jad. Cele două triunghiuri suprapuse, închipuind steaua lui David. „Depozitează totul la orfăurarii, bancherii, negustătorii și Casele fiilor lui Izrael. Vei primi tracte și Domnul tău aurul de care are nevoie, noi luînd numai cinci la sută pentru depozit și opt la sută pentru transfer... Tot ce ține de armare, de reparații, de plinuri, se plătește oriunde, din depozitul tău de oriunde." „Care este cota Casei Bîrlădeanu ?" — „Încă 27 la sută..." — „Este un comision regal. Și Domnul în numele căruia te-ai ridicat ?" — *Libertatea* îi plătește lefurile pentru cinci sute de luptători morovlahi cu tot armamentul, echipamentul și caii de luptă, pentru uń an. — „Asta înseamnă aproape 50 la sută. Ai să rămîi sărac. Tu și echipajul tău !" „Este voia noastră a tuturor." — „Oi vai, cîtă nechibzuință..." Abihu Said a coborît în barcă plin de mîhnire.

— Am misia să vorbesc pentru echipaj, spune Papamarkos.

— Am onoarea să vorbesc pentru prietenii mei, galerienii, spune baronul de Vic-Fézensac.

— Am onoarea să vorbesc pentru mine, scutierul meu fra Angelico (căpitanul se întreabă cine naiba este fra Angelico, abia dacă l-a văzut de cîteva ori) și artileria bordului, spune măreț don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera.

— Vorbesc pentru noi, spune Volia.

Căpitanul se așază pe punte în mijlocul cercului. Iată frățietatea și democrația corsară, în plină domnie a puterii absolute... Unde și cum frățietatea și democrația vor vătăma puterea lui la bord ? Și de ce jupîniță, dacă nu pentru că a înțeles adînc sensul schimbării, i-a dat rînd la vorbă Voliei, abia adoptată de echipaj ? !

— Vă ascult !

— Porunceşte ! Ne supunem un an ! După un an, cine vrea să se întoarcă acasă, să fie slobod s-o facă, primindu-şi tainul după lege. Atît.

— Amin !

— Itinerarul navei *Libertatea* să atingă şi acum Narbonne, căpitane. Atît ! spune baronul.

— Amin !

— Dacă aţi fost mulţumit de salvă, căpitane ?

— Prea mulţumit şi uimit.

— Este lucrarea scutierului meu fra Angelico şi, cu modestie, a mea însămi. Adică modificarea unghiului de tragere a fiecărei ţevi de tun, proporţional cu unghiul de tragere a tunului director. Modificarea s-a făcut meşteşugăreşte, prin baterea de căluşi şi pene din lemn. Cer şină de bronz şi piroane de bronz spre a face ca artileria noastră să rivalizeze cu cea a navelor majestăţii sale...

Don Pedro Perez stă turceşte cu măreţie. Tiradei sale îi răspunde un mieunat drăgăstos. Motanul Platon apărut nu se ştie de unde (de la Mitilini, mai exact de la ambarcarea ţapului Osman, s-a făcut nevăzut, don Pedro susţinînd că mirosul de ţap îi repugnă în aşa hal, încît motanul a făcut rău de mare) i se urcă pe umăr, îi dă cu coada pe la nas, apoi, mieunînd bucuros, sare pe genunchii jupîniţei, de unde începe să toarcă cu o fericire mai mult decît vădită.

— Atît, căpitane !

— Amin !

— Să fim numite fiicele corabiei şi surori. Să mă luaţi sub oblăduire, rămînînd fără acoperiş, liberă să fiu să-mi aleg bărbat dintre voi şi, cînd îl voi alege, să mă cununaţi, lăsîndu-mă la uscat acolo unde voi vă aveţi femeile şi copiii. Pînă atunci să slujesc cu arma, ca voi toţi şi ca voi toţi să trăiesc pe această punte... Sora mea este ea şi eu îi sînt slujnică şi soră.

— Amin, rosteşte căpitanul.

— Care este porunca, întreabă Barba Gore... Să rînduiesc veghea şi carturile şi să gătesc corabia.

— Ne întoarcem la Izmir să descărcăm avutul binefăcătorului nostru. Să-i încărcăm marfa pentru Rhodos. Şi...

Este o clipă de tăcere în care se aude scîrțiitul catargelor, plescăitul ușor al valurilor și răsufletul oamenilor.

— Să pedepsim pe cei care ne-au batjocorit cu biciușca, rîsul și fapta lor mîrșavă... Salpetrul încărcăturilor de tun care izbesc pieptul oștirii Domnului nostru și de aici ia calea Stambulului. Vă legați ?

— Pe viață și pe moarte, căpitane, spune Papamarkos.

— Atunci să se rînduie carturile. Carastan, urci în gabie. După miezul nopții ai să vezi *Iskenderun*, trăgînd *Rechinul albastru* navigînd spre Izmir. Barba Gore, ridici velele cu cei din bordul babord și ușurel, te ții în siaj, pînă vezi Izmirul. Atunci coborî velele și mă trezești... Papamarkos, îl vestești pe jupîn Năstase Oalesparte, amestecîndu-te în mulțime sub chip de circaș. Ferește-te de Tulios. Poftesc la mine pe cele două surori și pe domnia voastră, domnilor cavaleri. Îl rog pe doctor Medio să șteargă urmele biciuștii de pe obrazul celor biciuiți. La treabă !

* * *

Salonul și-a reluat aspectul marțial și solemn. Jupînița și Volia au luat în stăpînire cabina din tribord ocupată pînă acum de astronomul arab și copiii săi. Voica Ilinca s-ar vrea în rochia de hetaia verde, cu mesal, cu cercei și voal de Alep trandafiriu, mai ales atunci cînd plini de curtenie căpitanul și cavalerii au așteptat să se așeze în jilțul armatorului, Volia sub nici un chip nevoind să stea altundeva decît lîngă „stăpînă", în picioare. Căpitanul desprinde felinarul din cîrlig, punîndu-l pe mijlocul mesii. Fără nici o vorbă pleacă și se întoarce de la el din cabină cu un pergament făcut sul, legat cu șnur din mătase roșie. Desface pergamentul.

— Maica Domnului din Agiassos, șoptește Volia, bătînd din palme. Izmirul.

— De unde știi ? o întreabă căpitanul.

— Am copilărit la unchiul meu... Uite Konak meydani ! Uite moscheia Șadirvan ! Voico, surioară, uite bazarul și agora...

— Te poți descurca în Izmir ?

— Cu ochii închiși.

— Știi unde se află casele și grajdurile harabagiului Mavrogheni ?

— Hanul unchiului meu este peste drum de casa Mavrogheni.

— Cine te cunoaște acolo ?

— Toată lumea, dacă nu m-o fi uitat.

— De cînd ai plecat ?

— De șase ani !

— Îl știi pe Barba Dani, baș surugiul ?

— M-a legănat pe genunchi.

— Iată domnilor obiectul acestui interogatoriu... Fortăreața este și pulberăria principală a vilaietului. Vilaietul este unul din furnizorii oștirii imperiale, nu numai cu pulbere, dar și cu toate cele necesare oștirii începînd de la pînza pentru corturi. Tot pe aici se scurg mărfurile aduse din Rusia pentru Englitera.

— O, la, la !

— Sînteți excelent pregătit militărește, domnule căpitan, spune cu glas baritonal cavalerul Pierre de Mirande, pînă la acea oră aproape nebăgat în seamă la bord. Să știți, una din specialitățile mele (surîde cu modestie) o constituie arhitectura fortificațiilor și pyrotehnia. Am spus una din specialități, prin care am avut onoarea să slujesc regelui nostru.

— Am oarecari aptitudini în a pătrunde în citadele, apreciate la vremea potrivită de regele nostru, spune cavalerul Jean de Mirande.

— Îmi este foarte plăcut să mă plimb în travesti ! M-am bucurat de această plăcere chiar la Alger, în timpul celei dintîi evaziuni și, dacă am fost prins, nu din pricina proastei mele deghizări s-a întîmplat. Dealtfel am apreciat acest talent pe care-l ai, căpitane, cu ochi critic, spune baronul Louis de Vic-Fézensac.

— Se pare că împreună cu aceste minunate domnișoare ar trebui să facem o plimbare romantică prin Izmir și, dacă vom reuși să transmitem prea onorabilului surugiu șef Barba Dani mesajul domniei tale și la întoarcere să aducem un plan al fortăreții, cu locul exact unde se

află pulberăria, modalități de intrare și eventual cum sînt păzite antrepozitele majestății sale britanice ; am merita solda care ne-a fost plătită în avans cu atîta generozitate conchide Jean de Mirande.

— Pentru aceasta, nefiind departe de adevăr, este însă nevoie să știți cu amănuntul nu numai acest plan, dar și cele ce urmează... Jupîniță ?

Voica Ilinca îi trece printr-o privire scurtă. Nu se știe dacă „el" a înțeles mulțumirea, orgoliul satisfăcut, mîndria, bucuria și încă ceva dincolo de toate acestea ; dar cavalerul Jean de Mirande le-a înțeles pe deplin, făgăduindu-și să facă imposibilul ca să-i fie pereche acestei teribile „mademoiselle Voica" : el ori fratele lui, scutindu-l pe baron de gafele posibile din prea mult entuziasm.

*

* *

În dimineața zilei de 25 mai caravela *Imbît* este acostată în pupa caicului *Iskenderun*. Abia se uscase roua de pe punți și mateloții întinseseră la zvîntat pe mandare o sumedenie de rufe, vele de rezervă fuseseră întinse peste copastie, acoperind și mai bine sabordurile. Într-un fel inedit și pitoresc nava este un haos de baloți, de mărfuri care se scot din magazii cu biga, de cîrcași care strigă că n-au venit harabagiii și că nici ei n-au ce căuta pe acest caic unde toată lumea a înnebunit, ducîndu-se să privească spînzurații de pe blestematul caic *Rechinul albastru*. Acolo se poate vedea chiar Zarfa reis, căruia pescărușii i-au mîncat ochii. Tot cheul era plin de lume care se înghesuie să vadă spectacolul nemaivăzut. O odă de ieniceri încearcă să facă ordine. Se aruncă în ei cu banane și lămîi putrede, cu cepe și cu pietre. Ienicerii fac zid de scuturi. Undeva spre palatul pașei, răsună corni și trîmbițe. Cei trei cavaleri travestiți în țigani, coboară împreună cu un șir de cîrcași. Unul din mateloți le împinge la uscat pe cele două femei îmbrăcate țigănește care vor să-i ghicească în palmă. Căpitanul Păcurar el însuși travestit în cîrcaș, coboară pe cheu cocoșat sub samar. Și-a dat întîlnire cu jupan Năstase Oalesparte — prin

Papamarkos — chiar în fața caicului *Rechinul albastru*. Așa că își ia samarul de chingi și, tîrîndu-și greu piciorul drept, se trage spre poarta depozitului „Mustafa Filipidis", păzit de doi gealați înarmați pînă-n dinți. Se lasă cu voluptate cuprins de anonimatul mulțimii aținate care-l ocărăște pe Zarfa reis așa mort cum este. Miile de picioare stîrnesc un colb auriu, mirosind iute a ud de cămilă.

— El l-a mîntuit pe tîlhar, spune un pescuitor de bureți — omului îi curge puroi din urechile cu timpanele sparte — numai el. Cine altcineva ?

— Pe Allah ! Am văzut cînd a abordat galiota *Selim*... Parcă noi sîntem orbi, Mihailos ?

— A abordat-o sub nasul nebunului nostru !

— I-a luat și fetele.

— Se zice că sînt două principese valahe !

— Sînt zîne.

— Vrăjitoare.

— Din țap a curs numai sînge negru.

— Înainte de a muri, a vorbit cu glas omenesc.

— Catîrca i-a rupt brațul ienicerului Necmi...

— Allah a vrut-o... Prea ne lua în bice prin bazar.

— Ți-o jur !

— După ce i-a spînzurat, a ridicat velele și s-a dus spre Alexandria.

Sînt zeci de glasuri care-i bîzîie îndîrjit în urechi. Din frînturile de fraze, din vorbele aruncate peste umăr, ori șoptite, ori strigate, se încheagă o poveste fabuloasă al cărei erou este nava *Libertatea*. Nu și-a dat seama că mulțimea care-a urmărit comedia transformării lui în ambasador al regelui Franciei, zecile de oameni care-l cunosc de ani ca pe căpitanul Casei Bîrlădeanu în Egee, cîrcași și harabagii, negustători cu toptanul sau derădicata, care-au văzut samavolnicia de la bord, dar și ceea ce a urmat după aceea, salvarea celor două răpite și abordarea măiastră a galiotei *Selim*, mulțimea își oglindește în el propriile ei dorințe și propriile ei vise de libertate. Amestecat în această mulțime pestriță, confundîndu-se într-un mod straniu cu gîndurile pe care le mărturisește, căpitanul Păcurar are revelația propriului

lui act de revoltă. Tot ce-a adunat în el de la imaginea cumplită a mamei sale, luptîndu-se cu akingiii lui Ibrahim Turgay, ucigîndu-i cu tuciul și cu jungherul pe care mai apoi și l-a înfipt în gît ; ori de la imaginea surorii lui aruncîndu-se în prăpastie după semnul acela speriat adresat lor, celor trei gemeni, de la țipătul sfîșietor care-l trezește noaptea din somn și pînă la miile de alte imagini ale abuzului Puterii, se limpezește aici, în vălmășagul de omenire de toată mîna care să vălătucește spre locul unde este legat la schelă *Rechinul albastru*. Gîndul lui este gîndul mulțimii. Adevărul lui se unește cu adevărul mulțimii. Visele lui de libertate au ieșit din sfera discursului fără auditoriu, sau a conspirației ridicole, intrînd în viață prin faptă. Adică întrupîndu-se. Adică trecînd de la starea de fantome, la starea de ființe vii, capabile să-l determine, capabile să construiască, să lupte, să afirme. Adică să existe. Asta îi dă dintr-o dată o poftă sălbatecă de viață. Acum își înțelege pînă la fund, prietenul. Pe Mihail, Domnul. Pe Mihail, care ani de zile și-a urzit gîndurile într-un păienjeniș de fapte vii, țesînd în ele rivalitățile din divan, dragostea sultanei validé pentru fratele său Petre Cercel, neputințele administrației imperiale roasă de corupție, conflictul dintre spahii și ieniceri, conflictul dintre confreriile secrete și Putere ; dintre Puterea coruptă și ascetismul războinic al fanatismului primordial, totul în legătură cu momentul european, cu rivalitățile dintre marile puteri, cu crahul Spaniei care a zguduit Casa de Austria și iarăși acest nou tot legat de starea Țărilor Românești și a Balcanilor : adică fapte, o mie de fapte pentru fiecare din ele jucîndu-și capul. Iscoade, alianțe tainice, adunare de arme prin munții Balcani, în cei ai Epirului și ai Albaniei, planuri verificate prin fapte și fapte care confirmă știința clipei. Își dă seama că nu și-a mai tîrît piciorul drept. Gata. Ești liber ca pasărea. Moartea lui Zarfa reis era o necesitate. Dorința mulțimii a plutit în jurul lui Zarfa reis ca un duh al morții, împlinindu-se în moarte. Ghiontit, împins, tras, smucit, iată-l vîslind greu să iasă din fluviul vălurit al uliței-cheu la umbra palmierului din colțul antrepozitelor „Mustafa Filipidis".

— Ei, cîrcaş afurisit, nu mai vezi pe unde calci, diavole, spune un glas dogit într-o dulce vlahă levantinizată... Nu-mi lua vederea că fac moarte de om !... Ah ! Ah ! Ce mai diavol a fost cel care mi i-a atîrnat atît de frumos pe preacuvioşii lui Zarfa reis !

Sub palmier, căţărat pe o cotigă nenorocită încărcată cu tot felul de zdrenţe stă dumnealui, jupanul Năstase Oalesparte, îmbrăcat ca un telal, purtînd pe cap o basma soioasă şi cîrpită.

* * *

La răscrucea drumurilor spre Manisa şi Seidikoy, ceva mai sus de bazar, se văd acoperişurile din olane roşii, noi, ale conacului şi acareturilor lui Mavrogheni, harabagiul, rudă îndepărtată şi cîndva scăpătată a familiei fanariote Mavrogheni. Conacul şi acareturile sînt înconjurate de un zid înalt din piatră, porţile sînt masive, din stejar legat în şină de fier, totul este nou şi vădeşte o prosperitate făţişă, lucru care îndeobşte este ţinut în taină de nemusulmanii prosperi ai imperiului. Este o lege de fier, pentru a nu stîrni lăcomia puternicilor care, oricînd, printr-o pîră mincinoasă te pot tîrî în lanţuri, te pot arunca la galere, ori te pot trimite la strămoşi, robindu-ţi familia ori vînzînd-o. Cei care-şi scot în priveală prosperitatea sînt nemusulmanii care lucrează făţiş sau în taină cu paşalele, cu agia, cu marii dregători, cu vizirii ; ori, mai rar, însăşi protejaţii sultanului. Voica Ilinca a băgat de seamă la ce ipocrizie şi transformare de rîs, ori poate de plîns, a dus această duplicitate la cunoştinţele şi puţinii prieteni din Istanbul. Vorba cu tîlc a mamei : „vorbeşte cum ţi-e vorba şi te poartă cum ţi-e portul“ nu avea nici o cătare într-o lume care cîştiga bani mulţi cu negoaţele de tot felul ; dar prea arareori avea curajul să trăiască aşa cum avuţia le-ar fi îngăduit-o. Aproape în zdrenţe cînd se duceau la prăvăliile lor ori la zărăfii, la slujbele pe care le storceau cu o închipuire niciodată sleită, cheltuind banii mai ales pe mîncare, obezi cei mai mulţi, netrăind cu adevărat nici măcar în spatele

ușilor ferecate de acasă, acolo unde își purtau straiele scumpe și aurăria, mereu cu spaima că li se va bate în poartă noaptea, oamenii aceia deveniseră ei înșiși după felul cum își croiseră viața : adică ascunși și duplicitari, niciodată ei, mereu jucînd un rol, mereu văicărindu-se că timpurile sînt grele, că au ajuns la fundul sacului, că se sleiesc în munci care nu aduc nimic, că plătesc dări peste dări, că toți cei de la agie îi spoliază, că defterdarii îi sărăcesc, că bacșișurile îi omoară. A fost muzica fiecărei întîlniri de familie. A fost imaginea dublă a aparenței : tencuieli căzute pe din afară, văruieli vechi spălate de ploi, ici, colo găuri în acoperiș, oameni gîrboviți de griji, îmbrăcați în stofe ieftine și, dincolo de porți, marmoră, policandre aurite, mozaicuri de Iznik, văsărie de aur, rochii venețiene, mesaluri bătute în diamante. O lume care, minținд lumea, se mințea pe ea însăși pînă într-atît, încît minciuna îi devenise natură primă. Văzînd olanele roșii, noi, auzind nechezatul cailor și catîrilor, răgetele cămilelor, Voica Ilinca își aduce aminte pe loc de acea întrebare pe care i-a pus-o tatălui ei, astă iarnă, după ce citise pe ascuns *Politica* lui Aristoteles, dată de principesa Mărgărita : „Cine sînt acești oameni cu adevărat ?“ La care întrebare tatăl ei și-a dărăcit barba cu un zîmbet bun și viclean, răspunzîndu-i : „Nimeni“ !... Mavrogheni din Izmir este altceva și altcineva decît „nimeni“, dacă și-a pus olane noi, s-a înconjurat de ziduri stînd în vederea tuturor drumeților care vin la Izmir de pe uscat. Se aude un răpăit de tobă. Volia îi strînge brațul.

— Unchiul cheamă surugiii la ciorba de burtă, spune.

— Nu vrei să-l vezi ?

Volia tace.

— Doar te-a crescut !

— Un porc !... Uite-i hanul ! Precum el ! O cocină

Voica Ilinca vede o clădire joasă, spoită proaspăt, cu aplecător, totul vîrît sub crengile unui platan uriaș la umbra căruia sînt mese și bănci alcătuite din pari bătuți în pămînt și blăni lungi bătute pe acei pari. Doi băietani stropesc pămîntul din cofăele, totul este curat și nu seamănă deloc cu o cocină. Louis duce pe braț o căldărușă de aramă. Jean un fel de cange, semănînd a cîrlig de ursar.

Pierre un lanț subțire, foarte lung, petrecut cruciș peste piept, cîrligul puternic fiind agățat la spate, într-o za. Cei trei poartă dăsagi. Ele două poartă traiste. Straiele și lucrurile le-au fost date de Barba Gore dintr-un balot din cală, care s-a dovedit a fi un dulap cît o haraba, dulap tixit cu îmbrăcăminte de la cea popească la cea de cerșetor, totul rînduit cu strășnicie în chesoane, fiecare strai avînd și anexele de trebuință : mărgele ieftine, bastoane, arme, pălării, încălțări.

— Mă îndoiesc că totul nu este decît un capriciu al căpitanului, a spus atunci Jean.

Voica Ilinca a gîndit că tatăl ei nu este străin de acest dulap tainic. Gîndul a și neliniștit-o, a și bucurat-o : știind ce va face *Libertatea,* de ce i-a dat voie să se ambarce ?

— Nu-mi plac zidurile astea noi, spune.

— Mie nu-mi plac gealații, spune Louis.

Sînt trei țigani și două țigănci care șușotesc lîngă un trunchi de palmier. Se aude ramătul mulțimii de pe cheu. Trec grăbiți negustători și meseriași călări pe crupa măgarilor care-și clempăne urechile stîrnind praful cu copitele mărunte. Trec în chiote hoarde de copii desculți, nespălați. Toată mahalaua s-a pus în mișcare spre port. Cele mai cumplite zvonuri trec din gură-n gură. Dinlăuntrul curților lui Mavrogheni se aude bătaia unui clopot. Porțile se deschid lăsînd să iasă trei harabale trase de cîte trei perechi de catîri. Harabale uriașe, cu roți cercuite, cu coviltire din pînză de velă întinsă pe semicercuri din lemn, purtînd la codîrle sacii cu ovăz, în jurul cărora tropăie pe cai mărunți cîțiva arnăuți înarmați pînă-n dinți. Harabalele iau șleahul care duce la Manisa. După harabale ies o seamă de grăjdari și slugi, călcînd în urmele unui bătrîn cu picior din lemn, purtînd infiptă la chimirul din piele codirișca unui bici cu trei plezne.

— Barba Dani, șoptește Volia... Se duce la ciorba de burtă... Ghicește-i în palmă, după poruncă... Mai ții minte parola ?

— Drenova !

— Uff ! Ce deșteaptă ești ! Eu am uitat-o !

Voica Ilinca își cercetează mîinile arse de soare. Rețeta stupă-seu de oaie-catran este minunată. Mîinile ei arată minunat. Se simte liberă, veselă, lacomă de fiecare

clipă. Le trage cu ochiul cavalerilor, se răsucește cu voluptate pe călcîiele goale, își desface puțintel bluza ruptă hoțește pe-un umăr și taie medeanul plin de praf, trăsnind în cap cu traista copiii care dau buzna peste ea.

— *Parbleu !* Nu mi-aș fi închipuit niciodată că gascona poate fi vorbită de niște amărîți de țigani anatolieni, spune baronul.

— Urmează-ne cu Voliа... Noi doi o gardăm pe *mademoiselle.*

— Preferam s-o gardez eu, mormăie de Vic-Fézensac.

— Tocmai de aceea !...

*

* *

— Pe toate bărbile lui Allah, ce zici de acest miracol, de trei ori răspopitule ? Nici măcar în spectacolele prietenului meu William Shakespeare nu se întîmplă o asemenea minune. Necum pe navele majestății sale, regelui nostru ?

Don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera își ridică brațul stîng ciumpăvit, terminat cu cangea fixată pe măciuca de argint. Întrebarea este adresată lui fra Angelico, întrucît motanul Platon este cățărat în gabia de unde urmărește spectacolul cheului. Don Pedro a notat într-un breviar toate episoadele vieții lui de la părăsirea Spaniei la chemarea lui Vicenzo Bombardier Mantovano de a-l sluji pe *Il Valacho,* hotărît să ceară cîndva lui don Luis de Gongora y Argote să i le prefațeze, după ce le va rescrie și le va ordona într-un vast roman al aventurilor lui răsăritene. De o sută de ori a vrut să-i mărturisească acestui căpitan meticulos, care i-a ghicit gîndul și i l-a satisfăcut într-un ceas, cînd marina suveranului său nu i-a dat atenție cinci ani — a vrut să-i mărturisească secretul *Galionului de aur* și al punctului numit *Fossa del Tiburon* — Groapa rechinului — la care, intrînd în alizeul portughez la jumătatea lui octombrie, ar putea spera să ajungă spre finele lui noiembrie, după perioada uraganelor... Hoțul de bancher Abihu Said l-a scotocit pe toate fețele, fiind singurul de la bord care-a mirosit că de fapt este și cel mai bogat om de pe această navă.

Înainte de a debarca i-a dat un şir de adrese din toate porturile Mediteranei. Preia orice fel de valori din Lumea Nouă, la preţul greutăţii lor în aur. Poate căpitanul l-ar fi crezut nebun. De la treburile navei *Libertatea* în estul Mediteranei, la treburile lui don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera în partea de vest a Oceanului Atlantic este o oarecare distanţă. Cei doi ţigani uriaşi stau îngenuncheaţi pe teugă încercînd să înţeleagă ce le cere străinul cu mîna de argint. Barba Gore tălmăceşte în turcă. Străinul vrea paisprezece arce de cerc de 150 grade, conform cu schiţa tăiată dintr-o foaie de pergament, din bronz, avînd o grosime de trei degete şi 10 găuri practicate din 15 grade în 15 grade — tot după desen, în afara găurilor pentru fixarea lor prin piroane de bronz. Mai vrea paisprezece piroane care să se păsuiască în aceste găuri. Unul din ţigani, chior, cu figură frumoasă de ocnaş care şi-a ucis amanta, întreabă la ce servesc aceste lucruri la care Barba Gore face semnul obişnuit pentru nebunii care plătesc. De fapt don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera cere să i se facă nişte cursoare, pe care să culiseze coada afetului la unghiul dorit faţă de unghiul tunului din centrul bordului, astfel încît, înţepenit prin piron, fiecare tun al unui bord să poată trage foarte aproape de punctul de impact al ghiulelei trasă de tunul director. Totul este o foarte simplă problemă de unghiuri avînd acelaşi centru, căpitanul Păcurar a înţeles-o înainte de a i-o demonstra ; a aprobat-o fără întocmirea nici unui deviz, deviz care în marina regală spaniolă nu numai că a suferit la vremea potrivită zeci de modificări, fiecare conţopist adăugînd sau scăzînd cîte ceva, dar mai ales a suportat zeci de conferinţe care au întrunit zeci de căpitani, de artilerişti, de matematicieni, unii glorificîndu-i ideea, alţii bătîndu-şi joc de ea, socotind-o nulă şi de nici un folos pentru marina majestăţii sale.

Don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera ascultă distrat tocmeala crîncenă dintre secund şi fierarii-arămari. Se cere preţul unui butoiaş de măsline. Se ajunge la preţul unei cofe de măsline, căreia i se adaugă trei linguri de icre şi pînză înflorată pentru două bluze femeieşti. Făcute din fier, lucrurile ar fi costat pe jumătate.

— Cînd, întreabă țiganii.

— La rugăciunea de seară, răspunse Barba Gore.

Țiganii se bleastămă. Se jură că nu se poate. Că le scoate sufletul pentru niște nenorocite de măsline. Dacă le-ar da și un chiup cu vin, să-i întărească, poate că...

Se aud trîmbițe, tropote. Dinspre fortăreață se vede venind la trap mic o cavalcadă muiată în aur.

*

* *

— Îl pierdem pe moș Ghindă, spune jupîn Năstase Oalesparte... Dă-mi om pentru hulubărie. Om în care să ai mai multă încredere decît în tine însuți. Uite-l pe Altîn. Uite-l pe Suleyman. Și Sadè. Cum descarci ?

— La a doua mînă. Vestește-l pe Pavel.

— Ești așteptat.

— O știu.

— Mai vrei să stai în priveală ?

— Cînd își face bîlciul Altîn ?

— Cîteodată zilnic ! Cîteodată la cîteva luni. Ajută-mă să împing afurisita asta de cotigă.

Jupan Năstase Oalesparte coboară din cotigă. Căpitanul Păcurar își aruncă samarul peste zdrențe. Jupan Năstase intră între hulube. Căpitanul împinge de la spate. Mulțimea laudă în gura mare pe cel care l-a răpus pe Zarfa reis. Ca să iasă în Konak meydani trebuie s-o apuce pe o ulicioară întortocheată plină de gunoaie puturoase. Înainte de a face colțul, căpitanul Păcurar vede mateloții de pe *Iskenderun* stînd la front în babord, sub arme, vede pavilionul otoman fîlfiind leneș la pupa și la catarg flamura pașei de Iskenderun, brodată cu aur pe fond azuriu. Altîn Yunus pașa urcă sprinten schela la bord în vreme ce un matelot cornist de pe dunetă îl vestește printr-o chemare aspră. Comptuarul Casei Bîrlădeanu se compune din trei prăvălii care dau în șleahul mare spre Karsiaka, la două sute de pași de intrarea în Bazar. Înainte ca otomanii să cucerească Smyrna, Casa Bîrlădeanu își avea antrepozitele la cheu. Pentru a putea vămui și supraveghea încărcarea și descărcarea corăbiilor, poate și pentru a putea apăra antrepozitele de incur-

siunile piraților, otomanii au silit neguțătorii și casele de comerț să se mute spre bazar și în interiorul orașului. Spre surprinderea căpitanului, jupan Năstase Oalesparte nu iese în Konak meydani. Apucă pe un „sokak", o ulicioară prăfoasă și mizeră, care șerpuie printre magazii și grajduri, ieșind în spatele comptuarului Bîrlădeanu, unde se află atelierele de pielărie ale lui Kir Markides, fost căpitan de armatoli — haiduci — pe muntele Olimp în patria mamă. Prins și schingiuit sălbatic, a fugit din temniță în chiar noaptea execuției. L-a găsit strecurat pe *Delfinul* care descărcase și încărcase mărfuri la Zagora. I-a cerut protecția. L-a adus la Izmir, pentru că aici avea drum *Delfinul*. S-a însurat cu o văduvă armeancă, proprietara unui atelier de șelărie... Oalesparte strigă de departe : hep, heeep !... Fără să se vadă țipenie se deschide poarta curții de lîngă „Șaua fermecată", firmă scrisă grecește, armenește și arăbește, avînd insemnul de breslă al șelarilor, și afară, pusă pe o capră din lemn, o minunată șa arabă, cu arcada și oblîncul ferecate în argint lucrat cu arabescuri aurite. Rareori se văd firme scrise la Izmir. De aceea Radu Nanu Păcurar este surprins, cînd peste drum de atelierele lui kir Markides vede o firmă mare din lemn, vopsită într-un albastru ceruliu, pictată cu puzderie de stele. Între acele stele, strălucesc stelele Carului Mare dispuse în așa fel încît steaua Mizar să fie spre centrul firmei și lîngă ea, singura pictată cu auriu, steaua Alcor. În dreapta și stînga firmei sînt tăiate în aramă soarele și luna. Sub firmă scrie în arabă : „Konakul Înțelepților".

— Grăbește-te, domnia ta... Diego cunoaște toți căpitanii din Egeea și Mediterana... Poarta este închisă de un ucenic încins cu șorț din piele, purtînd pălmare, care se face nevăzut în atelierul de la care vine miros plăcut de piei bine argăsite.

— Cine este acest Diego ?

— Fost căpitan de fleută în slujba Casei Orseolo...

— O casă care și-a îmbogățit căpitanii.

— Nu este și părerea lui Diego.

— Îl cunoști ?

— Aici, toți ne cunoaștem.

— Cum de și-a găsit locul ăsta ?

— L-a cumpărat de la Ahmad.
— Și acela ?
— A plecat la Istanbul.

Jupan Oalesparte descarcă conștiincios zdrențele sale sub un șopron. Își fac de lucru amîndoi pe lîngă cotigă. Intră într-o magazie plină cu piei de vițel, de cămilă și de oaie, tăbăcite proaspăt. Ies cu cîte-o legătură de piei urmînd un ucenic care părea că-i așteaptă. Intră în altă magazie unde doi meșteri croiesc pieile și de acolo, printr-o ușă scundă, ies între cotețele păsărilor, apoi într-o livadă de lămîi și de acolo, între magaziile Casei Bîrlădeanu.

— Vreau să știu tot ce știi despre acest Diego, spune Radu Nanu Păcurar cînd jupan Năstase Oalesparte descuie ușa unei magazii lungi, zidită din piatră, avînd răsuflători zăbrelite și cînd îl învăluie aromele știute de fistic și susan și pistil și terebentină și piei și mirodenii, de cafea crudă și măsline, de rodii și de tot ce Orientul aduce aici să ia calea Istanbulului, ori, cu navele contrabandiștilor, calea Veneției. De cum a văzut firma ciudată și a recunoscut steaua Alcor, căpitanul Radu Nanu Păcurar a intrat într-un fel de neliniște sîcîitoare, menită să-i dea peste cap toate planurile. Magazia are un fel de cabină din scîndură, plină de șorțuri din piele, samare, unelte de grădinărit, o bancă din lemn, o masă și pe masă un terfelog pentru contabilitate.

— Ai un băiat isteț, iute de picior și cu ținere de minte ? îl întreabă pe jupan Oalesparte.

— Am, dar mai mult cred în mine, decît în el.

— Atunci zboară la casele lui Mavrogheni. Jupînița, cu sora ei și cavalerii sînt acolo în chip de țigani.

— Ce semne au ?

— Un lanț, un cîrlig de ursar, o căldărușă de aramă. Ea are pistrui, părul roșcat sub o basma verde. Du-te la cel cu căldărușa. Spune-i *Libertatea*. Cere-i să te urmeze împreună cu cele două țigănci.

— Dacă nu se încrede ?

— Spune-i : „Barba Dani o vrea".

— Cînd să plec ?

— Acum !

— Unde să aduc țiganii ?

— Nicăieri ! Scoate-mă în uliță.
— Ia hainele astea de masalagiu. „Ei“ te așteaptă.
— Cînd ?
— În vremea siestei.
— Unde ?
— Plecăm de aici !

Căpitanul Păcurar îmbracă șalvarii, ilicul și papucii de masalagiu. Se leagă cu basmaua după moda din insule. Jupan Năstase Oalesparte îi spune că pînă atunci vorbește cu Paul să ducă și să aducă mărfurile știute. Căpitanul simte o neliniște surdă stăpînindu-l aspru, o neliniște amestecată cu o bucurie intensă, amețitoare. Ce caută pe firma unui fost căpitan de fleută-navă cu două punți — la fel de bine de comerț ca și de luptă — venețian pe deasupra, al Casei Orseolo, adversă Casei Salvaresso, ce caută Steaua Alcor pe care numai inițiații o pot recunoaște acolo lîngă Mizar din constelația *Ursae Majoris* ? Mihnea Turcitul, dușmanul de moarte al voievodului, își are ibovnica de inimă pe Vișa, la Veneția. Cu Vișa este fiul ei și al Mihnei, Radu, care nu s-a turcit și pe care fostul domn îl joacă acolo, împotriva lui Mihail, prin partida boierească ostilă acestuia, condusă de biv vel vistiernicul Dan ot Drăgoiești, fugit în Polonia după încercarea nereușită de trădare de la Călugăreni. Înainte de a lua scaunul țării. Mihail a negoțat prin Casa Orseolo. Adică Mihail a fost cutezătorul care a condus caravanele Casei Bîrlădeanu pînă la Gaziantep și mai departe, pînă la Damasc, aducîndu-le la Iskenderun, unde mărfurile erau încărcate pe *Delfinul*. De la Iskenderun, el, căpitanul, naviga la Veneția, ridicînd la catarg flamura Casei Orseolo și la pupa pavilionul otoman. *Delfinul* era prea bine cunoscut de pirații uskoci, care semnalizau poziția navelor otomane și dogale. Cum a ajuns Vișa ori oamenii ei, ori ai Casei Salvaresso la acest Diego ?

— Vorbești singur, domnia ta ?
— Ba ! Sînt gata !

Jupan Năstase Oalesparte îl conduce prin magazia arhicunoscută, la ușa care dă spre șoproanele harabalelor spunîndu-i că-i va pregăti toate suretele după răvașele cifrate ale hulubăriei. Căpitanul Radu Nanu Păcurar

se gîndește la moș Ghindă, umblătorul de Țarigrad în slujba fraților Buzești, trecut în slujba bănișorului de Mehedinți, urmîndu-l în pribegie și, prin lucrarea Iglisiei, de cinci ani, starostele konakului de la Beh, două ceasuri călare de la Izmir. Cînd iese în ulița prăfoasă, căpitanul știe că noua lui identitate de corsar al Măriei sale, voievodul Mihai abia începe.

* * *

— Allah e mare, Allah este atotputernic, Allah vede că-mi dorești pieirea în loc să-mi dorești prietenia. Iată, de doi ani n-am mai băut o asemenea cafea la Izmir. Toate caravanele le oprești tu, la Iskenderun, o, Hidayet, o, *zahid*, slăvită să-ți fie fața !

— Ai ucis comerțul ! Ai deschis portul piraților, pe care-i oblăduiești ca să-ți dea zeciuială din prada lor.

— Oare cum pot altfel trăi cînd măritul și prealuminatul și preastrălucitul stăpîn al lumilor, luminoasă să-i fie fața, ne cere cît nu putem da ?

— L-ai plătit pe Barton, capuchehaia Inglistanului, ca să schimbe drumul inului și cînepii rusești, sărăcind vămile împărătești de vămuiala acestora.

— Mi-ai oprit bumbacul de Gaziantep, slăvite Hidayet. Țesătoriile de aici stau. Țesătorii bat palatul meu cu pietre. Aruncă după mine cu lămîi putrede. Și susanul l-ai oprit. Și terebentina. Și pistilul. Și fisticul. Și orezul de Antachya... Și smochinele. Și curmalele. Mă hărțuiești fără milă. Sărăcești vilaietul meu. Am să te pîrăsc preaputernicului.

— O faci de cinci ani, de cîte patru ori pe lună.

— Ce vrei de la mine, o, *zahid* ?

— Să mi-l dai la mînă pe Ulus-maltezul.

— Ulus-maltezul ! Pe Allah ! Aud întîia dată acest nume. Cine este ? Ce casă de comerț are ? Cu ce te-a supărat porcul de cîine ? Oare nu tu ești Învățătorul ? Oare nu spre vilaietul tău se îndreaptă toți nemulțumiții acestei împărății ? Oare nu tu aperi legea veche ? Legea aspră a războinicilor turcomani ? Oare nu vilaietul tău se învecinează cu marile pustiuri bîntuite de triburile

nomazilor ? Oare nu tu vrei întoarcerea la Kalifat ? La credința dintîi ? O, *zahid*, prea limpezi să-ți fie ochii. Cînd ești între lupi, trebuie să urli ca lupii. Cînd între oi te afli, behăie, să nu te creadă lup. Cum le poți oare tunde și mulge, dacă nu behăi ? !

— De aceea te întreci în cortegii și bîlciuri și pehlivănii ?

— Fac oile să uite că sînt oi, o, preadreptule ! Cu o mînă le tund de patru ori, cu alta le dau să lingă drob de sare. Lingînd și mîna care le dă drobul, nu văd mîna care le ia lîna. Ce mai vești de la Michaly bey, prietenul tău din vechime ? Se pare că s-a ridicat nebunul împotriva preaputernicului, uitînd că împărăția nu are margini, încercînd să opună ceea ce este cu margini, nemărginirii. Tu ești un înțelept. Ce gîndești despre prietenul tău?

Este o clipă de tăcere în kioșkul de pe *Iskenderun*, podeaua se leagănă ușor, miroase a mosc, lumina intră fluidă, albăstrie prin ocheții de sticlă, ibricul mare din aramă aromește și cei doi se privesc indiferent pe sub genele plecate. Altîn Yunus pașa are trăsături încă bărbătești, este viguros, nu s-a îngrășat de ședere, ochii verzi au fulgere scurte, poartă mustață uriașă, cicatricea care-i taie obrazul este unsă cu pudră de iris amestecată într-o cremă grasă, are unghiile lăcuite și afectează un respect unsuros sub care se ghicește ura și obrăznicia.

Hidayet i-a spus că a abordat caicul *Rechinul albastru* pedepsind echipajul pentru nelegiuirile făptuite în vilaietul lui. Că Izmirul s-a transformat în port de pirați, tăind legăturile cu Rhodosul, cu Ciprul, cu toată coasta de est a împărăției, că, în loc să gospodărească vilaietul, pașa îl prăpădește cu luminațiile și serbările lui deșănțate. Altîn Yunus l-a ascultat cu un respect unsuros, bătîndu-se din cînd în cînd cu pumnii în piept și scîncind numele lui Allah. Acum scoate colții. Se află în vilaietul lui în care are puterea absolută pe care-o folosește să se îmbogățească uneltind cu Ferhat pașa, comandantul ienicerimii, să ajungă la Istanbul. Este în partida acestuia împotriva lui Sinan pașa, fostul comandant al spahiilor. După bătălia de la Călugăreni Sinan a fost dizgrațiat și exilat la Malgara, un sat nenorocit din Rumelia, nu de-

parte de Istanbul, să poată fi supravegheat. Ferhat este dușmanul lui Mihail și al sufiților. Altîn este unul din stîlpii lui cei mai puternici și, lovindu-l în alianța cu piratii, îl lovește în pîrghia cea mai tare a puterii lui. Zarfa reis și *Rechinul albastru* au spart de zeci de ori blocada pe care o instituise pe toată coasta vilaietului. Știe că în cîțiva ani Zarfa reis a făcut o avere uriașă, că această avere în livezi de măslini și portocali, în prăvălii la Izmir și Istanbul, în depuneri la bănci genoveze și în corăbii navigînd sub flamura Casei Salvaresso, îi slujește lui Ferhat prin Altîn. I l-a adus aici pe Zarfa. Se bucură ? Îl plînge ? Nu știe. Știe doar că Altîn a trecut la contraatac.

6

Voica Ilinca își arătase deopotrivă zîmbetul, dar și ghearele clienților veniți să mănînce cea mai bună ciorbă de burtă din Izmir la hanul lui Kir Korais. Pocnise între ochi un grăjdar mai îndrăzneț, care-o ciupise de coapsă, îi zîmbise hangiului cu chip de tîlhar pocăit, deșirat, adus de spate, cu buza de jos despicată de cuțit, ca și bărbia, cu ochi mici, iuți, negri, de viezure și fără nici o ceremonie se așezase turcește lîngă piciorul de lemn al bătrînului venerabil care era Barba Dani. Așezîndu-se zuruind din podoabele ieftine de cositor, șoptise parola : „Drenova". Bătrînul nu dăduse nici un semn că ar fi auzit, sau că parola i-ar fi reamintit de ceva. Cu o tichiuță de postav negru avînd ciucure roșu așezată în creștetul capului peste pletele sure, retezate la ceafă, voinic, purtînd barbă și mustăți patriarhale, îmbrăcat într-o cămașă albă strînsă la brîu în chimir din piele, Barba Dani își sorbise tihnit ciorba de burtă, mușcînd lacom din ardeii iuți, murați, așezați pe un blid din lemn, fără să ia în seamă milogeala ei :

— Hai, Barba Dani, să-ți dau cu ghiocul ! Hai să-ți ghicească țiganca în palmă ! Să-ți dea leac de bubă rea !

Să-ţi dea fiertură de gîlci, de guşă, de maţe, să-ţi dea cu bobii... Că să uită aia codată la tine şi intri la păcat, că ţi-a făcut vrăji, mi-a zis mie o turturea !

Grăjdarii s-au cotit, s-au foit, unii şi-au vîrît nasurile în străchini, alţii au bufnit în rîs. Barba Dani a scos un fel de mîrîit. Oamenii aceia mirosind greu a grajd, a catîri şi a cai s-au potolit. Barba Dani şi-a scăpat o clipă privirea spre ea. Ochi negri, vii, sub sprîncene sîrmoase de mistreţ.

— Pe Hera, ştii tu să ghiceşti ?

— Aoleo, mîncaţi-aş inima, eu ? Fiica mamii mele, vrăciţa de la Drenova ?

— Vira ! a mormăit Barba Dani, dovedind că înainte de a fi surugiu, a fost matelot.

Grăjdarii şi-au luat strachinile, ducîndu-se la altă masă.

— Mai departe, a mîrîit bătrînul.

— Ţapul şchiop... Cum a auzit de muieri, cum a făcut urechi de măgar.

Barba Dani s-a făcut că nu aude.

— Stai lîngă mine, vrăciţo !

Voica Ilinca i-a luat mîna. Deschizîndu-i palma, palmă voinică, mare, cu liniile vieţii tăiate adînc, a început să-şi joace rolul cu atîta patimă încît, pentru o clipă, s-a uitat pe sine. Tot arătîndu-i liniile din palmă, bătîndu-se peste şolduri, mirîndu-se cu palma la gură, rîzînd fără grijă, trăgîndu-i complice cu ochiul, i-a spus tot cei poruncise „el" să-i spună. Adică : „Sînt aici, ajută-i să ajungă la fortăreaţă, veştile dă-mi-le prin ghicitoare. Ocroteşte-i !" Cînd spune „ocroteşte-i", simte un fluid puternic sălăşluind-o. Ridică ochii din palma lui Barba Dani, pe care-l asemuie la chip lui Homer. Homer nu putea avea alt chip decît acesta. La cîteva mese mai departe stă în picioare o femeie voinică, oacheşă, cu un văl transparent acoperindu-i partea de jos a obrazului. Între văl şi basmaua roşie, strălucesc doi ochi negri, scăpărători. Ochii n-o privesc pe ea, ci pe masalagiul care-şi tîrşîie papucii cu o lenevie care-ţi trezeşte căscatul. Masalagiul este „el". Voica Ilinca ştie că s-a întîmplat ceva care a schimbat planul, altfel „el" n-ar fi riscat să vină aici. Femeia cu văl şi ochi scăpărători purtînd cu graţie pe

braţ un coş de nuiele, se răsuceşte pe călcîie, intrînd în ospătărie.

— Cine este femeia ? îl întrebă pe Barba Dani.

— Andreea, cipriota, ţiitoarea lui don Diego.

Voica Ilinca îl priveşte atît de fix şi atît de încruntat pe căpitan, încît acesta înţelege. Se aşază la una din mese, împingînd cu umărul un neguţător armean care-şi leorfăie ciorba înghiţind căţei de usturoi pe care-i scoate dintr-o traistă. În clipa cînd căpitanul se aşază, Volia tabără pe el. Se răsfaţă, îi zîmbeşte dulce, se pisiceşte şi Voica îşi spune că sora ei Volia desfăşoară mai mult zel decît cere acest joc plăcut. Oricum, Volia este deşteaptă. Legătura este făcută.

— Ţine-te după mine. Dacă poţi, ocărăşte-mă, spune Barba Dani şi cu o mişcare blîndă, o mătură de pe bancă.

Voica Ilinca scoate un ţipăt ascuţit.

— Ah, afurisitule ! Ah, ghiuj bătrîn ! Ah, ţap în călduri ! (Doamne, dacă ar auzi-o ai ei ! Şi nu ai ei, Olga Dragomira, mama, ohoho, cînd l-a tăiat la gît cu sabia pe Daud, ce limbă sprintenă avusese ; dar fetele din Fanar şi domnişorii ?) Crezi că-mi scapi ! Dă-mi ce mi-ai făgăduit, că altfel îţi scot ochii. Te leg, de nu te mai dezleagă o mie de idoloaice.

Barba Dani face un semn hangiului. Păşind voinicește cu piciorul de lemn se îndreaptă spre konakul Mavrogheni, de unde, de altfel, răsună clopotul care vesteşte terminarea răgazului rezervat ciorbei de burtă. Voica Ilinca se ţine după bătrîn, ocărîndu-l.

— Perfect, spune baronul. Şi noi ?

— Aşteptăm finalul acestui prolog... Să vedem ce veşti ne aduce hangiţa.

— *Parbleu !* Cine nu s-ar lăsa înşelat de rolul pe care-l joacă *mademoiselle,* şopteşte Louis.

— Să fim atenţi !

*

* *

Se întîmplă mai multe lucruri în acelaşi timp, lucruri cu totul firești pentru acel ceas al zilei. Masalagiul se face nevăzut în primul val al mulţimii care se întoarce

din port. Oamenii se strigă pe nume, își povestesc minunea nemaivăzută, adică un echipaj întreg spînzurat de vergi, faptul că pașa de Iskenderun a venit să-l certe pe stăpînul lor pentru neroziile lui, pentru risipa și nechibzuința lui care-a stricat rînduielile negoțului, ca și încercarea lui Altîn de a goni privitorii, încercare gata să stîrnească o răzmeriță, dacă Hidayet Riza Han nu s-ar fi arătat pe punte, căinicul lui urcat în gabie vestind că luminăția sa vrea ca sfîrșitul lui Zarfa să fie pildă tuturor celor care ar gîndi să-i urmeze faptele. Se zice că Hidayet Riza Han va trage *Rechinul albastru* la un sfert de leghe în larg și-i va da foc la miezul nopții. Oricum, după rugăciunea de seară, după închiderea prăvăliilor, tot Izmirul va fi la cheu. Zeci de bărbați rămîn la ospătărie, vorbind tare. Andreea, cipriota, iese urmată de hangiul Korais.

— La masa de lîngă scorbură, șoptește femeia.

— Nu-l văd decît pe Selim, salepgiul, pe Ahmet, covrigarul, pe armean și pe nu știu care tîrîie brîu.

— Ți-o jur, este el. L-aș recunoaște dintr-o mie!

Volia se află în spatele lor. Aude totul.

— Spune-i-o lui kir Diego!

— Korais, cască ochii. Ai de la mine doi țechini de aur, dacă-i dai de urmă.

— Dona Andreea, el a fugit încă de ieri de dimineață. Și-a tăiat singur orice parîmă care să-l mai lege la cheul Izmirului, atîta vreme cît stăpînește Altîn. Volia ascultă glasul hîrîit al hangiului cu scîrbă și ură. Tatăl ei o încredințase fratelui său s-o crească, Korais era văduv, fără copii, afacerile mergeau, fata era ferită de pirați, de akingii, de primejdiile insulei. Avea paisprezece ani. La șaisprezece ani Korais voise s-o necinstească. L-a creștat cu jungherul. Îi pare rău că nu i l-a înfipt în gît. Își trage basmaua pe ochi și se ia după femeia care duce în coș frumusețe de rodii. Rodii aduse de la Torbali de furnizorii lui Korais. Le face semn cavalerilor s-o urmeze. Căpitanul i-a poruncit să-i conducă pe toți la prăvăliile lui kir Markidis. Să-i spună lui kir Markidis un singur cuvînt „Libertatea" și să facă ce va spune acesta. Îl cunoaște pe kir Markidis? Cum să nu-l cunoască, dacă stă la patru sute de pași de hanul unchiului ei?!

— Grăbește-te, i-a poruncit căpitanul... Am o veste bună pentru tine. Femeia iese în fața porții caselor Mavrogheni unde arnăuții așezați pe bancă rîd sfios de Barba Dani pe care țiganca tînără cînd îl face zeu, cînd țap șchiop și satir bătrîn. Volia se repede gaie asupra bătrînului.

— Dă-i ce i se cuvine, că-ți leg gura pe vecie ! Nici apă n-ai să poți bea, catîr bătrîn, strigă Volia... Ah, frumoaso ! Ah, porumbițo ! Ah, inimioară ! Hai să-ți ghicească țiganca în palmă. De dragoste ! De inimă albastră !

Volia îi face cu ochiul Voicăi, Barba Dani scoate din brăcinar o mahmudea, o aruncă în țărînă, Voica o culege rîzînd, arnăuții îl firitisesc pe Barba Dani c-a scăpat viu din ghearele țigăncii, cei trei cavaleri ies de sub umbra platanului, urmărind țigăncile care o iau la mijloc pe femeia cu voal.

— Să-ți dau cu bobii, zice Voica, venind foarte aproape de femeia cu ochi scăpărători, femeie înaltă, cu vălul mai mult scoțîndu-i în evidență frumusețea, decît ascunzîndu-i-o. Îmbrăcată în șalvari stacojii, purtînd papuci cusuți cu fir de aur, o feregea violet, femeia este împlinită, are buzele carminate, un mers unduios și leneș, așa cum numai femeile Orientului îl au. Voica Ilinca își stăpînește gelozia acră și dușmănia care-o simte pentru frumoasa acum încruntată și grăbită.

Cum cea numită Andreea cipriota lipăie mărunt tocmai pe ulița unde sînt prăvăliile lui kir Markidis, Volia îi dă tîrcoale ca și cînd i-ar face farmece. Văzîndu-i pe cei trei țigani la cîțiva zeci de pași în urmă, o atacă pe cipriotă acolo unde știe ea că sînt slabe cipriotele :

— Să-ți spună țiganca unde și-a făcut cuib porumbelul, șoptește.

Voica vede cum femeia își mușcă buzele. Nu scoate o vorbă. Grăbește pașii.

— Să-ți spună țiganca ce știe Korais și nu știi tu !, șoptește Volia.

Afurisită Volia. Femeia se albește. Îi apucă brațul.

— Ce vrei să spui ?

Femeia are glas frumos, plin. Voicăi i se pare încărcat de patimă. Ce legătură să fi fost cîndva între „el" și femeia care-și mușcă buzele pînă la sînge ? Și ce legătură

între mesajul încredințat ei de Barba Dani și gîndurile lui de astăzi și de mîine ? „Mavrogheni este împotrivă. Are o taină zidită în konakul unde locuiește. Chervanele lui vin și pleacă mereu spre Antalya, la Ak Deniz — Marea Mediterană. Am un prieten la fortăreață. Aștept porunci. Sînt la prisacă, de cum sfințește soarele."

— Ce-ai auzit, răspunde Volia.

— Cît costă taina ta ?

— Nu este taina mea. Este taina ta. Prețuiește-o tu.

— Cine este fata ?

— Sora mea ! Vrăciță cum nu se mai află. Leagă și dezleagă de dragoste. În genunchi ți-l aduce.

— Nu cred.

— Încearcă.

— Sînteți niște hoațe.

— Am să-i vînd taina lui Korais ! Hai, surioară !... Hai să-i ghicim lui kir Markidis. Nu l-am mai văzut de-un an...

Volia o ia de mînă pe Voica. O trage după ea. Își scoate tamburina din traistă. O bate, o zuruie, face cîțiva pași de dans. Ulița este plină de lume. Trei cotigi trase de măgăruși clăpăugi. Copiii se joacă în praful fierbinte. Muște mari, verzi, bîzîie îndîrjite, zburînd ațîțate spre locul de unde vine mirosul de sînge al scaunelor măcelarilor de lîngă Bazar.

— Dacă mă cheamă, nu te îngriji de mine, spune Volia... Intră cu ei la șelăria lui Markidis. Spune „Libertatea" și lăsați-vă în voia lui... Dar are să mă cheme. O arde inima. O ard ficații. O ard țîțișoarele. Ți-o spun eu. Arde toată... De cum l-a văzut... Prostuțo. Îl iubești ?

— Am să-i scot ochii cu hangerul ! șoptește Voica Ilinca.

Volia rîde.

— Prostuțo ! Îl voiai sfînt pe el, care nu este decît căpitan ?

— Hei, fetițo ! Pe Sfînta Fecioară, ești cam neobrăzată... Mă lași să te aștept ?

— Spune-i că sînt la Andreea, cipriota... Atît. Așteptați-mă. Vin într-un suflet.

Volia, sprintenă, mlădie, cu părul negru împletit într-o coadă groasă, se duce la Andreea cipriota, care-o așteaptă în fața ospătăriei cu firmă albastră, înstelată. Voica Ilinca urmărește cum intră în curtea ospătăriei pe porțile larg deschise, urmînd-o pe Andreea. Apoi, brusc, are revelația firmei. Recunoaște constelația *Ursae majoris,* vede steaua Mizar și, alături de ea, strălucind auriu pe cerul acela albastru, fără nor, recunoaște poziția stelei Alcor pentru că numai steaua Alcor poate fi, numele hanului-ospătărie „Konakul înțelepților" nefiind altceva decît o metaforă. Surpriza îi aduce sîngele în obraji.

— Ce facem, *mademoiselle,* întreabă drăgăstos baronul. Am început să ne plictisim.

— Intrăm ! spune Voica și zuruindu-și la rîndul ei tamburina, urcă cele cîteva trepte de piatră care duc în șelăria lui kir Markidis.

* * *

Comptuarul Casei Bîrlădeanu din Izmir este plin de zgomotele pe care le fac baloții descărcați în magazii, butoaiele rostogolite din harabale pe punți din grinzi, de strigătele harabagiilor, ale cîrcașilor, ale slugilor, de nechezatul catîrilor Porțile mari sînt deschise și pe ele se vîntură slugile. Din stradă se aud chemările negustătorilor cu derădicata, veniți să se intereseze de felul mărfurilor și de prețuri. Este o sală-prînzitor, așezată în unghiul interior al clădirii, la catul întîi. Pe un perete este fixată o scară cu trepte înguste de lemn, care duce într-un fel de hulubărie, pentru că se aude guruitul și uguitul porumbeilor. Prînzitorul este îngust. Are două ferăstruici zăbrelite spre stradă și alte două spre curți. Pe pereții din bîrne atîrnă talgere mari de aramă bătută la Alep și Gaziantep, chilimuri și covoare de rugăciune. Pe mijlocul mesei se află trei talgere cu fructe : portocale, smochine, rodii și caise timpurii. Catul de sus ar părea pustiu, dacă de după ușile închise n-ar veni bătaia îndesată a unui război și nu s-ar auzi din cînd în cînd ciripitul vesel al unor glasuri de femei. Este taina jupanului Năstase Oalesparte, pe care jupîneasa Olga Dragomira, ve-

rișoară, îl crede surghiunit întru singurătate și pustnicie, taină mărturisită de dumnealui jupanul acum doi ani la o escală pe care el, căpitanul, a făcut-o la Izmir. Întorcîndu-se cu un chervan cu marfă din interior, de la Afyon, a nimerit peste o ceată de nomazi care tocmai uciseseră pe cel din urmă om al unei caravane. În caravană erau și trei fete tocmai din Hașap, aproape de vechea graniță cu Persia, aduse spre a fi vîndute la Izmir. Jupan Năstase Oalesparte i-a prins pe tîlhari cînd, descălecați, tăbărîseră asupra caravanei de cămile, s-o întoarcă spre a lua calea munților sălbateci. De la cămilarii răniți a aflat stăpînul caravanei, Ara Hussein din Manisa. I-a întors mărfurile, cămilele și oamenii răniți, primind o zecime din valoarea caravanei și în dar... cele trei roabe țesătoare. Fără să fie musulman, pizmuindu-i pe musulmani pentru înțelegerea arătată de Coran părții bărbătești, mai întotdeauna cu aplecare spre poligamie, zicîndu-și că nu poți necinsti locul care te hrănește disprețuindu-i obiceiurile, jupan Năstase Oalesparte și-a luat de soții pe cele trei țesătoare, păzind cu strășnicie ca ele să nu fie văzute de nici un bărbat străin. Căpitanul Păcurar — rămas în travestiul de masalagiu — ascultă mesajul lui Barba Dani, rostit de Voica Ilinca. Voica Ilinca își spune că prînzitorul acesta în care s-au adunat patru țigani și un masalagiu, sigur că la alte escale ale depravatului pe care-l fulgeră cu privirea, a adăpostit petreceri cu hetaire, așa cum auzise pe șantierul Casei că se fac de către mateloți după un drum norocos. După ce repetă : „Mavrogheni este împotrivă. Are o taină în konakul unde locuiește. Chervanele lui vin și pleacă mereu spre Antalya, la Ak Deniz. Am un prieten la fortăreață. Aștept porunci. Sînt la prisacă de cum sfințește soarele", Voica Ilinca spune cu o nepăsare jucată foarte bine :

— Era să uit. Volia a fost chemată să-i ghicească Andreei cipriota, stăpîna de la „Konakul Înțelepților".

În aceeași clipă îl trece prin privirea ei verde, pătrunzătoare și tăioasă. Afurisitul ! Ce stăpîn este pe el ! Nici măcar nu tresare.

— Căpitane, spune cavalerul Jean de Mirande... Fratele meu Pierre te întreabă două lucruri.

— Ascult și, ascultîndu-vă, cavalere, mă grăbesc.

— Grăbiți-vă deci... După cîte știu în antichitate au fost aici romanii.

— Bizantinii, apoi romanii, apoi iarăși bizantinii, apoi otomanii.

— Romanii, ca și bizantinii aveau bunul obicei să construiască apeducte și canale de scurgere.

— Pe Poseidon, cavalere. Nu sînt arheolog.

— Un corsar ar trebui să fie, spune cavalerul Pierre de Mirande. Uriașul care nu se remarcase pînă atunci decît prin mutenia sa binevoitoare... Totdeauna aceste canale și apeducte slujeau în ideea vechilor arhitecți două umanități : aceea a fortăreței și aceea a plebei... Mi-ar place să văd orașul de sus. Este în interesul misiunii ce ne-ai încredințat-o, căpitane.

Căpitanul Păcurar își înăbușe greu ecoul dureros stîrnit în el de vorbele jupîniței, atît de bine travestită în țigancă încît el însuși nu că o recunoaște greu, dar o cunoaște sub o nouă înfățișare, cu nimic mai puțin fermecătoare decît multele înfățișări sub care a cunoscut-o pînă acum. Se gîndește că deosebirea de vîrstă dintre ei a făcut să treacă prin viața lui destule femei a căror amintire, oricît de ștearsă pentru el, să fie totuși o veșnică stavilă între dragostea lui și Voica.

— Nimic mai ușor, domnia ta, spune jupan Năstase Oalesparte... Urcă-te în hulubărie și privește Izmirul după pofta inimii.

— Mi-ar trebui hîrtie, un cărbune și fratele meu Jean, care să mă însoțească.

Gazda coboară în prăvălie să aducă cele cerute. Baronul de Vic-Fézensac îi șoptește ceva la ureche țigăncii și țiganca rîde cu un rîs cristalin, plin de fără grijă. Căpitanul Păcurar își spune că viața lui s-a îmbogățit într-un fel neașteptat din clipa cînd Voica Ilinca a coborît la șantier să-i fie învățăcel. Cînd intră în prînzitor, gazda este urmată de Carastan îmbrăcat de drum lung, ducîndu-și sacul de matelot pe umăr.

— La poruncă, spune Carastan Ochi Ager.

— Poruncă nu. Voia ta, da !

— Ascult, domnia ta.

Jupan Oalesparte pune pe masă un sul de hîrtie de China și un cărbune de scris. De asemenea o pungă din

piele roşie pe care o răstoarnă în faţa căpitanului. Din pungă se rostogolesc cîteva zeci de tuburi mici din alamă. Căpitanul Păcurar îi face semn lui Carastan Ochi Ager să se aşeze lîngă el.

— O, la, la, şopteşte baronul la urechea trandafirie a ţigăncii, care privită mai atent nu are nimic din ceea ce aparţine unei ţigănci sadea, lipsindu-i mai ales funinginea care îmbibă porii celor autentice şi mirosul acru de fum şi de sudoare care le îmbibă îmbrăcmintea... Iată-ne, *mademoiselle,* în prezenţa unor noi secrete ale bravului nostru căpitan. Mesajele prin porumbei.

Căpitanul desface cel dintîi tub, care poartă agăţată cu aţă o bucăţică de carton pe care scrie cifra 1. Bileţelul este cifrat. Căpitanul vîră tuburile la loc, în punga din piele roşie, făcînd semn celor doi fraţi de Mirande să urce.

— Pe aici, spune gazda, arătînd scara.

— Urc şi eu, spune baronul, simţind că se va petrece ceva foarte intim între căpitan şi gabierul lui principal.

— Rămîi, jupîniţă, spune căpitanul Păcurar. Carastan şi eu te rugăm să rămîi.

Din hulubărie se aude un mare foşnet de aripi. Apoi nu se mai aude decît bătaia îndesată a războiului şi gînguritul glasurilor de femei.

— Cu atît mai mult cu cît am văzut steaua Alcor, spune Voica Ilinca.

*

* *

— Ce vezi în oglindă, întreabă Andreea, cipriota, stînd întinsă leneş pe divanul jos, acoperit cu o cergă mare, flocoasă, din păr de capră vopsită în albastrul curat egeean.

Divanul este aşezat pe peretele din fund al bîrfelniţei, un fel de loggia cu geamlîc, sprijinit pe grinzi, ieşit la catul întîi cu trei braţe deasupra uliţei, avînd vedere în tot lungul ei, ca şi în curtea ospătăriei acoperită în întregime de coroana seculară a unui cedru uriaş. Cipriota şi-a scos vălul şi feregeaua. Este o femeie la aproape 30 de ani, în plină frumuseţe. Desprins din ace, părul negru, vălurit uşor îi curge larg pe umeri, învăluind-o pînă la mijloc. Poartă o bluză străvezie de Mosul sub care Volia îi vede sînii cărnoşi, ascuţiţi. Are unghiile lungi, date cu lac roşu,

brațul în care-și sprijină capul este rotund și alb, lăsînd să se vadă vinele albăstrii sub pielea catifelată. Are gene lungi, rimelate și Volia își spune că afurisitul de căpitan are să-i mănînce inimioara surorii ei, dacă în fiecare port va fi lăsat o asemenea ibovnică înfocată și înverșunată. Volia suflă ușor deasupra oglinzii ovale, cu mîner și ramă de fildeș, aburind-o.

— O corabie, șoptește Volia, închide ochii nu fără să fi văzut cum cipriota își duce la piept mîna în care prefira un șirag de chihlimbar.

Volia boscorodește un descîntec de ciumă în greaca din insule, fără să lase să-i scape nici un cuvîntel care ar putea fi înțeles.

— Dumnezeule !

— Taci ! Ține-ți răsuflarea ! Nu-mi alunga duhul care mă iubește. Taaci !... Ascultă ! Cu inima ! Cu trupul ! Cu buricul !... Cu umerii ! Cu sfîrcul ! Cu buzele ! Cu ce i-ai dat să te iubească ! Să nu te uite ! Să plece ca să se întoarcă ! Înnodat ! Legat !... Taci ! Văd ! Oacheș ! Ochiul șoimului ! Este el ! A fost ! Uite-l ! Se-ntoarce ! Mifilini ! Un han ! Ce caută Korais la han ? Se luptă. Un leu dezlănțuit. Corabia. Altă corabie. Corabia lui varsă foc. Diavoli cu limbi de foc. Este el diavolul. Pentru că judecă. Pentru că spînzură. Pentru că rîde de moarte. Ah ! Ce duh necurat bîntuie casele tale ?... Ce duh necurat îmi tulbură oglinda ? Vederea ? Întrupările din răsuflet ? Din gînd ? Din faptă ?

Volia auzise pașii ușor, furiși. Auzise scîrțîitul unei trepte. Andreea este albă. Pierită. În arcada bîrfelniței se arată un bărbat îmbrăcat după moda venețiană, pe jumătate negustător, pe jumătate matelot. Voinic, cu plete roșcate, bărbierit proaspăt, cu nasul strivit, lucru care-i urîțește chipul frumos, smolit, aspru, pe care ochii albaștri îl fac aproape luminos.

— Ți-am poruncit să nu bagi pe nimeni în casă, Andreea, spune omul în italiană.

Femeia nu-i răspunde. Se ridică ușor, cu mișcări prelinse, unduitoare.

— Ține un țechin, fetițo... Dacă-l vrei și pe al doilea, vino diseară, cînd asfințește soarele. Atunci don Diego petrece cu Altîn Yusuf pașa și noi putem sta de vorbă liniștite.

Andreea spune în italiană, fără să se întoarcă spre bărbat :

— Ieşi ! Cînd ai să-ţi arunci în mare cuvîntul ăsta blestemat „poruncă", să-mi baţi la uşă... Ieşi pînă...

Cu o mişcare fulgerătoare Andreea apucă talgerul de aramă de pe măsuţa de abanos încrustat cu fildeş aşezată la capul divanului şi îl aruncă spre bărbatul care prinde talgerul din zbor, fără măcar să clintească.

— Se zice că la noapte Hidayet Riza Han va da izmirenilor un spectacol cu artificii. Dacă o vrei, vom merge în port.

— Dacă o vreau, am să te chem !

Bărbatul iese fără să-i arunce ţigăncii măcar o privire. Andreea scoate dintr-un „cassone" o besactea şi din besactea un ţechin de aur.

— Nu încerca să intri aici cu ţiganii tăi, spune Andreea. Oricît ai fi de vrăjitoare.

— Sînt vrăjitoare, nu hoaţă, femeie !

Andreea cipriota are un spasm dureros al buzelor. Vine lîngă Volia. Îi vîră ţechinul în sîn.

— Ai să vii ?

— Dacă duhul se va întoarce, da.

— Cum o vei şti ?

— Chemîndu-l în somn !

— Îţi găsesc un pat unde să dormi.

— Proasto !... Ca să-l chem trebuie să mă iubească pămîntul. Şi iarba. Şi vîntul. Andreea îşi frînge mîinile.

— Bine. Să mergem.

O conduce pe Volia printr-o odaie mare, plină de divane şi perne, plutind într-o semiumbră moale şi catifelată. O uşă. O scară de lemn. Un coridor. Altă uşă care se deschide într-o livadă de migdali. Andreea urmează malul unui şanţ de irigaţie în care şopoteşte o apă limpede şi veselă. Zidul livezii este înalt. În zid o portiţă ferecată cu un mîner rotund din bronz, pe care este prins un ciocan tot din bronz. Nu departe de ciocan, un talger de aramă. Cipriota deschide portiţa cu o cheie mare, agăţată de uşă. Îi arată mînerul care are o dublură pe partea dinspre uliţă a portiţei.

— Îl răsuceşti de trei ori, spune femeia.

Răsucește mînerul. Ciocanul lovește talgerul care scoate un sunet plăcut de gong. Cînd iese în uliță, Volia vede că se află în stînga prăvăliilor lui kir Markidis. Fie că este sau nu privită de Andreea, cel mai cuminte este s-o ia către Konak meydani și să intre la kir Markidis, trecînd prin grădinile celor trei mărgelari turci, vecinii șelarului. Se apropie ora amiezii. Și a căldurii. Ulița s-a golit. Volia simte că este privită. Merge agale, aude cum cineva iese din curtea ospătăriei, trece leneș prin fața celor trei dughene ale mărgelarilor care moțăie pe praguri, prăjinile cu mărgele sînt proptite între ramurile unui smochin, se oprește, neguțătorul sare ca ars vînturîndu-și bătătorul de muște, Volia îi arată cotul și, rîzînd, trece mai departe. Grădinile sînt de fapt niște paragini pline de ciulini, smochini bătrîni, pe jumătate uscați, cîteva straturi amărîte de bame și de pătlăgele vinete. Volia își așterne traista la rădăcina unui smochin. Își scoate țechinul din sîn. Se uită la el. Înainte de a se întinde la umbră, vede un băiețaș care se apără cu înverșunare de muște. Băiețașul țupăie în praf. Vine pitiș pînă lîngă gardul din mărăcini plin de spărturi prin care trecuse ea și, după o clipă, o zbughește înapoi. În aceeași clipă Volia se ridică și trece iute în fundul grădinii.

* * *

Prînzitorul comptuarului Casei Bîrlădeanu pare o sală solemnă în care se ține un consiliu de război. Cavalerul Jean de Mirande admiră capacitatea căpitanului său de a da unor acte de viață acea solemnitate care le conferă, dacă nu grandoare, măcar o oarecare măreție, umanizîndu-le în același timp.

— Am ascultat toate rapoartele. Mulțumesc, Volia... Am ascultat cu atenție ipotezele voastre, cavalere Pierre de Mirande. Iată care sînt gîndurile mele față de tot ce-am auzit aici. Față de cîtimea de adevăr culeasă prin ochii voștri.

— Întîi. Volia, vrei să te măriți cu Carastan ?

Volia își duce mîinile la gură. Carastan rămîne nemișcat, albindu-se.

— Dacă da, atunci *Libertatea* vă face dar de nuntă doi catîri, o haraba, zece capre și 50 de țechini, o casă, o livadă cu măslini de 10 prăjini și...

— O hulubărie din partea mea, spune jupan Năstase Oalesparte.

Volia se repede la Voica. Îngenunche. Își culcă obrazul în poala ei.

— Mă desparți de mare, căpitane ? întreabă cu glas mort Carastan.

— Te logodesc cu domnul și stăpînul nostru al tuturor. Cîndva trebuia să te desparți.

Voica Ilinca ascultă halucinată glasul sever al căpitanului desenînd aspru destinele unor oameni care abia se cunosc, hărăzindu-le un viitor comun dintr-un trecut necunoscut. La trei ceasuri depărtare de aici este o casă a Voievodului, slujită de un binecredincios al său care trage să moară. Ei vor trebui să se înstăpînească acolo ca nepoții muribundului, Volia fiind soția nepotului și deschizînd han, dacă le este voia, plugărind și veghind să împlinească voia stăpînului.

— Se vede marea ?

— Nu se vede, spune Oalesparte.

Carastan își pleacă fruntea.

— O vei vedea în ochii mei, spune Volia, se ridică, ocolește masa cu un mers plin de grație și se oprește în fața lui Carastan... — Haide, în Lesbos este obiceiul ca bărbații să-și pețească iubitele. Ori să le fure. La voi este altfel ?

Voica Ilinca simte chemarea sălbatică pe care Carastan o trimite Mării. Aude valurile pe care le aude Carastan, aude vîntul, aude scîrțiitul catargelor, vede amurgurile și răsăriturile, așa cum le-a văzut Carastan legănat în gabie, apoi un flux puternic, plin de o dulce chemare se amestecă în chemarea mării și Voica Ilinca înțelege că este chemarea din ce în ce mai ademenitoare a femeii. Niciodată nu s-a gîndit că *femeia* și *marea* pot fi rivale. Are un spasm dureros al inimii. Urmărește cu ochii mari lupta care se dă în Carastan. O vede pe Volia întinzîndu-i mîna. Vede palma mare, arsă de soare a bărbatului mistuind mîna mică a femeii. Căpitanul se ridică în picioare. Fără nici o vorbă toți cei aflați de față se orînduiesc într-o formație

stranie. Atrasă de o forță nevăzută, Voica Ilinca se duce lîngă căpitan. Cavalerii se așază în spatele lor. Jupanul Năstase Oalesparte ridică un covor de rugăciune în spatele căruia este vîrîtă într-o firidă o icoană a Maicii Domnului cu Pruncul, ferecată în argint. Cei doi miri, atît de straniu miri, îngenunche. Căpitanul le dă binecuvîntarea în virtutea dreptului atotputerniciei pe care o are la bord. Volia izbucnește în plîns. Se ridică. O îmbrățișează pe Voica. Se ascunde la pietul ei. Îi zice soră și nașă. Carastan este și uluit, și limede, și hotărît.

— Poruncă, domnia ta !

— Nu știu ce este fericirea, ochiul meu ager și scutul meu credincios — spune căpitanul ; dar ți-o doresc împreună cu veghea și neuitarea. Bucură-te de darurile Domnului nostru care fac dintr-un matelot pribeag, un soldat bogat. Bucură-te de harurile femeii tale și ocrotește-o. De rest, are grijă jupan Năstase.

— Cînd poruncești să plecăm ?

— Acum.

Cu un gest brusc, căpitanul îl îmbrățișează pe Carastan.

— Sînt micșorat fără tine, îi spune. Dar acolo vei sluji mai bine. Veghează. Ești înconjurat de dușmani. Prietenii sînt puțini și departe.

Volia rîde și plînge, scăldînd-o în lacrimi pe Voica Ilinca.

— Steaua mea ai fost tu, surioară. Steaua, norocul și viața. Fii binecuvîntată. Apoi, dintr-o dată stăpînă pe ea, șoptindu-i la ureche.

— Du-te la Andreea. Îl iubește cu patimă. Dezleagă-l.

Îi strecoară în mînă un tub din lemn.

— Ia-l. Are puterea să adoarmă, fără să vatăme. Este arma mea cea mai de preț. O picătură pentru somnie. Două pentru somn. Cinci pentru veșnicie și uitare.

Voica Ilinca bagă de seamă cum numai într-un răstimp scurt, Volia, *Femeia*, a și trecut de la starea de nesiguranță a pribegiei, la starea de stăpînă. Mai întîi de stăpînă a unui bărbat care i-a plăcut de cum l-a văzut. Fiecare mișcare, fiecare gest este o luare în stăpînire a bărbatului încă năuc de schimbarea neașteptată despre care, se vede, nu-și poate face încă nici o imagine. Volia da. Șoptindu-i

la ureche cum să ajungă la Andreea, ce i-a spus ea ciprio-tei, ce nadă i-a aruncat, Volia vorbește despre căsuța aceea necunoscută pe care o va face și han, știe ea cum se cîștigă țechinii, mai ales dacă are de unde cumpăra mărfurile cu derădicata. Ochii îi strălucesc, își scoate basmaua, își des-pletește coada scuturîndu-și coama de abanos și, cînd se aude huruitul unei harabale, înainte ca jupan Năstase Oalesparte să spună : „mergem", se duce la căpitan și-i sărută dreapta.

— Pot trece pe la corabie ? întreabă Carastan.

— Nu ! Dumnezeu cu tine, frate al meu !

Omul își ridică sacul și iese pe urma soției lui necu-noscute. În prînzitor se înstăpînește o liniște nefirească.

— Ce spuneați de aplecarea romanilor spre arhitectură și de știința lor în a fi edili, domnule cavaler Pierre de Mirande, întreabă căpitanul cu glas ușor răgușit, stăpînin-du-se, ca și cînd plecarea lui Carastan l-ar fi golit într-un fel neașteptat de el însuși.

*

* *

Voica Ilinca îl ascultă cu luare aminte pe Pierre (nu se arătase pînă atunci a fi un erudit) cocoțată pe o grindă a hulubăriei, care de fapt nu este numai o hulubărie, este un pod ciudat, cu trei turnuri din lemn. Unul cu vedere spre mare. Altul cu vedere spre văile largi care duc la Manisa și la Seidikoy. Această zisă hulubărie este un turn împărțit în două caturi, cel de jos o hulubărie, plin de pene, de găinați și de cuiburi în care piuie puii golași, cel de sus, la care se urcă pe o scară din fuștei, un observator dușumit, avînd pusă pe un trepied din lemn o lunetă puternică. Porumbeii obișnuiți se vede treaba cu umbletul oamenilor, sau al unui singur om, ies și intră în hulubăria de la catul de jos al turnului, uguind, foindu-se și înfoin-du-se. Este acoperirea pentru cealaltă hulubărie, aflată în turnul cu vederea spre interiorul continentului, așezată tot în catul de jos al acestuia, una mult mai mică, a porum-beilor călători. Căpitanul Radu Nanu Păcurar știe că a dat cea mai bună strajă releului de porumbei călători întemeiat

cu atîta grijă de către Casa Salvaresso în favoarea ei și a partidei constantinopolitane pe care o servește. Porumbeii pleacă de la Istanbul la Bursa, capitala veche și sacră a imperiului. Aici este hulubăria lui Altan Akat, un negustător de covoare care-și are țesătoriile nu departe de moscheea Ildîrîm Bayazid, unul din puternicii partidei lui Sinan. Altan copiază mesajele în trei, legîndu-le la trei dintre curierii Bursa-Sindirgi, drum greu, plin de pericole din pricina șoimilor și a păsărilor de pradă. Aici se află hulubăria lui Filipidis, giuvaergiul, rudă îndepărtată și tăinuită cu Ferhat pașa. Curierul Sindirgi-Izmir n-ar mai trebui să facă nici o escală. Pentru a preveni o trădare sau o cădere a susținătorilor Casei din Izmir, Giulio Salvaresso, patronul Casei, a fundat o escală-cheie la Beli, două ceasuri de mers călare la nord de Izmir. Dacă se întîmplă ceva în capitala vilaietului, hulubarul de la Beli, vestit printr-un porumbel negru, oprește releul aici, aducînd mesajele el însuși la un derviș bătrîn, Necmi, omul despre care nu se poate ști nimic. Necmi are o casă de lut, undeva, spre livezile dinspre poalele munților, în mahala. Iglisia știe că Necmi a fost ienicer și că, trăind ca un sărac, este foarte bogat, avînd capital în toate Casele de comerț, în țesătorii, în rîșnițe, în presele de ulei de migdale și că, o dată pe an, face un pelerinaj la Bursa, la mormîntul lui Bayazid, unde se întîlnește cu alți dervișI — foști ieniceri — din Istanbul și marile garnizoane de ieniceri din Anatolia.

Releul a fost descoperit de Mihail, înainte de a urca în scaunul Țării Românești prin sultana validè, fostă amantă a lui Petre Cercel. Iglisia a făcut restul. El i-a trimes acolo pe Carastan și pe Volia. Jupanul Năstase Oalesparte se va duce la Beli peste două zile spre a-l învăța pe Carastan meseria de hulubar, dacă cumva moș Ghindă nu o va putea face. De la Beli, moș Ghindă trimite doi porumbei-curieri. Unul învățat la Izmir, din cei patru aduși de un necunoscut. După trei ceasuri, un al doilea, crescut și învățat de jupan Năstase. Acesta aduce suretul-copia mesajului făcută de moș Ghindă. De trei ani Casa Salvaresso nu și-a schimbat cheia cifrului. Înseamnă că stăpînii Casei sînt siguri de buna întocmire și de păstrarea tainei. Pentru a nu păți ce pate Casa Salvaresso, Casa

Bîrlădeanu nu şi-a temeinicit un releu de porumbei călători. Se mulţumeşte să ştie prin jupan Năstase, care îi conduce afacerile după ce vrea, după ce poate şi după cum acţionează Casa Salvaresso. Acum lucrurile se complică. Politica a trecut înaintea afacerilor.

— Nu vreau să vă încarc memoria, căpitane, spune cavalerul Pierre de Mirande. Am studiat de aici — o perspectivă minunată asupra Izmirului — vă asigur, culoarea ierburilor şi a vegetaţiei din această parte a oraşului. Mi se pare că, deocamdată, vă interesează această parte de oraş. Ei bine, doamnelor şi domnilor... Dintr-o dată, tăcutul Pierre are un aer doctoral, care o face pe Voica Ilinca să pufnească în rîs şi să spună :

— Doamnă ţigancă, domnilor ţigani şi domnule masalagiu, salvîndu-l de ridicol pe Pierre, care-i mulţumeşte cu o înclinare a capului.

Deci Pierre îi demonstrează „lui" cum konakul Mavrogheni este unit foarte de curînd, poate nici de doi ani, cu grădinile din spatele clădirilor aflate peste drum de şelărie, printr-un şanţ subteran care dublează canalul de irigaţie, lucru vizibil după nuanţa mai palidă a ierburilor prea de curînd înrădăcinate, sau care s-au prins într-un sol cu prea multă piatră. Voica Ilinca simte o mare uşurare din clipa plecării Voliei. N-ar putea spune că n-a gelozit-o puţin pentru felul ei liber de a se purta. Pentru felul cum îl privea în ochi pe căpitan, pentru agerimea şi iscusinţa ei, pentru felul cum îşi jucase rolul de pribeagă, de ţigancă şi de vrăciţă. Nu că s-ar fi temut de Volia, dar ceva din Volia o umbrea pe Voica. Fiind două, privirile se împărţeau. Domnia ei la bord era ştirbită. Pe urmă Volia o iscodise pe cipriotă, ea fusese doar un mesager între Barba Dani şi căpitan. Volia găsise o potecă, ea dusese nişte vorbe. Este cu mare băgare de seamă la ce spune Pierre, pentru că întrezăreşte un fel de fortăreaţă care înconjoară în această parte comptuarul Casei Bîrlădeanu, fortăreaţă avînd drept bastioane konakul Mavrogheni şi hanul-ospătărie, „Konakul Înţelepţilor". Dacă Pierre are dreptate, atunci ea trebuie diseară s-o vadă pe Andreea şi să-i smulgă taina.

— Domnilor, spune căpitanul care pe tot timpul cît Pierre vorbise, cercetase locurile prin luneta telescop aşe-

zată în mijlocul turnului, astfel încît soarele să nu se reflecte pe lentile. Cred că singura soluție aici este ca dintr-o singură mișcare să schimbăm conducerea vilaietului, anulînd în același timp rețeaua „Sarazinilor roșii".

— O, la, la, face baronul Louis de Vic-Fézensac ! Iată, *mademoiselle*, un mod de a rezolva lucrurile cu totul vrednic de noua noastră identitate. Căpitane, abia de la acest gînd, contează te rog mie la sută pe cel care sînt prea onoratul tău soldat.

7

Între ora 12 și ora 5 post meridian în ziua de 25 mai 1596 căpitanul Radu Nanu Păcurar își întocmise planul prin care voia, ca, dintr-o singură lovitură, să treacă vilaietul Izmir într-un fel de vasalitate față de vilaietul Iskenderun, deschizînd astfel o bază sigură a răzmeriței tuturor nemulțumiților din Anatolia și vilaietele Orientului Apropiat. Activi în spatele oștirii de Rumelia care se pregătește să invadeze Țara Românească și Transilvania, nemulțumiții sub flamura vechii credințe ridicată de Hidayet ar însemna o primejdie mortală pentru foarte tînărul sultan, silindu-l ori să-și împartă oștirea în două și să lupte pe două fronturi, ori să dea răgaz Țării Românești și Europei, pînă se va înfrunta cu vilaietele asiatice nesupuse. Voievodul i-a spus : „fiecare zi de răgaz pe care o cîștig este un har de la Dumnezeu". Jupan Năstase Oalesparte spusese : „Dăruiește-i-l pe Altîn lui Hidayet, adăugîndu-l pe Suleyman, asta va da afacerii o culoare legală. Pîrile, mărturiile, hotărîrea cadiului vor ajunge la Istanbul după ce lui Altîn îi va fi căzut capul. Pînă să aleagă sultanul pe cineva, îl vom înstăpîni pe Epumbener. Epumbener este spahiu. Are timaruri bogate în interior. Va ține drumurile de negoț, va ține Izmirul deschis navelor, îl va apăra de pirați. Cînd vor veni trimișii sultanului să judece, mulțimea și negustătorii îl vor slăvi pe Epumbener, hulindu-l pe cel dispărut. „Morții n-au cîștig de cauză în fața diva-

nului celor vii"... Baronul făcuse un drum la *Iskenderun* ca țigan, întorcîndu-se la prăvălii prin mulțimea care se adunase din nou la cheu. Hidayet Riza Han este gata să împlinească partea ce-i revine din planul comunicat de baron. I-a răspuns prin baron că însuși se gîndise să-l atragă pe Altîn la navă ; dar că oameni de credință l-au vestit că Altîn își ia toate măsurile să-l prindă pe Hidayet la uscat. Că pregătește o serbare la care-l va pofti pe Hidayet. Se pare că, ori vrea să-l otrăvească, ori vrea să-l ucidă prin sugrumătorii fortăreței, așa că, el, Hidayet, crede că planul căpitanului este mai bun decît al său. Cu un ceas înainte de răsăritul soarelui va fi cu *Iskenderun* la o bătaie de săgeată de fortăreață. Dacă va vedea semnul convenit, va trimite barca la cheul fortăreței. Dacă nu, se va întoarce la locul de acostare. „Jocul de artificii" va avea loc la două ceasuri după apusul soarelui.

Jupan Năstase Oalesparte îl vestise pe „Cel Drept" că „Delfinul" nu poate veni să i se închine. „Cel Drept" este omul de legătură cu Iglisia, aici, la Smirna, unde știe că se află unul dintre Magi. Potrivindu-și faptele pe măsura veacurilor, Iglisia s-ar putea să nu-i încuviințeze planul. După ce-a coborît de la pic pavilionul sultanului, nu vede de ce-ar păstra acolo pavilionul unei puteri oculte, mai presus decît puterea lui. Razele aurii ale soarelui căzut în cel din urmă pătrar al zilei umple odaia cu o lumină străvezie, irizată. Căpitanul Păcurar își schimbă travestiul. Gazda i-a adus un costum de bulucbașă de ieniceri cu tot tacîmul : cucă, iatagan, brîu, hanger. Cei trei cavaleri dorm în odaia de oaspeți a comptuarului. Voica Ilinca...

— M-ai chemat, căpitane ?

Căpitanul își încingea iataganul cînd ușa se întredeschide și intră jupînița.

— În gînd, jupîniță. Poftește. Sînt gata. Leagă-mi rogu-te basmaua asta peste ochiul stîng.

Voica Ilinca îi leagă basmaua. Are o clipă de pierdere cînd să-i facă nodul.

— De ce șovăi ? Te temi ! Ai încă vreme să te întorci la corabie. Dacă noi vom pieri, poți să te întorci la Istanbul. Barba Gore îți va fi mai supus decît îmi este supus mie.

Se întoarce pe călcîie :

— Îți tremură mîna ? spune aproape în șoaptă, apucîndu-i încheieturile pe care Voica Ilinca și le simte înlănțuite cu o forță blîndă și în același timp necruțătoare.

— Bagă de seamă... Nu sînt Andreea... Cînd mușc, otrăvesc !

Îl privește în lumini.

— Oho, spune cu un zîmbet rece... Andreea zici ? Andreea cipriota, cred. Iată, jupîniță, că abia te-ai ambarcat și vrei să te faci stăpînă pe tainele mele.

— Sînt.

— O crezi.

— Sînt, îți zic.

— Dacă nu te-aș ști de cînd îți ștergeai nasul în poala fustei, ți-aș zice viperă.

— Zi-mi viperă. Mai bine decît...

— Decît ?...

Voica Ilinca simte sîngele urcîndu-i în obraz. Nu pentru asta venise aici. Era în prînzitor. Ațipise cu capul pe masă. L-a auzit bodogănind. Scăpase ceva pe jos. Apoi spusese : Voică. Ori nu spusese. Dar ea auzise.

— De ce m-ai chemat ?

— Să aflu totul, cu de-amănuntul. Să-mi spui de unde o cunoști pe Andreea. Unde ai văzut-o pe Andreea ?

Voica Ilinca simte o gheară sfîșiindu-i beregata.

— Găsește-o singur, șuieră.

Cu același gest fulgerător, „el" îi prinde umerii. Îi apropie trupul de el. O spaimă dulce, o leșuială plină de farmec, o ură nebună amestecată cu frica de a nu-i da drumul o copleșesc.

— Nebuno ! De o mie de ori nebuno ! Te pierzi, mă pierzi, ne pierzi pe toți din...

— Din ce, corsar de tavernă și harem ce ești ?

— Am să te arunc în lanțuri, spune și o scutură zdravăn... Zărghito !

Voica pufnește în rîs. Rîde și el.

— Ascult.

— Am văzut-o eu la hanul lui Korais. Am văzut-o cum te-a recunoscut. Am simțit-o că te-a recunoscut. Pe urmă Volia i-a ghicit în oglindă.

— Unde ?

— La ea acasă... Acolo unde te-ai uitat cu luneta și n-ai văzut-o. Acolo unde zici că este bastionul cel mai puternic al dușmanilor noștri.

— „Konakul Înțelepților" ? !

— Acolo !

— Dumnezeule mare, dar asta schimbă totul, jupîniță țigăncușă !... Andreea acolo ? Spune-mi totul, acest tot putînd schimba totul !

Voica îi povestește tot ce i-a povestit Volia.

— Deci don Diego al Casei Orseolo, care a dat dogi favorabili Înaltei Porți petrece cu Altîn... Oare numai petrece ? Jupîniță-țigăncușă, cred că într-un fel Andreea este însăși providența. Iată ce te rog să îndeplinești cuvînt cu cuvînt...

* * *

Baronul Louis de Vic-Fézensac a mai făcut un drum la cheu, de data asta la nava *Imbît,* unde a găsit doi țigani tocmindu-se aprig cu Barba Gore pentru niște semicercuri de bronz și niște piroane din același material. Văzîndu-l, țiganii au tăbărît asupra lui luîndu-l drept martor că sînt jefuiți de tîlharul de secund. Baronul le-a făcut semn că este mut, i-a arătat căldărușa lui Barba Gore, Barba Gore a intrat în joc împreună cu don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera care, cîntărind piesele în mînă, iradia de fericire. Baronul trimis la bucătărie i-a transmis lui Papamarkos ordinul căpitanului. La asfințit să fie cu patru oameni îmbrăcați în straiele lor de mateloți la prisaca lui Barba Dani. Săbiile de abordaj, laturile, parîmele subțiri și ghearele de pisică să fie aduse în traiste, ca și pilele, micile lame de fierăstrău și tot ce se cuvine pentru a forța o ușă sau a face să sară un zăvor. În vreme ce pe punte țiganii adevărați își beau vinul cedat de Barba Gore după o tocmeală cumplită, falsul țigan trecut în cabina echipajului la prova și-a schimbat travestiul pe propriul lui costum de matelot. Cheul vuia de mulțimea ieșită în priveală la *Rechinul albastru,* așa că grupul de mateloți și țiganii autentici coborînd schela la uscat n-a atras atenția celor două iscoade ale agiei portului care vegheau nava

Imbît. Papamarkos s-a dovedit un bun cunoscător al Izmirului. Înainte de asfinţitul soarelui, după ce glasurile de stentor ale hogilor s-au topit în pulberea de aur greu care învăluise oraşul, grupul de mateloţi a ajuns la o livadă de migdali, un petec mare de verdeaţă, undeva, în partea de jos a oraşului propriu-zis, nu departe de casele Mavrogheni. Sub migdali sînt aşezaţi stupi din nuiele lipiţi cu pămînt. Este o căsuţă mică, albă, cu olane roşii, prin faţa căreia trece un şanţ de irigaţie, un pîlc de yasmini de un verde bătînd spre negru, un strat de lalele roşii şi, într-un fotoliu cuprinzător, împletit din răchită, picoteşte bătrînul pe care Voica Ilinca l-a asemuit lui Homer. Cîteva albine întîrziate se plimbă prin barba şi pletele bătrînului cu picior de lemn, pe obrajii şi pleoapele lui solzoase. Baronul Louis de Vic-Fézensac se întreabă dacă nu cumva a fi fericit înseamnă să moţăi într-un fotoliu din răchită, ascultînd şoaptele apei, ale vîntului, foşnetul migdalilor, să te cufunzi în aromele florilor şi să fii confidentul albinelor...

— Vă aşteptam, spune bătrînul. Haide, Papamarkos. Înhamă-l pe Bayazid la cotigă şi să mergem.

Baronul constată că Bayazid este un măgar alb, ceea ce confirmă observaţii mai vechi referitoare la obiceiul celor cuceriţi de a boteza animalele cu numele ilustre ale cuceritorilor ; că în cotigă sînt cîteva unelte de grădinărie şi trei panere cu salate verzi, ceapă verde şi praz şi că, fără nici o vorbă, mateloţii înhamă măgarul, înhaţă uneltele, deschid porţile şi scot cotiga în uliţa prăfoasă şi pustie, dacă ici, colo nu s-ar vedea cîteva babe stînd turceşte pe ţoluri de cîrpă şi vorbindu-şi la ureche.

* * *

— A venit vremea, preafericitule, să-ţi arăţi adevărata faţă. Ţi-ai ascuns-o cu agerime în lumea fabuloasă a serbărilor. Cei apropiaţi, supuşii, împăratul, te cred puţin nebun, puţin leneş, puţin astronom. Marele vizir nu vede în tine un rival. Nici ceilalţi dregători. Ai înţeles că singura putere reală este aurul. Că singura forţă care te susţine este a străinilor. A renegaţilor. Numai ei pot să

strîngă frîul pînă cînd vilaietul îşi aduce avuţiile în hasnalele tale. Singura prietenie este interesul. Străinii au acelaşi interes cu tine. Aurul. Şi prin el, puterea. A bătut cel de al doilea ceas al puterii tale.

— Pe Allah ! Numeşte-l !

— Printr-o pildă. Într-o zi, tiranul din Corint i-a cerut tiranului din Milet sfaturi în legătură cu guvernămîntul. Se plimbau alene pe un drumeag care şerpuia printre lanuri aurii de grîu. Fără să spună un cuvînt, tiranul din Milet şi-a scos sabia, retezînd cu o lovitură largă spicele de grîu care erau mai înalte decît celelalte.

— Care sînt aici acele spice de grîu, Diego ?

— Epumbener, căpătenia spahiilor galbeni şi a timarioţilor mai întîi. Al doilea...

— Să rămînem la Epumbener... Ce vină îi găseşti ? Este viteaz...

— Prea viteaz ca timarioţii să nu-i cînte isprăvile, umbrindu-ţi faptele de arme.

— Este cinstit.

— Pentru cinstea lui merită laţul de mătase. O scoate prea mult în vederea ceauşilor imperiali. O dovedeşte prea mult în divanul tău. Ca şi milostenia lui. Ca şi felul cum zeciuieşte. Ca şi simbriile pe care le plăteşte cărvănarilor lui. Ca şi medresele pe care le zideşte, ca şi învăţaţii pe care-i adună la Manisa, încercînd să ridice oraşul deasupra Izmirului.

— Mai curînd ar merita laude, decît laţul.

— Laudele astea, care răsună în tot vilaietul, îţi sapă mormîntul.

— Pe al tău nu ?

— Mai adînc decît al tău ! Epumbener ţine la legea veche. Asta îl face iubit de dervişi. Urăşte străinii, ştiind că două treimi din comerţ stă în mîinile noastre. El vrea ca timarioţii să neguţeze direct cu Casele şi Companiile, fără noi.

— Care noi, Diego ?

— Tu ! Eu ! Ulus ! Casa Salvaresso, la care ai — aici la Izmir — cinci părţi negociabile din zece.

— Mi-a plăcut pilda cu cei doi tirani. Mai ales mi-a plăcut tiranul din Milet. Un adevărat înţelept. Altceva ?

— Sînt sigur că blestematul căpitan al Casei Bîrlădeanu este cel care l-a răpus pe Zarfa. Zarfa îți aducea un venit de cinci pungi de aur pe an.

— De unde-o știi că este căpitanul și nu Hidayet ?

— Am studiat coca lui *Iskenderun*. Este un caic vechi care nu poate naviga cu iuțeala *Rechinului albastru*. Răscumpără nava de la Hidayet... În zece zile fac din ea cea mai iute corabie din Egeea.

— Dacă Hidayet vine la serbarea pe care-o dau în cinstea lui și a prietenului său Epumbener bey, mîine seară, am să-l rog smerit să-mi primească răscumpărarea... Cît să-i dau ?

— Merită trei mii de țechini. Oferă-i patru.

— Ce vești de la Ulus ?

— Cel din urmă porumbel a adus știrea că El Mer i se ține în siaj. Ulus îl atrage spre Rhodos.

— Altceva ?

— Să-ți împlinești dintr-o singură lovitură planul pe care-l țesi de zece ani.

— Planul meu ? Pe Allah ! Care plan, Diego, în afara planurilor pe care le țes de o viață spre fericirea și slujirea Domnului și stăpînului meu, măritul și preastrălucitul stăpîn al lumilor ?

— De acele planuri îți vorbeam, stăpîne. Ai schimbat drumul de negoț cu împărăția Moscovei, aducîndu-l de la Trapezunt la Izmir. Unește vilaietul de Izmir cu cel de Iskenderun care oprește caravanele venite de la Golful Persic și din India, de la Qandahar, Kabul și Bagdad, care stăpînește Tigrisul și Eufratul și vei fi cel mai puternic stăpîn după sultan.

— Mă tem, prietene, ca prealuminatul stăpîn al lumilor să nu cunoască și el pilda celor doi tirani din Corint și Milet. Ca și mine să nu-l iubească pe cel din Milet. Altceva ?

— Cine te oprește ca, dovedind silnicia căpitanului Păcurar, să nu scoți la mezat bunurile Casei Bîrlădeanu, mai ales acum, cînd fostul ei acționar Mihail s-a ridicat împotriva Înaltei Porți ? Prin Mavrogheni, Altîn Yunus să cumpere ceea ce scoate la mezat pașa de Izmir.

— Ești neîmblînzit, Diego !

— Strămoșii mei au fost dogi.

— Şi tu vrei ca strănepotul să reia istoria lor de acolo de unde a lăsat-o cel din urmă doge din Casa Orseolo ?!

— Am fost căpitan al acestei Case. Nu sînt un Orseolo !

— Cine-o poate şti, oftează paşa de Izmir, bătînd leneş în gongul de aramă. Se înfăţişează un nubian care se prosternează în tăcere. Din observatorul astronomic al castelului se vede Izmirul scăldat în pulberea auriu-albăstruie a înserării. Spre continent se văd crestele verzi roşcate ale crestelor Karatepe, Manisa şi Karabelen Tepe. Dincolo, deasupra golfului Izmir se vede marea înspumată, cerul strălucitor al amurgului, boarea străvezie a pîclei de seară, stolurile lărmuitoare de pescăruşi cu aripile muiate în acel azur fosforescent, se aude foşnetul valurilor care se sparg de piciorul teraselor şi foarte departe, abia se conturează pînzele albe ale caicelor de pescuit care-au ieşit în larg.

*

* *

Umbrele tainice ale preceasului de seară se aştern pufoase şi catifelate sub platanul uriaş din curtea hanului-ospătărie „Konakul Înţelepţilor". Voica Ilinca Bîrlădeanu, în acelaşi strai de ţigancă, purtînd pe cap un şal verde, cu ciucuri negri, şal care-i acoperă umerii căzîndu-i pînă la mijloc, vede cînd patrula de ieniceri intră agale în grădina locantei aproape în acelaşi timp cu trei călăreţi, care duc după ei un catîr încărcat cu două coşuri mari, împletite din nuiele. Abia-l recunoaşte pe căpitan în bulucbaşul din fruntea patrulei, după cum greu recunoaşte în cei trei călăreţi pe mateloţii Ioanidis, straja hărăzită ei de jupîneasa Olga Dragomira, Grozav, pescarul de la Isaccea şi Meimărunt, ajutorul de cîrmaci pentru gurile Dunării. Cei trei par veniţi de la drum lung, unul din cai şchioapătă, are sudoarea sleită pe grumaz (Voica nu ştie că sînt caii care-au cărat mărfurile de la antrepozite la navă), călăreţii poartă straiele obişnuite negustătorilor creştini din împărăţie : cizme, coantăşe de stofuşoară neagră, tichiuţe de catifea, descalecă greoi, se îndreaptă din şale şi, după ce-şi leagă caii la belciuge, lăsîndu-i în grija lui Meimărunt,

intră în curtea locantei după patrula de ieniceri în fața căreia se ploconesc cu umilință.

— *Mademoiselle*, spune cavalerul Jean de Mirande aflat în același travesti de țigan... Nu sîntem obișnuiți să lăsăm o femeie să facă ceea ce îndeobște este datoria bărbaților s-o facă.

Voica Ilinca rîde.

— Se mai întîmplă, prietene... Cînd voi ridica lampa, intrați. De-abia de atunci încolo, va fi nevoie de voi. Gata ! Dați foc.

Pierre de Mirande scapără amnarul cu multă neîndemînare. Se vede că n-a făcut-o nici la castelul părintesc, nici în robia lui Saladin. Cei trei au strîns un braț de vreascuri, acum îi dau foc cu iască îndesată sub un șomoiog de iarbă uscată și, cînd flăcăruia se ridică veselă, cînd gentilomii țigani se ciucesc pe lîngă ea, Voica Ilinca trece ulița și răsucește de trei ori mînerul de bronz. Se aude ciocanul izbind gongul. Geamurile bîrfelniței reflectă cele din urmă scînteieri ale soarelui. Voica Ilinca își stăpînește greu valul de mînie, ură, curiozitate și neliniște care-o bîntuie cu furie. Veni-va Andreea să deschidă ? Nu era mai bine să nu se pună singură în fața unui adevăr care i-ar putea ucide dragostea, dacă dragoste se va fi numind ceea ce o mînă mereu spre căpitan, un ghem încîlcit de simțăminte, nici unul purtînd un nume, nici unul limpede și solar, așa cum poate și l-ar fi dorit atunci cînd, în amurg, se întorceau de la Bosfor, ori cînd, în nopțile înstelate, întîrzia în cerdac privind luna oglindindu-se în apele de argint și cînd mateloții cîntau acolo, la cheul Casei, cîntecele lor tărăgănate și triste ? ! Ascultă cu un fel de spaimă abia stăpînită ecoul celei din urmă lovituri care se stinge dincolo de zid. Se face o liniște adîncă, liniște din care se ridică zuruitul metalic al unei dairale. Apoi cîteva viole trag pe strune începutul unui cîntec anatolian, se amestecă răpăitul unei tobe, un corn care plînge, este o clipă în care taraful acela parcă își trage sufletul și în clipa aceea portița se smucește deschizîndu-se și Voica Ilinca se află în fața Andreei care-o privește cercetător.

— Nu ești tu ghicitoarea pe care-o aștept, șuieră glasul atițat al femeii aflată în obscuritatea portalului... Aștia

trei de ce-au făcut focul aici ? Vor să-i azvîrle agia în lanțuri ? Ce așteaptă aici ?

— Pe mine, Andreea.

Femeia face un pas înapoi.

— Cum îndrăznești să mă chemi pe nume ?

— De ce n-aș îndrăzni să-ți zic pe nume, dacă tu îndrăznești să-mi arăți tainele tale !

— Taci ! Unde este cealaltă ?

— Sora mea a plecat cu șatra.

— De ce ?

— N-a iubit-o pămîntul. Nici iarba. Nici vîntul.

Andreea tresare. Voica simte cum tresare. O simte cum se chircește în ea. Cum se înspăimîntă. De ce ? De tainele pe care crede că le stăpînește ea, țiganca ghicitoare ? De frica amintirilor ? De grija celui plecat departe ?

— Intră, șoptește Andreea, cipriota.

Femeia îi prinde brațul. Îi înfige unghiile în braț. Voica Ilinca se gîndește la flaconul cu băutura Voliei. „O picătură pentru somnie. Două pentru somn. Cinci pentru veșnicie și uitare"... Aude cînd se răsucește cheia în broască. Aude susurul apei în șanțul de irigație. Aude foșnetul brizei în frunzele migdalilor. Aromește straniu a portocale și yasmin. Recunoaște aidoma tot ce i-a spus Volia. Coridorul. Scara de lemn. Odaia plină cu divane și perne luminate de un felinar de corabie cu geamuri albăstrii. Cipriota i-a încleștat mîna. Aproape o tîrăște în bîrfelnița luminată tot de un felinar de corabie, cu geamuri verzui, așezat pe măsuța de abanos. Cipriota se lasă pe divanul scund. Voica Ilinca o gelozește pentru trupul ei împlinit, plin de nuri. Pentru gestul molatec, prelins, femeiesc cu care lunecă ușor pe divan. Pentru felul cum își sprijină capul în palmă, lăsîndu-și părul să-i curgă în valuri pe umeri. Poartă o bluză din borangic străveziu sub care își dezvăluie farmecele, șalvari din borangic violet, și-a aruncat condurii, are unghiile de la picioare vopsite roșu, la gît poartă trei salbe de aur, în urechi cercei rotunzi, tot din aur, o privește cu ochii negri, scăpărători și fără o vorbă îi întinde oglinda ovală cu mînerul și rama de argint. De ce s-a bucurat „el" cînd a aflat de Andreea ? Era firesc să-și dezvăluie dragostele. De ce-a trimis-o la Andreea, dacă ar fi avut ceva

de ascuns ? Ce altceva o leagă pe femeia tolănită regeşte pe divan de „el", decît dragostea ?... Voica Ilinca nu are nici o clipă sentimentul că, pătrunzînd în tainele cipriotei, ar săvîrşi un sacrilegiu. Dimpotrivă. Îşi făgăduieşte să fie de o mie de ori mai vicleană decît Andreea şi de o mie de ori mai ageră, astfel încît să nu rămînă ascunziş în sufletul acesteia nescotocit şi nerăscolit. Împotriva rugăminţii „lui" de a i se dezvălui Andreei de la început ca fiind trimisa „lui", arătîndu-i medalionul cu delfin pe care i l-a dat şi ea îl poartă la gît, pe sub şalul verde... Se pierde timp ? Cît ? Şi ce înseamnă această pierdere, faţă de viaţa ei ? De anii care stau în prova navei *Libertatea,* care, ciudat, a devenit casa ei, lumea ei, întregul ei univers ?

— Ei ! Te-ai săturat să mă priveşti ? Mă tem că eşti din Lesbos, ţigăncuşă, spune Andreea, arătîndu-i dinţii strălucitori într-un surîs ucigător plin de îmbiere, molatec şi pătimaş.

Voica Ilinca îşi stăpîneşte dorinţa de a o sugruma pe loc, numai la gîndul că „el" îi va fi răspuns la asemenea surîs cu sărutări pătimaşe şi îmbrăţişări înfocate.

— Abureşte oglinda, îi spune cu glasul uscat de gelozie.

Îi întinde oglinda. Cu o mişcare neaşteptat de ageră pentru trupul ei voluptos, cipriota îi prinde încheietura. Îi răsuceşte mîna uşor, puternic, îi ia oglinda din mînă şi-i desface degetele. Voica înţelege fulgerător. Cipriota îi cercetează dosul palmei, cel de atîtea ori mînjit cu catran. Îi cercetează unghiile. Apoi îi răsuceşte podul palmei.

— Vrei să-mi ghiceşti în palmă, frumoaso ?... Vei fi fiind şi tu din neamul lui Faraon, şuieră Voica... Dacă da, ştii jurămîntul ?

Andreea nu răspunde. Îşi închide ochii. Apoi suflă deasupra oglinzii, aburind-o.

— Te-ascult, vrăciţo, abia şopteşte.

În clipa cînd i-a prins mîna, Voica Ilinca a primit neliniştea dureroasă a femeii. Dar dacă vieţile lor şi viaţa navei depind de iuţeala şi agerimea ei ; de intrarea în joc a Andreei ? ! De ce a stăruit atîta căpitanul ca ea să dea semnalul în clipa cînd el va intra la „Konakul Înţelepţilor" ? O sudoare rece îi broboneşte fruntea. Îşi desface şalul cu o mişcare frîntă. Cînd vrea să-şi scoată meda-

lionul din sîn, aude un zgomot ușor, abia ca o părere. Un abur părelnic, abia o adiere ușoară, umedă, trece prin bîrfelniță. O vede pe cipriotă tresărind. Voica Ilinca știe. Undeva, în odaia cu divane, a intrat cineva. Voica Ilinca se așază turcește lîngă divan. Scoate medalionul, i-l arată Andreei și spune tare :

— Taci ! Tine-ți răsuflarea ! Nu-mi alunga duhul care mă iubește ! Ascultă ! Cu inima ! Cu trupul ! Cu mintea !

Andreea îi sărută dosul palmei. Se înțeleg din ochi. Cipriota se ridică ușor. Scoate de sub pernă un jungher florentin.

— Văd ! Văd marea întinsă, văd o corabie pe mare...

Cipriota se prelinge spre draperiile care închid arcada bîrfelniței. Voica Ilinca nu-și poate stăpîni plăcerea de a vedea trupul molatec, voluptos, transformîndu-se într-un trup de fiară, gata de atac. În vreme ce își ține litania, povestind că vede o corabie pustie, de vergile căreia atîrnă mateloții cărora pescărușii le ciugulesc ochii și iată, balaurul mării se ridică înfricoșat, jucîndu-și cele nouăzeci și nouă de capete — buum — Voica Ilinca ia tava de aramă și o izbește de măsuță. Cipriota a ajuns la draperii — bumm — balaurul a încolăcit corabia ; un salt prelins al femeii, un strigăt ca de copil, mai mult un scîncet și cipriota se întoarce tîrînd după ea un băiețandru, galben de groază, tremurînd, lac de sudoare.

— Ce cauți aici, Dimos ?

— Iertare, stăpînă.

— Ce cauți, ticălosule ? Spune, sau te ucid !

— Credeam că te dezbraci, stăpînă !

— Minți !... Vrăciță !... Ghicește de ce-a venit Dimos ?

Volia i-a spus că s-a ținut după ea un băiețandru, care a spionat-o pînă cînd a văzut-o culcîndu-se sub măslinii uscați. Voica Ilinca se uită în oglindă.

— Tîlharule, spune... Te-ai ținut după mine cînd am ieșit de la stăpînă... Îl văd pe don Diego stînd pe perne, aha, este cu Altîn Yunus pașa și Dimos...

— Stăpînă, scîncește flăcăiașul... Îndurare. Știi că mă tem de moarte. Don Diego este...

Băiețandrul nu-și sfîrșește vorba.

— Părintele tău, nenorocitule, se aude un glas bărbătesc... Andreea, ce este cu Dimos ?... Iarăşi ţiganca ! *Sapristi !* Răbdarea mea are o margine, Andreea !

— Ia-ţi spionul, Diego ! Şi dacă nu pleci într-o clipă, eşti mort, ţi-o jur !

Băieţandrul se face nevăzut. Cel numit Diego este înfăşurat într-o pelerină. Ţine în dreapta un fanal aprins.

— Te-ai aprins, Andreea... Cineva trebuie să vegheze asupra ţiganilor tăi... Vrei să dansezi pentru Altîn ?

Voica prinde privirea cipriotei. Cipriota înţelege.

— Cînd ?

— Mîine seară...

— Iarăşi bîlci ? Mi-e silă.

— Vor fi oaspeţi de seamă. Îţi dă o sută de ţechini. Primeşte.

— Poate !

— Ţi-aş fi recunoscătoare, Andreea.

— Ce cîştigi tu ?

Cei doi vorbesc italieneşte. Voica Ilinca se uită în oglindă. Îşi aranjează şalul.

— Poate o corabie, spune Diego, cercetînd-o pe Voica Ilinca. Fata se aşteaptă ca bărbatul s-o încerce dacă înţelege. Andreea este o diavoliţă. Îi iscodeşte pe Diego. Nu va dansa decît dacă ştie care vor fi oaspeţii.

— Voi afla mîine... Noapte bună, Andreea.

— Dacă-l mai trimiţi pe Dimos aici...

Omul se retrage fără să spună un cuvînt. Cele două femei ascultă scîrţîitul treptelor de lemn. Andreea se repede la Voica. O îmbrăţişează.

— Unde este, surioară ?

— Aici, Andreea !

— *Madonna !* Repede ! Ce vrea ? Cum să-l văd ?... Ce este de făcut ?

— Întîi, să nu fim auzite ! Al doilea, să-mi chem ţiganii. Al treilea să intrăm în castel. Al patrulea să ajungem la pulberărie. Al cincilea care le cuprinde pe toate, taina Stelei Alcor...

— Stăpîne din ceruri ! A ridicat steagul nesupunerii ?

— Ai ghicit, Andreea ! Tu ?

— Ca şi atunci, merg pînă la capăt ! Aşteaptă !

Agilă, sigură pe ea, cipriota deschide un „cassone", pe capacul și pereții căruia Voica Ilinca distinge pictate pe un fond azuriu, mari corăbii venețiene la cheurile orașului dogilor. Femeia scoate o pelerină cu capișon și o pereche de cizmulițe turcești din safian verde fără tocuri pe care le încalță pe piciorul gol. Își încinge un brîu din piele, de care agață jungherul. Se înfășoară în pelerină.

— De doi ani aștept un semn, șoptește... Cheamă-ți țiganii, dacă te temi.

Fără să răspundă la acel provocator „te temi", Voica Ilinca ridică felinarul. Andreea i-l ia din mînă. Îl stinge dintr-o suflare.

— Să mergem ! șoptește.

8

„Matematicile și astronomia te slujesc cu atît mai bine cu cît îți impun să raționezi la rece și să acționezi în logica „evenimentului", își spune căpitanul Păcurar, intrînd în curtea ospătăriei-han cu firma ciudată, pe care steaua Alcor este pictată cu aur lîngă steaua Mizar din constelația Carului Mare. Face apel la rațiunea matematică și la astronomie pentru că acolo, în hulubăria comptuarului, cavalerul Pierre de Mirande i-a descifrat cîteva din tainele celor vechi, apelînd deopotrivă la istorie, la matematici și la astronomie. A fost vorba de templele cu porticul orientat spre răsărit, de anumite galerii subterane cu rol ritual la început, de adăpost mai tîrziu, săpate după o știință a „navigației" subterane pierdută astăzi, precum și de știința antică a canalizărilor și a apeductelor pusă deopotrivă în slujba păcii și a războiului. Această rațiune matematică i-a demonstrat că atît konacul Mavrogheni cît și „Konakul Înțelepților" fac parte dintr-o constelație ale cărei stele vizibile le ascund pe cele care nu trebuiesc să fie vizibile și că cea mai sigură cale într-un oraș străvechi, scurmat de hitiți ca să-și facă temple și fortărețe, de romani ca să-l

canalizeze, de primii creştini să se ascundă de persecuţiile imperatorilor, de bizantini să se apere de arabi şi de turci ; deci, cea mai sigură cale de a face invizibile legăturile, avuţiile şi secretele, este ca toate acestea să fie îngropate sub pămînt. Este sigur de existenţa galeriei care uneşte cetăţuia Mavrogheni, cu „Konacul Înţelepţilor". Papamarkos are poruncă să ajungă aici, venind prin acea galerie, condus de Barba Dani. El intră „La steaua Alkor", hotărît nu numai să-i afle taina, dar s-o şi folosească astfel, încît să cîştige conştiinţa Izmirului dintr-o singură lovitură. Dacă Papamarkos, Voica, Andreea şi cavalerii vor îndeplini întocmai planul fiecăruia dintre ei, planul lui se va împlini de la sine. Cei trei ieniceri care-l urmează sînt aromâni. Ştiu turceşte ca pe apă. Nici nu se uită la bărbatul care li se ploconeşte, un fel de hangiu ciudat, mustăcios, semănînd a matelot, legat la cap cu o basma roşie, care tocmai ridicase în crengile platanului o saulă de care sînt legate cîteva lampioane cu ţipla colorată. Căpitanul vede dintr-o privire tot ce este de văzut. Adică, în mijlocul curţii trunchiul străvechi al platanului, înconjurat de un ţarc din lemn, avînd despărţituri pentru mese şi bănci. Curtea este mărginită de han pe două din laturi. Hanul are un cerdac din lemn sub înălţimea crengilor groase ale coroanei platanului. Acolo se văd uşile odăilor. Celelalte două laturi sînt închise de zid. Pe zid sînt lipite kioşkuri lucrate în lemn, acoperite cu iederă. Ştie că acestea sînt pentru musulmani. Curtea este luminată de lampioanele ridicate sub crengile platanului. De la piciorul trunchiului porneşte o scară cu o balustradă din otgon de corabie care urcă în coroană, acolo unde se vede un prepeleac. Crengile platanului sînt prea îmbietoare şi prea aproape de cerdac. Hangiul bate temenele, se face vînăt, spune că acolo sus sînt nişte prieteni ai stăpînului — rînjeşte — şi-i şopteşte :

— Eşti nou în slujba prealuminatului, o, viteazule, dacă nu ştii că aici este stăpîn chiar don Diego...

— Pe Allah, cămilă bătrînă. Tocmai pentru că este don Diego, vreau acolo sus... Cînd se întoarce (ridică mîna stîngă cu un gest măreţ, arătînd undeva la zenit), spune-i că sînt acolo...

— La poruncă, viteazule... Totuşi...

— Güner !... Ghiaurul vorbeşte prea mult !

Güner, ienicerul din spatele căpitanului, își scoate biciul din brîu.

— Iertare, viteazule ! Iertare !... Facă-se voia ta, cîine de turc, mormăie omul în italiană slujindu-i umil.

— Mai bine te-ai duce în port, să vezi ce ochii tăi de broască rîioasă n-au văzut încă, spune tare cînd ajunge la piciorul scării.

Atunci îi vede pe Ioanidis și Grozav care se apropie frînți din șale și bătînd temenele.

— Ai milă de noi, amărîții, spune Ioanidis într-o turcă amestecată cu greaca din insule... Am tot auzit de minunea care se va întîmpla în port. Cheul e plin de lume cu făclii. Se strigă numele lui Hidayet pașa, fața lui să fie luminată... Spune-ne, stăpîne, ce minune este acolo ?

— Iată, venim de la Iznik, vom avea ce povesti cînd ne vom întoarce.

— Pe Allah, neguțătorilor. Chiar veți avea ce povesti. Blestematul de Hidayet, neagră să-i fie fața, auzi, fecior de scroafă, vrea să dea foc corabiei cu spînzurați !

Face un salt și-l înhață pe Grozav. Îl gîtuie.

— Ah, tu, iscoadă blestemată ! Tu, fecior de șacal împerecheat cu o cățea rîioasă !... Ești omul lui Hidayet, năpîrcă !

— Dumnezeule, mă gîtuie, se vaicără Grozav. Îmi lasă copiii pe drumuri.

Se face larmă. Zvonul trece din kioșk în kioșc. Mesenii strigă. Cer plata. Se pun întrebări. Se dau răspunsuri. Taraful coboară din harabaua-estradă și o ia la picior.

— Hei, ce este acolo jos, tună un glas învățat să poruncească, venind din prepeleac... Cine nu ne lasă să petrecem, pe o mie de diavoli șchiopi ?

— Eu, strigă căpitanul. Eu, Işik cel Negru ! Eu Kara Işik ! Coboară, cîine, ca vîntul să curețe duhoarea pe care-ai lăsat-o acolo...

Zdrăngănitul de mandolă încetează. Din prepeleac coboară patru mateloți. Cel care coboară întîi este căpitanul galiotei pe care-a abordat-o ieri de dimineață în apropierea coastei, cînd *Libertatea* le-a salvat pe cele două viteze. Omul are ochiul stîng scos cu jungherul, este înalt, poartă legătoare de cap albastră, îi face o temenea abia schițată și-i spune hangiului :

— Gaspare, se vede că don Diego a scăzut în ochii lui Altîn Yunus pașa. Dă-ne un kioșk pe măsura noastră.

Căpitanul Păcurar urcă în prepeleac, urmat de cei doi mateloți-ieniceri și hangiul cu două slugi care strîng talgerele și carafele.

— Kebab și anason, poruncește...

Văzută din prepeleac lumea de la „Konakul Înțelepților" are poezie și farmec. Lampioanele luminează palid curtea așternută cu nisip plin de cochilii de scoici pisate, care o reflectă în scînteieri stinse. Se văd peste zidul de incintă luminile palide ale ferestrelor de la bîrfelnițe, fanalele legănătoare ale trecătorilor, ori lumina vioaie a torțelor purtate de însoțitorii litierelor care se îndreaptă spre port. Se aude murmurul mulțimii. Căpitanul Păcurar face o inspecție a prepeleacului. Grinzile de susținere nu sînt prinse în scoabe, ci legate îndemînatic cu parîme prin noduri de școndru, să nu se vatăme platanul. Două din crengile groase ale platanului secular duc pînă aproape de cerdac. Întrebarea pe care și-o pune este dacă nu există o a doua scară, în afara celei exterioare. După toate aparențele, nu. Hangiul-matelot însoțește slugile care aduc kebabul mirosind ademenitor a ceapă prăjită, un munte de pilaf și pîinea aburindă. Împotriva obiceiului practicat de ieniceri, căpitanul aruncă în sus trei mahmudele pe care omul le prinde din zbor.

— Să fii răsplătit, o, viteazule șeic al pustiei !

— Vreau să mănînc în tihnă, hangiule... Cine îmi va tulbura tihna, își va pierde urechile !... Mîncați și vorbiți, le șoptește celor doi mateloți-ieniceri, după ce acel Gaspare coboară scara.

Fără să zăbovească, căpitanul Păcurar își desprinde iataganul din curele, și-l vîră în brîu și trece parmalîcul prepeleacului la înfurcătura de crengi aflată spre cerdac. Din cîteva mișcări sprintene se cațără în crengile de deasupra, apoi mai sus spre o creangă groasă care trece peste acoperișul hanului, pierzîndu-se în întuneric. Oricum este mai ușor să te cațeri într-un platan, decît pe un catarg bătut de furtună. Străbate distanța dintre trunchiul arborelui și acoperișul de olane călcînd pe creangă ca pe o vergă și ținîndu-se cu mîinile de crengile care-l înconjoară și-l ascund privirilor. Dincolo de coama acoperișului,

creanga se rămurește în trei. Una din ramuri coboară pe deasupra acoperișului, dincolo de coamă, în întunericul catifelat. Acolo unde el a văzut ochetele ferăstruicii podului. Se lasă ușor pe olane. Taie acoperișul mergînd pieziș în patru labe. Ajunge la ferăstruica deschisă pentru aerisire.

— Cea dintîi greșeală, don Diego, își spune și se strecoră în pod. Rămîne o clipă nemișcat să-și obișnuiască ochii cu întunericul. Reface orientarea casei și a hanului văzute prin luneta din hulubărie. Se răsucește ușor spre stînga, adică spre locul unde este trunchiul platanului. Vede un fir părelnic de lumină, tăind întunericul pe verticală. Se îndreaptă spre el, pipăind cu vîrful piciorului să ferească grinzile acoperișului. Dar dacă ușa podului este ferecată prin casă ? Ajunge la ușă. O pipăie. Este din blană groasă, trasă la rindea, are o clanță masivă din fier și cînd o apasă aude un glas înăbușit de femeie care spune :

— De doi ani aștept un semn... Cheamă-ți țiganii dacă te temi ! Este un răstimp de liniște. Și același glas :

— Să mergem !

„Iată și cea dintîi taină dezlegată", își spune. Don Diego are olane de ascultare vîrîte în pereți. Să asculte de aici din pod ? Tot ce se poate ! A recunoscut glasul. Glasul Andreei... Cum a ajuns Andreea în casa lui don Diego ? Apasă clanța. Ușa se deschide. Se răsucește pe țîțîni fără nici un zgomot. Este o scară îngustă, acoperită cu ceva, pipăie cu degetele, parîmă împletită în preșuri, se ridică și coboară într-un coridor luminat palid de un ochete așezat foarte sus. Sînt două uși pe dreapta. La capătul coridorului se vede o arcadă dincolo de care bănuiește casa scărilor. Taie coridorul cu pași ușori. O lumină verzuie, venind de la piciorul scării. Vrea să coboare cea dintîi treaptă. Încremenește. Ușor, prelins, se lipește de zid. În obscuritatea verzuie, ca de fund mare, vede silueta neagră a unui bărbat învăluit într-o pelerină. Omul se lipește la rîndul lui de zid, trăgînd peste el faldul larg al draperiei care decorează arcada de jos a casei scărilor.

* * *

— Poruncă, spusese simplu șeful de echipaj cînd bătrînul șchiop ridicase chepengul peste care trona o putină plină cu unsoare de hamuri. Putina era pusă pe rotile. Rotilele se învîrteau în lungul unui șanț. Totul era ingenios în hambarul mare, luminos, plin cu hamuri așezate pe umerașele lor, cu șei, cu samare numerotate, cu frîie și căpestre, frîie pentru atelaje de doi trăgători, de patru trăgători, mirosind a curelărie bine întreținută, a năduşeală de cal, a drum lung și galopade, mirosuri care baronului Louis de Vic-Fèzensac i-au trezit pe loc nostalgia castelului natal, a grajdurilor, a vieții tihnite, bucolice, cu vînători cu șoimii, cu escapadele amoroase, cu duelurile binecuvîntate, cu antrenamentele de scrimă și călărie, amintiri rămase într-o depărtare care abia considerată de aici, din această remiză ismireză, îl înspăimîntă. Adică Barba Dani, bătrînul cu figură de aed și picior de lemn, îi adusese printr-o poartă dosnică a konakului, strigase la ei, îi pusese să descarce coșurile cu trufandale și uneltele de grădinărie. Îi plimbase prin grajdurile nesfîrșite, unde grăjdarii moțăiau prin iesle. Strigase. Îi pusese să care bălegarul cu roabele. Dintr-un grajd îi dusese în țarcul mînjilor, care de cum îl văzuseră, nechezaseră și veniseră la el în galop, cu cozile vîlvoi. Din țarc trecuseră în remiza harabalelor, toate aliniate ca la oștirea regală a Franței, dacă nu cu mai multă strășnicie. De acolo îi adusese aici, deschizînd lacătul uriaș din fier cu o cheie pe care o purta la gît, spînzurată de un lanț din argint. Baronul recunoaște că bravul Pierre are dreptate. Barba Dani le-a dat un felinar de haraba din șirul de felinare rînduite pe o poliță, apoi a smuls felinarul din mîna lui Papamarkos și el a înțeles că cine umblă cu un felinar aprins într-o subterană, riscă să devină victimă înainte de vreme. Cînd a văzut subterana căscată sub chepeng, Papamarkos a spus : „— poruncă". Baronul a cercetat fețele mateloților. Nu se putea spune că exultau de fericire.

— Grăbiți-vă, a spus bătrînul. Începe slujba. Țineți-o înainte, ascultînd apa. Al treilea duce la fortăreață. Să vă ajute Dumnezeu.

Deocamdată nu are să dea nici un ordin. Galeria subterană coboară în pantă ușoară, după părerea lui spre vest, adică exact acolo unde a bănuit-o Pierre. Aici este un complot uriaș împotriva stăpînilor, nu de foarte multă vreme stăpîni, ca supușii să fi uitat gustul libertății. Este mai mult decît un complot. Este un mod de a exista. Altfel decît experiența lui de rob la Alger, mai apoi de rob al lui Saladin. Oricum, noul lui căpitan i-a încredințat cea dintîi misiune, punîndu-i în subordine cîțiva din mateloții lui și pe șeful de echipaj. Baronul Louis de Vic-Fèzensac constată cîteva lucruri și anume : — în dreapta cărării este un gol negru și în acel gol se aude și se simte curgînd un șuvoi de apă. Șuvoiul nu este fetid, deci nu este un canal colector de haznale, putînd însă fi un apeduct, canalul de irigație fiind la suprafață. În stînga este peretele zidit din cărămizi și pietre de rîu după cum distinge cu buricele degetelor formele geometrice ale cărămizilor și pe cele neregulate ale bolovanilor. În tunel domnește un întuneric deplin, prin care trece un curent de aer umed, salin, venind din direcția în care merg, deci, undeva, tunelul duce la mare. În porumbarul acela straniu, folosind ca observator, a făcut o măsurătoare aproximativă a distanței dintre konakul Mavrogheni și celălalt konak : poate cinci sute de pași. Între acela și palatul pașei, pe malul mării, poate opt sute de pași, adică opt bătăi de muschetă. Între palatul pașei și fortăreață poate un sfert de leghe. Ce virtuți de cîrtițe să aibă oamenii de aici ? ! Întuneric beznă. Șopotul apei care acoperă pașii lor și așa tăcuți și grijulii. Dintr-o dată are senzația golului. Pipăie cu stînga. Peretele se întrerupe. Un pas. Doi. Peretele revine. Face doi pași înapoi. Se lovește de Papamarkos. Îi ia mîna și i-o pune pe teaca sabiei de abordaj. Reia mersul subteran. Nu știe cît. Un ceas ? O veșnicie ? O clipită ? Se oprește. Aude un murmur surd prelingîndu-se parcă din ziduri. Ceva ca o tîngă. Ca o implorație. Undeva, în față, întunericul devine tremurător. O pată vagă de lumină filfîie nehotărît în smoala care i s-a lipit de ochi.

înaintează simțindu-i pe mateloți în urma lui. Pata vagă de lumină iese parcă din zid, ca și murmurul acela surd, acum mai limpede, mai distinct. Cîțiva pași. A doua întrerupere în zid. Baronul se lipește de perete. Lăsîndu-se pe genunchi privește scoțînd capul numai cît este nevoie. Abia își stăpînește un o, la, la. Este acolo un fel de hrubă circulară din care pornesc trei alte tunele (le vede arcadele). În mijloc o masă de piatră, pe care ard trei lumînări albe din ceară. Cu fața spre el un om cu mască albă care spune într-o levantină sonoră, dar cu un accent care ar putea fi germanic :

— Ciprul și Rhodosul sînt ale noastre.

— Trebuia să le apărați atunci cînd le-ați avut în stăpînire. Acum sînt în stăpînirea sultanului și noi sîntem supușii lui, spune altă mască, verde, dintr-un grup de cîteva măști verzi aflat în stînga mesei.

Alt grup de măști, surprinzător, măști roșii, este așezat în dreapta mesei. Baronul ciulește urechea. Acest grup nu intonează psalmi, nu osanale, nu cîntece liturgice, nimic altceva decît marșul de luptă al piraților lui Saladin Chiorul, împăratul Cycladelor, compus de bardul acestuia, Koronios, grec trecut la islamism.

— Dacă nu stați în blestemata voastră de insulă și abordați pe viitor corăbiile noastre, avem să vă ardem de vii.

— O să tranformăm cetatea voastră într-un cuptor !

— În care o să vă prăjim ca pe claponi, vorbesc măștile roșii. Măștile verzi murmură ceva nedeslușit.

— Cînd o să vă umplem burțile cu apă sărată, o să vă arătați mai supuși, spune masca albă. Am împuternicire să vă promit toate plăcerile spînzurătorilor la catarg și vergi. Liniște ! Sînt solul. Asta pentru voi, măști roșii. Pentru măștile verzi am împuternicire să le spun : ori cu noi, ori cu ei.

Omul face un gest poruncitor cu mîna, arătînd spre grupul măștilor roșii.

— Sîntem ai universului, spune o mască verde.

— Sînteți niște măsluitori, spune masca albă. Cînd îmi dați răspunsul ? Vîntul se ridică în zori.

Se aude o bătaie repede de clopoțel care sună lugubru, stîrnind ecouri repetate și sonore. Clopoțelul este scuturat

violent de o mască galbenă, apărută din tunelul aflat la mijloc. Tot atunci una din măștile verzi se desprinde din grup, face cîțiva pași mari, ajunge la arcada unde stă baronul și spune printre dinți :

— Să mergem, Marco ! De o mie de ori ți-am poruncit să nu tragi cu urechea. Spune-mi repede ce-au făcut Andreea și țiganca ei...

Omul vorbește într-o italiană atît de limpede, încît baronul își spune că, decît să-i răspundă, mai bine își mușcă limba.

* * *

Căpitanul Păcurar le vede pe cele două femei trecînd ca niște umbre prin fața draperiei după care este ascuns omul cu pelerină. Omul ascultă atent. Coboară în odaie. Ascultă din nou. Căpitanul coboară la rîndul lui. Omul cu pelerină alunecă neauzit într-un coridor. Peste capul lui, căpitanul le vede pe cele două oprindu-se. Aude limpede :

— Andreea, portița.

Înainte ca omul cu pelerină să înțeleagă, căpitanul se întoarce și se ascunde după draperie. Omul cu pelerină s-a făcut nevăzut. Unde ? Cele două trec spre partea opusă. Căpitanul așteaptă. Știe că Voica se duce să le dea drumul celor doi gentilomi, dacă nu cumva aceștia... Drace !... Cine-și îngăduie să rîdă ? Tartorul dracilor... Femeile reapar urmate de unul din țigani. După statură pare Jean de Mirande. Deci, Pierre, cel mai voinic, a rămas de strajă. Andreea ține în mînă un felinar ca de corabie, care răspîndește o pată de lumină albăstruie. Se îndreaptă spre locul de unde s-a întors. O mie de draci. N-a văzut nișa din care, iată, apare omul cu pelerina. Căpitanul șovăie între a-i spune lui Pierre să urce și între a-l urmări pe urmăritor. Alege varianta ultimă. Omul ridică o măsuță. O mută pe linia coridorului. Îngenunche în spatele ei. Se aude zgomotul unei chei. Omul scapă un : *sapristi !* și în puțina lumină a odăii căpitanul îl vede trăgîndu-și de sub pelerină cele două stilete-spadă, atît de iubite de ucigașii de profesie florentini. Se deschide o ușă

care scîrțîie ușor. Omul se ridică. Cei trei intră în odaia pînă atunci ferecată... Omul se ridică și cu pași lungi, neauziți, se lipește de zid. Ascultă atît de încordat ceea ce se vorbește în odaie, încît nu-l aude cînd îi ia locul din spatele măsuții. Să fie Diego ? Ce iubit al Andreei poate fi acela care o pîndește cu cîte un stilet în fiecare mînă ? Ce iubită poate fi Andreea, cînd dezvăluie tainele iubitului ei ? Ce-a făcut Andreea în acești doi ani de cînd n-a văzut-o ?

— Rîndul cinci, al șaptelea de la dreapta, aude foarte limpede glasul Andreei. În aceeași clipă omul se repede cu amîndouă mîinile ridicate deasupra capului. Țîșnește pe urmele lui. Aude o lovitură surdă. Zgomotul unui trup care se prăbușește.

— Bravos, Jean ! spune Voica.

Căpitanul își mușcă buza. A ajuns cu o frîntură de secundă prea tîrziu. Cînd intră, două glasuri de femei scot două țipete înăbușite.

— *Madonna*, șoptește Andreea și se sprijină de raftul înțesat cu registre.

— Diavole, șoptește Voica...

Cavalerul Jean de Mirande lasă în jos mîna înarmată cu un buzdugan scurt.

— Iată-te, căpitane, spune cavalerul schițînd o reverență... Noroc că ți-am recunoscut cuca de ienicer... Altfel !...

* * *

— Marco !... Vorbește !... Andreea...

Baronul Louis de Vic-Fézensac tabără asupra umbrei abia întrezărită în întunericul tunelului. Lucrurile se petrec cu o repeziciune demnă de niște mateloți aflați în furtună. Omul este legat cu mîinile la spate. Gura astupată de palma baronului este acoperită cu legătoarea-căluș din rechizita purtată de Papamarkos. Șeful de echipaj preia capătul saulei cu care este legat prizonierul. Baronul îi pune vîrful stiletului în gît, șoptindu-i :

— Binevoiește, signiore, să mergi civilizat... Fără proteste. Altfel...

Apasă ușor vîrful stiletului. Omul se pare că-și revine din năuceală. Baronul își spune că virtuțile militare ale surprinderii sînt inegalabile. Și că este destul ca într-o mie de membri ai unei confrerii secrete să se strecoare un singur om al Puterii ; ori o singură iscoadă a unei confrerii adverse ; ori să existe un singur om predispus la trădare, din frică, ori din răzbunare, ori din lăcomie și toate subteranele, toate măștile, toată urzeala țesută ani în șir să nu mai facă nici o para. Mergînd înaintea omului cu celălalt capăt al saulei la mînă, baronul rememorează scena din hrubă. Tot misterul i se pare un joc copilăresc. Masca albă este desigur solul Cavalerilor de Malta. Rememorează datele somațiilor măștii albe. Să fie măștile roșii reprezentanții Sarazinilor roșii ? Dar măștile verzi ? Inutil să-și complice existența. Misiunea lui este să ajungă la „Konakul Înțelepților". S-ar putea ca prizonierul să fie chiar Diego. Tonul, întrebările puse, îl indică pentru acest rol. Cu mîna stîngă pipăind zidul, cufundat în gînduri nu atît de adînc încît să nu simtă în nări că aerul este din ce în ce mai umed și că miroase a alge, baronul este smucit înapoi de saula care se întinde brusc chiar în clipa cînd mîna lui stîngă întîlnește golul celei de a treia galerii, galeria fortăreții, după spusele lui Barba Dani. Baronul se apropie de prizonier.

— Ce este, iepurașule, îi spune la ureche... Vrei să te întorci la Malta ? Ori la Ulus ?... Ar da o pungă de țechini să-i vadă reacția... Omul bolborosește ceva.

— Papamarkos... Scoate-i călușul și pune-i stiletul în ceafă. La primul strigăt... Totul se ghicește, oameni, bolți, ziduri, plutind în irealul unui întuneric opac și dens.

— Vrei să-mi spui ceva ?

— Da ! Mergînd înainte ieși la mare. Înainte de a ieși la mare, tunelul este tăiat de un puț adînc. Nu vreau să putrezesc acolo împreună cu tine.

— Ai gînduri pline de noblețe, signior Diego !

Baronul face o pauză. Nici o reacție de la prizonier.

— Drumul bun duce la stînga, șoptește omul.

— Unde, adică ?

— În altarul bisericuții...

— Minți ! Duce la fortăreață... Oricum, îți dau prilejul să-ți verifici teoria cu puțul. Leagă-l ! După dumneavoastră, don Diego.

* * *

În timp ce Jean de Mirande leagă mîinile omului care se trezește, Andreea face cîțiva pași șovăielnici și cu o mișcare plină de sfială, privindu-l în ochi ca halucinată, se apropie de căpitanul Păcurar. Voica Ilinca simte din nou gheara aceea rece și nemiloasă care-i scurmă pieptul. Care i se înfige în beregată. Stă lipită cu spatele de raftul înalt plin cu registre legate în piele, lumina albăstruie a fanalului dă încăperii un aspect fantastic și ceea ce o înspăimîntă nu este expresia chinuită, aproape disperată care schimonosește trăsăturile frumoase ale Andreei, ci zîmbetul rece al căpitanului, zîmbetul lui perfid, plin de îngîmfare, zîmbet de fante de tavernă sătul de amoruri ieftine, sigur de puterea lui de seducție, zîmbet de șarpe care și-a paralizat prada și acum așteaptă să-i pice în brațe. Voica Ilinca se pregătește să-i înfigă unghiile în obraz. Și-a tăiat unghiile ca să aibă mînă de mus. Ei bine... Are să-l sfîrtece și fără unghii.

— Haide, Andreea, spune căpitanul prietenos... Sînt Radu !

— Frățioare, scîncește Andreea, îi cade la piept și „el", diavolul cu o mie de fețe o sărută cast pe frunte.

Voica Ilinca se sleiește. O osteneală de moarte îi curge prin trup. Ochii împîcliți caută adevărul și adevărul îi scapă printre degete ; ori mai rău, o înnebunește cum a înnebunit-o atunci seara, în locanta Loredanei Brocca cînd el a sărutat aproape cu evlavie mîna dansatoarei și curtezanei plecîndu-se din șa, ca de îndată să pornească la galop și după cîteva clipe, cînd s-a cățărat pe iederă să privească în curtea locantei unde se dădea lupta, crezînd că „El" a fugit ca un laș, să-l vadă în mijlocul luptătorilor, să-i audă glasul baritonal stăpînind hărmălaia cu acel : „N-am să uit, Lucio Salvaresso", apoi, nici la un ceas după, ea însăși să-l salveze poate de la moarte, acolo

sus, în cabina navei aflată pe cală, cînd îl încolțiseră Lucio Salvaresso și asasinii lui. Prin pîcla care-o învăluie, îl aude spunînd :

— Repede, Andreea, peste puțin trebuie să dansați pentru Altîn... Voica Ilinca își spune că pentru a doua oară în viața ei nu înțelege nimic și că singura explicație nu poate fi dată decît de secretul „Jurnalului" pe care i l-a descoperit și de întîmplările acelea ciudate din Capitolul V care are titlul scris cu tuș roșu (vede aevea titlul) :

„Despre conciliul de la Firenze, anul 1439 de la nașterea Domnului

și

Despre faptele căpitanului din garda împărătească Radu Nanu Păcurar

Își făgăduiește să afle secretul cu orice preț. Ca și cînd gîndul acesta ar fi eliberat-o de toate poverile adevărate sau închipuite, răsuflă adînc ; ca după o scufundare în care și-ar fi ținut respirația pînă la sufocare și plină de prefăcătorie, aproape o smulge pe „surioara" Andreea de la pieptul ospitalier al „frățiorului" ei, îi aruncă acestuia o privire piezișă, primește una batjocoritoare și spune :

— Să-l ascultăm pe căpitan, Andreea. Repede. Rîndul cinci, al șaptelea de la dreapta... De jos în sus Andreea ?

Voica Ilinca se bucură de faptul că cipriota nu și-a revenit, că ea este stăpînă pe sine și pe clipă, că-l umilește astfel pe belzebuthul cu o mie de fețe.

— De sus în jos, abia șoptește Andreea... Este o taină de moarte...

Cu o iuțeală de veveriță Voica Ilinca trage scara de bibliotecă lîngă raftul burdușit. Urcă la al cincilea raft. Numără șapte...

— Taina numărului 7, strigă, se răsucește fulgerător și prinde în ochi privirea aprinsă a căpitanului. Atît de aprinsă, de lacomă, de mistuitoare încît simte cum o dogoare răvășitoare o arde ca pe rug. Smulge din raft registrul legat în piele roșie. Stă cocoțată acolo privind lacom coperta roșie pe care este desenată constelația *Ursae Majoris,* steaua Mizar și nu departe de steaua Mizar, mare, aurie, se vede steaua Alcor. Deschide registrul vede scări

de decriptare, cîteva hărți, se uită pe sine și atunci aude glasul calm al cavalerului Jean de Mirande care spune :

— Căpitane, se pare că sîntem asediați.

De undeva răsună niște bubuituri ca și cînd cineva ar lovi cu un baros într-o ușă încuiată și foarte aproape un sunet disperat de clopoțel.

— Stai aici, spune Andreea. Este Gaspare. S-a întîmplat ceva la locantă.

Voica Ilinca îi dă registrul căpitanului, care, i se pare, s-a albit atunci cînd, deschizîndu-l, șoptește :

— Taina stelei Alcor !

Apoi, cu glasul lui sîcîitor, învățat numai să poruncească :

— Cavalere. Ascunde asta în traistă. Răspunzi cu capul...

Căpitanul îi dă registrul lui Jean de Mirande. Caută în rafturile de jos din spatele biroului venețian, scoate un registru asemănător, i-l întinde și Voica Ilinca îl așează în locul numărului 7. A înțeles intenția căpitanului. Așază scara unde a fost. Din interiorul casei se aude un glas răstit care strigă :

— Ori vine don Diego, ori, pe o mie de guvizi, aici se întîmplă ceva... După mine, băieți !

*

* *

Cînd omul înalt, cu ochiul scos de jungher s-a ridicat de la masă strigînd : „Gaspare, de ce nu vine don Diego după învoială", cei doi ieniceri din prepeleac, care se pare, vorbiseră în șoaptă, au tăcut, pregătindu-și lațurile. Cînd omul înalt a trecut pe sub prepeleac, Ioanidis și Grozav, negustătorii de la Iznik, păreau chercheliți. Grozav i-a ieșit înainte cu un pocal cu vin de Chios, cerîndu-i chiorului să bea cu ei, ca un adevărat „Kaptan" ce este, pentru că, este sigur, l-a văzut cîndva în insule, dacă nu cumva l-a și tocmit pentru o sută de capete de oi, el, chiorul luîndu-i arvuna, fără să mai facă drumul în Lesbos cu oile...

— Eşti un tîlhar, a stăruit Grozav, dar îmi place să beau cu tîlharii. Chiorul i-a făcut vînt şi Grozav s-a dus de-a berbeleacul, risipind vinul şi spărgînd pocalul de lut ars. A rămas jos oftînd. Tovarăşul lui de negustătorie a îngenuncheat şi i-a dat să bea din pocalul lui. Scena a fost urmărită de cei doi ieniceri din prepeleac şi de Meimărunt rămas la cai.

— El este, a şoptit beţivanul hîcîind atunci cînd şi-a muiat buzele în pocal. A ridicat stînga. Văzînd semnul, ienicerii au coborît la piciorul scării. Mateloţii rîdeau, batjocorindu-l pe negustătorul beţiv. Chiorul s-a oprit în pragul hanului, nu la bucătăriile de unde veneau mirosuri de carne friptă pe cărbuni, ci la uşa mare care dădea spre odăile de jos. A ieşit cel numit Gaspare, spunînd că, dacă stăpînul n-a venit, înseamnă că are treabă, el nu ştie ce treabă au clienţii cu stăpînul, n-a primit nici o poruncă şi nu este bine să se facă atîta gălăgie, nu prea mai sînt clienţi, dar este un bulucbaşă sus, care vrea linişte. Chiorul s-a făcut că-l zvîrle peste prag. Atunci au ieşit şi cei trei mateloţi din chioşc. Ienicerii nu i-au băgat în seamă, bătîndu-şi joc de cei doi beţivani care, gîlcevindu-se, urmăreau jocul Gaspare-Chiorul. Chiorul a intrat după Gaspare în han, strigînd că are treabă cu stăpînul, Gaspare striga că stăpînul nu este. Cei trei mateloţi se opriseră în uşă, o dată cu unul din ieniceri care, fiind lîngă ei, a auzit cum Chiorul i-a spus lui Gaspare :

— Unul din turci şi-a luat zborul... Să intrăm în casă, este ceva !

Gaspare a încercat să intre pe uşa care lega ospătăria de casa stăpînului. Drugii erau puşi pe dinăuntru, semn că stăpînul se întorsese acasă. Pentru liniştea lui, Gaspare a tras de cordonul clopoţelului. Poate iese dona Andreea. Poate... Cel Chior a ciocănit în uşă. Apoi a bătut cu pumnul. Ioanidis şi-a spus că se întîmplă ceva în afara poruncilor date de căpitan. Unul din mateloţi s-a întors spre prepeleac.

— Pe Allah, Kara Işik a adormit, a spus ienicerul rămas. Unde vrei să urci, năpîrcă ?

Matelotul a rămas o clipă descumpănit. În clipa aceea ienicerul i-a zvîrlit laţul, strîngîndu-i mîinile pe lîngă trup.

— La mine, a strigat matelotul.

Cei doi oameni ai Chiorului s-au repezit în curte. Au căzut în jungherul neguțătorilor, care le-au proptit vîrfurile în beregăți. Înainte de a-și da seama ce se întîmplă cu ei, au fost legați burduf. Ienicerii i-au scos afară din ogradă bucșindu-i cu ocări, amenințîndu-i cu știreangul și cu aruncatul în cîrlige. Mușteriii cîți rămăseseră și-au suflat cuvîntul de groază : „agia", vîrîndu-și nasul în pocale. Ienicerii i-au silit pe cei trei să se cațere în lăzile samar. Fiecare era legat la gură de Meimărunt, apoi, o dată vîrît în lada din nuiele, era legat peste picior. Doi într-o ladă unul cu capul la picioarele celuilalt, cel mai voinic în lada care ținea cumpăna...

— Pe Allah, la agie ! a șoptit destul de tare unul dintre ieniceri.

* * *

Cînd Andreea a tras zăvoarele, s-a trezit față-n față cu matelotul chior care strigase „după mine, băieți !". Văzînd-o în semiumbra odăii, matelotul chior și-a oprit avîntul.

— Ce este, Niccolo ? De cînd bați cu picioarele în ușa stăpînului ? Gaspare.. Dacă sînt beți, cheamă-l pe Yusuf... Ce vrei, Niccolo ? De ce nu aștepți ?

Andreea vorbește tare. Aproape strigă. O aud cei din odaia de lucru a lui Diego. O aude cavalerul Pierre de Mirande care, spre stupoarea lui, vede ieșind din kioșkul livezii luminat palid de lumina firmamentului, o procesiune ciudată și care ascultă cu voioșie un glas binecunoscut spunînd :

— Se pare că n-ai căzut în nici o fîntînă, don Diego, și pe o mie de spade ruginite, iată-ne pe moșia domniei-tale !

— Mi s-a părut că turcul a zburat în cer, ori, cum Dumnezeu nu-i primește pe necredincioși, turcul nu putea zbura decît pe acoperiș, spune omul chior cu îndrăzneală.

— Ești beat. Pisica cu clopoței nu prinde șoareci, Niccolo. Stăpînul lucrează... Haide. Dacă ai îndrăznit, îndrăznește pînă la capăt.

Andreea închide ușa placată cu fier. Trage zăvoarele. Cel numit Niccolo o urmează. Înainte de a intra în camera de lucru, spune :

— Diego, Niccolo al tău are vedenii.

Cînd intră, Niccolo face o mișcare bruscă spre înapoi. În fața mesii de lucru stă cu mîinile încrucișate la piept bulucbașul de ieniceri. Și-a scos cuca, și-a despletit părul ascuns sub cucă, are în stînga țiganca pe care el, Niccolo, a răpit-o de la bordul navei *Libertatea* și un țigan îi înțeapă gîtul cu vîrful jungherului.

SALT ÎN TIMP

1

Este noaptea de 31 mai spre 1 iunie 1596. Căpitanul Păcurar vede umbra mohorîtă a insulei Tilos rămînînd în pupa babord. Doar vîrful Agios Ilias se proiectează pe cerul înstelat, plutind într-o luminiscență argintie care prefigurează vara din sudul Egeei. Stă lîngă Voica Ilinca de cart la timonă și ascultă neatent cicăleala lui Barba Gore.

— Nu strînge timona să iasă zăr din ea, inimioară. Dacă o înțepenești așa, cum să-ți mai spună timona necazurile ei ? Cum să simți ce vrea vîntul ? Ce vrea valul ? Ce vrea corabia ? Așa, suflețelule ! Mai uită-te la steaua pe care ți-ai ales-o, că busola este ea bună, nu zic nimic, dar tot steaua e sfîntă pentru cîrmaci.

— Și cînd sînt nori ? întreabă subțire Voica Ilinca.

Barba Gore tușește fără să răspundă. Barba Gore este un cîrmaci desăvîrșit al Egeei și al strîmtorilor și nu are încredere în nici un fel de instrument, nu acceptă că pămîntul și marea pot fi reprezentate pe un sul de pergament, cît despre proiecția lui Mercator nu numai că nu știe nimic, dar ar afurisi-o dacă cineva ar îndrăzni să i-o explice. În schimb simte ca nimeni altul vîntul, cunoaște norii și ce prevestesc, ghicește direcția din care vine furtuna după zborul pescărușilor, după semnele pe care le dau delfinii, știe năravurile ciocanelor de vînt de pe fiecare versant al fiecărei insule și pe deasupra este un dascăl atît de cicălitor încît ori te face matelot, ori îți iei sacul și cauți altă corabie, ori altă meserie. *Libertatea* dezlegase otgoanele în după-amiaza zilei de 26 mai după

aventura ismireză. Dacă nu l-ar despărți de Izmir decît cinci zile de navigație fără întîmplări deosebite, căpitanul n-ar crede că a fost în centrul evenimentelor care au schimbat un pașă, au adus vilaietul de Izmir alături de vilaietul de Iskenderun și au confirmat *Libertatea* ca pe nava luptei pentru dreptatea celor năpăstuiți.

Căpitanul se lasă fascinat de frumusețea nopții în care se insinuiază cu o forță stranie prezența fetei de la timonă. Diavol încăpățînat și tiranic, cînd de-o feminitate ameți-toare, răspîndind în jur seducția și vraja ; cînd băiețoasă, bîntuind arborada, stînd ore întregi în gabie ca să viseze, ori deopotrivă visînd să zărească cea mai mică pînză care lunecă pe linia orizontului — fata rămîne ciudat în afara înțelegerii lui.

Voica Ilinca atît de aproape de el, dormind în cabina tainică la cîțiva pași de patul lui auster de matelot și totuși, atît de departe în clipa cînd el o privește cu ochiul lui Radu Nanu Păcurar, băiatul de suflet al armatorului său. A fost în noaptea de 25 spre 26 mai la Izmir un fel de bufonadă, care putea sfîrși sub satîrul călăului. Bufo-nadă transformată de actorii ei într-un act ale cărui urmări pot îmbrăca tot spațiul egeean pe un răstimp care ține de istorie. Baronul Louis de Vic-Fézensac l-a adus pe don Diego la cîteva minute după ce Andreea îl adusese pe Niccolo. Acel Niccolo, corcitură din Rhodos, a fost dat pe mîna lui Ioanidis ca să fie trimis la *Imbît* (prizo-nierii fiind legați la ochi să nu recunoască nava). Diego s-a dovedit negustor pînă în vîrful unghiilor, de îndată ce a văzut că în raftul al cincilea de sus în jos registrul al șaptelea era la locul lui. El i-a propus lui Diego să-i conducă cu tot fastul la Altîn Yunus pașa. Să-i spună că oamenii lui Niccolo au găsit *Libertatea* eșuată la nici două leghe de fortăreață. Că a vestit postul de ieniceri de la fortul Küciuk Urla și bulucbașa Kara Işik a dat o luptă crîncenă cu echipajul unei bărci venită la uscat să cheme caicele pescărești în ajutor. În barcă se afla o femeie pe care Niccolo a recunoscut-o ca fiind dansatoarea rîvnită de luminăția sa pașa. A vrut s-o răscumpere de la acel Kara Işik. Bulucbașul a spus că o va înfățișa singur lumi-nației sale spre a nu se întîmpla nimic femeii, Niccolo a ambarcat-o împreună cu bulucbașul și doi ieniceri de

cetate. Spre a-i face plăcere stăpînului, el, Diego, îi aduce pe lîngă femeia rîvnită și proprii lui muzicanți de la ospătărie. Diego va fi însoțit de un om de arme, matelot. Un singur semn, o singură vorbă, îl vor costa viața. „Konakul Înțelepților" este minat. Dacă Diego își calcă jurămîntul, casa va sări în aer. Nu înainte ca toată arhiva și mai ales toată vistieria aflată sub masa de lucru să fie transportate la bordul lui *Iskenderun*. Mai mult. În zori vor pleca două scrisori. Una, cu nava *Imbît* la Veneția, la Casa Orseolo, dezvăluind legătura lui Diego cu Ulus-maltezul, faptul că Diego vestește piratului plecările și drumurile navelor sub pavilion otoman navlosite de Casa Orseolo pentru comerțul clandestin cu mirodenii și mătăsuri din Orient, încasînd un comision de 35% din valoarea mărfurilor prădate. Aici don Diego s-a făcut alb și i-a aruncat Andreei o privire ucigașă, învoindu-se pe loc să joace rolul cerut, nefiind nevoie să se amănunțească și conținutul celei de a doua scrisori, destinată marelui defterdar care ar fi demonstrat cum cuplul Altîn-Diego lipsește vistieria sultanului de aproape 55% din veniturile vilaietului. Pentru a nu trimite acele scrisori, căpitanul Păcurar a cerut un comision de 100.000 țechini, ori guldeni olandezi în trate plătibile negustătorului Iszaac Aaron care să garanteze suma în oricare port al Mediteranei. Diego a făcut cîteva socoteli în minte și a acceptat, cu condiția ca la Izmir, orice s-ar întîmpla lui Altîn Yunus, să i se dea un hatișerif de liberă practică pe mare și pe uscat, cu obligațiile de vamă obișnuite. Astfel a fost vîndut și cumpărat Altîn Yunus pașa. Totul a durat un sfert de ceas. Pentru dreptul de a nu fi concurat de Casa Bîrlădeanu, Diego a mai plătit un supliment în natură: omul de legătură cu Suleyman, beyul fortăreții, care o va conduce acolo pe Andreea în numele lui Diego spre a-i vesti că a venit de la Afyon caravana cu haşiş și haşișul trebuie transbordat pe nava *Imbît*. Andreea va avea patru însoțitori și spre a-și dovedi prietenia, don Diego va desena pe loc planul fortăreții, drumul care duce la pulberărie, plantînd pe desen locul santinelelor.

— Deci Andreea este a ta, a spus don Diego, drept încheiere.

— Poate, i-a răspuns... Să mergem.

Gaspare a luat un fanal orb și la ordinul stăpînului a preluat conducerea echipei pyrotehnice compusă din Andreea, cei trei cavaleri : un matelot, baronul, doi țigani, cei doi frați — Jean și Pierre și Papamarkos. Voica Ilinca s-a gătit într-o rochie de catifea de Alep, din garderoba Andreei. S-a învăluit în șalul țigănesc. I-au fost legate mîinile. Bulucbașa și-a strîns părul sub cucă, luînd capătul frînghioarei de mătase și meditînd la puțina credință a negustătorilor față de cei care-i înavuțesc. Aflați în inima puterii lor, neavînd cum să se teamă de caïcul lui Hidayet privegheat îndeaproape de oamenii agiei, nici Altîn, nici Suleyman nu și-au dat seama că sînt vînduți. Suleyman a primit vizita Andreei, care se învăluise într-o pelerină a lui Diego, ca pe un har a lui Allah. O văzuse o singură dată, voise s-o cumpere de la Diego dar pasiunea lui nu mersese atît de departe încît să-i strice afacerile. Presupunerile cavalerului Pierre de Mirande se adeveriseră, dacă nu întocmai, în cea mai mare parte. Sub Izmirul otoman trăia vechea Smirnă precreștină, cu toate catacombele, tunelele și secretele ei care țineau unele numai de spiritul edilitar roman, altele de necesitatea de a supraviețui.

Rămăseseră în suspensie trei întrebări la raportul scurt făcut de baron : ce reprezintă fiecare culoare de mască din culorile văzute în catacombă, cînd sînt de față mascații și ce influență au asupra Izmirului ?... Yunus pașa tocmai se plictisea cu favoritele haremului său. Stătea culcat pe un divan din harem, la catul de sus al palatului, odaia pardosită cu plăci de faianță albastră cu ornamente negre, cu tavanul scund, cu arcade sprijinite pe colonade din marmură roșie, avînd capitelurile sculptate în arabescuri, ca și tocurile ferestrelor înguste și zăbrelite. Avea o deschidere largă spre o terasă plină de vase din piatră sculptată, din care se întindeau pe o pergolă din abanos, tufe luxuriante de glicine și caprifoi. Dincolo de terasă, marea. Marea și cerul. Diego și-a scos caii din grajduri. Împreună cu cei care făcuseră cărăușia de la ospătărie la *Imbît* și înapoi, purtînd în samarele-cufere oamenii lui Niccolo și pe Niccolo însuși, au alcătuit o cavalcadă obiș-

nuită : trei făclieri, smulgînd întunericului umbre fantastice, ieniceri ducînd la mijloc o sclavă, tropote de copite, zăngănit de arme. Străjile sunaseră cu tocsinul ora stingerii și străzile ar fi trebuit să fie pustii. Împotriva legilor aspre, se vedeau umbrele celor ce se duceau în port, strecurîndu-se pe lîngă garduri la trecerea cavalcadei. Ajunși pe cheu, s-a văzut iluminația de lampioane de la *Iskenderun*. Făclierii au ridicat făcliile, vestindu-l pe Hidayet Riza Han că partea întîia a planului a reușit și că începe să se înfăptuiască partea a doua și cea mai periculoasă. Presupunerea lui nu s-a adeverit. Adică, cavalcada ajunsă la porțile palatului-cetățuie, porți din grilaj de fier, a așteptat doar atîta vreme cît i-a trebuit ofițerului de ieniceri să-l anunțe pe Altîn de sosirea lui don Diego cu prizoniera. Porțile s-au deschis. Grăjdarii și robii lui Altîn au luat frîiele cailor. Toată echipa a fost condusă curtenitor pe scara de onoare, din marmoră, în sala de audiențe unde Altîn a venit fără nici un fel de ceremonie, înveșmîntat într-un caftan ușor de mătase încins cu brîu țesut în fir de aur. Era neînsoțit și, înainte de a se așeza pe divan, i-a făcut semn ofițerului său să iasă. Purtătorii de torțe au aplecat torțele spre fața prizonierei. Bulucbașul Kara Işik i-a smuls șalul care-i acoperea capul și obrazul. Căpitanul își reamintește cu o strîngere de inimă dureroasă clipa cînd a smuls șalul și cînd a văzut chipul copilăresc al fetei luminat de torțe, dintr-o dată matur, înspăimîntat, de o feminitate nebănuită, clipa cînd și-a dat seama de toate consecințele nefaste ale planului dacă Diego trădează, tot atît de ușor cît l-a trădat pe Altîn. Poate că străfulgerarea aceea de gînd a hotărît soarta lui Altîn. Înainte ca impresia pe care vădit chipul „prizonierei" i-a făcut-o lui Altîn să se șteargă, el a făcut un salt și i-a pus jungherul în beregată. Mateloți și ieniceri s-au risipit ocupînd ușile cu pistoalele la mînă.

— Pe Allah, Diego, ce înseamnă caraghioslîcul ăsta ? a spus foarte liniștit Altîn Yunus pașa... Oricum, este mai bine făcut decît jocul de ieri al lui Suleyman. Meriți un cal arăbesc, dacă nu cumva, tu, blestematule, nu ești însuși căpitanul Păcurar, Diego își joacă acum cu tine

jocul lui ticălos şi eu sînt victima plictiselii mele... Haide, nu te onorează să mă înţepi în gușă, în faţa femeii flacără... Allah este mare şi vede... Femeie, dacă nu fugeai prosteşte, gata să te îneci, cîştigai acest palat, pe stăpînul său, admiraţia lui pentru arta ta şi cine ştie, dacă nu libertatea care ar fi lărgit cu mult marginile libertăţii pe care astăzi o consideri fără de margini. Păcat. Şi acum spune-mi, căpitane, ce vrei de la mine?

Altîn Yunus paşa se arătase nobil, neînfricat şi de un plictis atît de cumplit, încît lui toată înscenarea i s-a părut ridicolă, fără ca asta să-i ştirbească cu ceva străşnicia şi neînduplecarea de a o duce pînă la capăt. Altîn i-a cerut să jure de trei ori că nimeni nu se va atinge de viaţa lui, de cele trei favorite, de biblioteca şi caii lui. Că acestea toate vor fi ambarcate pe nava *Iskenderun* şi vor fi debarcate la Antalia, la konakul părinţilor săi de pe timarul strămoşesc, întărit neamului său de Soliman Magnificul pentru vărsarea de sînge în luptele pentru cucerirea Ciprului. Altîn nu i-a adresat lui Diego nici măcar cinstea unei ocări. I-a cerut, tot sub jurămînt, să-şi ducă pînă la capăt jocul, adică să-l lase pe el să alcătuiască cavalcada care să-l conducă la bordul caicului *Iskenderun*.

— Pentru a te feri de umilinţe, este mai bine ca *Iskenderun* să acosteze la cheul palatului, i-a răspuns. Porunceşte oamenilor tăi să-ţi strîngă ceea ce crezi din agoniseala ta. Dă-i un semn slujnicului meu, pentru a pătrunde la Hidayet.

Altîn a bătut în gong. S-a înfăţişat ofiţerul de slujbă, care părea că n-a băgat de seamă nimic din nefirescul acelei audienţe. Altîn şi-a scos unul din inelele de pe deget, i l-a dat lui, căpitanului, era inelul sigiliu, apoi i l-a trecut ofiţerului poruncindu-i să-l însoţească în port pe matelotul lui don Diego şi ca într-un ceas toate terasele şi cheul palatului să fie iluminate pentru a primi cum se cuvine pe „trimisul măritului padişah, stăpînul lumilor".

A înţeles plecarea lui Altîn spre fast şi aparenţă. Restul n-a mai avut nici o importanţă. Jocul aparenţelor şi-a urmat cursul. Hidayet a scos nava *Rechinul albastru* în radă, făcînd să ardă pe puntea ei butoaie cu stupă îmbibată în catran. Flăcările înalte luminau sinistru trupurile spîn-

zurații. *Rechinul albastru* a plutit în derivă poate zece minute, apoi o explozie cumplită l-a rupt în două zvîrlind spre cerul înstelat grinzi arzînde, vergi, mari bucăți de vele aprinse scoțînd un fum alb și dens, trupuri, frînturi de catarge, apoi totul s-a prăbușit în mare și de pe cheul portului s-au auzit limpede glasurile vesele ale mulțimii. Altîn și ei toți, făcîndu-i garda, au privit spectacolul de pe terasa palatului. În clipa cînd ploaia de sfărîmături arzînde a căzut în mare, o detunătură năprasnică a făcut să se clatine aerul și un curent fierbinte a trecut peste palat venind de la fortăreață. O pîlnie de foc a țîșnit dincolo de zidurile sumbre, tivindu-le cu flăcări violete. În acea pîlnie de foc au zburat bolovani incandescenți. Căpitanul a știut că jocul din palatul lui Altîn, care i se păruse ușor bufon, a căpătat proporțiile lui reale. Că, prin mîna echipajului navei *Libertatea,* dușmanul asupritor al popoarelor balcanice a primit cea dintîi lovitură puternică în spatele adînc al sistemului său militar, spate care nu fusese lovit decît de Tamerlan și mongolii săi cu două veacuri în urmă. Că prin *Libertatea,* mîna răzbunătoare a lui Mihail Voievod a ajuns în noaptea aceasta pînă la Izmir... Că misiunea navei lui îndreptățește din această clipă numele pe care și l-a ales : *Libertatea.* Că din această clipă destinul lui însuși s-a eliberat de povara supușeniei, contopindu-se cu al tuturor bărbaților din Balcani înrolați sub steagurile voievodului de la Dunăre : căpitanii Baba Novac și Jivko Roșul ai sîrbilor, căpitanul Marco Dubrownicki al dalmațienilor, cătunarii Păcurari ai moro-vlahilor, poetul cavaler Stavrinos al grecilor, martologii bulgari ai mitropolitului Dionisie Rally Paleolog de Tîrnovo. Știe că apartenența lui la ridicarea asupriților încetează din această clipă de a aparține umbrei și culiselor, devenind o realitate de care spațiul egeean al imperiului va trebui să țină cont, atît pe apă cît și pe uscat. Bubuiturile care fac să se cutremure zidurile palatului pașei din Izmir înseamnă pentru căpitanul Radu Nanu Păcurar întîlnirea cu sine însuși...

...Este noaptea de 31 mai spre 1 iunie 1596. Umbra mohorîtă a insulei Tilos rămîne în pupa babord. Doar vîrful Agios Ilias se proiectează pe cerul înstelat, plutind

într-o luminiscență argintie care prefigurează vara egeeană.

— Inimioară, nu simți că ai venit în vînt? șoptește Barba Gore. Slăbește puțintel cîrma să primești briza în obrăjorul drept, adică de la tribord... Atît! Drept așa! Dacă te uiți prin prova babord, așa, ai să vezi fanalele de pe bărcile pescarilor din Antitilos ieșiți să prindă stavrizi.

Căpitanul Păcurar coboară de pe dunetă în cabină. Dacă vîntul ține, înainte de răsăritul soarelui *Libertatea* va fi în vederea capului Monolitos din jumătatea sudică a insulei Rhodos, acolo unde steaua Alcor indică a fi nu numai taina Casei Salvaresso, dar totodată taina Sarazinilor roșii.

2

Cu cît pătrunde mai adînc în decriptarea Registrului XXXII cu seria M.O. *(Mediteranae Orientalis)* al Casei Salvaresso, folosind cifrul găsît la pagina 7 din Registrul „Steaua Alcor", cu atît mai mult căpitanului Păcurar i se lărgește cuprinderea adevărurilor politice care se înlănțuie cu starea Țărilor Românești, cu lupta crîncenă pentru domnie, cu sumele fabuloase cheltuite de pretendenții la tron ca să obțină acest tron de la sultan, cu intrigile, ucigașii de meserie, mazilirile, surghiunurile, decapitările, alaiurile fastuoase și tot ceea ce ține într-un fel de zodia Puterii. Registrul „Steaua Alcor" poartă pe cotor numărul 7 care corespunde însemnării făcută după mărturisirea lui Lucio Salvaresso aflat în stare de hipnoză: „Cheia este numărul 7".

Niciodată căpitanul nu s-a simțit atît de familiar în cabina navei sale prea noi să se fi obișnuit cu ea, ca în această noapte, la capătul lungului șir de ceasuri petrecut în descifrarea tainelor celor două registre complementare. Temeiul legăturii dintre Casa Salvaresso și Diego îi scapă. Andreea a plecat la hulubăria lui Carastan și a Voliei,

la un ceas după ce pulberăria fortăreței a sărit în aer, cu porunca lui scrisă să fie adăpostită pînă cînd va trece chervanul jupanului Năstase Oalesparte s-o ia la Çanakkale, unde se va ambarca pe galiota *Austrul* a Casei Bîrlădeanu spre a ajunge la Istanbul. Nu vrea să se gîndească acum la destinul ciudat al Andreei, la legătura cu fratele lui geamăn Voicu, la felul cum a ajuns din Cipru la Izmir și de la Izmir sub acoperișul lui don Diego.

Asta este partea de suferință a Andreei și a fratelui său. Își dezbumbă tunica din stofușoară subțire de Veneția. Pe masa lustruită este fixată harta insulei Rhodos. Deasupra hărții, felinarul. Dezăvorește și rotește patul, fixîndu-l la pupa. Apasă resortul ascuns în ochiul delfinului, deschizînd dulapul secret. Pe tăblia dulapului transformată în *secretaire* așază cercul armilar și efemeridele anului 1596. Deschide Registrul XXXII la pagina 30. Cînd să aplice pe coloanele de cifre scara de decriptare de la pagina 30 a Registrului „Steaua Alcor", simte o adiere amețitoare de paciulli și mosc. Voica Ilinca este în cabină. Cînd a ridicat chepengul ? Cînd l-a lăsat ? Cînd l-a acoperit cu covorul ? Poartă rochia de catifea verde, are genele rimelate, unghiile vopsite, este fardată și încălțată cu condurași din catifea roșie, țesută cu fir.

— Ai ajuns la un prag, îi spune... Am simțit-o !...

Căpitanul încearcă să fie curtenitor.

— Jupîniță !

— Acum sînt jupînița Voica Ilinca Bîrlădeanu.

— Mi-ar fi plăcut să fii musul.

Voica Ilinca rîde copilărește. Rîs care nu se potrivește cu solemnitatea de jupîniță și fiică de armator.

— De ce ?

— Mă simt mai la largul meu.

— Adică te simți căpitanul și stăpînul. Cel care la o adică...

Căpitanul n-a regretat nici o clipă chelfăneala pe care i-a tras-o „musului", nu este și n-a fost și nu va fi vreodată un mus adevărat nechelfănit ; dar Voica Ilinca este cu totul altceva decît un mus, de curajul și inteligența ei a ținut soarta echipajului (spune „echipajul" ca să nu spună „soarta mea"), se rușinează într-un fel acru și face a doua reverență.

— Cum ţi-e voia, jupîniţă.

— Acum mi-e voia să am această înfăţişare. Nu mă poftești să stau ?

— Un cîrmaci cînd iese din cart abia aşteaptă să se culce, mormăie şi-i răsuceşte scaunul fixat în podea, scaun care se învîrteşte pe 360 de grade...

— Un cîrmaci da... Arăt cumva ca un cîrmaci ?

— Arăţi ca şi cea mai seducătoare femeie dintre femeile seducătoare pe care le-am văzut vreodată... Asta doreai să auzi de la mine ? !

— Poate ! Dar nu spus aşa, ca din carte... Şi domnia-ta, căpitane, ai cunoscut multe asemenea femei seducătoare în pribegiile domniei-tale ?

— N-am zis „cunoscut", domniţă... Am zis „văzut", ceea ce, mi se pare, nu înseamnă acelaşi lucru. Despre acele femei seducătoare ţi-e vrerea să vorbim ? O vom face, dar gîndeşte-te că mai avem şase ceasuri pînă la ziuă, că în şase ceasuri sîntem în vederea coastei şi că n-am decriptat încă secretul care ţine de azimutul stelei Alcor la miezul nopţii de 15 spre 16 iunie.

— Cine te împiedică să pui nava în pană, să petreci ziua de mîine pescuind şi după ce am decriptat ce a rămas de decriptat să ajungi la coastă noaptea ? ! Bate mai puţin la ochi. Întunericul îţi este prieten.

Voica Ilinca îşi sprijină bărbia în palmă. Îl priveşte galeş printre genele lungi, rimelate. Diavoliţa are dreptate şi acum, jucînd rolul de femeie fatală, îşi bate joc de el.

— Mă grăbeam ! Diego o dată liber se poate răzgîndi. A descoperit că-i lipseşte registrul „Steaua Alcor". Ar putea vesti contuarele.

— Nu are nici o navă mai iute decît *Libertatea.*

— Dar ar putea avea porumbei.

— Dacă-i are, oricum ajungem în urma lor.

Căpitanul se înclină într-o plecăciune scurtă.

— Ai dreptate ! Iată un motiv mai mult să ne odihnim.

— Spune mai bine că ţi-e teamă să rămîi aici singur cu mine !... Haide, frăţioare. Nu tu m-ai numit „surioară" cînd mă învăţai să ţin şcotele şi cîrma *Zefirului ? !*

Rîde aţîţător... Îşi curmă rîsul. Strălucirea ochilor este cu totul alta decît a jocului.

— În noaptea asta Mărgărita este aici, șoptește... În mine ! O simt. După cum simt harul ei învăluindu-mă.

Căpitanul Păcurar are senzația că în cabină s-a înstăpînit un aer eterat care-l face lucid și prezent într-un mod deosebit. El este un om de cifră și de spadă, nu poate tăgădui forța spirituală pe care o stăpînesc unii din cei aleși, acest fel neobișnuit de a fi tu însuți și în același timp de a comunica peste depărtări cu un fel de alter ego, dacă nu-l neliniștește, îl stînjenește și, dacă n-ar fi fost foarte lucid, ar fi urmat să joace jocul plin de ispite început de Voica. Rămîne puțin stînjenit cînd Voica Ilinca se ridică plutind parcă, se duce la *secretaire* și, fără să se plece asupra Registrului M.O. XXXII, spune :

— Să lucrăm !... Coloana întîia, lunile anului !

Căpitanul își stăpînește mirarea. Voica Ilinca s-a uitat în fugă peste registre, spunîndu-i că nu simte nici o plăcere să le rontăie filele ca un șoarece. În schimb, împreună cu cei patru cavaleri, gasconii și spaniolul, au transformat puntea centru în sală de scrimă. Cum hula a fost mică, vîntul constant și cerul diafan, puntea-centru a răsunat de strigătele luptătorilor, de glasul ei înalt atunci cînd reușea să străpungă apărarea dascălilor, de aplauzele echipajului. Asta în cea dintîi zi de navigație. Pentru că, în chiar seara acelei zile cei patru cavaleri conduși de Voica s-au prezentat pe dunetă cerîndu-i fiecare cîte un ceas de program cu echipajul. Don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, un ceas de instrucție artileristică, baronul, un ceas de scrimă cu sabia de abordaj și unul de luptă cu armele de abordaj : securi, cîngi și hangere ; cavalerul Pierre de Mirande, un ceas de lucrări pyrotehnice, arătîndu-se încîntat de îndemînarea lui Papamarkos în întinderea fitilelor ; dar consternat de neștiința mateloților în frunte cu același Papamarkos în legătură cu calitățile detonante ale pulberilor, viteza de ardere a fitilelor, alcătuirea celei mai bune fultuieli, păstrarea și mînuirea pulberilor ; iar Jean de Mirande i-a cerut, spre mirarea tuturora, să alcătuiască o grupă de arcași, demonstrînd că o săgeată bine trasă în tăcerea cea mai desăvîrșită poate înlocui cîteodată cu prisosință, o salvă de muschete de calitatea întîia trasă cu atîta zgomot, încît putea scula și morții.

Echipajul s-a prins în jocul de război cu o ardoare nebănuită. El a înțeles toate binefacerile acestui program care-i instruia oamenii, care-i transforma din mateloți, în mateloți-luptători, așa că încă de a doua zi corabia s-a transformat într-un bastiment de luptă, la bordul căruia instruirea se făcea pe „ateliere", spre deplina fericire a musului primit la fiecare „atelier" cu cea mai mare voioșie și bunăvoință. A înțeles pulsul echipajului. A coborît de pe dunetă, locul sacrosant al comenzii, doar în nădragi, desculț și, din „atelier" în „atelier", s-a înscris în viața tuturora, supunîndu-se pe rînd comenzilor lui don Pedro, mereu nemulțumit de iuțeala artileriștilor lui, luptînd împotriva baronului, un diavol al spadei care cunoștea mai puțin lupta sarazină cu măciuca și securea, a împletit fitile sub privegherea lui Pierre și a tras cu arcul în țintele lui Jean, mulțumind în gînd piraților uskoci pentru neîndurarea cu care l-au învățat să fie pirat. Este foarte limpede că după aventura izmireză echipajul este altul. Alta atmosfera la bord. În această atmosferă, prospețimea o aduce Voica Ilinca. Față de Voica Ilinca nu pot fi decît două atitudini : să și-o facă soție, cu binecuvîntarea echipajului sau, lăsînd-o liberă, s-o cinstească, păstrînd-o ca pe un talisman de preț...

— Coloana întîia, lunile anului, repetă Voica Ilinca.

Pe nesimțite, ca și cînd o forță care-l sălășluiește în adîncuri, necunoscută și necercetată, i se dezvăluie înstăpînindu-se în cugetul lui, căpitanul se desprinde din legăturile lui cu lucrurile familiare care-l înconjoară, mutîndu-se într-o lume stăpînită de o rațiune limpede, tăioasă, eterată. În această lume a rațiunii, cifrele scrise cu chinovar se scot pe grilele de decriptare și se transportă în Tabelul 21 B de la sfîrșitul Registrului 7 „Steaua Alcor" (aici a ajuns el cu dezlegarea tainei), unde se citesc nume de localități conținute într-o fracție avînd ca numărător numărul de litere care alcătuiește numele localității și la numitor numerele pe care fiecare literă a numelui îl are în alfabetul latin. Acestei operații pentru insula Rhodos (numărul 7 în coloana comptuarelor cifrate) i-a corespuns localitatea Monolitos. El nu cunoaște Monolitos decît din auzite. Comptuarul Casei Bîrlădeanu este chiar în portul-cetate Rhodos, anticul Ialysos ; cu o sucursală la Lindos,

în partea de sub vînt a insulei. A descifrat Monolitos și atît, dîndu-și seama că de cîte ori aplică grilele de decriptare, face o eroare constantă pe care nu reușește de trei zile s-o găsească. Ar fi rușinos ca s-o găsească Voica Ilinca. Tot atît de neașteptat cum se înstăpînise, fluxul eteric din cabină se risipește, eliberîndu-l. Aude zgomotul limpede al unei respirații adînci, de om care doarme avînd cugetul împăcat. Femeia fatală, medium-ul sau poate alter-ego-ul principesei Mărgărita doarme în scaunul lui, cu tîmpla culcată pe Registrul M.O. XXXII, cu mîinile în jurul capului. Se apropie călcînd neauzit. Fața are fruntea arămie umedă, cum umede sînt buclele roșcate de la tîmple, buzele carminate întredeschise și, vai, mîinile mici, cu degete lungi, nervoase, au dosul palmelor plin de zgîrieturi și unghiile vopsite sînt tăiate în carne, neavînd nimic din rafinamentul unor mîini de femeie fatală... Răsucește scaunul pe pivotul lui. O ia în brațe. Îi este frică să n-o trezească. Stă o clipă ținînd-o la piept, i se pare că dulcea lui povară nu mai răsuflă chiar atît de adînc și de regulat, că i se zbat genele rimelate, pistruii auriți de soare dau un aer hazliu nasului cîrn, se hotărăște și, ducînd-o la pat, o așează lin, stăruind o clipă cu obrazul foarte aproape de obrazul ei. Fata scoate un suspin alintat, are tentația să-i sărute buzele răsfrînte, se oprește la timp, trage pătura peste ea și se întoarce la masa de lucru. Îi trebuiește exact timpul cît se scurge nisipul din clepsidra care măsoară jumătățile de oră pentru a-și găsi greșeala și a descifra taina Stelei Alcor legată de azimutul ei la miezul nopții de 15 spre 16 iunie 1596.

Registrul 7 conține locurile de descărcare și încărcare a mărfurilor de contrabandă, nevămuite, adică golfuri singuratice de pe coasta anatoliană, atît egeeană cît și mediteraniană, cifrate destul de simplu, avînd cîteva date legate de adîncimea și natura fundului, vînturi locale, felul cum se poate ancora și datele de sosire a caravanelor din interior. Pentru insula Rhodos sistemul de criptare este mult mai complicat. Plecînd de la descifrarea numelui Monolitos : golf, cap și localitate, trecînd pe coloana lunilor anului cu numărul comptuarului, constată că n-a luat în numărătoare și spațiul alb dintre cifrele scrise cu tuș negru și cele scrise cu chinovar. Reface și cu o repeziciune

neașteptată descifrează întregul cod al Registrului „Steaua Alcor", care conține în dreptul fiecărei luni codul de semnale al acelei luni, atît pentru semnalele de noapte, cît și pentru cele de zi ; codul după care se răspunde de la uscat la semnalele navei, parola pentru fiecare lună a anului 1596.

Punînd cercul azimutal cu centrul în localitatea Monolitos și, ridicînd azimutul Stelei Alcor pentru ora 24 a zilei de 15 iunie, obține o dreaptă care taie spre vest rîpele de la poalele vîrfului Armeniști, trece peste monastirea aflată chiar în buza acestor rîpe la malul înalt al falezei protejată acolo de un brîu de stînci pe care-l știe, l-a văzut de pe mare tivit de spuma deferlanților și avînd direcția generală 280° în exteriorul insulei. Deci, trecînd la sud de insula Khalkhia și 100° în interiorul insulei, deci, străbătînd-o pe la sud de Istrio, Profilio, Asklepio, direcția de 100° iese la mare pe coasta estică a insulei, la cap Mermingas, care mărginește baia Lardos, pierzîndu-se apoi în Mediterana. Nu este posibilă nici o confuzie. Toate datele sînt pentru golfulețul și capul Monolitos. Golfuleț și cap Monolitos figurînd singure pentru Rhodos în criptarea cu chinovar roșu, comptuarul Casei Salvaresso fiind cunoscut în portul-cetate Rhodos, tot atît de bine ca și comptuarul Casei Bîrlădeanu. Poate că între Monolitos și Rhodos sînt drumuri de cotigi, ori de catîri. Puțin probabil ca între comptuarul Casei și acest loc transportul să se facă pe uscat. Grija de a alcătui coduri de semnale și parole pentru fiecare lună, faptul că un registru general se afla în arhiva Casei Salvaresso, la sediul din Istanbul, și alt registru-cheie se afla în Izmir, la sucursala condusă de alt venețian, îl fac să creadă că se găsește foarte aproape de scopul prim al călătoriei spre Est. Taina bogăției Casei Salvaresso, susținătoarea partidei lui Mihnea Turcitul, dușmanul de moarte al voievodului Mihai. Strînge cu grijă registrele. Lasă doar harta de navigație. Este aproape de miezul nopții. Închide dulapul secret. Micșorează fitilul lămpii. Dezăvorăște patul în care Voica Ilinca doarme răsfățată (i-a căzut un condur și piciorul gol pînă la gleznă îi iese de sub pătură). Rotește patul la locul lui, mascînd dulapul. Peste un ceas are să-l schimbe

pe Barba Gore, în această săptămînă revenindu-i „cartul cîinelui". O privește pe Voica Ilinca fără să-și dea seama că întîrzie aplecat asupra ei mai mult decît se cuvine. Îngenunche. Îi sărută, abia o adiere, glezna arămie. Apoi, fără nici o reținere, o împinge ușurel și se culcă lîngă ea, întorcîndu-i spatele. Vede printr-un abur străveziu cabina legănîndu-se lin, aude scîrțîitul catargelor, clipocitul apei, scrîșnetul lanțurilor timonei ; Barba Gore strînge vîntul, își dă seama că atunci cînd a descifrat cuvîntul Monolitos, a și luat drum spre golf și, dintr-o dată liber de orice grijă, se trage foarte aproape de marginea patului, să-i lase loc oaspetelui neașteptat, gîndindu-se că mîine va rămîne în derivă, vor pescui, se vor scălda și vor ridica pînzele astfel ca pe la miezul nopții de 1 spre 2 iunie să fundarisească ancora în golfulețul Monolitos. Înainte de a adormi o simte pe Voica Ilinca răsucindu-se și o palmă ușoară, caldă și parfumată i se așază peste obraz, fata scîncește în somn și spune foarte limpede în vlahă :

— Mamă, vino repede, repede !

după care i se pare că plînge. Își reține respirația. Voica Ilinca gîngure ceva. Pe urmă aude pași. Și glasul lui Barba Gore :

— Cartul, domnia ta !

3

— Solda fiecăruia dintre noi s-a întreit, domnia-ta, spune Barba Gore după ce echipajul isprăvește ceremonia semnării în registrul lefurilor. Unii semnează cu litere latine, alții cu litere grecești, alții cu litere arabe, prea puțini prin punerea degetului.

Se făcuseră socotelile cîștigului dobîndit după schimbarea pașei de Izmir. Hidayet se arătase deopotrivă generos cu cel deposedat de putere, lăsîndu-i jumătate din odoarele și sculele de preț, ca și venitul lui de pașa pe trei luni. Un sfert din jumătatea rămasă o dăruise echi-

pajului de pe *Libertatea* în semn de mulțămire. Vistieriei lui Mihai Voievod îi trimisese sub formă de tractă plătibilă de Casa Krüger-Ruggieri la Viena, 125 000 de țechini aur ca semn al alianței. Căpitanul Păcurar stă pe un colac de parîmă în mijlocul echipajului. Voica Ilinca este în gabie. Încă din zori s-a făcut nevăzută. Cu toate că nava a rămas în derivă, că oamenii s-au scăldat cu voluptate sărind de pe punte în apele transparente, de un albastru siniliu pur și irizat, că a fost program „la sac", adică spălatul rufelor, cîrpitul lor și al velelor, cu toate că s-au întins mandarele și pe mandare rufele spălate, totul arătînd ca o uliță istanbuleză în prag de primăvară, Voica Ilinca nu s-a arătat. Abia spre seară, cînd sifleea lui Barba Gore a dat pregătirea pentru marș și s-a chemat echipajul să semneze în registrul lefurilor, Voica Ilinca s-a cățărat în gabie, schimbînd gabierul de cart. Căpitanul Păcurar păstrează frînturii de noapte petrecută în intimitatea cabinei o amintire dulce-amăruie, răscolitoare și tăioasă.

— Hei, mus, strigă prin porta-voce... Coboară. Te schimbă gabierul de luptă. Am nevoie de tine, aici... Ai semnat registrul ?

Voica Ilinca face semn că nu. Apoi, imitînd glasul ascuțit al gabierilor :

— Trei caice de pescuit în babord. Se duc spre insula Tragusa.

Gabierul de cart urcă în arboradă. Se întărește briza de larg. Este o înserare zeiască. Soarele se lasă pe linia orizontului dînd cu lapis-lazuli valurilor clipocitoare. Toată marea este de azurit lichid. În prova, scăldate în pulberi de aur, se întrezăresc piscurile insulei Rhodos, dominate de vîrful Attagiaro ridicat în cerul de o infinită lumină străvezie. Stoluri de pescărușI fac volte în jurul catargelor, ori se reped în valuri scoțînd țipetele binecunoscute. Cînd Voica Ilinca coboară din arboradă, Barba Gore dă semnalul „atențiune, vorbește căpitanul". Căpitanul constată cîteva lucruri îmbucurătoare, cu atît mai îmbucurătoare cu cît ele par a emana chiar de la echipaj. Oamenii intră în careu pe formațiile de luptă, avînd la flancul drept șefii aleși de ei în mod tacit, fără să-i fi cerut părerea ; lui rămînîndu-i doar să primească alegerea echipajului și s-o facă în așa fel încît să pară că el însuși i-a

desemnat pe aleşi. Legile nescrise ale navelor corsare se aplică aici mai repede decît ar fi aşteptat-o. Latura din bord a careului este formată din echipa de abordaj şi debarcare. Este cea mai numeroasă. Îl are în flancul drept pe baronul Louis de Vic-Fézensac secondat de Papamarkos. Spre pupa careul este închis de artileriştii lui don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera secondat de omul său de arme, spre prova sînt pyrotehnicienii, arcaşii şi cei patru scufundători de luptă, sub ordinele celor doi fraţi de Mirande, este Barba Gore cu dulgherul, bucătarul, velarul şef şi doi mateloţi mai vechi. Cînd Voica Ilinca a vrut să se strecoare în formaţia de arboraj a oprit-o lîngă el, făcîndu-i o reverenţă.

— În dreapta mea, jupîniţă, i-a spus pe tonul curtenitor care, înţeles cum trebuie, nu admitea replică.

Apoi tare :

— Vă dau mulţumita mea pentru Izmir. Vă dau mulţumita mea pentru sîrguinţa în ale armelor. Mă bucură alegerea voastră, care alegerea mea este. La noapte ne apropiem de insulă. Aici sălăşluieşte puterea duşmanului Domnului nostru. O vom lovi fie prin vicleşug, fie cu puterea braţelor noastre. Aveţi a-mi spune ceva ?

Tăcere. Apoi Barba Gore :

— Aşteptăm poruncile.

— Intraţi în carturile de marş. Ridicăm velele la asfinţit. Să poftească la mine cei aleşi... Liber !

*

* *

În cabina-salon. Frumuseţea miraculoasă a amurgului o umple de o lumină dulce, plină de melancolie. Cu aceleaşi gesturi curtenitoare care-l apără de ispita de a o frînge în braţe pe diavoliţa îmbrăcată în costumul ei de matelot croit din cea mai bună pînză de Bergamo (travestiul de mus murdar stă pe fundul sacului de marinar), căpitanul o invită pe Voica Ilinca să se aşeze în jilţul armatorului, subliniind încă o dată că răzmeriţa lui este faţă de pavilionul împărătesc, nu faţă de binefăcătorul său. Cei patru cavaleri şi Papamarkos se aşază. Papamarkos pare stînjenit. Nu se aşază decît la al doilea semn

al căpitanului și numai după ce se așază acesta. Voica Ilinca și-a curățat unghiile cu eter. Este într-o stare ciudată, care-i aduce lacrimile în ochi, care-o face să ofteze și care-o umple de o mînie surdă și o bîntuie cu o mie de toane. Azi dimineață a stat închisă în cabina ei de taină. A zăcut întinsă pe pătucul de mus, retrăind întîmplările de azi-noapte într-o stare de leșuială lîncedă. Și-a spus că este curios cum nu-și reamintește nici una din aventurile aţîţătoare prin care a trecut la Mitilini și la Izmir. Că răpirea ei de la bord și evadarea care putea s-o coste viața, abia mai înota, era sleită de moarte cînd a ajuns-o barca, nu i-au lăsat altă urmă decît a bucuriei că echipajul o ocrotește, că ea face parte din echipaj ajutîndu-l pe măsura puterilor și, dacă se gîndește bine, atît la Mitilini cît și la Izmir a fost într-un fel nodul lucrurilor. Atunci ? Ce-i lipsește ei din ceea ce are Loredana, ori Andreea ; ori femeile de port ? Ce-i lipsește atît de vizibil încît „el" n-o privește decît ca pe o zgîtie ; ori și mai rău, ca pe o soră mai mică, pe care la nevoie o croiești la fund — Dumnezeule, nerușinatul ! — oh, Doamne, Doamne, cum poți să-l îngenunchezi pe bărbatul care ți-a tras cîteva scatoalce la fund, făcîndu-te caraghioasă pentru totdeauna și atunci de ce diavolul afurisit a ținut-o în brațe, de ce a strîns-o la piept, de ce, cu atîta lacomă gingășie, i-a sărutat glezna și, Dumnezeule, ce copleșitoare bucurie și ce adîncă liniște cînd i-a simţit spatele vînjos lîngă ea, ca un zid tras între ea și restul lumii ? ! Ce nu știe ea și ce știe Loredana ? Nu are oglindă să se vadă cum arată, dar s-a văzut în oglinda Mărgăritei, iubindu-se în imaginea aceea care aproape a ameţit-o. Ah, diavolul, are să-l fiarbă în cazanul satanei ! Are să se mărite cu Louis... Louis este baron, are s-o ducă în castelul părinților lui, vor călări, vor vîna, se vor duce la baluri strălucitoare, ea va fi misterioasa femeie venită din Răsărit, cavalerii îi vor omagia frumusețea, asta nu este viață pentru ea, să se lase zgîlțîită zi și noapte în cabina îngustă și întunecată, să se spele în ghiordel, să-i cadă dinții cum le cad mateloților bătrîni, să nu poată face baie în apă parfumată, să nu se scalde în bazin, să n-aibă cameriste și roabe, să-și spele singură zdrențele, să umble îmbrăcată bărbătește cînd acasă are zeci de rochii strălucitoare. O nebună !... Are să

se mărite cu Louis. O iubește. A suferit. A fost rob. A vîslit pe galere. Să fie baroană ! Viața trebuie să fie minunată pentru o baroană... Jean este cavaler... Un baron este mai mare decît un cavaler ? !

De ce-a izbucnit în plîns cînd și-a adus aminte cît de mîngîietoare i-a fost respirația cînd s-a trezit o clipă din somnul acela fericit și el îi răsufla în palma cu care-i acoperise buzele ? De ce-a adormit plîngînd, mai sleită decît după o zi de exerciții la bord și de ce n-a visat un castel de baron ; dar a visat că „el" a luat-o în brațe, a purtat-o ușor, se aflau într-o poiană înflorită, apoi sub platanul uriaș de la Bebek, se auzea rîuleţul șuvoind vesel, se auzea ciripitul păsărilor și „el", Dumnezeule, „el" se aplecase și buzele lor...

— Sînt două ipoteze, spune „el" cu glasul acela tăios, plecîndu-se deasupra hărții insulei Rhodos. Ca Diego să fi vestit prin porumbei că știu toate tainele Casei Salvaresso și aici să ni se întindă o cursă. A doua ipoteză, ca Diego să tacă. Fie că nu are legătură prin porumbei, fie că, nedezvăluind stăpînilor faptul că le știm tainele, să cîștige timp, bani o dată cu timpul și un loc unde să-și piardă urmele și să se bucure de agoniseală. Iată semnele de recunoaștere pentru luna iunie : — nava ridică noaptea la măr un felinar alb, îl ține pînă se numără la zece, îl lasă în jos pînă la jumătatea catargului și de îndată îl ridică la post, unde rămîne pînă în zori. Ziua, nava ridică două pavilioane albe pe straiul focului. Răspunsul de la uscat este dat de două felinare albe care se apropie unul de altul, stau alături pînă se numără la zece și se depărtează, după care dispar ; ziua, o flamură roșie ridicată deasupra clopotniței, pentru că, se pare, locul de taină este o sfîntă monastire. Parola lunii iunie este Skarpanto, numele vechi, folosit de localnici pentru insula Karpathos... Răspunsul este Saros, insula apropiată de Karpathos.

— Deci, au veghe de zi și de noapte, spune baronul.

— Chestiunea cu porumbeii începe să fie plictisitoare, spune cavalerul Jean de Mirande.

— Pe numele lui Columb, nu văd ce-aș face aici cu artileria ? se miră don Pedro.

Motanul Platon nu pare de aceeași părere cu stăpînul său. Sare pe masă și de pe masă în poala jupîniței.

— Trădătorule, șoptește don Pedro Figuera.

— Cred că prudența este cuvîntul care deschide acest sfat de război, spune Pierre de Mirande.

— *Mademoiselle*, domnilor. Căpitanul cunoaște insula. Noi n-am văzut-o decît prin ochetele ramei de galerian. Căpitanul cunoaște oamenii locului, modul lor de a gîndi și a acționa. Felul cum a conceput operațiunea Izmir este grăitor. Propun să adoptăm planul căpitanului nostru. Dumneata, Papamarkos ?

— Sînt la voia căpitanului, spune Papamarkos.

— Ai uitat-o pe jupînița Voica, baroane, spune căpitanul.

— *Mademoiselle* are ultimul cuvînt. Cuvînt pentru care sînt gata să-i pun la picioare viața mea.

Declarația directă și simplă a baronului Louis de Vic-Fézensac o face pe Voica Ilinca să roșească de plăcere, pe căpitan să pălească și să-și muște buzele, iar pe ceilalți cavaleri să surîdă...

— Iată o declarație care impune să nu alcătuiți nici o echipă, căpitane, în care prietenul nostru să fie prea aproape de *Mademoiselle*... Ar fi în stare, ca să-și țină cuvîntul, să intre în iataganul celui dintîi ienicer.

Toată lumea rîde. Căpitanul, căruia baronul i-a răsucit un jungher înroșit în piept, își spune că acești bravi cavaleri nu i-au dat pînă acum decît sfaturi bune.

— Domnilor, onorat de încredere. Odihniți-vă. La miezul nopții vă aștept pe punte să vă comunic planul meu... Jupîniță, binevoiește a rămîne. Am nevoie de ajutorul domniei-tale. „Ah, diavolul ! Acum cînd îmi este atît de ușor să fiu baroană ? ! Și nu l-am mîngîiat pe bietul Louis nici măcar cu o privire", își spune Voica Ilinca, mîngîind căpățîna neagră a motanului Platon tolănit regal în poala ei.

*

* *

— Cu ce-ți pot fi de folos, căpitane ?

— Ești grăbită.

— Mă așteaptă Louis (încearcă să spună numele cu toată duioșia și să-și dea ochii peste cap, ceea ce nu este sigură că-i reușește pe deplin ; dar, se pare, asta-l ustură pe căpitan care prinde o rafală de vînt pe vele și o imită maimuțărindu-se) :

— Mă așteaptă Louis !... Mă așteaptă Louis !... Poftim ! Sîntem... Rîde. Voica Ilinca știe că „el" se stăpînește, că are puterea și harul de a se stăpîni și dintr-o dată înțelege totul. Mahmureala lui, încă de atunci de cînd o cicălea pentru felul cum îl cîrmea și stăpînea pe *Zefir*, gingășia cu care-i apuca mîna în care ea ținea sabia de abordaj. Felul în care lungea fie exercițiile de scrimă, fie plimbările cu caicul, povestindu-i despre mare și nave, despre pirați și fete răpite să fie vîndute haremurilor. Grija de a-i arăta viața așa cum este, nu așa cum o vedea ea din grădina casei părintești, plină de toate bunătățile pămîntului.

— Sîntem aproape de scopul călătoriei noastre spre el. Acest scop este legat atît de Casa Bîrlădeanu, pe care o reprezinți, cît și de interesele Domnului pe care-l slujesc... O clipă... Baronul poate să mai aștepte o clipă.

Glasul căpitanului este tăios și ferm. Voica Ilinca îl privește hoțește printre gene. Revede toate gesturile lui de azi-noapte cu o limpezime plină de duioșie.

— Ascult, căpitane !

— Vom pătrunde, așa sper, în inima tainei Casei Salvaresso... Această inimă, de aur cred, va fi păzită cu strășnicie. Îți cer, în numele tatălui nostru (o spune cu tărie), să rămîi la bord, în siguranță. Dacă voi cădea, Barba Gore vă va duce la Istanbul pe domnia-ta și *Libertatea*.

Voica Ilinca ar fi vrut ca el să spună : „Tot ce am eu mai scump pe lume, pe tine, dragostea mea, și *Libertatea*, cealaltă dragoste a mea, pe care tu n-o gelozești ca pe Loredana și Andreea, sau pe cele o mie de femei necunoscute pe care le gelozești ca o copilă" ; dar el nu spune așa, se pleacă o clipă asupra hărții, ea își oprește răsuflarea pentru că el este dintr-o dată altul cînd ridică fruntea, un bărbat sălbatic cu ochii strălucitori, cu trăsăturile bîntuite de patimă, este asupra ei din doi pași, aproape un salt asupra prăzii, o înlănțuie de mijloc, o smulge din

jilțul armatorului, motanul sare speriat pe masă și, Dumnezeule, frîngînd-o, asuprind-o, înăbușind-o, o sărută pe gură, pe gît, pe ochi, pe frunte, îi sîngeră buzele, o amețește, o tîrăște într-o prăpastie adîncă în care se pierde pe sine înecată în vîltoarea propriului ei sînge.

Simte că alunecă în acel întuneric luminos din adîncul ei, strînsoarea amețitoare care a frînt-o o eliberează și ea se regăsește în jilț, înainte de a fi vrut-o, motanul o privește șiret cu ochii lui verzi, culorile din cabina-salon trec spre roșu crepuscular și de afară se aude glasul iubitului ei, glasul lui aspru și dominator :

— Treceți la posturile pentru manevra velelor !

Apoi tropotele tălpilor goale. Apoi sifleea lui Barba Gore. Apoi, lin, legănat, ca într-o dulce și amețitoare plutire plină de foșnetele mătăsoase ale apei, cabina-salon se rotește în jurul ei înseși și Voica Ilinca se întreabă pînă unde ține visul și de unde începe realitatea.

4

Un ceas înaintea miezului nopții de 1 spre 2 iunie 1596. Cerul, uriașă hlamidă bătută în așchii de diamant, agățată de Steaua Polară. Marea, mereu unduitoare, cu valuri clipocitoare tivite de dantele argintii, fosforescente. În prova, faleza înaltă, obscură, umbrită a insulei Rhodos. Proiectate pe cerul luminiscent, vîrfurile dealurilor și, într-un spațiu nedefinit, undeva în prova babord, vîrful Attagiaro reflectînd luminozitatea cerului. Alegii echipajului sînt pe dunetă. Barba Gore ține sub pelerină felinarul alb de semnalizare cerut de codul lunii iunie. Briza de la uscat aduce arome stranii : de rășină, de păduri de pin, de vii și de tutun verde. Voica Ilinca ascultă poruncile date de iubitul ei (ce ciudat cuvînt și ce lipsit de temei și ce amețitor cuvînt) fără să înțeleagă mare lucru. Privește cerul luminos, marea fosforescentă, i se pare că se conține în noaptea feerică, în vînt, în murmurul valurilor, că întregul cosmos își răsfrînge în ea prea

plinul și grandoarea, nici măcar nu caută cu privirea chipul bărbatului care i s-a destăinuit atît de năvalnic, privește cerul și se simte fericită.

— Ne aflăm la nord de capul Monolitos, după cum vedeți. Dincolo de acest cap stîncos, se află golful Monolitos. Vîntul bate de la uscat. Lăsăm la apă două bărci. Una sub comanda domniei-tale, baroane, cu zece din luptători, avînd tot ce trebuie pentru asaltul unor ziduri : gheare de pisică și parîme cu noduri pentru cățărat. Veți urca printr-un singur loc, în partea opusă celor care vor umbla pe zid cu felinarele. Eu, scufundătorii și cei doi cavaleri de Mirande vom dubla capul Monolitos și ne vom afla la picioarele falezei atunci cînd nava va ieși în vederea străjilor și va da semnul de recunoaștere. Am socotit că din această clipă avem nevoie de două ceasuri să ajungem la locurile noastre. Vom cuceri adăpostul tainic al Casei Salvaresso, dacă se poate, fără vărsare de sînge. Ne vom întîlni acolo și vom hotărî pe loc ceea ce este de făcut.

— Este un fel cu totul neobișnuit de a o lua înaintea inamicului... *Mordieux*, sînt onorat de misiune, căpitane, spune baronul Louis de Vic-Fézensac. Voi fi, viu sau mort, în chilia starețului de pirați, atunci cînd vei intra, căpitane !

— Viu, baroane... Te implor, rămîi viu să-mi poți împărtăși impresiile. Onorate comandant al artileriei ! Nava rămîne sub paza tunurilor domniei-tale și a manevrei făcută de Barba Gore. Dacă veți fi atacați de pe mare, ieșiți la larg să puteți manevra. După ce veți scufunda pe cei care v-au atacat, reveniți mîine noapte. Ne veți găsi dincolo de cap Furni. Barba Gore îl cunoaște — la o leghe mai jos de cap Monolitos. Aprindeți două felinare la bompres. Vom răspunde printr-un foc de muscheton...

— Și eu ? întreabă Voica Ilinca... M-ai uitat prea curînd, căpitane ! Mult prea curînd.

— Tocmai pentru că nu te-am uitat... Jupîniță, domnia ta rămîi să-l ajuți pe Barba Gore și la nevoie să aperi *Libertatea*...

— Hotărîrea este de neschimbat ?

— Primejdia este pe navă, nu la uscat, jupîniță... Fă-mi cinstea și întîmpin-o aici, în locul meu.

— Șarpe, îi șoptește Voica în vlahă...

Este îmbrăcată în costumul de mus, încinsă, poartă la brîu două junghere, sabia de abordaj, și-a pus căciulița de matelot și-a suflecat pantalonii și în picioare poartă botinele de gabier cu talpa împletită din saulă scămoasă, avînd calitatea să nu alunece... Intuiește că nava îi face ceea ce sînt, că fără navă nu mai sînt nimic sau cel mult niște paria, dar dincolo de rațiune se naște o nebunie dulce și amețitoare care-o face să se strecoare de pe dunetă și să coboare în bordul de sub vînt unde sînt bărcile, să vadă fesul roșu al lui Papamarkos în una din bărci și într-o clipă să-și dea drumul pe parîma care spînzură deasupra celeilalte bărci unde este prinsă în brațe de Ioanidis, unul dintre scufundători și straja trupului ei.

— Domniță, scîncește omul speriat.

— Taci și ascunde-mă, îi șoptește.

Mateloții de la rame se foiesc, o laudă, spun că Sfînta Fecioară îi va veghea dacă domnița este cu ei și, sprijinind-o să ajungă la prova, o așază pe saula ancorei. Voica Ilinca vede flancul navei ridicîndu-se sumbru deasupra ei. Aude plescăitul valurilor izbind coca. Ce palat este nava pe lîngă barca scundă, legănătoare, umedă (valurile care o lovesc o împroașcă cu stropi), apoi se aud pași pe punte, mateloții țin barca departe de coca și pe acele trei parîme coboară cavalerii (le vede tălpile, tecile săbiilor de abordaj) și „el", lunecînd agil. Se tupilează în fața vîslașului din prova.

— Ioanidis, spune încet „el". Treci în prova și veghează... V-am spus să nu vă luați pelerinele. Ce naiba le-ați grămădit acolo ?

Voica Ilinca chicotește în palmă... Ramele se afundă în apă fără zgomot. Barca începe să lunece spre faleza văzută de aici groaznic de înaltă, de neagră, și urîcioasă. Căpitanul Păcurar stă la eche neguros. Barca baronului îi urmează în siaj, se lopătează fără nici un zgomot, aude și simte cu tot corpul manevrele de plecare făcute la bordul navei și se mustră aspru nu pentru lipsa lui de stăpînire față de Voica Ilinca (păstrează în tot trupul amintirea sărutului ei neștiutor, aroma buzelor, a părului, a obrazului, a spaimei plină de bucurie, a surprizei) cît pentru faptul că n-a stăruit s-o găsească înainte de a

* * *

Cu cît se apropie mai mult de faleza înaltă, amenințătoare, tivită de stînci în care valurile lovesc cu putere vuind surd și aruncînd în aer jerbe de spumă, cu atît căpitanul Păcurar își dă seama că știe prea puțin despre această parte din insula care acum cîțiva ani, cînd a cunoscut-o pe Loredana Brocca, l-a fascinat. Cunoaște mai bine partea răsăriteană, cîmpia roditoare care tivește coasta, plantațiile de tutun, viile din poalele dealurilor roșietice, cunoaște Lindosul și împrejurimile lui fermecătoare, a hoinărit călare pe catîr să vadă fortărețele și turnurile de pază ridicate de ospitalierii Sfîntului Ion din Ierusalim, cavalerii Ioaniți care au cucerit insula în 1309 și au stăpînit-o pînă la începutul veacului — în 1522 — cînd au părăsit-o în mîinile lui Soliman Magnificul, care a încorporat-o în sistemul lui defensiv din Mediterana orientală. Vai, cucernicia lui nu l-a împins să cerceteze multele-i monastiri și iată că, tocmai într-una din aceste monastiri, pare a sta puterea Casei Salvaresso.

Dacă-și aduce bine aminte, dublînd insula foarte aproape în drum spre El Iskandarîya-Alexandria în Egipt, cu mărfurile Casei, a văzut chiar în capul peninsulei Monolitos, gura unui pîrîu și un petec de cîmpie, loc bun pentru ca echipajul baronului să poată debarca și să pornească pe jos, acolo unde el va porni pe apă, Faleza. Duce barca în spatele stîncilor. Memoria lui de matelot învățat să-și tipărească pe retină fiecare amănunt nu l-a înșelat. Iată viroaga adîncă săpată de pîrîu. Ioanidis îl conduce prin sémne. Fundul este adînc, se vede după cum cade faleza în apă, aproape de verticală. Barca baronului poate fi trasă la uscat și ascunsă undeva pe malul pîrîului. Papamarkos o conduce dibaci acolo unde el însuși ar fi condus-o. Așteaptă să debarce toți oamenii. Așteaptă pînă cînd trag barca în susul pîrîului. Îl vede

limpede pe baron flututrîndu-şi boneta... Vede oamenii urcînd repede panta abruptă a pîrîului. Atunci spune :

— Vîsliţi ! şi cîrmeşte barca astfel încît să dubleze faleza foarte aproape...

Voica Ilinca stă ghemuită pe colacul de saulă. Noaptea i se pare înfricoşătoare. Pereţii înalţi de stîncă, golurile negre dintre stînci, aulitul vîntului în trîmbiţe nevăzute, vuietul valurilor, ruliul puternic al bărcii, sclipetele scurte ţîşnind din fundul negru al mării alcătuiesc o lume de fantasme faţă de care se simte neputincioasă... Niciodată n-a încercat simţămîntul neputinţei. Ar vrea să nu mai vadă şi să nu mai audă nimic. Închide ochii. O înclinare neaşteptată este gata s-o arunce peste bord. Încleştează copastia. Cum se poate ca, iubind-o, „el" să n-o simtă atît de aproape ? S-ar vrea lîngă „el", ascunsă la pieptul lui, aşa cum, ca prin vis, a simţit-o în noaptea fermecată.

— Din om în om, şopteşte căpitanul la urechea cavalerului Jean de Mirande, aflat pe banca cea mai apropiată, care vîsleşte ritmic şi puternic, aşa cum numai galerienii o ştiu face... Jupîniţa să nu se mai mişte. La debarcare să mă aştepte. Pedeapsa pentru neascultare o va primi la navă.

Din ceea ce crezuse că este o grămadă de pelerine ieşiseră două mîini, ca două aripi speriate care prinseseră copastia, explicîndu-i misterul dispariţiei de la bord a jupîniţei. Har Domnului că n-a avut fantezia să coboare în barca baronului, pentru a-i pedepsi îndrăzneala... Este aici... Ce dulce nebunie ! Ce nebună de fată ! Ce nebună dragoste ! Ce nebunie a nebuniilor ! Dumnezeule, m-ai pedepsit cum mi se cuvine, pentru toate păcatele mele !, îşi spune nu fără plăcere, nu fără un fel de ipocrizie plină de o smerenie păgînă şi lacomă... Cine este omuleţul ghemuit la prova, spre care se pleacă vîslaşul din babord şi-i spune ceea ce i s-a transmis de la pupa, cine este omuleţul care ridică o mînă, o flutură speriat ca s-o încleşteze iarăşi de copastie, de ce riscă iarăşi, de ce-şi primejduieşte viaţa cu atîta uşurinţă ? Numai de dragul aventurii ?

Gîndește la Voica Ilinca, femeia în rochia de catifea verde, adormită răsfățat în patul lui auster de matelot, care nu are nimic comun cu omulețul ghemuit la prova.

— *Libertatea,* domnia-ta, spune Meimărunt, vîslașul cel mai apropiat de tribord.

Se răsucește pe banchetă. *Libertatea,* doar cu vela mare ridicată, iese ușor de după capul Monolitos. Aici să se fi cioplit uriașul din piatră care străjuia odinioară intrarea portului Ialysos, considerat una din cele șapte minuni ale lumii vechi ?... *Libertatea* alunecă fantomatic spre mijlocul golfului. Faleza este înaltă și de jos, de sub poala ei, nu poate fi văzut și nu vede nimic la uscat. Iată un amănunt care i-a scăpat. Unde să debarce dacă cei de la monastire n-au nici un debarcader ? Și unde ar putea avea un debarcader în labirintul de stînci ciclopice, care garnisește coasta ?

Căpitanul caută un răspuns. Ramele bat apa ritmic. *Libertatea* face o jumătate de voltă în vînt. Căpitanul încearcă să unească prova navei cu faleza. Aprecierea poate da erori grave. Atîta muncă irosită în decriptarea codului Salvaresso ; atîtea pregătiri amănunțite și acum ?...

*

* *

Este un fel de șa între doi versanți. Un izvor. În jurul izvorului sînt trei palmieri bătrîni. Vîntul venit de la creastă foșnește dulce în frunzele uriașe. Baronul Louis de Vic-Fézensac este încercat de o bucurie intensă. Iată, prima lui misiune războinică după lupta galerienilor cu Saladin Chiorul și pirații rămași credincioși. Poate prima misiune prin care se recîștigă pe sine. Curios. Și lui și oamenilor le este sete. Deci, beau pe săturate.

— Papamarkos !

— Poruncă !

— Cunoști locurile ?

— Foarte puțin, domnia ta.

— Oricum, mai mult decît mine. Scoate-ne la monastire astfel încît să nu ieșim la zidurile dinspre mare. Dacă vor fi santinele, nu vor fi atente la interior. Toți ochii sînt îndreptați spre *Libertatea.*

— Să ieșim la creastă, domnia ta...

— Iată un gînd cucernic... Gata, băieți... La creastă și fără zgomot.

Dincolo de palmieri se ridică povîrnișul plin de arbuști și, ca pretutindeni în insule, plin de poteci de capre. Urcușul este abrupt și scurt. Abia ajunge sus și baronul se trîntește la pămînt, vîrîndu-se sub primul arbust. Foarte aproape, are senzația că poate s-o atingă cu mîna, se vede strălucind o cruce grecească suflată cu argint. Sub cruce se vede o jumătate dintr-o cupolă, parcă metalică. După ce își obișnuiește ochii cu întunericul lăptos de sub creastă, baronul Louis de Vic-Fézensac constată că se află pe cocoașa unei cline, foarte abruptă dincolo de creastă ; că are marea în dreapta și că vede vîrfurile catargelor navei pe care a îndrăgit-o, dublînd capul numit Monolitos de către căpitan ; că în stînga creasta se evazează ca o rochie pusă pe *vertugadin* și un pliu al acestei rochii imense, aromind înnebunitor a pămînt dospit în soare, a ierburi necunoscute, a copilărie și adolescență (baronul își stăpînește lacrimile și dorul de locurile natale care-l sfîșie), un pliu coboară într-un fel de poiană închisă de ziduri înalte, văruite în alb, ziduri care sînt flancate de două turnuri de pază, au cursive pentru apărători, au crenele și ocheți de tragere ; că de fapt monastirea este un fel de *château fort*, din care el nu vede decît o parte din curtină, foarte bine un *tour flanquante* și o parte din *chemin de rond*, restul fiind în unghiul mort de vedere. Turnurile sînt ocupate. Se vede o umbră în cel mai apropiat. Pliul care coboară spre monastirea-cetate este un drumeag mărginit de tamariști. Oricum, nu va putea veni pe acel drumeag. *Libertatea* dublează capul Monolitos. Este vremea să ia hotărîrea-cheie a misiunii ce i-a fost încredințată.

*

* *

Căpitanul Radu Nanu Păcurar dublează o stîncă uriașă, semănînd cu un cavaler împlătoșat, purtînd coif. În clipa cînd lasă stînca în pupa bărcii șoptește : „Încetați. Ramele în barcă.“ Surpriza îl amețește. În prova

bărcii se deschide un golf în formă de sac. În tribord la cîteva brațe, nu mai multe decît lățimea unei corăbii mari, gura golfului este închisă de o stîncă aidoma celei pe care a dublat-o. Un fel de monolit — poate jura că este sculptat de mîna omului, reprezentînd alt cavaler împlătoșat și încoifat, totul în linii drepte, răspîndind o lumină palidă, verzuie, ca și cînd porozitățile stîncii ar fi fost umplute cu fosfor. Tot în tribord, chiar pe creasta falezei abrupte, zidul de incintă al monastirii flancat de două turnuri de pază și dominat la mijloc de o clopotniță înaltă, sumbră, probabil clădită din piatră. Din prova spre babord se ridică din mare un fel de dig alcătuit din stînci, iarăși poate jura că sînt lucrate de mîna omului. Un curent destul de puternic derivează barca spre stîncile acelui dig, curent cu atît mai inexplicabil cu cît după toate regulile curenților marini, sensul lui ar fi trebuit să fie de la larg spre fundul golfului și din fundul golfului, deviat de faleză, curentul să revină la larg în lungul falezei, care în tribord înaintează în mare printr-un pinten de stînci haotice. Curentul face un fel de anafor lin care prinde barca și o răsucește cu pupa spre pseudo-dig astfel încît căpitanul Păcurar vede acum pe stînga monastirea și pe dreapta gura golfulețului și nava *Libertatea* pe un aliniament care ar uni trei puncte : clopotnița, vîrful coifului cavalerului de piatră și probabil bompresul navei. Nu-și termină bine considerațiile cînd iată, *Libertatea* dă semnalul știut. Un felinar alb, un punct strălucitor se ridică în noapte spre cer. Rămîne suspendat între stele și mare, proiectat pe faldul de catifea neagră argintie a nopții, pînă numără la zece. Coboară repede, filat de o mînă măiastră, Barba Gore nu se joacă cu poruncile, după care se ridică din nou, rămînînd fixat la catarg. Ca într-o piesă de teatru, pe zidul monastirii apare lîngă fiecare turn cîte-o lumină albă. Luminile albe se mișcă una spre alta în lungul crenelelor, deci acolo este o punte de rond, sau mai curînd o strapontină pentru trăgători pentru că, acum, vede clar umbrele celor doi purtători de fanale abia depășind crenelele — oamenii țin felinarele ridicate deasupra capului — și ritualul prevăzut în Registrul 7 „Steaua Alcor" se împlinește aidoma. Felinarele se apropie lent. Se lipesc unul de altul arun-

cînd pe ziduri pete de lumină tremurătoare. Căpitanul Păcurar numără pînă la zece. Felinarele se depărtează spre extremitățile zidului. Cînd ajung lîngă turnurile de pază coboară și dispar în spatele zidului. Căpitanul Păcurar are senzația golului de informație în care se prăbușește. Nava și-a semnalat prezența, cerînd cale liberă. Golful care nu se vede din larg, este cunoscut de căpitanii Casei Salvaresso, sau numai de cei aleși, sau numai de Lucio Salvaresso. De la uscat s-a dat liber pentru manevră. Este o ipoteză. A doua ar fi ca de la uscat, identificîndu-se nava, o barcă să iasă la larg spre a remorca nava în golf, cu atît mai mult cu cît briza de la uscat nu este favorabilă manevrei cu vele. Căpitanul derulează fulgerător rațiuni-imagini. „Vede" clar cea mai nouă navă a Casei Salvaresso, galiota *Mehmed,* care se întorsese la Istanbul la 7 mai (ce curios, din nou îi apare pe retină cifra 7) venind din Rhodos. Crezuse că Lucio Salvaresso și-a construit o galiotă spre a urca Dardanelele singur, fără ajutorul hairactarelor — navele remorcher vîslite de vîslași plătiți — chiar dacă Casa Salvaresso își are hairacterele ei atît pentru Dardanele cît și pentru Bosfor. Iată de ce are nevoie Lucio Salvaresso de o galiotă. Indiferent de vînt și de starea mării, poate intra cu ramele în acest golf al tainelor... De la monastire izbucnește brusc dangătul subțire al unui clopot. Apoi o toacă mărunțește des liniștea nopții, tulburată doar de vuietul surd al deferlanților, plutind ca un alter-ego sonor al insulei, undeva în noaptea înstelată.

— Căpitane, șoptește Jean de Mirande... Stîncile !

— Domnia ta, un hairactar, șoptește Meimărunt.

Se întîmplă simultan două lucruri dintre care unul i se pare căpitanului ca aparținînd miracolului. De sub faleză, chiar de la verticala monastirii, țîșnește în golf un fel de mahună vîslită puternic, scoțînd mustăți de spumă de sub etravă. Una din ipotezele lui se confirmă. Cum va reacționa Barba Gore care cunoaște parola și răspunsul, cum va manevra în golf, cum se va lega la cheu, dacă există un cheu, nu se neliniștește. Pînă cînd va ajunge hairactarul la navă, pînă se vor da parîmele de remorcaj, pînă convoiul va intra în golf, va trece aproape un ceas. Faptul care ține de miraculos se întîmplă, îl trăiește, îl

înspăimîntă. Atît cît îl poate înspăimînta ilogicul. Curentul îl apropie din ce în ce mai repede de una din stîncile digului. Digul este discontinuu. Locurile goale dintre stîncile cioplite (se încăpățînează să le considere cioplite) nu sînt mai mari decît un braț. Încearcă să guverneze după legile mersului cu pupa înainte. Cîrma nu răspunde. Se răsucește fulgerător și vrea să preîntîmpine ciocnirea cu stînca. Se apleacă mult peste bord. Împinge puternic. Are senzația de necrezut că stînca cedează presiunii și reculează. Desigur o senzație falsă, barca a reculat împinsă puternic. Dumnezeule mare ! Sub ce unghi a văzut el golurile dintre stînci ? Pentru că golul în care-l antrenează curentul este atît de larg încît barca trece foarte iute printre stînci, parcă ar fi aspirată de un anafor puternic — o clipă îi revin în minte poveștile cumplite ale mateloților cu balaurul mărilor, povestea chitului înghițitor de corăbii, poveștile marilor anafoare tropicale, care aspiră corăbiile fie în fundul mărilor, fie în nori — se crispează pe cîrma absolut inutilă și vede din nou cum stîncile se apropie ca și cînd ar luneca pe rotile nevăzute, spunîndu-și că este o iluzie optică datorată modificării unghiului sub care vede deschizătura. Barca se află într-o baie circulară de la care pornește drept spre faleză un șenal rectiliniu, mărginit pe stînga de stînci monolitice de aceleași dimensiuni și pe dreapta de digul amintit. Dincolo de dig se aude plescăitul ritmic al ramelor, scîrțiitul strapazanelor și un glas dogit care spune într-o levantină italienizată :

— Stăpînul a trimis un pînzar... O să ne cocoșăm trăgînd la rame !

*

* *

Baronul Louis de Vic-Fézensac își execută planul din clipa în care vede semnalul dat de la *Libertatea*. Lumina albă ridicată la catarg pare să aibă puteri magice asupra monastirii cufundată în cea mai deplină liniște. Un clopot bate mai curînd alarma, decît o chemare preacuvioasă, secondat de răpăitul milităresc al toacei. Este momentul ales ca, împreună cu tot detașamentul, ba-

ronul să coboare malul priporos chiar sub zidurile înalte ale monastirii, clădirea făcînd corp comun, pe latura dinspre deal, cu zidul de incintă. Ajuns la piciorul de piatră al zidului, intrat în umbra lui, baronul constată că nu se află departe de colțul fortificației, dincolo de care se vede marea. Se prelinge pe lîngă zid în partea opusă, cu atît mai grăbit cu cît în curtea monastirii se aud glasuri, pași, bocănituri, un ansamblu de scîrțîituri, tusete, tîrșîieli ; oricum, zgomote necuviincioase și lipsite de pioșenie. Cînd ajunge la colțul zidului de incintă dincolo de care se vede un fel de *glacis* — o padină orizontală perfectă pentru a se trage focuri încrucișate împotriva unui atacator venit din interior în formație de asalt — se oprește alarmat de țăcănitul îndîrjit al unor potcoave izbind caldarîmul, țăcănit însoțit de un nechezat gros și încăpățînat de catîr și *Milledieux*, de un glas care proferă cele mai scîrbavnice înjurături într-un amestec curios de provensală, dar cu accentul inimitabil din Roussillon, mai exact din acel loc fermecător care se numește Perpignan. Frapat de acest mister lingvistic și existențial, un provensal, poate chiar un marsiliez și un perpignanez în același timp, înjurînd de mama focului un catîr într-o monastire din Rhodos — baronul își dă seama în ultima clipă, cu ochiul lucid al militarului de profesie, că imediat după colț, la numai cîțiva pași, se găsește poarta cetățuii pentru că acolo conduce drumeagul venit dintre clinele dealurilor, că în dreapta și stînga drumeagului cresc în voie boschete de tamariști și buxuși, de hybiscus și de palmieri ornamentali, ceea ce înseamnă că uscatul nu pune cetățuii eclesiastice prea multe probleme de apărare, că poarta se va deschide pentru a lăsa să iasă pe compatriotul lui necunoscut și obiectul înjuriilor lui pline de piper, după care, firesc, se va închide cu zăvoarele și că acel compatriot este un curier care trebuie să vestească, undeva în interior, sosirea navei. Fulgerător, baronul se prelinge după colț, trece între tamariști și zid, depășește poarta mergînd aplecat să nu fie văzut cumva printr-un ochete deschis și în cîteva secunde, oamenii lui sînt așezați pe două buchete de ambele părți ale porții din scîndură placată cu bucăți din tablă de fier. Întrezărește sau intuiește că unii din luptătorii lui își

pregătesc saulele și călușele. Papamarkos a rămas în stînga porții. Aude zăvoarele. În poarta principală pentru harabale se deschide o portiță. Pe acea portiță iese de-a-ndaratelea un ins care poartă un fel de îmbrăcăminte ienicero-călugărească și pe cap un potcap pe jumătate monahal, pe jumătate soldățesc, de o culoare atît de țipător portocalie încît pe baron îl pufnește rîsul. Insul trage cu disperare de niște frîie de frînghie și blesteamă în continuare gloaba netrebnică, bună numai să-și dea pielea cizmarului împieliţat care-l slujește pe Satana ; plămadă a iadului, patruped de o mie de ori blestemat... Cînd insul spune „de o mie de ori blestemat", baronul îi face semn lui Papamarkos care țîșnește cu echipa lui pe portița deschisă și baronul pune stiletul în ceafa curierului furios, șoptindu-i în pipărata lui limbă maternă, ori poate paternă :

— Îngerașule, închide-ți pliscul ! Haide, băiete ! Curaj ! Arată-i tatălui tău cum te-ai instalat în acest lăcaș al domnului, renegîndu-ți credința...

*

* *

Voica Ilinca are senzația că principesa Mărgărita este foarte aproape, la capătul canalului mărginit de stînci. Un fluid eterat o învăluie eliberînd-o de spaimă. Se întoarce într-o lume familiară, nu-și dă seama în ce fel familiară, dar știe că a mai fost aici, poate în vreo călătorie a tatălui ei pe cînd era copilă. Tot ceea ce i s-a părut înspăimîntător, stîncile uriașe, faleza rîpoasă, marea și noaptea reintră în firesc. Urmărește atentă rotirea bărcii, care pînă atunci plutise cu pupa înainte, făcînd-o să vadă cum cele două rînduri de stînci printre care lunecau repede, duși de curent, păreau că se apropie unul de altul, închizînd canalul.

*

* *

— Ce senzație stranie, șoptește cavalerul Jean de Mirande la urechea fratelui său Pierre de Mirande... Dacă

n-ar fi liniștea asta absolută, aș crede că o mulțime de explozii prăbușesc stîncile în canal.

— Se modifică unghiul sub care vedem stîncile, răspunde în același fel cavalerul Pierre de Mirande... Oricum, căpitanul cunoaște locurile perfect. Manevra de a scăpa de mahună a fost magistrală.

*

* *

Căpitanul Radu Nanu Păcurar urmărește atent rondoul de 360° pe care-l execută barca într-un fel de bazin rotund, ca și cînd o forță magnetică de mare intensitate ar fi determinat rondoul spre a-i fixa prova pe un nou curs. Direcția și sensul curentului nu se pot explica altfel decît printr-o lucrare ingenioasă a anticilor, poate atunci cînd Rhodosul a făcut parte din Liga ioniană, arhipelagurile și coasta egeeană a Asiei Minor devenind un centru al matematicienilor, filozofilor și artiștilor. La urma urmei, minții care au conceput și executat în Rhodos una din cele șapte minuni ale lumii vechi, de ce n-ar fi conceput și executat un sistem de drenare într-un canal, care să conducă la un loc secret de acostare, cu atît mai necesar cu cît în aceste ape s-au rezolvat cu armele marile conflicte ale acelor timpuri. Oare nu aici s-au înfruntat flotele persane, sub comanda lui Conon atenianul, cu flota spartană și dacă bătălia decisivă s-a dat mai la nord, n-a servit Rhodosul drept pivot al acelei bătălii de la Cnidus ? Și numai asta ? Constată că firea lui rațională, obișnuința cifrei, îl obligă să privească întîmplarea într-un lanț cauzal, într-o conexiune care spre mirarea lui devine istorică. Adică se detașează de clipă, se detașează de el însuși, sau mai curînd de unul din cei care-l sălășluiesc, mai precis de cel care stă la eche, spre a se așeza nu undeva în spațiu — asta-l contrariază, este un om al spațiului, al dimensiunilor spațiale — ci undeva în timp și din nou este contrariat, pentru că și acest timp nu este timpul lui obișnuit, cel al succesiunii, ci un alt fel de timp care, foarte curios, integrează spațiul după o formulă matematică necunoscută — un fel de timp-spațiu sau spațiu-timp în care toate evenimentele coexistă, el însuși

fiind părtaș la evenimente. Înainte ca acel care se detașase de cîrmaciul bărcii să se explice, viteza curentului crește vertiginos, dincolo de explicația logică dată de faptul că pereții canalului se strîmtorează. Aude strigătul slab al fetei de la prova. Barca este proiectată într-un perete stîncos care se ridică perpendicular pe firul canalului. Vrea să strige : „Săriți în apă". Înainte de a deschide gura, barca este absorbită într-o grotă a cărei arcadă se deschide brusc deasupra apei, arcadă pe care probabil n-a văzut-o din pricina vîslașilor. Este o trecere de la întunericul difuz al nopții la o lumină difuză, fosforescentă, ca aceea emanată de stîncile-războinici pe care le dublase la intrarea în golf. Un contracurent anulează curentul principal. Bolta grotei are amploarea bolților de la catedrala Sfînta Sofia. Barca se răsucește ușor, conform aceluiași principiu necunoscut și într-o derivă lină se lipește de un debarcader. Căpitanul Păcurar pipăie materialul elastic al debarcaderului și el răspîndind o fosforescență stranie. Nici lemn, nici metal. Mateloții sar pe debarcader. Amarează barca la un fel de babale de o formă necunoscută.

— Iată-ne ajunși, căpitane, șoptește cavalerul Jean de Mirande... Ce ordine dai ? !

Căpitanul Păcurar are senzația că grota uriașă este umplută cu stupă care absoarbe orice sunet. Grota nu are nici un fel de acustică. Cuvintele cavalerului nu au nici măcar rezonanța firească pe care o au în aer liber. Mai mult. Nu numai că nu au nici un fel de remanență. Par că nici măcar nu au fost rostite.

5

Pînă în clipa ACEEA, căpitanul Păcurar avusese senzația dedublării. A existenței lui simultane în planul unui prezent imediat și al unui prezent absolut care însuma prezentul imediat și trecutul, pentru că, în clipa cînd s-a gîndit la bătălia navală de la Cnidus, nu numai că a văzut

flotele spartană și persană manevrînd în largul insulei Nisyros — între aceasta, peninsula Reșadiye și insula Kos — într-o fracțiune de secundă a văzut valurile mici stîrnite de briză, a auzit scîrțîitul lopeților, ritmul rapid bătut pe tobe de șefii de echipaj, a cuprins întregul flotelor venind la pintenare și abordaj, dar s-a văzut pe el însuși în turnul de luptă din prova navei spartane, care, curios, purta numele ghicitorului Mopsus, el însuși în sensul total al cuvîntului, adică nu un spartan, ci un Păcurar din munții natali ai Vlahiei Mici. Nu știe cînd a intervenit clipa ACEEA. Știe doar că grota avea, corect ar fi să spună „are", două deschideri. Că una din deschideri în penumbra căreia a văzut primele trepte săpate în stîncă indicînd o scară în spirală se deschidea în partea opusă debarcaderului și că a doua deschidere, semănînd cu o gură de horn, se alinia cu țărmul subteran al grotei. Că a răspuns întrebării cavalerului Jean de Mirande, poruncindu-le să-l aștepte din recunoașterea pe care o va face, pînă atunci luînd un repaus de arme, să studieze grota și lumina ei neobișnuită.

Voica Ilinca se afla lîngă el. Lăsase pelerina la barcă și în lumina verzuie părea un matelot tînăr, subțire și înalt, care împrumutase ceva din fosforescența grotei, iradiind un fel de aură opalescentă care-i tivea conturul trupului. Știe că a urcat paisprezece scări în spirală, scări din același material necunoscut ca și cel din care era construit debarcaderul. Scara spirala într-un tub lucios ca de metal poleit. La capătul scării a ieșit pe o platformă circulară, avînd pereții din piatră și diametrul de cîțiva pași. În mijlocul platformei un altar din piatră, sau numai o vatră. Aceeași luminozitate, ca și cînd stînca ar fi devenit poroasă și o sursă de lumină exterioară ar fi străpuns-o, pătrunzînd în grotă. De jur împrejur, de la înălțimea genunchilor și pînă la înălțimea capului, grota este pictată. Sînt acolo într-o libertate deplină cerbi și lei, unii pasc, alții dorm, este o leoaică înconjurată de pui, este un elefant monstruos, acoperit de o blană lungă, avînd colții uriași întorși, sînt girafe și urși, urși avînd căpățîni mari, sînt urși vînați de oameni purtînd ghioage și sulițe, sînt oameni care aprind focul, care pescuiesc cu harponul, care vînează cu arcul, care despică un ar-

bore, sînt femei cu copii pe genunchi, totul în culori vii și proaspete ca și cînd pictorii care realizaseră aceste fresti uriașe abia și-ar fi strîns culorile. Voica Ilinca îl ținea de mînă. Din clipa cînd Voica Ilinca i-a luat mîna, căpitanul a simțit prezența unui fluid eterizat. Și poate atunci a fost clipa ACEEA în care el a fost conștient de o sumă de lucruri, de fapte, de stări interioare, de mutații, coexistînd, înlănțuindu-se, determinîndu-se, născîndu-se unele din altele într-o simultaneitate anulînd din nou succesiunea, simultaneitate conducînd la un altfel de timp, un timp-spațiu amețitor, întrunind în el Trecutul, Prezentul și Viitorul.

Pentru că în clipa cînd Voica Ilinca i-a luat mîna, stabilind legătura cu noul univers înconjurător, s-au întîmplat și se întîmplă succesiunile, simultaneitățile și condiționările generatoare de noul univers ale Timpului absolut. Adică altarul sau masa rituală sau vatra aceea cioplită rudimentar se deschide de la sine, transformîndu-se în două fotolii adînci, tapisate în piele roșie. Fotoliile sînt spate în spate, cu speteze înalte și rezemătoare de cap. Ei se așază în fotolii, stînd spate în spate. În clipa cînd se așază, comunică. Este o interferență de sugestii-gînd, ca și cînd Voica Ilinca s-ar fi resorbit în el și el în ființa rațională a Voicăi-Ilinca. Sugestiile-gînd se îmbogățesc pe loc cu cuvinte dintr-o limbă cu aceleași rădăcini ca franca ; dar o limbă curioasă, mai curînd un șir de semnale codificate și decodificate instantaneu, aparținînd viitorului. Pereții circulari ai grotei mici, căreia sugestia-gînd îi spune „Cupola temporală A x B" devin translucizi, ca și cînd foi subțiri de sticlă verzuie de Murano s-ar fi lipit unele de altele sub efectul unei temperaturi și presiuni uriașe, înlăturînd iluzia unidimensională și creînd realitatea unui univers pluridimensional. Acest univers pluridimensional este populat de Calea Lactee văzută dintr-o perspectivă cosmică, ca și cînd un observator plasat într-un vehicol spațial ar gravita pe o orbită galactică. Spațiul sonor, pînă atunci gol de orice sunet, sugestiile-gînd schimbîndu-se într-o tăcere desăvîrșită care la început i-a dat senzația de gol absolut, se populează de o muzică aleatorie, ca și cînd atît vehicolul spațial, cît și miriadele de stele în mișcarea lor prin spațiu ar

produce acea muzică celestă, de o armonie perfectă. Apar semne pe care nu le decriptează cu toate că împreună cu Dragoș Voinea Bîrlădeanu a studiat amănunțit *Libri paleographiae* a lui Trithème, apărută la Oppenheim în 1518 : *De furtivis litterarum* a lui I. B. Porta, apărută la Napoli în 1560, *Cryptomeniticis et cryptographiae libri*, a celebrului Selenus, pseudonimul „astronomic" al ducelui de Brunschwig și *Traité de chiffres* publicată acum zece ani. Ceea ce nu decriptează, adică gama de semne și semnale policolore care străbat spațiul cosmic multidimensional țîșnind din abis ca să-i explodeze pe retină, se organizează la primul lui gînd exprimat în cuvintele valahe într-o serie de imagini din ce în ce mai limpezi. Adică pe fondul galaxiei pe care acum o investighează din perspectiva lui obișnuită, duneta navei, apare o nebuloasă albăstrie ca un fel de placentă plutind în apa străvezie a mării. Cînd gîndește „Dragoș Voinea Bîrlădeanu", simte cum fluxul eteric care-l legase de Voica Ilinca se rupe. O altă emanație, poate un biocurent avînd drept sursă propriul lui eu se dirijează spre marele ecran fluorescent și, atingînd nebuloasa străvezie, mai corect penetrînd-o cu impulsuri roșietice, o transformă în imagini de o claritate perfectă. Dragoș Voinea Bîrlădeanu stă la masa lui de lucru, globul terestru reprodus după cel al lui Martin Behaim din Nürenberg se rotește ușor în jurul axei polilor, lada-sofa *cassapanco* din lemn de nuc, jilțurile de Voroneț, macaturile, armele din odaia de lucru sînt atît de fidele, atît de bine materializate sau rematerializate încît se văd zgîrieturile, locul unde lemnul a fost frecat la transport, se văd trandafirii roșii de pe macatul negru, se vede negul de pe obrazul armatorului, el însuși este acolo în acel tablou care nici pe departe nu este static, aglomerînd o suită de imagini dinamice nu se știe cum și de ce selectate de propria lui emanație, probabil emanația memoriei sau a unor gînduri nedeslușite : Mihai la audiența solemnă din palatul Top-Kapî cînd i s-a conferit kaftanul, șesberul și cuca de „hospodar", Elena spălîndu-se cu mama în zori, din burduful de capră, el dînd nutreț măgarilor, akingiii — îi aude urlînd — o pată verzuie, un fel de mîzgă ca o lintiță strică imaginea, după care îl vede pe Barba Gore aruncînd parîma de

remorcaj celor din hairactarul venit de pe insulă. Tot atunci fotoliul începe să se răsucească ușor. Căpitanul Radu Nanu Păcurar îl vede pe baron sărind în cîrca fostului galerian Caraco Picior-de-lemn și-l aude foarte limpede șoptindu-i aceluia :

— Îngerașule, închide-ți pliscul ! Haide, băiete ! Curaj ! Arată-i tatălui tău cum te-ai instalat în acest lăcaș al domnului, renegîndu-ți credința !

— Căpitane, îi șoptește la ureche cavalerul Jean de Mirande... Glasul vine din acest horn. Ziceai că dincolo, scările se înfundă într-o surpătură.

Căpitanul Radu Nanu Păcurar o caută din ochi pe Voica Ilinca. Este lîngă el, albă, buzele îi tremură într-un spasm și un văl aproape material îi opacizează privirea...

*

* *

Galeria subterană este din ce în ce mai întunecoasă. Pereții din stîncă își pierd porozitatea luminoasă. Căpitanul Păcurar are senzația că se învîrtește în cerc. Pereții galeriei se îngustează. Îi simte foarte aproape de el după cum simte foarte aproape bolta tunelului. Pipăie pereții. Stîncă cioplită primitiv. Pipăie tavanul. Aceeași stîncă. Nu se mai vede nimic. Întunericul i se lipește de retină. Încearcă să-și stăpînească furtuna interioară. Haosul care-l bîntuie. Șoptește : „Sînt în începutul tuturor văzutelor și nevăzutelor". Simte nevoia să-și certifice existența. Și logica. Și stăpînirea de sine. Nu poate fi produsul întîmplării. Întîmplarea îl poate ajuta sau îl poate înfrunta ; oricum, nu-l poate determina. Este sigur că tot ce-a văzut, ce-a auzit, întreaga aventură în spațiu și timp prin care-a trecut în „Cupola-temporală A x B" aparține unei experiențe reale. Că el însuși a trăit într-un timp necunoscut, căruia i-a împrumutat tot ceea ce ține de realitatea înconjurătoare, începînd cu numirea unor obiecte necunoscute, la limbă și modalitatea de a gîndi. Aude clipocitul valurilor lingînd o plajă. Iese exact în grota din care-a plecat. Întunericul este mai subțire. Se vede luciul apei. Se vede debarcaderul. Un debarcader la

care se duce cu pași întinși și-l pipăie lacom. Debarcaderul este construit din grinzi netede de lemn.

— Aici, căpitane, spune de undeva din întuneric cavalerul Pierre de Mirande...

...Scara pe care urcă în spirală strînsă este săpată în piatră. Se simte din ce în ce mai persistent miros de tămîie și ceară. Două firișoare de lumină străbat prin peretele de stîncă. Pipăie. Nu mai este stîncă. Este un perete din lemn. Apropie ochii de crăpăturile prin care pătrunde lumina aceea subțire. Constată că peretele este bombat în exterior, ca un mulaj de mască mortuară. Își vîră obrazul în acel mulaj. Crăpăturile sînt două vizete. Vede un sfeșnic cu lumînări arse la jumătate, un interior de paraclis, un călugăr cu barba albă pînă la brîu care moțăie într-o strană, o parte dintr-o catapeteasmă și pipăind de jur împrejur, ca și deasupra capului, constată că scara sfîrșește aici. Ar fi logic să existe un mecanism care să dezăvorască o intrare în paraclis. Pipăie peretele de scîndură. Un clențuș cu un mîner rotund. Răsucește. Împinge ușor. Peretele se răsucește spre exterior. Căpitanul intră în paraclis. După el Voica Ilinca și întreaga echipă. Călugărul moțăie sau poate este orb. Spune grecește, cu glas puternic de bas :

— Are să vă ardă domnul Savaot în flăcările iadului, nesătuilor. Închideți tainița că vine curent și stinge lumînările, păgîni netrebnici ce sînteți.

Căpitanul Păcurar închide tainița, adică răsucește pe țițini icoana arhanghelului Gavril, pictată pe lemn în mărime naturală. În paraclis intră un alt călugăr foarte bătrîn, abia tîrîndu-și tîrlicii împletiți din lînă aspră.

— Haidem la culcare, frate Pahomie, spune cel nou intrat... Păgînii fac în noaptea asta pe pofta lui Satan... Joacă prin sfînta monastire și iarăși o pîngăresc, blestemat fie trupul și sufletul și numele lor, acum și în vecii vecilor !

— Amiiiin, cîntă basul, ridicîndu-se greoi din strană.

Al doilea călugăr nici nu-i învrednicește cu o privire. Se duce tîrșîindu-și tîrlicii la călugărul cu barbă, îl apucă de braț și sprijinindu-se unul pe altul ies din paraclis. De afară se aude glasul lui Papamarkos care spune :

— Am cercetat chilie cu chilie, domnia ta. Și trapeza și turnurile. Toți sînt cu hairactarul, după cum o spune prinsul, în afara celor doi călugări adevărați.

Și baronul în dialectul provensalo-perpignanez :

— Jupîne Caraco Picior-de-lemn, n-ai minţit, spre bucuria epidermei tale care rămîne neînţepată...

Apoi în levantină :

— Haidem, băieți, să vedem ce s-a întîmplat cu căpitanul nostru.

— Care este aici, spune căpitanul, gîndindu-se la faptul că el a știut cum îl cheamă pe prizonierul baronului, înainte ca însuși baronul s-o știe. Cum — se întreabă și iese în curtea interioară a monastirii-fortăreață.

* * *

După poziția Carului Mare (constelația nu i-a adus noroc Casei Salvaresso), căpitanul Păcurar își spune că este ceasul două după miezul nopții. Unul din mateloți este în clopotniță, spre a vesti clipa cînd hairactarul, avînd-o pe *Libertatea* la remorcă, vor intra în golf. Dacă cei din hairactar ar fi avut vreo bănuială, s-ar fi întors pînă acum. Caraco Picior-de-lemn văzîndu-se nu numai între conaționali, dar chiar între concetățeni, ba mai mult, cunoscînd cu de-amănuntul povestea celor trei gentilomi, și-a dezlegat limba dovedindu-se isteț și la obiect. Trebuia să-l vestească pe „stareț", adică pe căpitanul Piovene, fost comandant de galeră în flota de Rhodos a lui Saladin Chiorul, care a avut nenorocul să fie rănit la dreapta de un glonț tras de pe o galeră malteză. I s-a tăiat mîna, și-a pierdut dinții și atunci a fost pus stareț aici de către urmașul lui Saladin, Ulus-maltezul. Stă la o jumătate de ceas de mers călare în interior, unde are un konak în mijlocul viilor pe care le lucrează cu sclavi, în mijlocul livezilor și al haremului, pentru că „starețul" a trecut la islamism și este prieten bun cu pașa din Rhodos. Atunci cînd sosește o corabie pe care o recunoaște Kirilianis, „economul" monastirii, fostul șef de echipaj al „starețului", el, Caraco, fost galerian, apoi cîrmaci în flota de Rhodos a lui Saladin, încalecă pe catîrul numit Cristo-

bald, după numele unui matelot genovez cu mult mai încăpățînat decît catîrul, și se duce să-l vestească pe „stareț". În general, corăbiile descarcă noaptea mărfuri de contrabandă, sclavi, mai ales roabe albe, europene, pentru haremuri și casele de toleranță și încarcă tutun, vinuri, fistic, mătăsuri orientale și roabe sirience ori libaneze, pentru Istanbul. Monastirea este doar un depozit. A fost cumpărată de Lucio Salvaresso, care o hrănește și care i-a făcut un venit, cu condiția să fie bolniță și azil pentru mateloții lui bătrîni, bolnavi sau răniți. De fapt este azil și refugiu pentru pirații lui Ulus-maltezul, bărbați care nu mai pot naviga din pricina infirmităților. Unii, mai puțin ciumpăviți, s-au însurat prin satele din jur. Alții, care nu și-au găsit femei, au rămas. Sînt plătiți lunar, au casă și masă, lucrează în via monastirii, îngrijesc o turmă de capre, sînt sub protecția pașei și a autorităților bisericești.

— Cît rămîne de obicei o navă în golful vostru, îl întreabă căpitanul Păcurar pe limbut.

— Depinde de navă.

— Cum asta ?

— Dacă este o navă a lui Ulus, descarcă, încarcă, face plinul cu apă sau își repară spărturile dacă le are. Avem atelier de dulgherie. Avem marangozi. Pleacă ziua sau noaptea, de îndată ce este gata.

— Ce alte nave mai vin ?

— Două ! Ale stăpînului și patronului. Astea descarcă, încarcă și, după ce încarcă, au o regulă sfîntă. Petrec o noapte la ancoră, echipajul se odihnește și nu ridică ancora decît la ceasurile 12 a doua zi.

— Numai la ceasurile 12 ?

— Numai... Am voie să pun și eu o întrebare, după ce-am răspuns corect la multele întrebări puse de tine, căpitane ?

— De unde știi că eu sînt căpitanul ?

— După ton.

— Întreabă-mă !

— Se pare că vreți să... hm... prădați depozitul.

— Asta voiai să întrebi ?

— Voiam să întreb dacă aveți un hamac la bord și pentru Caraco zis Picior-de-lemn. Slujesc cu credință

pînă cînd mă veți debarca undeva spre vest. Vreau să mă întorc acasă.

— Îl iau în slujba mea și pe răspunderea mea, căpitane, spune baronul Louis de Vic-Fézensac... Îmi este aproape vecin.

— Cum vrei, baroane... Ei, Caraco, ce ne sfătuiești ? Să-l invităm aici sau să nu-l invităm pe sfinția sa „starețul".

— Ce rost are, dacă nu aveți vreo răfuială ? Cunosc monastirea cu ochii închiși.

— Ce-a adus Ulus ultima oară ?

— Numai sclave, căpitane. Cele mai frumoase pe care le-am văzut vreodată.

— De mult ?

— Acum o lună.

Din clopotniță se aude glasul santinelei.

— Navele, domnia ta.

— Haide, jupîne Caraco... Condu-ne la debarcader și ascunde-ne astfel încît să le putem spune bun sosit camarazilor tăi, fără să fim văzuți. Îmi plac foarte mult asemenea surprize.

— Prea bine, căpitane !... Să mergem.

6

— De ce nu dormi, jupîniță ?

— Zi-mi Voica.

— De ce nu dormi, Voica ?

— Nu m-am regăsit încă !

— Să fi fost adevărat ?

— Totul !

— Cum îți explici ?

— Nu-mi explic. Am văzut. Am trăit. Îmi este destul. Ție nu ?

Căpitanul Păcurar nu răspunde. Stau amîndoi pe dunetă, rezemați de copastie. Cerul prefigurează zorii. O aripă de lumină trandafirie plutește în cer, deasupra

insulei. Corabia abia se leagănă. Se vede gabierul proiectat pe cer și silueta vardiei de la prova. Se aștepta să curgă sînge. Într-un fel s-a repetat bufonada de la Izmir, ei venind nu din afara zidurilor, ci din interiorul lor, dovedindu-se încă o dată că pierzania este cu atît mai aproape cu cît dușmanul se află ori în noi, ori printre noi. Vîslașii hairactarului, frînți de trasul la rame, s-au dat prinși de cum au acostat la debarcaderul monastirii clădit pe o îngrămădire de stînci, la care se ajungea pe scări pieptișe săpate în piatra falezei. Au fost închiși într-o chilie și puși sub pază. Baronul i-a cerut să rămînă la uscat și să vegheze. Caraco Picior-de-lemn nu știa nimic de icoana arhanghelului Gavril. Mărturisise că nici ei, nici „starețul" nu intrau în paraclis să tulbure liniștea și rugăciunile celor doi călugări bătrîni, singurii păstrați la monastire de către patronul Lucio Salvaresso. Căpitanul trăiește o stare de luciditate ciudată. Aventura din grotă este atît de vie, încît i se pare că se află încă acolo, că *există* în cele trei planuri temporale sau în *acel* timp absolut care anulează sucesiunea. Că existența lui *acolo* umbrește existența lui de aici, estompîndu-i senzațiile directe. Iată, Voica Ilinca stă aproape lipită de el, este neobișnuit de blîndă, aproape duioasă, cerul preceasului de ziuă este fastuos, de la uscat vin miresme amețitoare și toate aceste senzații vii, atîțătoare, fermecătoare rămîn în afara lui, trec pe lîngă el fără să-l atingă, de parcă s-ar afla în grota aceea în care mureau sunetele. Se aude un fel de țuset venit de la piciorul scării.

— Ești acolo, căpitane ?

— Da, cavalere... *Sîntem* aici !

— Putem urca ?

— Cu plăcere... Se pare că nici noi, nici voi n-aveți somn... Din aceleași motive ?

— Din pricina grotei aceleia, căpitane, spune Pierre de Mirande. Se refuză logicei. Și nu cunosc nici un fenomen pe lumea asta — în afară de purtarea oamenilor — care să se refuze logicei.

— În loc să vorbim, ar fi mai bine să luăm barca și să regăsim grota, unii venind de pe apă, ceilalți coborînd prin paraclis, spune foarte limpede Voica Ilinca.

— Drumul prin paraclis este sigur, spune Pierre de Mirande. Plin de surprize este drumul cu barca. *Mademoiselle* are dreptate. Şi aşa nu putem dormi. Să luăm barca... Vom vîsli noi.

— Am observat un curent straniu şi o anume simetrie a stîncilor, spune cavalerul Jean de Mirande. Totul părea că se supune unei voinţe care dirija atît curentul cît şi poziţia stîncilor. Dacă nu mi-ar fi teamă că voi fi socotit nebun, aş zice că stîncile acelea se mişcau în mod ciudat, ghidîndu-ne.

— La barcă, domnilor, spune căpitanul Păcurar, fluierînd vardia şi dîndu-i ordin să patruleze de la prova la pupa pe ambele borduri.

...Voica Ilinca stă la prova. Cavalerii vîslesc. Căpitanul guvernează conducînd barca în lungul şirului de stînci spre ieşirea din golf străjuită de războinicul săpat în stîncă. Universul se umple uşor de lumina fragedă a zorilor. La zenit cerul are culoarea translucidă a smaragdului. Tot ceea ce se vede capătă contur şi volum. Voica Ilinca închide ochii încercînd să-şi refacă viaţa petrecută în viitor. Nu are nici o îndoială că şi-a trăit acolo o cîtime din viaţa ei viitoare într-o insulă însorită cu doi copii care aveau obiceiul năstruşnic să se caţere în spinarea tatălui lor ; la bordul corabiei ; apoi într-un palat unde dănţuia cu „el“ la un bal, iată că nu era nevoie să fie baroneasă pentru asta, apoi la o herghelie, la un konak lîngă o apă, băieţii veniseră de pe mare, apoi apăruse astronava şi ea luase un vehicol să ajungă repede la cheul ismirez pe Karşîkaya unde „el“ pleca în larg cu iahtul după ce descoperiseră taina insulei profesorului Kadîr Altinören. Mai ales asupra acestui subiect întîrzie, pentru că o fascinează, cu toate că acum nu ştie exact ce s-a întîmplat pe insula profesorului Kadîr Altinören, care le vorbise despre strămoşul lui, învingătorul de la Aligadarz, numit Kâzîm Ali Altinören, mîna dreaptă a lui Cogea Sinan Paşa pe care ea îl văzuse la Istanbul cînd Sinan îi organizase triumful, numai cu cîţiva ani înainte de dizgraţia şi exilul marelui vizir la Malgara. Începuse să se familiarizeze cu ideogramele de pe ecranul fluorescent, să se simtă bine în viitorul acela foarte tehnic în care Claire şi Néziè, fiziciana, se îndrăgostiseră de „el“, ne-

știind că n-aveau nici o șansă, timpul lucrînd pentru „el" și pentru „ea", chiar acolo pe insula unde se vorbise de „Țara Făgăduinței" * și unde trăiseră aventura lor precosmică.

— Căpitane ! Privește sub barcă !

Voica Ilinca recunoaște glasul baritonal al foarte logicului cavaler Pierre de Mirande. Prezentul, cu pretenția lui absurdă de a supune clipa.

*

* *

Cînd cavalerul Pierre de Mirande strigase : — „Căpitane, privește sub barcă", căpitanul Păcurar tocmai își nota mental aliniamentul stîncilor dincolo de care ar fi trebuit să se afle canalul care-i condusese la grotă. Stîncile sînt aproape identice nefăcînd parte dintr-un masiv de piatră, mai curînd individualizîndu-se în blocuri lipite unul de altul, fără ca între ele să se întrezărească spații libere. Ori, azi-noapte, curentul acela inexplicabil, inexistent acum, îi antrenase tocmai între două asemenea blocuri stîncoase, ducîndu-i prin canal pînă la debarcaderul construit dintr-un material necunoscut. Oricît ar fi fost de neobișnuit cu locurile, oricît ar fi fost întunericul de opac, nu putea confunda un canal cu golful și, dacă el avusese halucinații în legătură cu tot ce se întîmplase de la intrarea în golf pînă la găsirea scării care urcă în paraclis, atunci ce se întîmplase Voicăi și celor doi cavaleri ?

Ce forță reușise să creeze o halucinație colectivă ? Aliniamentul stîncilor nu este paralel cu faleza. Asta se va putea stabili din clopotniță cu ajutorul cercului azimutal. Canalul secret să fie tocmai în unghiul pe care-l face faleza cu stîncile ? Se va vedea. Constată că soarele se ridică peste clopotniță și că razele lui ating suprafața mării. Privește sub barcă, în babord, acolo unde privesc și ceilalți. Razele soarelui făcînd cu suprafața mării un unghi mai mic decît 45°, deci ricoșînd de pe luciu fără

---

* *Țara Făgăduinței*, roman de același autor, colecția „Fantastic Club", Editura Albatros, 1975.

să-l străpungă la mare adîncime, izbesc totuși sub oglinda luciului o altă oglindă, mai curînd o mare placă de argint încastrată în piciorul submers al stîncii, reflectîndu-se din nou sub un unghi de 45°, astfel încît luminează arcada unei galerii submarine, aflată la nici un braț și jumătate sub suprafața mării.

— Jupînițâ, înseamnă stînca... Deasupra bolții.

Agilă, Voica Ilinca scrijili stînca cu jungherul.

— Curios, spune Pierre de Mirande. Pe oglinda aceea nu s-a depus nici scoici, nici alge.

— Încep să înțeleg orarul navelor Casei Salvaresso, spune Jean de Mirande. Hei, căpitane ! Miracolul a luat sfîrșit. Nu se mai vede nimic.

— Dovadă că meșterii de aici au fost în același timp și foarte buni astronomi, spune căpitanul, scoțîndu-și tunica de lustrin albastru...

— Ce ai de gînd ? întreabă Voica Ilinca.

— Să văd.

Voica Ilinca urmărește cu o invidie acră felul cum cei trei bărbați se solidarizează, fără să-și fi spus un cuvînt. Își trag unul altuia cizmele din piele moale, își depun armele pe fundul bărcii păstrîndu-și jungherele, rămîn doar în pantaloni, încinși cu centurile și „el" vine la prova unde cu un gest scurt taie saula ghearei de pisică pe care o leagă de banchetă. Capătul celălalt îl leagă la centură.

— Într-un fel viața noastră stă în mîinile tale, îi spune. Dacă scutur saula o singură dată, este bine. Dacă o scutur repede și de multe ori, trage-ne afară.

— Voiam să mă cufund cu tine.

— Vino, spune căpitanul privind-o în lumini.

Într-o clipă Voica Ilinca rămîne în pantalonii de pînză și în tricoul negru de bumbac. Căpitanul evită să privească trupul minunat al fecioarei ieșit din bluza largă de matelot. După cum, cu un fior necunoscut, fecioara evită apropierea torsului gol și mușchiulos al bărbatului care așază pe banchetă colacul de saulă. Vădind o bună cunoaștere a regulilor marinărești și o discreție cavalerească desăvîrșită, cei doi frați de Mirande încalecă copastia bărcii în tribord și-i țin echilibrul pînă cînd Voica și căpitanul își dau drumul în apă prin babord.

Prea dintîi constatare a căpitanului este că apa golfului, călduță, văzută chiar de la suprafața luciului are o transparență uimitoare. Are în cabină cîteva perechi de ochelari de scufundare folosiți de pescuitorii de bureți din Creta și din insule. Prea tîrziu.

— Fac o recunoaștere, spune. Rămîneți. Dacă nu găsesc trecerea, mă întorc. Dacă o găsesc, scutur saula. Urmați saula. Jupîniță. Urmează-mă.

Inspiră adînc. Se cufundă. Experiența lui de cufundător de luptă este veche. După noaptea de nesomn și emoții, îmbrățișarea unduitoare a mării i se pare un dar zeiesc. Se cufundă aproape de verticală după ce și-a luat ca reper semnul scrijilat pe stîncă de Voica. O bucurie copilărească pune stăpînire pe el. Libertatea de mișcare în spațiul tridimensional îi dă o senzație dumnezeiască. Apa este limpede, străbătută de licăre argintii. Un banc de stavrizi îl înconjoară. Peștii poleiți înoată liniștiți, privindu-l cu ochii lor rotunzi și reci. Se răsucește pe spate. Vede apa străvezie, falduri catifelate și tremurătoare, lumina verzui-albăstrie și în această lumină magică, somptuoasă, vede trupul unduios al femeii pe care o iubește sălbatic, îi vede brațele arămii, acum parcă fosforescente, revine pe verticală, o înlănțuie strîns, o răsucește, o trage spre adînc, se desprinde și cu cîteva mișcări viguroase intră pe sub arcada de un albastru-oțeliu. Fundul nu este mai adînc de trei brațe. Vede algele unduind ușor, mișcate de un curent de adîncime care vine din grotă, vede masa compactă de arici de mare violet, cîțiva sparoși rotunzi și turtiți se frămîntă violent după obiceiul lor, dă drumul la o gură de aer și, înotînd pe spate, vede semiumbra care vestește că a trecut pragul submarin. Atinge nisipul cu omoplații. Se ridică în picioare, o dată cu Voica. Se află amîndoi pe o plajă îngustă, subterană dacă se poate spune așa. Grota este întrucîtva asemănătoare cu imaginile grotelor sau poate grotei văzută azi-noapte. De undeva din tavanul sumbru pătrunde lumina zilei. Subțire ca o lamă de sabie.

— Tîlharule ! șoptește Voica.

Fata apucă saula și o scutură. Este firească, în semiumbră pare o nimfă atunci ieșită din valuri, acum și aici are o frumusețe păcătoasă, poate ar fi răpus-o în nisipul

mărunt dacă cei doi fraţi nu s-ar fi ridicat în picioare din apă, răsuflînd zgomotos :

— *Mort Dieu*, spune *Pierre* de Mirande... Încă o peşteră. Asta este prea mult pentru biata mea imaginaţie.

*

* *

— Nu prea avem figuri de savanţi... *Mademoiselle* îmi scuză ţinuta, atît de puţin potrivită cu această întîmplare solemnă, spune cavalerul Jean de Mirande, făcînd o reverenţă însoţită de un gest larg cu poala somptuoasă a pelerinei, aruncată pe umăr.

— Cum vă plac, domnilor ? Cum vă plac ?

— Ca întotdeauna, risipitor de frumoasă, *mademoiselle !* Am toate motivele să-l asasinez pe căpitan. Să-l asasinez, să-i răpesc cele două comori şi, devenind cel mai bogat gentilom al Franţei, să fiu în acelaşi timp şi cel mai fericit bărbat al Lumii Vechi şi al Lumii Noi.

— Comiţînd asasinatul în cauză, n-ai mai fi gentilom, Jean, şi, după cîte îmi închipui, în dragoste, totuşi, trebuie să fim doi...

— Hei, căpitane, spune Pierre de Mirande şi glasul lui se rostogoleşte vuind prin grota cu acustică de catedrală... Cheamă-l la ordine pe afurisitul ăsta de cavaler, care face tot ce este posibil s-o farmece pe *mademoiselle*, cu pelerina lui de imperator. Jean, aici ! Lada asta este prea grea pentru un singur de Mirande.

Voica Ilinca drapată într-un kaftan bogat, tivit cu samur, îl ameninţă cu degetul pe Jean şi fuge acolo unde căpitanul ciocăne peretele de piatră al grotei mînuind un baros cu coada scurtă. Ca toţi ceilalţi poartă şi el un kaftan bogat care-i ţine cald.

De la cea dintîi recunoaştere grota şi-a dezvăluit tainele. Căpitanul nu ştie dacă toate tainele, dar cele pentru care făcuse drumul la Rhodos în mod sigur.

Grota este circulară. Are săpate în stîncă patru nişe adînci în care sînt depozitate patru *cassone* din stejar, legate în plăci de aramă, rezistente la acţiunea aerului sărat din grotă. *Cassonele* au fost aduse probabil pe sub apă, lestate şi închise, desigur cusute în burdufele unse

cu seu de oaie și clădite în altă nișă. Capacele nu au lacăte. Deschise pe rînd și cercetate de cei patru, ar fi putut declanșa o nebunie furioasă și ucigașă, nebunie furioasă și ucigașă obișnuită la echipajele care întîmplător sau neîntîmplător descopereau cornori ale piraților.

Fiecare *cassone* este despărțit prin doi pereți de lemn în trei compartimente. Fiecare compartiment conține un singur fel de avuție. Monezi de aur cel din stînga, bijuterii cel din mijloc, pietre prețioase cel din dreapta. Mai există un *cassone*, ridicat pe bucăți de stîncă, avînd cîteva găuri în pereți, plin cu haine de preț, foarte noi, nemirosind a zăcut, ușor jilave, haine de preț din care și-au ales kaftanele care-i încălzesc. Peștera este aerată într-un mod ingenios. Adică plaja de nisip se ridică brusc spre o platformă înaltă din lespezi. Pe lîngă pereți există un șanț adînc, sub nivelul platformei, care conduce la mare. Crăpătura prin care pătrunde lumina folosește drept spirai. Circuitul de aer proaspăt se face între acea crăpătură și fisurile invizibile de la baza pereților, fisuri prin care se simte pătrunzînd aerul, aflate doar pe un foarte scurt arc de cerc pe unul din pereți. La una din marginile platformei sînt clădite în ordine șase butoiașe, miniaturi ale butoaielor pentru ridicat carena navei peste un prag de nisip, adică avînd mînere prin care să se fixeze sub carenă. Doagele sînt puțin umede. Căpitanul Păcurar descifrează cu lăcomie taina care face puterea Casei Salvaresso. „Vede", așa cum a văzut azi-noapte în grota aceea miraculoasă, „vede" cum funcționează înțelegerea Salvaresso-Ulus, sau cum a funcționat înțelegerea Salvaresso-Saladin. Procentul, probabil 30% din pradă, transbordat undeva în insule, la bordul navelor Casei. Acestui procent i se adaugă cîștigul Casei realizat din contrabandă, din răscumpărări de robi, din negoț cinstit, din traficul de hașiș, din propriile acțiuni piratерești. Nava de Rhodos ancorează în golful Monolitos. Cum a descoperit Lucio Salvaresso intrarea submarină ? Taină. Poate din întîmplare, cum au descoperit-o ei. Poate stă cuprinsă în secretul Stelei Alcor pe care el nu l-a descifrat pînă la sfîrșit... Secret care se leagă deopotrivă de oglinda submersă, asupra căreia algele și depunerile nu au nici un efect. Secret care se leagă de celelalte, sau de cealaltă grotă numită „Cupola temporală

A x B"... Deci stăpîn pe secretul grotei din acest golf străjuit de o biată monastire ocupată de piraţi reformaţi, cunoscînd foarte bine legile lui Arhimede, avînd scufundători buni, ori fiind el însuşi propriul lui scufundător, Lucio Salvaresso, avînd cîştigul închis în butoiaşele îngreunate atît cît să poată pluti între două ape, le remorcă aici în noaptea de odihnă totală a echipajului. Poate că la cina care precede noaptea, Lucio Salvaresso îşi hrăneşte bine echipajul , drogîndu-l. Preocupat de logica strînsă a raţionamentului său, căpitanul Păcurar n-a dat atenţie nici uneia din manifestările celor doi fraţi de Mirande care văzînd-o pe *mademoiselle* lîngă căpitan, ascultînd atentă ecoul făcut de barosul acestuia în stîncă şi-au apropiat capetele să poată vorbi în şoaptă.

— Un posedat, spune Jean de Mirande... Nici măcar nu s-a ostenit să evalueze bogăţia asta uriaşă.

— Un obsedat de finalitatea serviciilor lui, Jean.

— Care este aceea ?

— Slujirea libertăţii şi a principelui care-a ridicat flamura ei...

— Nu m-am gîndit niciodată la asta. Am fost preocupat mereu de jignirile aduse propriei mele libertăţi, Pierre... Să fie posibil un asemenea devotament ?

— Aici, în Răsărit, orice este posibil, Jean. De aici au pornit profeţii, magii şi iluminaţii, fără să-i socotim pe arhitecţii, filozofii şi matematicienii antichităţii.

— Cu averea asta aş cumpăra un comitat.

— Dacă ţi-ar aparţine, da... N-am găsit nimic din ceea ce azi-noapte m-a tulburat.

— Curios, Pierre... Simt pentru acest cuplu o duioşie aproape fraternă...

— Undeva, în ordinea misterioasă a întîmplărilor, le-a fost dat să se întîlnească.

— Simt nevoia să-i ocrotesc.

— Simt nevoia să înţeleg devotamentul şi loialitatea pînă la capăt.

Jean de Mirande îşi înfundă amîndouă mîinile în despărţitura cu monezi de aur, ţechini veneţieni se pare. Prefiră aurul care cade în ladă cu un zuruit vesel.

— Soldele pentru o mie de călăreţi împlătoşaţi şi o companie de archebuzieri styrieni pe o jumătate de an,

în afară de ceea ce ne revine nouă şi armatorului nostru, domnilor, se aude glasul căpitanului... Cavalere, cred că dincolo de această firidă se află un gol în stîncă... Vrei să asculţi ?

7

Ziua de 3 iunie 1596. Ora 11. De pe duneta navei *Libertatea* căpitanul Păcurar încearcă să măsoare înălţimea la soare cu astrolabul. Încercarea rămîne zadarnică. Zdrenţe din ce în ce mai compacte de nori cenuşii, venind dinspre răsărit coboară tot mai jos deasupra insulei. Vîrful Attagiaros a dispărut în scamele purtate de vîntul care şuieră ascuţit între stîncile falezei. Potrivit legii matematice cunoscută de toţi navigatorii din Egeea — conform căreia pentru o coastă înaltă de 40 de braţe viteza vîntului scade la jumătate pînă la o leghe marină în larg, în golful Monolitos, chiar la adăpostul falezei, apa este liniştită şi, dacă nu s-ar auzi ţiuitul vîntului în vîrful arboradei, nu s-ar băga de seamă că furtuna se apropie la galop. Căpitanul renunţă la încercarea de a surprinde soarele în drumul lui spre meridian. Punţile corabiei sînt pline de oameni ca şi arborada. Gabierii întăresc strîngătorii velelor. De pe puntea de tragere se aude glasul răstit al comandorului Calatravei, don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera care-şi mustruluieşte tunarii. Voica Ilinca doarme. Căpitanul îi simte lipsa aproape dureros. Şi-a îmbrăcat tunica de lustrin de culoarea mării, s-a bărbierit la sînge, şi-a spălat sarea din păr, dîndu-şi-l cu ulei aromat, poartă pantaloni uşori din piele de cerb, cizmele înalte, roşii, moi, mulate pe pulpă, şi-a încins eşarfa de care atîrnă sabia de abordaj, ţinîndu-se de rău pentru faptul că prea adesea s-a uitat pe sine. O echipă de mateloţi spală teuga, mînuind perile în cadenţa unui cîntec. Se apropie de bastingajul dinspre prova. La puntea-centru stăpîneşte Barba Gore cu doi din reprezentanţii echipajului şi baronul Louis

de Vic-Fézensac, chemat de la monastire după ce explorarea tainiței din schit n-a dus la nici un rezultat. Adică el cu Voica Ilinca au ieșit din grotă înotînd prin trecerea submarină, lăsîndu-i acolo pe cei doi frați de Mirande. Au înotat la corabie, lăsînd barca amarată cu saula-ghid. S-au schimbat și cu altă barcă au fost duși la debarcader. Ajunși în curtea monastirii, au asistat la un fel de lecție de catehism marinăresc ținută prizonierilor de baron. Baronul îi adunase pe cei doisprezece pirați ciungi, ologi, chiori și nevolnici, descriindu-le starea mizeră în care se găsesc, departe de locurile natale, în slujba unor stăpîni care nu le aruncă nici măcar resturile mesei lor, ci resturile acelor resturi rămase de la hrana cîinilor. A intrat cu Voica Ilinca tocmai cînd un uriaș chior, cu falca de jos parcă despicată, spunea cu glas dogit :

— Nu-ți mai pierde vremea, cîine scopit ! Mai bine roagă-te ca sufletul tău scîrnav să scape de vîslitul veșnic. Știu cine ești ! Ăm fost și eu acolo ! Ai să plătești pentru moartea împăratului nostru... Pe tine, Picior-de-lemn, pe sufletul împăratului, am să te tai în felii, după ce ai să ții fitile aprinse între degete, vînzător mîrșav... Iar tu, popă fără har, dă-mi o armă și să vedem dacă mai ai curajul să mai ții predicile tale murdare.

Erau mari ronduri cu flori, o fîntînă cu roată sub o streașină de lemn, alei mărginite de chiparoși așternute cu nisip și o platformă pardosită cu piatră unde stăteau piratii, Papamarkos și trei mateloți înarmați. În clopotniță și în turnul dinspre insulă, cele două străji. Se auzeau uguind porumbeii și turturelele. Pe ușa deschisă a paraclisului ieșea un murmur surd de cîntare bisericească. Baronul stătea cu spatele. A înțeles că încercase să afle adevărul despre schit și să dizolve ceata lui Ulus-Salvaresso, poate aducîndu-și aminte de sfîrșitul mizerabil care-i așteptă pe acești oameni după plecarea lor și întoarcerea lui Ulus.

— Văd că ești bine hrănit, a spus foarte calm baronul.

— Este, stăpîne, ca un adevărat șef de echipaj, a spus Caraco, Picior-de-lemn... Grădina, via, atelierul, livada sînt ale lui. Pentru el ne spetim, nu pentru noi. Are chilia lui. Are femeile lui. Are catîrii lui. Îl jumulește pe Ulus, îl jumulește pe blestematul de Piovene, iar pe noi ne ju-

poaie de vii... Hei, ce tăceţi, porumbeilor ? Kamiros... Luigi... Kostis... Bauer...

S-a auzit un mîrîit de aprobare.

— Ah ! Ah ! a suspinat uriaşul... Deci voi eraţi... Kamiros, mi-luşelul... Luigi, broscarul... Kostis cîntăreţul... Şi tu, Bauer, cu căpăţîna ta de bou ?...

— Papamarkos... Dă-i sabia ta acestui lăudăros.

Voica Ilinca i-a încleştat braţul. „— Dumnezeule, ce fiară, a şoptit... De ce-l laşi pe Louis ?“ — „Este cea mai dreaptă dintre rezolvări“... „— Cum cea mai dreaptă ?“ „— Altfel eram silit să-l spînzur pe acest ticălos“... Lupta n-a durat decît o jumătate de minut. Uriaşul a primit arma cu un rînjet sălbatic. Fără s-o cîntărească, fără să se uite la ea, a făcut un salt năprasnic, crezînd că-l va prinde nepregătit pe cel care-l umilise, legîndu-l la ieslea catîrilor. A fost o paradă fulgerătoare a baronului, o şi mai fulgerătoare ripostă care a prins beregata uriaşului pe tăiş, lîngă gardă. Omul s-a prăbuşit, horcăind.

— Duceţi-l la cimitir, a spus foarte calm baronul... Caraco, băiatule, ai grijă să se spele lespezile.

Ciungii şi ologii, piraţii aceia aruncaţi la marginea vieţii lor aventuroase, transformaţi în slugi, după ce fuseseră demoni, au strigat un de trei ori „vivat“ pentru baron.

— Iată căpitanul, a spus Papamarkos, care-i văzuse de cum intraseră ; dar care prin tăcerea lui a vrut să-i arate că, oricum, baronul trebuie să descurce încurcătura în care intrase singur. Prin Bauer, un neamţ voinic, blond, cu barba sălbatică, ciung de stînga, foştii piraţi i-au cerut să le încredinţeze hairactarul, cu care să ajungă pe continent. Altfel soarta lor va fi crîncenă. Începuse să bată vîntul. Straja din clopotniţă a strigat :

— Două nave în vedere, căpitane.

A urcat în clopotniţă lăsînd-o pe Voica Ilinca să-l mîngîie pe baron. La orizont se vedeau două pete albe. Velele. Cu vîntul din prova, admiţînd că erau navele lui Ulus, ori ale lui Salvaresso, vor fi aici numai după-amiază. Dar tot atît de bine putea fi un convoi de corăbii comerciale, ori navele cavalerilor de Malta, ori ale sultanului navigînd spre Rhodos. Vederea petelor albe la orizont l-a hotărît să se grăbească. Împreună cu Voica, baronul şi Papamarkos au intrat în schit, lăsîndu-l pe Caraco

să conducă înmormîntarea fostului său șef de echipaj, lucru pentru care provensalul-perpignanez dovedea o chemare înflăcărată. Cei doi călugări bătrîni se odihneau în strane, moțăind.

— Are să vă ardă domnul Savaot în flăcările iadului, nesătuilor. Închideți tainița că vine curent și stinge lumînările, păgîni netrebnici ce sînteți ! a repetat călugărul cu barbă. Glasul de bas a făcut ecou sub bolta paraclisului.

Au coborît scara în spirală, luminîndu-și drumul cu fanalele monastirii. Au intrat într-o grotă mică, închisă, mirosind a umezeală, cu un fel de altar primitiv cioplit în piatră la mijloc, cu cîteva icoane agățate de piroane bătute în fisurile stîncii, cu o poliță săpată în piatră avînd un potir din aur, o cruce din aur, o cădelniță, o candelă și un sfeșnic, toate din aur bătute în pietre scumpe, diamante, safire și rubine.

— Odoarele, a șoptit Voica Ilinca.

Căpitanul a bătut pereții cu ciocanul adus de la navă. De jur împrejur, după codul stabilit cu cei doi cavaleri. După cel dintîi grup de semnale s-a auzit răspunsul cavalerilor. Abia simțit și numai cînd își lipeau urechile de stînca afumată. Cîndva, aici se oficia. Toate colțurile de stîncă erau pline de ceară solidificată. Pereții erau intacți. Nici o deschidere, necum o galerie. Atunci ?

*

* *

Căpitanul Păcurar se pleacă peste bastingaj. La puntea centru se întîmplă două lucruri total deosebite. O echipă de mateloți sub supravegherea lui Papamarkos întinde mandarele și peste mandare plasa împletită din parîmă, care să protejeze oamenii de căderea sfărîmăturilor de vergi sau catarge, dacă va fi o luptă după cum bănuiește după felul cum cele două corăbii se străduiesc să urce în vînt spre golful Monolitos. Avînd furtuna în pupa, ori de la travers, i-ar fi foarte ușor ori să dubleze insula pe la sud, ori să pună prova pe insula Tilos și de acolo, strecurîndu-se printre insule, să-și facă drum spre nord, pentru a se întoarce la Istanbul și a preda armatorului partea ce i se cuvenea, ca și partea ce i se cuvine voievodului. Ar putea-o

face în marile porturi italiene, prin mijlocirea unei case de comerț. I se pare primejdios. Suma este prea mare, chiar pentru cinstea unei case de comerț. Pe urmă Voica Ilinca... Știe acum de ce s-a ambarcat, tot atît de puțin cît a știut în cea dintîi zi de cînd o are la bord. Dacă pe o corabie a „Casei Bîrlădeanu și Fiii" era oarecum în siguranță, pe corabia unui răzvrătit aflat în slujba voievodului răzvrătit al Țării Românești, siguranța ei este o iluzie. Încearcă s-o judece stăpînindu-și nerăbdarea de a și-o simți aproape. Este nestăpînită. Caută primejdia. Îl ascultă după toane. Echipajul o divinizează. Cavalerii au primit-o în confreria lor, privind-o ca pe un camarad răzgîiat, chiar atunci cînd se întrec în galanterii. Mai ales galanteriile astea... Este gelos ?

— Șaptezeci și cinci de mii, una sută, doi... spune tare Barba Gore subliniind cel de al doilea lucru care se întîmplă la puntea centru. Adică pe o velă pătrată întinsă pe punte strălucesc trei grămezi distincte în care se răsfrînge lumina înceruşită a zilei. Barba Gore stă pe unul din cele patru butoiașe sosite pe sub apă din grotă, cu condica pe genunchi și călimările la brîu. Butoiașele sînt încărcate în peșteră de echipa de scufundători și cei doi frați de Mirande. Oamenii le bat fundurile, le vîră în burdufele unse cu seu apoi leagă totul în plase, scutură parîma de remorcaj, o echipă de la bord trage voinicește la parîmă în vreme ce strigă puternic, în ritm : vi-ra, vi-ra ! Butoiașele vin la corabie între două ape, urmărite de cufundătorii care poartă ochelarii de pescuit bureți. Plasele sînt prinse în cîrligele bigilor, urcate la bord, unde li se scot fundurile, sînt deșertate pe pînza de velă, fiecare conținînd un singur sort din avuția Casei Salvaresso. Barba Gore înscrie talerii, guldenii, țechinii, diademele, inelele, pietrele prețioase în rubricile lor. Pe punte s-au adus lăzile care vor purta numerele de ordine și inventarele. Treaba se face temeinic și gospodărește.

— Cît mai aveți ? întrebă căpitanul, cînd scufundătorul care însoțește butoaiele goale dar lestate, coboară scara de pisică.

— Încă două drumuri, căpitane.

— Grăbiți-vă !

De la monastire se aude clopotul bătînd pe dungă. Deci, navele au ajuns la două leghe de insulă.

— Papamarkos... Cheamă-i la mine pe don Pedro și pe doctorul Medio, poruncește și intră în cabina-salon.

* * *

Clepsidra cu nisip roșu măsurînd jumătățile de oră arată că mai sînt 15 minute pînă la culminația soarelui. Ce legătură este între trecerea soarelui la meridian și plecarea navelor Salvaresso ? Cum au putut dispare grotele prin care ei toți cei din barcă, duși inexorabil de un curent printr-un canal rămas nevăzut și neidentificat, au ajuns în paraclis ; dar din paraclis n-au mai ajuns decît în tainița monastirii, tainiță rămasă neprădată de odoare și acum în siguranță, foștii pirați pregătind în dulgherie, sub supravegherea oamenilor lui, un catarg și greementul pentru hairactarul făgăduit lor, dacă manevra pe care le-o va cere va fi executată întocmai. În plus le-a făgăduit cîte douăzeci de țechini de aur. Neamțul Bauer i-a cerut să-l înroleze în echipaj, ca tunar. Are o poveste. I-o va spune. Caraco garantează pentru Bauer... Unde este „Cupola temporală A x B ? Ce semnificație au culorile măștilor văzute de baron în catacombele Izmirului ? Ce este cu „Confreria Sarazinilor roșii" și întrucît această confrerie poate ajuta sau împiedica politica pașalei de Iskenderun, aceea de a crea, din punctul de vedere al voievodului său, o diversiune în spatele oștirii otomane spre a o împiedeca de la un efort la Dunăre cu toate forțele ? Vederea avuției imense care se adună la bord îi dă o senzație neplăcută, ca și cînd un șarpe uriaș i-ar încolăci trupul gol cu inelele lui băloase. Numai gîndul la Voica Ilinca, la un viitor imediat încă obscur, plin de incertitudini, îl face să-și accepte partea cuvenită după legile corsarilor. Voica Ilinca ? ! Care este viitorul lui în ecuația Voica Ilinca ? Armator în vreun port european ? El pe mări, ea în închisoarea îmbelșugată de la Bebek ? Un proscris, urmărit de toate navele sub pavilionul padișahului ? Ce diavol a adus-o la bord ? Ma-

rinarului îi este hărăzită singurătatea și disperarea dragostelor de escală, la fel de triste ca moartea.

Stă în jilțul de căpitan voievodal, urmărind absent scurgerea nisipului din clepsidră. Orice ar fi, Izmirul și Rhodosul îl cheamă în Răsărit cu multele, prea multele și nedezlegatele lor întrebări. Ce rost a avut scoaterea lui din prezentul pe care-l locuise cu multă plăcere și dăruire, spre a fi aruncat într-un timp fără timp, într-o altă conștiință de sine, atoatecuprinzătoare și ce finalitate a hărăzit destinul acestei smulgeri din firesc, pentru că, pe această lume, ce există în afara unei finalități ?

— *Virgen sanctissima, capitano,* spune don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera, intrînd... Nu știu decît într-un singur loc de pe acest pămînt, un tezaur capabil să-l tripleze pe cel descoperit aici... *Hombre !* Ai o încredere deplină în oamenii dumitale. Asta te onorează... Afurisitul de Platon a dispărut de două ceasuri... Cărui fapt datorez onoarea acestei invitații ?

— În general, tăinuitorii de comori își țin secretele ferecate cu șapte lacăte.

— Este cazul general ! Există și excepții cînd se întîlnesc oameni de excepție.

— Aceștia fiind ?

— Domnia ta și comandantul artileriei domniei tale, sosit la ordin.

— Mai curînd la pregătirea planului de luptă.

Don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera are impresia că-l vede pentru întîia oară pe căpitan. Sau mai exact că-l vede așa pentru întîia oară. Tunica de lustrin îi cade turnată pe umerii atletici, strîngîndu-i talia încinsă cu centura lată din piele în care poartă înfipte două pistoale argintate cu paturile din fildeș. Gulerul venețian din dantelă îi scoate în evidență obrazul măsliniu, prelung, bărbia aproape pătrată, buzele senzuale ; dar ceea ce îi reține atenția este partea superioară a acestui cap bărbătesc, fruntea semeață, sprîncenele stufoase, negre și ochii de un căprui închis, emanînd un fluid căruia don Pedro îi spune voință. Iată-l pe acest diavol al travestiurilor obscure, pe care l-a crezut sortit unor aventuri mărunte, mai degrabă intrigi decît aventuri, al căror debut a fost o strașnică încăierare de tavernă, făcînd prizonier un pașă

otoman în chiar palatul său și acuma, *Virgen sanctissima*, scoțînd din pîntecele mării și al pămîntului un tezaur demn de vremea glorioasă de dinaintea falimentului Spaniei, vreme în hronicul căreia el însuși a scris măcar un vers, dacă nu un poem. Și iată-l într-un nou travesti, probabil cel cotidian, arătînd ca un mare senior ori ca un mare amiral care-și convoacă ofițerii înaintea unei bătălii hotărîtoare, perfect stăpîn pe sine, demn, răspîndind încredere și siguranță. Hîrșîit cu toată fauna de pe navele majestății sale catolice, de la cea mai bestială pînă la florile rare ale marii nobleți castiliene, pline de romantism, de cruzime și de bigotism, don Pedro nu regretă clipa de entuziasm în care într-un fel și-a desconspirat taina. Un căpitan care lasă echipajul să contabilizeze un tezaur fabulos, fără teama de a fi furat în grotă sau la bord, este înainte de toate un bărbat care cere măcar loialitatea pe care el o arată echipajului său.

— Chemîndu-mă, căpitane, presupun că în lupta pe care o aștepți, contați în mod deosebit pe artilerie.

— Ați ghicit, don Pedro. Iată despre ce este vorba...

Cu o agilitate pe care nu i-a văzut-o decît la timonă, căpitanul întinde pe masă un sul de hîrtie de Genova pe care-l fixează la colțuri cu patru ramuri de mărgean. Scoate dintr-un sertar un creion cu cărbune și cu aceeași iuteală dovedită pînă acum trasează pe hîrtia de Genova săgeata Nordului, desenează golful, faleza, indică direcția vîntului, desenează conturul navei lor și nu departe de gura golfului, alte două conture de corabie așezate în linie, flancînd ieșirea.

— Bănuiesc că aceste două corăbii sînt ale lui Ulus...

— De unde știți că vor fi acolo unde le-ați fixat ?

— Vîntul, obligația de a-și semnala prezența și a primi răspunsul de la uscat, le vor sili să fie aici. Adică să stea cu prova în vînt chiar dacă sînt galiote și au rame. Vor străbate cele două leghe într-un ceas de aici înainte. Adică vremea de care avem nevoie să coborîm tezaurul în cală și să virăm ancora.

— Mai departe ?

— Vor primi semnalul de recunoaștere. Au două soluții. Dacă sînt galiote, se vor așeza în șir ca să intre

în golf cu ajutorul ramelor. Hairactarul poate ieși în întîmpinare dacă este nevoie. A doua soluție decurge din prudență. Vor vedea catargele noastre. S-ar putea ca una din nave să intre în golf pentru recunoaștere, cealaltă rămînînd de strajă la ieșire, în mare liberă. S-ar putea să rămînă amîndouă în mare liberă, trimițînd o barcă în recunoaștere. S-ar putea să ordone ieșirea hairactarului.

— Ce-mi cereți ?

— Nimic altceva decît să vă faceți proba invenției. Adică a tirului concentrat într-un singur punct, cu toate gurile de foc ale fiecărui bord.

— Ce punct al navei inamice vă convine să fie lovit de salvă ?

— Puntea centru. Atît puntea cît și linia de plutire.

— Vreți să rupeți nava în două ?

— Vreau s-o scot din luptă.

— *Hombre !* Constat că evitați abordajul.

— N-am chef să pierd un singur om. Încărcătura navelor lui Ulus nu mă interesează.

— Dar dacă sînt navele Casei Salvaresso ?

— Pe viul Dumnezeu, atunci este cu totul altceva.

— În acest caz ce cereți artileriei ?

— Să mături punțile. Să evite loviturile în bordaj spre a cruța viețile nenorociților de la vîsle.

— Aceeași nenorociți sînt înlănțuiți și pe galiotele lui Ulus. După cum o știți, majoritatea sînt creștini cumpărați din Alger.

Căpitanul Păcurar își împreună palmele. Don Pedro îi vede degetele albindu-i-se din pricina puterii cu care și le presează. Nici un mușchi nu tresare pe obrazul măsliniu al acestui corsar ciudat :

— Mulțumesc, don Pedro !... Ai bunăvoința și în cazul lui Ulus de a mătura punțile. Păstrează încărcate tunurile din prova. Trage cu ele numai la ordinul meu...

— Abordăm ?

— Dacă ne vor sili, abordăm.

— Să-i trimit aici pe comandanții grupelor de abordaj ?

— Îi voi chema singur !

— Înțeleg că sînt liber.

— Dispuneți, don Pedro !... Ah ! O rugăminte... Primiți-l și încercați-l pe noul dumneavoastră artilerist. Se numește Bauer.

— Doriți o supraveghere deosebită ?

— Pentru a-i încerca priceperea... Da !

În clipa cînd don Pedro se ridică făcîndu-și reverența, intră doctorul Medio, *magister in artibus pelerinus universalis*, trăgîndu-și piciorul drept. Mustățile lungi, înțepenite cu sacîz, sînt cam pleoștite, datorită aerului jilav.

— Pe Paracelsus, căpitane ! Iată întîia dată cînd mă chemi, de cînd m-am ambarcat pe corabia dumitale... Protestez vehement față de modalitatea în care înțelegi să te ocupi de educația domniței ! Nu behăi, don Pedro ! Iadul este locul cel mai nimerit pentru un scelerat ca tine !

— Sînt grăbit, doctore ! Mă duc să-mi pregătesc ghiulelele.

— Aha ! Ghiulelele ! După ce o ții numai între arme, îndepărtînd-o de adevăratul sens al cunoașterii.

— Pregătiți-vă scama, *bolus armenicus* și purificați-vă instrumentele, dragă doctore, spune căpitanul căruia figura satanaelică și halucinată a doctorului, sprîncenele lui sîrmoase, bărbița de țap și tunica roșie îi aduc mereu aminte de vechile povești medievale ale Apusului.

— Bag de seamă că din ce în ce îți joci mai bine rolul de corsar, căpitane. Pot să întreb ce ai de gînd să faci de astăzi înainte ?

— Vom supune echipajului un plan... Deocamdată, doctore, îți urez să ai cît mai puțin de lucru... Dacă-ți este în puteri, ține-o lîngă dumneata pe jupîniță. Mîna unei femei aduce întotdeauna alinare celor răniți. Ai prilejul să ți-o faci ucenică.

— *Diavolo !*... După ce de o săptămînă nu face altceva decît mînuie armele ? Tu ești căpitanul... Ordonă-i ! Este silită să ți se supună !

— De ce asta, scumpul meu doctor Medio ? spune Voica Ilinca, intrînd. Este îmbrăcată în costum de matelot peste care poartă un pieptar din piele și pe cap și-a împletit un turban cochet roșu-albastru, la care și-a prins o agrafă de argint. Este încălțată cu cizme galbene, încinsă

cu centura și la centură îi atîrnă sabia de abordaj. Cele din urmă fire de nisip roșu se scurg repede din clepsidră. Este ziua de 3 iunie 1596 ora 12.

*
* *

Pe dunetă. Nori negri, turme negre de bivoli sălbatici se rostogolesc deasupra catargelor. Bigile ridică la bord ultimile două butoaie și barca folosită în recunoaștere de dimineață...

— Lupta nu este pentru femei.

— Îmi iei dreptul să mă apăr ?

— Cine te amenință la bord ?

— Cine te amenință și pe tine.

— Eu sînt căpitanul.

— Și eu sînt căpitanul.

— Voico !

— Poruncă !

— Nu de poruncă este vorba.

— Învingători, sînt alături de tine. Învinși, nu mă vor avea decît moartă... Atunci ?

— Mă îngrozesc la gîndul că te vor răni. Ori că ți-aș supraviețui.

— Într-atît mă iubești ?

— Fără tine sînt într-o singurătate cumplită !

— Ți-s hărăzită. Din totdeauna... Iată, comandanții așteaptă poruncile. Îți voi apăra spatele. Fii tu. Așa cum din totdeauna te-am iubit. Stăpînește marea și furtuna, și norii, și vîntul.

— Și pe tine, diavole ?

— Și pe mine, diavole !

— Poftiți, domnilor !

Căpitanul Păcurar știe că revine la cea dintîi experiență de viață, aceea de pirat pe ceaika uskocilor, un pirat care n-a ucis decît în luptă, devorat de ură, de setea de răzbunare, ca și cînd ura și setea de răzbunare s-ar fi putut substitui universului său interior, ca și cînd l-ar fi putut tămădui de rănile lui sufletești mortale, ca și cînd

drumul spre el însuși ar fi trecut prin ură și prin răzbunare, reducîndu-l la a nu-și fi decît unealta propriilor lui limite. Au trecut ani. Astronomia, navigația, matematicile l-au eliberat de lanțurile urii și ale răzbunării, deschizîndu-i înțelegerea istoriei. Aici i-a întîlnit pe Mihail, reprezentantul ideii de libertate balcanică și pe Nikifor Parasios, reprezentantul elenismului... În ce raport stau înțelegerile lui de astăzi cu înțelegerile lui din viitor ?...

Este o tăcere stînjenitoare în care baronul Louis de Vic-Fézensac cercetează cu minuție perechea aflată pe dunetă aproape umăr la umăr. Vede o amazoană de un alt tip de frumusețe cunoscut de el la curtea Navarrei și Franței, nu știe dacă mai feminin decît acela, nu crede că da, în afara episodului din hanul „La Pisica de mare" cînd *Mademoiselle* a dansat, dezvăluindu-și nu numai feminitatea, dar întregul ei temperament torid ; deci o feminitate stăpînită și, dacă nu stăpînită, cenzurată, iar în cazul lor transformată într-o camaraderie sinceră, fără nici o cochetărie, fără a o travesti pe Cotis în paj sau în scutier. Este lucrul cel mai dezamăgitor pentru un francez. Acela de a opune galanteriei, francheța și camaraderia, care cer și impun francheța, excluzînd confuzia nebuloasă a cochetăriei jucate savant. Zveltă în tunica ei albă de matelot, cizmele accentuîndu-i înălțimea, cu obrazul copilăresc și hazliu stropit cu cîțiva pistrui, aer strengăresc anulat de profunzimea ochilor verzi, de genele catifelate și gura senzuală, purtînd turbanul ca o încoronare a feminității disimulată în ținuta de luptător, *Mademoiselle* este conștientă de ce înseamnă lîngă bărbatul pe care-l secondează cu o siguranță de sine pe care n-o dă decît posesia lui absolută.

Cînd și cum s-a desăvîrșit dragostea lor este în afara puterii lui de înțelegere.

— Domnilor, spune căpitanul... Pregătiți-vă de luptă ! Doresc să știu dacă echipajul vrea sau nu, în cazul că vom avea de afăcut cu galiotele lui Ulus, să le abordăm și să eliberăm robii... Vă rog, aveți în vedere atît lupta numai cu artileria, cît și abordajul... Barba Gore. Ai o jumătate de ceas ca să cobori lăzile în cală și să le faci să dispară... La posturile de luptă, domnilor... Pînă la începerea luptei nu

se admite nici un semnal dat cu fluierul sau cu trompeta. Dispuneți !

— Căpitanul nostru ne ține din surpriză în surpriză, spune cavalerul Jean de Mirande, coborînd scara dunetei.

— *Ah ça ! Credieu !* De mult tînjeam să aud un ordin dat ca lumea, din gura lui atît de discretă ! mormăie Pierre de Mirande. Haideți, domnilor, să-i dovedim cam ce-am învățat la curtea regelui nostru bearnez și deopotrivă, la curtea împăratului Cycladelor.

8

Ziua de 3 iunie 1596. Două ceasuri după trecerea soarelui la meridian. Căpitanul Păcurar privește de pe dunetă faleza înaltă a golfului Monolitos, cenușie sub lumina cenușie a zilei torturată de vînt. Atunci cînd cele două nave străine s-au apropiat de golf sub o jumătate de leghe, a fost vestit de pîndarul aflat în clopotniță. S-a urcat în gabie. Presupunerile lui s-au adeverit. Comandantul formației de două nave se dovedește mediocru. Soluția lui tactică este soluția unui raționament îngust, limitat de rutină. Navele s-au separat, stînd cu prova în vînt în flancurile ieșirii din golf astfel încît fiecare din ele să poată deschide foc cu artileria unui bord, dacă cumva nava aflată la ancoră ar fi inamică. Distanța dintre ele și coastă s-a micșorat pînă la bătaia eficace a tunurilor din prova, astfel încît să interzică orice încercare de fugă prin prova lor. Navele sînt galiote. Privite prin ochean, și-au dezvăluit identitatea. Cea din sudul ieșirii este galeasa care a urmărit *Libertatea* la plecarea din Mitilini și care a fugit după lupta cu *Rechinul albastru.* Are sabordurile deschise. Lopătarii bat apa, ținînd-o cu prova în vînt. În partea de nord a ieșirii i s-a părut că este galiota lui Niccolo... A văzut-o de-aproape atunci cînd i-a rupt lopețile. Nu are la bord decît patru culevrine. Cu atît mai mult, trebuia ținută sub protecția galeasei. Cu cît a pri-

vit mai atent galiota care lopăta pe loc, cu atît mai mult l-a mirat raționamentul tactic al comandantului formației. A urmărit atent schimbul semnalelor de recunoaștere între nave și schit. Tocmai voise să coboare din gabie cînd Voica Ilinca s-a urcat lîngă el.

— A venit Meimărunt cu luntrea... Spune că din foișorul dinspre insulă se vede dincolo de pintenul falezei.

— Ce se vede dincolo de pintenul falezei ?

— Se văd cele trei catarge ale unei corăbii ascunse chiar lîngă coastă...

Au coborît pe dunetă. L-a trimis pe Meimărunt să urce dealul care domină monastirea spre nord. Să cerceteze dacă nu cumva este ascunsă o navă și la nord de ieșire. Raționamentul tactic al celuilalt, poate Ulus, nu i se mai pare atît de primitiv. Dimpotrivă. Cursa în care era să cadă este dibace. Oricare căpitan ar fi forțat ieșirea, lovind nava cea mai slabă : galiota.

— Grăbiți-vă, îi strigă lui Caraco Picior-de-lemn, care se află la echea hairactarului.

Ridică brațul. Papamarkos, aflat la prova, îi răspunde prin același semn. Mateloții de la cabestanul ancorei se proptesc cu piepturile în cavile. Cabestanul se rotește scîrțîind. Hairactarul trece în prova **Libertății**. Papamarkos bate bandula de saula căreia este legată parîma de remorcaj... Meimărunt se întoarce de la schit cu barca de pescuit. Nu este nimic la nord. Barca de pescuit este lăsată în derivă. Contrar așteptării, în loc să se ducă spre largul golfului, în direcția vîntului, este luată de un curent slab și dusă ușor spre intrarea submarină. O privește mirat.

— Gata, strigă Papamarkos.

— Gata, se răspunde de la hairactar.

— Gata, spune Barba Gore trecînd la timonă.

Căpitanul Păcurar cercetează nava de la bompres la pupa cu privirea căreia nu-i scapă nici un amănunt. Vede grupa de prinzători pregătindu-și cîngile și ghearele de pisică legate cu lanțuri. Vede trei arcași din grupa cavalerului Jean de Mirande vîrîndu-și vîrfurile săgeților incendiare în ghiordelul cu păcură și doi oameni din grupa pyrotehniștilor lui Pierre de Mirande, moșmondind la ceva ce de pe dunetă seamănă a fitile. Grosul grupei de

luptă stă culcat pe punte la adăpostul parapetului teugii. La trinchet și arborele mare se află gabierii și puținii mateloți rămași pentru manevra velelor... De la hairactar a urcat la bord un singur pirat. Bauer, artileristul ciung. Caraco i-a strigat că galeasa este *Pisica de mare,* nava-amiral a lui Ulus...

Îi face semn lui Papamarkos. Papamarkos se pleacă peste copastie. Îi transmite semnul lui Caraco. *Libertatea,* care și-a recîștigat identitatea și numirea în drumul de la Izmir la Rodhos, șovăie o clipă. Hairactarul vîslit puternic o ia la remorcă, îndreptînd-o spre partea de nord a ieșirii din golf. În clipa cînd vîrful catargelor se balansează ușor, căpitanul Păcurar știe că Ulus-maltezul nu mai are nici o îndoială asupra navei din care nu vede decît cele trei catarge lunecînd lin pe deasupra stîncilor.

* * *

Ulus-maltezul privește cele trei vîrfuri de catarg defilînd pe deasupra promontoriului care închide golful Monolitos. Vede prin lunetă omul din gabie, căruia vîntul îi ridică în cap poala bluzei. Dacă Diego are dreptate, atunci drumul căpitanului Păcurar n-a fost prea lung. Direcția pe care o ține nava din golf se pare că-i confirmă cursa. Nava se îndreaptă spre partea de nord a ieșirii, alegîndu-și drept țintă galiota.

— Santo ! Să vîslească numai vîslașii din tribord ! Babordul să fie gata de foc ! Vîntul îi smulge vorbele de pe buze. Îi răsfiră barba blond-roșcată. Și-a îmbrăcat bluza de vînt fiartă în ulei de in peste care și-a prins platoșa din piele de rinocer, bătută în ținte de aramă. Își ține sub braț coiful oriental cu nazal și apărătoarele de ceafă. Galeasa tanghează pe valurile scurte, căzînd cu prova între valuri. Jerbe de stropi sar de sub etravă. Vîntul le pulverizează udînd teuga. Diego și-a plătit postul de căpitan în flota lui cu douăzeci de mii de țechini. Fără Diego ar fi stat și astăzi la ancoră la Ayios-Kirikos, pîndindu-l pe El Mer căruia i-a făcut o foarte frumoasă gaură în bordaj și căruia i-au venit în ajutor două din corăbiile

lui cele mai puternice. Pentru veștile aduse de la Izmir, Diego merită el o răsplată de douăzeci de mii de țechini. În sfîrșit lucrurile din Egeea și Mediterana de est s-au lămurit. Stăpînirea ipotetică a sultanului se dispută între el, Ulus și dușmanii lui de moarte : El Mer, pașa de Iskenderun, acest proaspăt corsar Radu Nanu Păcurar și poate, cavalerii de Malta. Poate, pentru că aceștia sînt prea legați de Mediterana occidentală, de interesele venețiene, genoveze, papale, ale francezilor și spaniolilor pentru a mai năzui la o cruciadă navală în est. Dacă Diego are dreptate, înseamnă că Lucio Salvaresso i-a dezvăluit numai o parte din tainele comptuarelor lui din Rhodos. Păcurar l-a făcut să piardă una din bazele cele mai sigure și unul din comptuarele cele mai bogate : Izmirul. La bordul navei lui se află femeia pe care și-o dorește. Femeia de pe *Albertina*... Poate niciodată ideea în numele căreia trăiește, un imperiu alcătuit dintr-o flotă, nu este mai aproape de a se înfăptui decît acum. Hidayet Riza Han este prins de complicația izmireză. El Mer este scos din luptă pentru cel puțin zece zile. Navele Sarazinilor roșii vor sosi la noapte din Cipru și Creta. Scufundînd *Libertatea*, scufundă nava-amiral a Casei Bîrlădeanu și, o dată cu ea, concurența acestei Case în est. Scufundînd *Libertatea* și luîndu-i robi pe căpitan și pe cei trei francezi, răzbună în fața echipajelor moartea lui Saladin. Scufundînd *Libertatea*, sau mai curînd — asta este dorința lui cea mai fierbinte — capturînd-o, făcîndu-și-o navă-amiral, va fi stăpînul celei mai rapide nave din Egeea. Cu flota lui de galease și galere alcătuind forța de izbire, cu fosta *Libertatea*, cu navă-cercetaș și navă-trezorier, imperiul lui plutitor capătă formă, forță și sens. Ulus-maltezul urmărește atent scurgerea lină a catargelor în lungul pintenului stîncos. Cei doi bărbați care-i apără flancurile și spatele, desculți, cu legăturile roșii de cap udate de stropi, stau tăcuți lîngă timonier. Babordul încetează să vîslească. Se aude ciocanul șefului de lopătari bătînd rar ritmul pentru cei din tribord.

— Santo !... Semnalizează-i lui Diego să ridice focurile !

— După poruncă, stăpîne !

* * *

Don Diego stă în gabia caicului-caravelă *Amathus*, numit după localitatea Amathus de lîngă Limassol, în Cipru, acolo unde a descoperit-o pe Andreea. A doua zi după ce caicul *Imbît* s-a dezlegat de la cheul din Izmir a înţeles foarte firesc o mulţime de lucruri care şi pînă atunci i s-au părut la fel de fireşti. Adică a înţeles că noul paşă, Epumbener, primit de izmirezi cu flori şi osanale, va căuta să cunoască mai îndeaproape foştii prieteni şi servi ai fostului paşă, cu atît mai mult cu cît el, Diego, la adăpostul firmei Salvaresso, a căutat să-i ruineze negoţul pe mare folosind toate mijloacele pe care autoritatea lui Altîn Yunus i le punea la îndemînă, dintre care atacurile caravanelor şi chervanelor în defileele munţilor au fost cele mai eficace. Epumbener bănuia. În cîteva zile va şti sigur. Casa Bîrlădeanu, în ciuda asigurărilor date, va căuta să-l ruineze. Toţi duşmanii lui vor căuta să-l ruineze. Dacă pe duşmani şi-i ştia, ştia de asemenea că cel mai înfocat dintre ei va deveni cel mai nou : Lucio Salvaresso. Lucio îl prevenise asupra Andreei. Lucio îi încredinţase o parte din tainele comptuarelor lui, ale afacerilor lui, îl legase de Ulus, îi făcuse o cotă-parte de invidiat, îl făcuse cunoscut partidei pro-veneţiene de la Istanbul, îl legase de Confreria Sarazinilor roşii. În cinci ani temeinicise la Izmir o putere. Puterea lui Don Diego. Puterea „Stelei Alcor". Nu ştia ce semnificaţie dă Lucio Salvaresso, Stelei Alcor. El i-a dat semnificaţia care i-a convenit. Aceea legată de destinul Casei Orseolo, scăpătat cîndva şi acum din nou urcînd spre zenit. A trebuit să năvălească peste el acel blestemat căpitan al Casei Bîrlădeanu cu toată liota lui de ţigani, ţigănci şi aventurieri, ca tot ceea ce a construit pentru sine şi neamul său să se prăbuşească într-o noapte. Raţionînd şi analizîndu-şi argumentele, şi-a transferat bunurile unei firme neutre. A îndopat tainiţele din pivniţă şi gura galeriei din kiosk cu praf de puşcă. În seara cînd Epumbener şi-a adus timarioţii la Izmir, „Konakul Înţelepţilor" a sărit în aer. Niccolo, răscumpărat de la Hidayet Riza Han împreună cu oamenii lui, a furat ga-

liota în clipa cînd tot Izmirul, alarmat de explozie, fugea să stingă vîlvătăile. Galiota l-a dus la Emporio în Chios, portul de bază al lui *Amathus*. Yortan i-a spus unde va fi Ulus în zece zile care vor urma. Ulus a acceptat varianta Rhodos-Monolitos ca fiind singura aleasă de Păcurar, Rhodosul însemnînd comptuarul principal al Casei Bîrlădeanu în est. Don Diego îl urăşte pe acest Păcurar care i-a spulberat strădania, care l-a doborît în pulbere de pe culmea vieţii lui de expatriat, care l-a silit să-şi părăsească citadela aurită, izgonindu-l din nou pe mare, care i-a arătat eşecul vieţii alături de Andreea, omul care, de fapt, l-a năruit.

Priveşte din gabie vîrfurile celor trei catarge care lunecă lin spre ieşirea din golf.

— Hei, *capitano*, strigă cineva de pe dunetă... *Pisica de mare* semnalizează să virăm ancora şi să ridicăm focurile.

Don Diego priveşte o clipă turmele negre şi bezmetice ale norilor rostogoliţi pe deasupra catargelor. Simte ura sleindu-l. Coboară din gabie cu o figură pustiită, de mort.

*

* *

— *Crédieu* ! Simt cum îmi creşte o barba savantă, spune baronul Louis de Vic-Fézensac. În loc să aud goarnele sunînd atacul, îl văd pe căpitan măsurînd unghiuri... Ar mai urma să ne ţină un curs despre utilitatea acestor măsurători, ca barba mea să revendice dreptul la nemurire.

— Ceea ce nici n-ar fi prea rău, dată fiind situaţia, spune cavalerul Pierre de Mirande... De fapt, căpitanul îşi măsoară distanţa pînă la inamic şi, se pare, îşi caută unghiul de tragere cel mai potrivit... Atenţie, domnilor !... Înfundaţi-vă urechile sau binevoiţi a vă deschide gurile.

Hairactarul dublează capul de nord al golfului. Se vede marea învolburată. Se aude ţiuitul vîntului. De la hairactar se molează parîma de remorcaj şi remorcherul,

vîslit cu putere, trece în pupa corabiei. Voica Ilinca urmărește agilitatea cu care Caraco Picior-de-lemn prinde parîma de la pupa și ia volta la babana de remorcaj. Nu înțelege nimic. Credea că vor pintena galiota, sărind apoi pe puntea ei.

— Fooc ! spune „el" foarte liniștit.

— Fooc ! repetă Papamarkos.

Bubuitura scutură corabia. Clăbuci de fum se ridică de pe puntea de tragere. Totul pare un joc de copii, își spune Voica Ilinca, urmărind ghiulelele înroșite pe traiectoria lor spre țintă.

— Don Pedro este un maestru, spune căpitanul Păcurar, fără să se adreseze cuiva anume... A calculat bine deriva de vînt.

Ghiulelele care dădeau impresia că vor cădea mult înaintea țintei, zboară grupate, derivînd ușor spre galeasa *Pisica de mare...*

— Trage tare tribordul, strigă Ulus-maltezul, punîndu-și coiful... Cîrma banda babord.

— Trage tare tribordul... Cîrma banda babord.

Galeasa abate pe direcția din care sosesc ghiulelele. Ulus vrea să le ofere o țintă cît mai mică.

— *Sapristi,* strigă și se aruncă spre pupa.

Ghiulelele rup vergile. Două explodează la puntea centru. Două trec vîjîind peste dunetă. Le aude căzînd în mare. De la puntea centru se aud înjurături, răcnete de durere, cineva strigă să se arunce apă peste flăcări. Fumul dens îl face să vadă vag conturul navei blestemate, în schimb nu-l împiedică să audă bubuitul salvei trasă cu celălalt bord și înjurăturile de la prova. Vîntul puternic duce fumul spre larg, tocmai la timp ca să vadă galiota lui Niccolo cu catargul rupt, vîslind nebunește spre faleză, cu pupa din ce în ce mai afundată... *Sapristi !* înjură din nou,... și strigă din răsputeri :

— Fooc ! cu toate că, fulgerător, își dă seama de greșeală.

Prova trecută de patul vîntului este rotită cu repeziciune, repeziciune accentuată de lopătarii din tribord care bat apa disperat cu lovituri scurte.

Căpitanul Păcurar privește mirat cum *Pisica de mare* descrie un rondou de 360°.

— *Nom de Dieu !* spune baronul... Ce se întîmplă ?

— Matematica, scumpule ! Matematica ! spuse filozofic cavalerul Pierre de Mirande... Slavă Domnului, Louis !... Auzi și goarna mult așteptată... Apoi, cu glasul puternic... Toată lumea la posturile de luptă.

*

* *

Căpitanul Păcurar asimilează cu repeziciune datele situației create de cele două salve trase exemplar de artileriștii lui don Pedro. Galiota (este fără îndoială galiota pe care a abordat-o în vederea Izmirului) se duce la fund cu pupa înfiptă în valuri. Știe că vîslașii sînt ai echipajului. Două bărci sînt lăsate la apă. Oamenii lui Niccolo (cum a ajuns aici Niccolo cu oamenii lui cînd el i-a predat lui Hidayet) parte sar în mare, parte coboară în bărci pe parîme. Caraco a urcat la bord. Hairactarul cu vela ridicată fuge cu vîntul din pupa spre Tilos. Galeasa lui Ulus încearcă să vină în poziție de tragere cu babordul. De după pintenul de stîncă al ieșirii golfului se arată bompresul unei nave și focurile ei portocalii. Atunci strigă prin porta-voce comanda căreia echipajul îi răspunde cu o salvă de urale.

— Dezlegați rîndunicile și zburătorii !...

Vîntul scăpat peste faleză umflă velele din vîrful catargelor.

— Dezlegați gabierii și vela mare !... Amîndouă bordurile gata de foc !... Pregătiți-vă pentru abordaj... Căpitanul către don Pedro !

Îi răspunde un semnal ascuțit de fluier venit de pe puntea de tragere.

— Loviți galeasa cu babordul. Trageți cu tribordul în caic, asupra echipajului. Pregătiți abordajul cu tunurile din prova.

Din nou se aude semnalul dat cu fluierul : unul lung și două scurte, adică, am înțeles.

— Vom lupta ? îl întreabă Voica Ilinca, fața arămită de soare este ușor palidă, glasul i s-a subțiat și căpitanul Păcurar își dă seama că abia acum, în clipa asta care precede adevărata luptă, înțelege pînă în străfunduri sufletul zbuciumat al soției sale, pentru că ce poate fi altceva mai sacru alături de datoria pe care și-a asumat-o singur în numele libertății, decît să-i hărăzească corabiei care-i poartă flamura, stăpîna pe care și-o merită...

— Apără-mi spatele, îi poruncește pajului-scutier, zîmbindu-i, după care o uită pe Voica Ilinca, urmărind manevra celor două nave inamice.

Cînd galeasa îi oferă babordul, strigă în porta-voce :

— Babordul gata de tragere...

Au ieșit o sută de brațe în larg. Vîntul îi cade pe vele de la travers.

— Strînge vîntul, îi ordonă lui Barba Gore.

— Strîng vîntul, repetă timonierul, nu fără să holbeze ochii la stîncile ieșite din mare chiar în babord.

— Nebunia nebuniilor, spuse baronul Louis de Vic-Fézensac văzînd prova năpustindu-se asupra lanțului de stînci linse de valuri.

— O plăcere, șoptește Jean de Mirande...

— Fooc ! răsună ordinul de pe dunetă... Slăbește cîrma. Mai mult. Mai mult. Tot așa...

Voica Ilinca aude salva. Vede fumul ieșit prin saborduri spulberîndu-se în vînt. Vede din nou ghiulelele, mingi de foc, descriindu-și traiectoriile curbe în cerul încenușit. Iarăși explozii pe galeasa *Pisica de mare*. Aude vîntul, apa sfîșiată de etravă, vede norii negri, balauri uriași încolăcindu-se în mii de inele spăimoase, vede monastirea sumbră cățărată pe faleză, dealurile verzi-roșcate ale insulei, siluetele negre-verzui ale cipreșilor, totul i se pare fantastic, un peisaj de apocalips în care singurul punct de sprijin este reprezentat de umerii și spatele bărbatului ei (spune și repetă în șoaptă : al meu, al meu, al meu), omul stăpîn pe tot ce i se pare vrăjmaș, de temut, irațional. Tresare cînd îi aude glasul metalic răsunînd în porta-voce :

— Babordul !... Fooc !

Caicul-caravelă *Amathus* — căpitanul Păcurar citește numele scris cu litere aurite la prova care se arată plutind

maiestuos — își oferă tribordul între arborele mare și bompres, adică întreaga lui jumătate dinspre prova.

— Tribordul ! Încărcați... Trageți în galeasă de foarte aproape... Domnilor cavaleri !...

Îi răspunde cu sunete vesele, cristaline, cornul baronului Louis de Vic-Fézensac. Pentru Voica Ilinca totul se precipită dincolo de înțelegerea ei. Ghiulelele explodează pe puntea caicului pe care i se pare că se foiesc și strigă sute și sute de oameni. Vede țevile albăstrii ale unor muschetoane, vede fulgerele salvei, aude plumbii zumzăind, vede bompresul *Libertății* acoperind teuga celeilalte corăbii, bulbucii de fum alb-cenușiu care țîșnesc din gura tunurilor aflate în prova, prova *Libertății* lunecă în lungul bordajului celeilalte corăbii și dintr-o dată, din locuri neprevăzute, zboară spre inamic cângi și gheare de pisică. Doi mateloți lasă în tribord saci de acostare. Alți patru aruncă gheare de pisică. Un șoc. Corăbiile s-au lipit bord în bord.

— Barba Gore ! Rămîi cu Papamarkos și cei de la manevra valelor. Pe toți dracii, întoarce-o cu bordul liber spre larg... Jupîniță !...

Se plecă curtenitor. Nu-l aude. Pîrîie o salvă de muschetă. Un vacarm de strigăte, de înjurături, de blesteme, trosnete de vergi care se rup, sarturi smulse din port sarturi, zăngănit de arme și în tot acest infern zîmbetul lui batjocoritor și din nou glasul tăios care i se înfige în beregată ca o gheară de pisică :

— Înainte !

* * *

Înainte ca grupa de prinzători să arunce cângile și ghiarele de pisică, baronul de Vic-Fézensac îi spune cavalerului Pierre de Mirande :

— *Nom de Dieu,* Pierre ! Chiar ai de gînd să-ți încerci blestematele tale găluști incendiare ?

— Jean ! Acum ! strigă în loc de răspuns cavalerul Pierre de Mirande.

Salva trasă de cele două tunuri din prova culcă grupa de muschetari inamici. Jean de Mirande se ridică pe teugă împreună cu cei doi arcași. Săgețile sînt înfășurate lîngă vîrf într-o stupă fosforescentă. Cînd bompresul *Libertății* girează, Jean de Mirande trage. Săgeata se înfige în copastia punții centru, urmată de alte două. Pe loc izbucnește o flamă înaltă, portocalie. În aceeași clipă atleticul Pierre de Mirande aruncă pe puntea adversă trei ghemotoace de stupă, în urma cărora se încolăcește fitilul aprins în chip de șarpe de foc. Se aud strigăte. Izbucnește o pălălaie subțire, cu o mie de limbi portocalii.

— Foc ! ordonă baronul de Vic-Fézensac.

Muschetarii lui trag peste capul prinzătorilor care virează lanțurile cângilor. Echipajul advers, grupat lîngă copastie, se trîntește pe punte. Este clipa cînd grupele de abordaj de pe *Libertatea* se cațără pe copastie, cînd cei dintîi asaltatori sar pe puntea caicului-caravelă și cînd baronul Louis de Vic-Fézensac prinde o școtă de la inamic care bălăngăne deasupra copastiei și, făcîndu-și vînt, trece în zbor la puntea centru, lăsîndu-se să cadă în spinarea unui uriaș care tocmai deșartă un ghiordel cu apă pe blestematul de foc aprins de găluștile lui Pierre.

*

* *

Don Diego își pune morionul, coiful spaniol lucrat în cizelură fină la Sevilla. Înșfacă sabia de abordaj și, scoțînd un răcnet sălbatic, se repede de pe dunetă la puntea-centru, acolo unde i se pare că totul arde și de unde se ridică nori negri de fum împinși de vînt spre prova lui *Amathus,* mascîndu-i pe invadatori.

*

* *

— Louis ! Aici, strigă Pierre de Mirande, inventatorul armelor acelora incendiar-fumigene.

Baronul înțelege rostul excelent al locului indicat de Pierre care-și conduce oamenii în babordul navei asaltate.

Vîntul grămădește fumul spre prova ei. În acel fum se văd orbecăind grupele de luptă și cele de stingerea incendiilor, într-o învălmășeală măreață.

— La sabie, domnii mei, ordonă baronul... Caraco, apără-mi spatele...

Omul cu picior de lemn trecuse puntea de abordaj sprinten de parcă ar fi avut patru picioare, nu unul. Baronul apreciase gestul.

*

* *

— Înapoi, spune foarte calm căpitanul Păcurar... Am înțeles, numai pe jumătate lecția lui Pierre... Pierdem vremea.

Este flancat de Voica Ilinca și cavalerul Jean de Mirande, apărut nu se știe cum din iadul de fum, răsturnînd oameni și strigînd :

— Toată lumea la ghiordele ! Ce stați cu gura căscată neghiobilor ! Ardem ca șoarecii.

Își însoțise strigătele cu lovituri de picior și cu latul sabiei. Arată ca un diavol, negru, cu fața mînjită de o funingine grasă și groasă din care se vede numai albul ochilor.

— Ești grozav, Jean, spune Voica Ilinca... Parcă ai fi însuși Satan !

— Cred că va trebui să facem o vizită pe duneta caicului, cavalere... A naibii fumăraie... Mi-ați încurcat socotelile.

Căpitanul Păcurar sare înapoi pe duneta *Libertății* urmat de Voica Ilinca, de cavaler și cei patru mateloți cu săbiile de abordaj la mînă. Aici fumul este mai slab, dar îl împiedică să vadă ce se întîmplă pe *Amathus*. Socotise să ocupe teuga inamicului, rămînînd aproape de duneta *Libertății* ca la nevoie să-i preia comanda pentru a face față galeasei. Fumăraia scoasă de găluștele lui Pierre întrece orice așteptări și-i răstoarnă planul... Pe o mie de diavoli... Din cîțiva pași este în babord. Galeasa se precipită spre *Libertatea*. Cele două rînduri de rame bat apa în cadență nebună. Aude dincolo de vacarmul luptei,

bubuitul repede al ciocanelor șefului de echipaj de la *Pisica de Mare*.

— *Virgen sanctissima*, strigă don Pedro din capul scărilor care urcă pe dunetă. Credeam că-mi pot trage sufletul !... Hei, Bauer !... Bauer, diavole !... Bauer, îngerașule !... Trage-i te rog o ghiulea așa cum știi tu, Bauer !... Mi-ai adus un geniu, căpitane... Al doilea geniu al artileriei ! spune vesel don Pedro, coborînd.

— Grupa de apărare... Faceți front la babord, ordonă căpitanul.

Lovitura de tun, trasă de la pupa *Libertății* pleacă înainte de a fi sperat. I se pare că giuleaua este neobișnuită, sau că de fapt sînt două ghiulele gemene. Căpitanul urmărește traiectoria și ea neobișnuită, mai curbă decît celelalte. Ghiuleaua izbește parapetul teugii care se frînge spre interior. După cîteva clipe izbucnește o explozie puternică, cu vîlvătăi înalte. Flăcările duse de vînt, ațițate și de faptul că galeasa vine împotriva vîntului, învăluie puntea centru. Încă cîteva clipite. Brusc, rîndul de rame din tribord ramează invers. Ramele din babord trag disperat. Galeasa virează pe loc. Flăcările fug spre bompres.

— Dispuneți, căpitane, spune Jean de Mirande, folosindu-i cu o ușoară ironie cuvîntul pe care el îl folosește... Ghiuleaua lui Pierre arde zece minute, dacă între timp n-a găsit prin preajmă ceva dispus să ardă mai mult.

Căpitanul Păcurar știe că este clipa hotărîtoare a luptei. Coboară la puntea centru, inventariază din priviri stricăciunile făcute de abordaj, verga gabierului mare ruptă, copastia la cuplul maistru făcută țăndări. Urcă pe teugă, sînt doi morți care zac în sînge, unul este Meimărunt, celălalt are capul crăpat fiind de nerecunoscut. Face semn, grupa de prinzători aruncă ghearele de pisică și apropie duneta lui *Amathus* de teuga *Libertății*. Vede că vîntul și-a făcut datoria împingînd navele înlănțuite spre larg. Sare pe dunetă în clipa cînd trei mateloți tupilați lîngă copastie îl asaltează. Aude strigătul de luptă scos de Voica Ilinca. Un „o, he", care s-ar fi vrut gros și bărbătesc și înspăimîntător. Lupta este scurtă. Omul care-l asaltează folosește o cange de luptă. O aruncă de la doi

pași. Mortal, dacă n-ar izbi-o din zbor. Cangea trece vîjîind. Se înfige în punte. Omul își scoate hangerul. Îl străpunge înainte de a face a doua mișcare. Jean de Mirande îl prinde tot atunci în lamă pe atacatorul care-l încolțește cu o secure de abordaj.

— Lasă-mi-l, strigă Voica Ilinca, văzîndu-l că pică în flancul omului ei. O spune atît de crîncen, atît de pătimaș, încît îi face semn lui Jean să vegheze și se duce lîngă timonierul care stă turcește pe punte, numărîndu-și mătăniile. Omul este neînarmat. Îi întinde porta-vocea cu un gest precipitat, făcîndu-i semne disperate care s-ar putea interpreta ca o implorație de a opri lupta. N-o slăbește pe Voica din ochi.

— Tirfă, urlă părosul chior cu legătoare de cap neagră, cu brațele goale, desculț, făcînd greșeala să schimbe garda, neavînd cunoștință de lecțiile savante de luptă cu sabia ținute la bordul *Libertății*. Un salt. Strigătul „o, he". Lovitură scurtă la carotidă... Un val de sînge care-o stropește pe față. Voica Ilinca rămîne nemișcată. Are vreme să vadă cum spaima, scîrba, mila, durerea și alte o mie de sentimente înrudite cu acestea se întipărêsc pe obrazul jupîniței. Are vreme s-o vadă clătinîndu-se. Aude :

— Admirabilă ripostă, *Mademoiselle !* Dată în singura clipă favorabilă ! Se pare că vă este rău... Să trecem pe *Libertatea*... Oricum, nu este tocmai spectacolul cel mai potrivit pentru...

Nu mai aude restul. Se apropie de bastingajul dunetei. Vede echipajul lui, fețe negre de diavoli, strîngînd lîngă dunetă, strivind de peretele dunetei, echipajul de pe *Amathus*. Ceea ce a mai rămas din echipaj. Fumul se subțiază văzînd cu ochii. Poate distinge siluetele celor căzuți pe punți. Poate distinge răniții tîrîndu-se spre copastii. Duce porta-voce la gură :

— *Amathus*. Ești învins !... Poruncesc, în numele Domnului meu, măria sa Mihai Voievod al Țării Românești, să lepădați armele ! Dacă este viu, îl poftesc la mine pe căpitanul lui *Amathus*.

— Fii de o mie de ori blestemat, cîine ! strigă unul din diavolii negri și flenduriți de jos, ridicînd spre el gura neagră a unei țevi de pistol. Răsună sec o împușcă-

tură. Gura neagră a țevii de pistol sare din mîna care se frînge.

— *Mordieu*, căpitane, strigă de jos baronul Louis de Vic-Fézensac, suflînd fumul de la gura țevii propriului său pistol... Imprudențele astea te pot costa.

9

Clepsidra cu nisip de la timonă arată ora 4 post meridian, ora schimbării cartului. Același vînt bezmetic de la insulă. Același tăvălug jos de nori cenușii. Foarte departe, pe linia orizontului, abia se mai desenează conturul catargelor și pata albă a unei vele. *Pisica de mare* a părăsit lupta înainte ca sorții ei să fie deplin de partea *Libertății*. Căpitanul Păcurar își spune, privind-o prin ochean, că Ulus-maltezul este mai periculos pentru aliații lui decît pentru dușmani. Insula Rhodos se vede ca o masă compactă și sumbră, la două leghe în vîntul care împinge spre Tilos cele două corăbii ținute bord în bord de cîngi și ghearele de pisică. Pe teuga *Libertății* sînt aliniați mateloții uciși în luptă. Papamarkos îi coase în pînză de velă, legîndu-i fiecăruia de picioare cîte o ghiulea. De pe *Amathus* se aude glasul lui don Pedro bruftuind echipajul învins, silit să scoată două din tunuri, don Pedro spusese : „adevărate opere de arsenal artileristic" și să le transbordeze la *Libertatea*. Barba Gore supraveghează transbordarea tezaurului închis în trei butoiașe și în două lăzi, a mărfurilor aflate în cală, totul după propriile registre ale căpitanului Diego, care, cu rana din antebrat curățată de doctor Medio și cu brațul agățat de gît într-o eșarfă, este obligat să participe la „plata pagubelor făcute de caicul *Amathus*, navei Măriei sale Voievodului Mihai al Țării Românești", după cum specificase în registrul lui don Diego căpitanul Păcurar, care trage cu urechea la șoaptele celor trei cavaleri francezi, șoapte evident rostite dincolo de șoapta pentru urechile din jur.

— *Credieu !*... Să fiu în locul căpitanului nostru, pe legea mea, aș încredința această corabie bravului baron care sînt — și tot pe legea mea — iată că aș pune bazele unui început de flotă, oricum mai de folos voievodului decît o singură navă.

— Este o idee, spune Jean de Mirande... O idee care-mi place, însă nu într-atît, încît să-ți devin secund...

— Se pare că *Mademoiselle* ți-a conferit cinstea să-i fii paj, Jean.

— Ne-am luat obligația să-i veghem, Louis... N-o putem face de pe puntea unei alte nave.

— Abia am început să-mi pun în practică talentele pyrotehnice. Se pare că *Libertatea* are nevoie de aceste talente, Louis.

Cei trei vorbesc în levantina „à la marinaio".

— Vă mulțumesc, domnilor, le spune căpitanul... Baroane, o clipă am gîndit și eu s-o înrolez pe *Amathus*. Doar o clipă. Două corăbii se aprovizionează mai greu decît una singură. Se pot pierde zile și nopți să se regăsească dacă furtuna, ceața sau întunericul le despart. Adaugă la acestea toate nesiguranța unui echipaj necunoscut. Faptul că viteza lor de drum este mult deosebită...

— Iată argumente, căpitane.

Baronul schițează o reverență.

— Mulțumesc pentru veghe, cavalere !

Jean de Mirande se înclină.

— Mulțumesc pentru pyrotehnie, Pierre de Mirande... Dealtfel, domnilor, mulțumirile acestea, la care mă obligă inima și onoarea, vor fi subliniate în contul domniilor voastre... Gentilomii sînt desculți, cu pantalonii suflecați pînă sub genunchi, în plastroane și pe cap poartă legătorile colorate atît de folosite în Egeea și Mediterana, comode, sigure, fără pericolul de a fi luate de vînt.

— Iată niște mulțumiri care onorează atît gentilomii, cît și soldații, căpitane. Ce ordine ai în vedere ?

— Doresc ca don Pedro să-și instaleze tunurile, cavalerul Pierre de Mirande să mineze *Amathus*, echipajul acestuia să coboare în bărci, echipajul meu să smulgă cîngile și ghearele de pisică. Jean de Mirande... Dacă starea lui *Mademoiselle* permite, invit-o te rog pe dunetă.

— Căpitanul nostru este un ceremonios... Prea bine... Ordinele vor fi îndeplinite întocmai, răspunde baronul Louis de Vic-Fézensac.

*
* *

Ora 4 și 30 de minute post meridian. Valuri scurte izbesc prova *Libertății.* Echipajul matisează sarturile rupte. Dulgherii bocăne la copastia făcută țăndări. De pe puntea de tragere se ridică glasul măreț al lui don Pedro de Hispaniola-Figuera. *Amathus* joacă pe valuri ținut cu parîme la două brațe depărtare de bordul *Libertății.* Echipajul lui stă la puntea centru, privegheat de mușchetarii baronului. Pe tambuchiul calei apare cavalerul Pierre de Mirande, care ridică dreapta.

— Barba Gore, să se sune încetarea lucrului !

Sifleea șefului de echipaj. Oamenii se adună la piciorul arborelui mare. Spre mirarea lui, căpitanul o vede acolo pe Voica Ilinca îmbrăcată în costumul ei răpănos de mus, desculță, ca și cînd cu tot dinadinsul ar vrea să-și piardă identitatea, să se bucure de anonimatul pe care i-l oferă cei cîțiva zeci de bărbați purtînd încă în ținută și pe obraz semnele luptei. De ce o face ? Nu știe. Apucă porta-voce cu un gest dur. O îndreaptă spre *Amathus.*

— Don Diego ! Ți-ai călcat legămîntul față de mine. Îți cruț viața. Ție și oamenilor tăi. Coborîți bărcile la apă. În zori puteți debarca în Tilos...

De pe puntea lui *Amathus* se ridică un vaer prelung.

— Nava voastră este minată... Coborîți bărcile... Urmărește felul în care sînt lăsate bărcile la apă. Oamenii lui Diego au cam lîncezit...

— Coborîți în bărci. Vîsliți cu putere. Ridicați catargele și velele. Glasul metalizat, dur, stăpînește chiotul bezmetic al vîntului, plesnetele valurilor izbind coca, scîrțiitul arboradei.

— Avem să ne mai întîlnim, căpitane Păcurar, strigă don Diego înainte de a încăleca copastia, legat de oamenii lui cu o saulă de siguranță.

— Ferește-te de a treia întîlnire, don Diego !... Nu-ți port noroc !

Blestemele veneţianului sînt sfîşiate de vînt. Ieşite de sub adăpostul insulei, navele rulează şi tanghează puternic. Mateloţii de pe *Libertatea* filează parîmele de cîte ori bordurile celor două nave se apropie periculos. Bărcile cu echipajul lui *Amathus* se depărtează jucînd periculos pe crestele valurilor. Se bat bandule de saula cărora sînt legate şcote şi parîme de abordaj... Muşchetarii se caţără pe copastie. Îşi dau drumul agăţaţi de şcote şi parîmele de abordaj, traversînd în zbor spaţiul dintre cele două corăbii. Cel din urmă trece cavalerul Pierre de Mirande.

— Treceţi la manevra velelor, ordonă în porta-voce.

Urmăreşte atent manevra executată de Barba Gore. Se ridică gabierii şi contragabierii. Se braţează în sart la babord. Nava răspunde şi el simte în toată fiinţa acest răspuns al navei, această participare a navei la viaţa lui, această identificare a vieţii lui cu inteligenţa vie şi afectuoasă a navei. A uitat de Voica-Ilinca ? Poate în clipa cînd *Libertatea* execută graţios şi cu viteză manevra, da.

— Pregătiţi-vă să puneţi nava în pană... Cei liberi de la manevră, adunarea pe teugă.

Libertatea prinde vîntul de la travers. Se depărtează în prova lui *Amathus,* care împins de vînt derivează spre insula Tilos. Deodată un ramăt lugubru se ridică din arboradă şi de pe punţi.

— Căpitane, priveşte ! strigă baronul de Vic-Fézensac.

Căpitanul Păcurar priveşte. Vede una din bărci apropiindu-se greu de *Amathus.* Îl deslueşte la eche pe don Diego. Îl deslueşte şi, cu un fel de compătimire dureroasă, îl înţelege. Poate în locul lui ar fi încercat imposibilul, aşa cum îl încearcă Diego.

— Nenorociţii ! strigă de la puntea centru Pierre de Mirande.

Barca abordează corabia *Amathus.*

— 88, 89, 90, 91, 92, 93 se aude de la puntea centru glasul baritonal al cavalerului pyrotehnician numărînd secundele de viaţă ale navei lui don Diego. Se văd siluetele mateloţilor sărind peste copastie...

— 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100... Ei, drăcie ! Fitilul meu a fost calculat pentru... O clipă, căpitanul Păcurar se simte bîntuit de o speranţă nebunească.

— O sută de secunde.

„Nebunia lui don Diego merită cinstită", își spune... Dumnezeule ! Iadul !

Iadul se deschide în pîntecele caicului-caravelă *Amathus*. O jerbă de flăcări galbene țîșnește de sub piciorul arborelui mare smulgîndu-l din sarturi. În pălălaia aceea galbenă-portocalie se văd trupurile îndrăzneților înțepenite o frîntură de secundă, așa cum le-a prins explozia. Catargul se rupe în fărîme arzînde. O bubuitură cumplită sparge țiuitul vîntului. Grinzi arzînde și vele în flăcări țîșnesc de la suprafața mării spre norii cenușii, luminîndu-le burțile. *Amathus* se rupe în două. O clipă bompresul și duneta etajată se ridică spre cer. Arzînd, prova și pupa se cufundă în mare, aproape pe verticală. Țîșnesc valuri înalte, înspumate. Din nori plouă cu scînduri care ard. Bucăți de velă în flăcări se tălăzuiesc în văzduh, purtate de vînt.

— Fitilul tău, dragă Pierre, a ars perfect, spune rece, cu glas puternic, baronul de Vic-Fézensac.

ÎN LOC DE POSTFAȚĂ

Este seara de 7 iunie 1596.

Libertatea plutește spre vest cu toate velele pline. În tribord se vede coasta înaltă, roșcată, a peninsulei Karaburun, vîrful Agios Ilias din nordul insulei Khios poleit de soare și în babord, ca o imensă spinare albastră, insula Lesbos.

— Slăbește, spune cu glasul lui aspru-duios, căpitanul.

— Slăbesc, repetă Voica Ilinca, aflată de cart la cîrmă.

— Iată, se vede coasta !

— Da ! Iată se vede coasta !

Ce i-ar mai putea spune altceva, se-ntreabă căpitanul Radu Nanu Păcurar. Ce i-ar mai putea spune după toate cele trăite la bord în răstimpul de nici o lună de cînd destinele lor s-au răsturnat înscriindu-se dramatic în tumultul sfîrșitului de veac ?... Ce i-ar mai putea spune acestei *Mademoiselle* necunoscută ? Ce iluzie deșartă atunci cînd și-a mărturisit că o înțelege pe Voica Ilinca Bîrlădeanu. Ce deșartă slăbiciune bărbătească să creadă că numai dragostea față de el a adus-o la bord. Briza poartă cu ea aromele verii care stăpînește insulele. Cerul este senin și transparent. Marea este albastră, plină de fascinația înserării. Lumina cerului se spală în lumina adîncurilor. Apele sînt irizate și forforescente. Voica Ilinca a fost mus atunci cînd el a spus rugăciunea morților și cînd, rînd pe rînd, mateloții căzuți în luptă au luat calea adîncurilor, singurul mormînt vrednic de ei. Voica Ilinca a fost contabil atunci cînd s-au calculat beneficiile armatorului-tatăl ei — ca și tezaurul pus la

dispoziția vistieriei voievodului. Voica Ilinca a fost politician atunci cînd, singură la consiliul navei, a spus veto planului de a reveni la Istanbul. Veto cu argumente. Mai devreme sau mai tîrziu se vor afla isprăvile navei *Libertatea*. O întoarcere la Istanbul ar compromite Casa Bîrlădeanu, spulberînd-o. Intrigile Casei Salvaresso de data asta i-ar fi fatale. Tezaurul poate fi predat la Izmir lui Abihu Said. S-ar afla astfel ce s-a întîmplat cu Carastan și surioara ei, Volia. Ea ar cere îngăduința să debarce la Izmir. Unchiul ei, jupanul Năstase Oalesparte va găsi mijloacele s-o trimeată la Istanbul în siguranță. Era logică. Hotărîtă. Își ferea privirile. Era îmbrăcată în jupîniță, gătită cu o perucă roșie, numai zulufi și bucle, își dăduse cu pudră de iris peste pistrui, își vopsise unghiile și își carminase buzele, își trăsese conturul ochilor cu cărbune, își rimelase genele, părea stăpîna absolută a navei și argumentele ei nu puteau fi răsturnate. După „consiliul militar" a găsit-o cocoțată în patul lui. Ciupea visătoare coardele chitarei. Lucrurile lui erau îngrămădite în mijlocul cabinei.

— Ce-nseamnă asta ? o întrebase.

— Înseamnă că-mi place mai mult aici decît în hruba mea.

— Va trebui să împărțim cabina, *Mademoiselle*.

— Este ilegitim și compromițător.

— Nu este cumva tot atît de ilegitim și compromițător să mă scoți din propria mea cabină ?

Vorbeau în levantină și greacă.

— Cine a spus că te scot ?

Începuse să fiarbă. Unde era pajul lui ? Unde fecioara-femeie, oglindă a propriilor lui gînduri ? Ah, Dumnezeule ! Pe deasupra a apărut și motanul Platon, trezit de glasul lui, trîntorul, motanul Platon care, după ce a căscat arătîndu-și colții albi și limba, l-a privit provocator cu ochii lui tot atît de verzi ca și ochii ei.

— Te mut, căpitane ! Atît !

— Voico !

Nu-l mai auzea. Cînta.

— Ce înseamnă asta, jupîniță ? i-a spus pe rumânie...

— Înseamnă că vreau să stau aici.

I-a făcut o reverență. S-a mutat în salon. A doua zi a ieșit pe punte îmbrăcată în matelot. Nu l-a băgat în seamă toată ziua. A stat la taifas cu cavalerii. A studiat cu doctor Medio. A ajutat dulgherii. A matisit parîme. Seara (luase obiceiul ca să se servească cina în salon cu cavalerii și doctorul Medio) a venit îmbrăcată ca o împărătiță. După aceea n-a mai ieșit din cabină două zile și două nopți. Barba Gore îi ducea de mîncare acolo. A doua zi seara Barba Gore i-a spus :

— Ești un tiran !

I-a înfipt mîna în barbă.

— Și tu, ticălosule ? ! Și tu ?

— Toți, a mîrîit secundul.

— Cum poți să comanzi o corabie de corsari cu un diavol la bord ? Spune-mi, stavrid bătrîn ?

— Lasă-mi barba ! E fala mea !... Îți răspund la întrebare. Dacă ești bărbat și nu numai porta-voce, fă din diavol un înger !

I-a venit să-l arunce pe Barba Gore peste bord. De dimineață a auzit rîcîituri în cabină, ca și cînd cineva ar fi încercat să scoată tăbliile pereților din nituri. A intrat val vîrtej. Diavolița umpluse cabina cu rochii, peruci, conduri, eșarfe, arme și nu se știe dacă le punea în cele două cufere sau le scosese din cele două cufere tîrîte în mijlocul cabinei.

— Stai tu, diavole ! i-a spus și, spre rușinea lui, înainte de a face ceea ce nici nu se gîndise să facă, Voica Ilinca i-a înfipt unghiile în obraz și motanul Platon i-a sărit în cîrcă, poziție în care i-a surprins baronul venit să ceară nu se știe ce ordine. Baronul, care mai tîrziu le-a comunicat celorlalți că, se pare, *Mădemoiselle* și căpitanul au avut o discuție amabilă în legătură cu limita dintre drepturile armatorului și drepturile căpitanului său.

Nimeni și nimic nu-i poate explica atitudinea jupîniței. Și, spre disperarea lui, ea însăși, mai puțin decît oricine... O disperare amară îi strică toată bucuria libertății pe care, vai, crezuse că și-o dobîndise pentru sine și visele lui de oștean al mării.

* * *

Este ceasul 10 al zilei de 8 iunie 1596.

Cheul Kîrşîkaia din Izmir geme de harabale, de cotigi, se aud răgetele cămilelor silite să îngenunche pentru a li se desface chingile samarelor, caii nechează. ţigani ursari trec prin mulţime, caicele descarcă peşte argintiu în coşuri mari de papură, zarzavagiii îşi încarcă lăptucile, roşiile, mormanele de ceapă verde în mahunele care pleacă în insule. Un nor de praf auriu pluteşte deasupra cheului. Barba Gore stă la piciorul scării de pe dunetă flancat de doi oameni pentru a lua sipetele jupîniţei. Se face că nu aude ceea ce aude foarte bine. Îi trage cu ochiul baronului Louis de Vic-Fézensac, plantat lîngă schelă alături de cavaleri şi doctorul Medio. Debarcarea tezaurului vîrît în baloţi, butoiaşe şi lăzi, minus cota navei şi a echipajului a avut loc sub supravegherea gălăgioasă a jupanului Năstase Oalesparte care părea fericit de noua zodie a afacerilor izmireze. S-a făcut plinul de apă. De carne afumată. De legume proaspete şi fructe. Echipajul aştepta la piciorul teugii să se despartă de jupîniţă. Umblaseră vorbe. Jupîniţa este steaua lor norocoasă. Căpitanul se poartă cu ea prea aspru. Doar şi un orb vede că jupîniţa se uită la el ca la un cireş copt. Căpitanului îi stă mintea la Loredana Brocca. Ori la sarazina aceea din Limassol, o ştiu ei. Poate la sirianca din Iskenderun. Din cabină se aude un mieunat sălbatec. Toată lumea ciuleşte urechea. Apoi un glas pe care cei de la teugă îl recunosc, fără să înţeleagă cuvintele pe care le soarbe Barba Gore :

— Asta pentru Loredana Brocca !... Asta pentru Andreea !

— Aha ! mormăie Barba Gore, frecîndu-şi mîinile.

— Dă-mi drumul, spune acelaşi glas.

— Dă-i, inimioară, dă-i, să-l saturi ! comentează Barba Gore... Dă-i şi pe sufletul meu, debarc cu tine, odorule. Viteazo ! Porumbiţo !

— *Nom de Dieu* ! Se pare că-şi iau un rămas bun prelungit, spune baronul, pe care discreţia şi onoarea îl împiedică să se apropie şi să tragă cu urechea.

— Am să te leg la catarg, vipero, aude toată lumea glasul căpitanului... Și pînă la urmă ai să înțelegi tu cine comandă pe *Libertatea !*

Încă un mieunat.

— *Benedicamus Dominum*, spune pe nas don Pedro Perez de Hispaniola-Figuera... Bietul meu Platon !

Ridică spre cer mîna lui de argint, terminată cu cîrlig. În aceeași clipă ușa cabinei este aproape smulsă din țîțîni. Se arată căpitanul.. Are cămașa sfîșiată la piept. Pe obrazul stîng urmele vizibile ale unei zgîrieturi, nimeni nu știe de cine făcută, motanul Platon fiind un alibi redutabil. Căpitanul trîntește ușa cabinei. O încuie. Încuie ușa salonului.

— La posturile de plecare, strigă... Barba Gore ! Încuie tambuchiul ! Domnilor, *Mademoiselle* s-a răzgîndit. Nu mai dorește să debarce. Mi-a comunicat, amabil, că nu se poate despărți de navă și de echipajul ei. Dealtfel m-a însărcinat să vă invit la masă... Hei ! Auziți ? Astăzi prînzim cu toții la puntea-centru.

Tunetul de urale acoperă bubuitul mărunt și răpăitor din ușă, pe care-l aude numai căpitanul Radu Nanu Păcurar și tot numai el aude glasul ei plin de ciudă, ciudă care lui i se pare semănînd a șoaptă de dragoste :

— Corsarule !... Pirat afurisit !... Tîlhar ! Tîlharule !... Tîlharule !

CUPRINS

IL CAPITANO

CASA „BÎRLĂDEANU ŞI FIII" 6
HANUL „LA PISICA DE MARE" 64
TAINA STELEI ALCOR 140
SALT ÎN TIMP 247
ÎN LOC DE POSTFAŢĂ 329

Lei 16

EDITURA ALBATROS